

K 518.

Arany Jánosnak

Petőfi Sándor.

O'ei rígalmaróí.

..... quand il le vaudra, scribes, docteurs, poètes,
Il sait qu'il peut, d'un souffle, en vous bouches muettes
Eteindre vos clameurs,
Et qu'il emportera toutes vos voix ensemble
Comme le vent de mer emporte où bon lui semble
La chanson Des rameurs !

En vain vos légions l'environnent sans nombre,
Il n'a qu'à se lever pour couvrir de son ombre
A la fois tous vos fronts ;
Il n'a, qu'à dire un mot pour couvrir vos voix grêles,
Comme un char en passant couvre le bruit des ailes
De mille moucheron !

Quand il veut, vos flambeaux, sublimes auréoles
Dont vous illuminez vos temples, vos idoles,
Vos dieux, votre foyer,
Phares éblouissants, clartés universelles,
Pâlissent à l'éclat des moindres étincelles
Du pied de son coursier !

Hugo V. Byronnól.

"Λιχέτ' αἶσος, ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε πόους τε
Κάλλιπεν.

Ὀδύββ. I. 242.

PETŐFI SÁNDOR
ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI.

Petőfi Sándor

PETŐFI

ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI

EGY KÖTETBEN.

PEST,
EMICH GUSZTÁV SAJÁTJA.

1847.

Szabadság , szerelem!
E kettő kell nekem.
Szerelmemért fölálldozom
Az életet,
Szabadságért fölálldozom
Szerelmemet.

TISZTELET ÉS SZERETET

JELÉÜL

VÖRÖSMARTYNAK

AJÁNLVA

A SZERZŐ ÁLTAL.

Nyomt. Beimelnél.

ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNYEK.

TÜNDÉRALOM.

(1846.)

Sajkás vagyok vad , hullámos folyón ,
Hullámzik a viz , reng a könnyű sajka ,
Reng , mint a bölcső , mellyet ránczígál
Szilaj kezekkel a haragvó dajka.
Sors , életemnek haragos dajkája ,
Te vagy , ki sajkám ugy hányod-veted ,
Ki rám zavartad fergeteg módjára
A csendriasztó szenvedélyeket.

Elfáradtam már , messze még a part ?
Melly befogad révébe ; .... vagy az örvény ?
Melly nyugodalmat szintugy ad , midőn
Mélyébe ránt , a sajkát összetörvén.
Sem part , sem örvény nincsen még előttem ,
Csak hánykódás , csak örökös habok ;
Hánykódom egyre a folyó nagy árján ....
Ki sem köthetek , meg sem halhatok.

De milly hang ez , milly tulvilági hang ,
Melly bévegyül a habzugás közé ?
Tán szellem , égbe szálló a pokolból ,
Hol büntetését már átszenvedé ? ....

Egy hattyu száll fölöttem magasan ,
 Az zengi ezt az édes éneket —
 Oh lassan szállj és hosszan énekelj ,
 Haldokló hattyúm , szép emlékezet ! . . . . —

Nem voltam többé gyermek , s nem valék
 Még ifju. Ez az élet legszebb éve ,
 Mint legszebb percz , midőn a hajnalégről
 Az éj kárpítja félig van levéve.
 Sötétség volt még egy felől szívemben ,
 De más felől már pirosan kelének ,
 Mint a közelgő nap szemeiből
 Kilőtt sugárok , a vágyak s remények.

A mire vágytan , bírni is reméltem ,
 S a mit reméltem , azt el is nyerém ;
 Talán azért , mert nem sok volt . . . . egyéb sem ,
 Mint pihenés egy hű barát ölén.
 Hű volt barátom , mert hisz ilyenkor még
 Nincsen kikelve a rejtett önérdek ,
 E mindent elragó hernyója a
 Baráti hűség virágos kertének.

Barátom hű volt ; üritgettem véle
 A boldog órák édes poharát ,
 S a lelkesülés égi mámorában
 Sasként röpültem a világon át.
 S a merre szálltam , minden az enyém volt !
 A dúsgazdagság bársony pamlagára
 Hajtám le főmet , mellyet övezett
 A dicsőségnek csillagkoronája.

Illy nagyszerűnek álmodám jövőmet,
S már hittem is, hogy ez való, nem álom....
De most egyszerre szívem, melyet a
Világgal tölték meg, tágulni látom;
Szívem tágúla, vagy tán a világ
Kisebbedett? azt nem tudom, de érzem,
Hogy kebelemben hézag támadott,
Hézag, keblemnek legmelegebb részén.

És napról napra nőttön nőtt ez ür,
S ez ür miatt nem szállhatott már lelkem,
Félt, hogy mélyébe hull..... s nem kelle többé,
Mit eddig olyan lángolón öleltem,
Nem kellett kincs és nem kellett dicsőség.
Mind a kettő olly fénytelen vala!
Olly fénytelen, mint lesz az ég idővel,
Ha elkopik majd csillagfátyola.

Nem kelle semmi, még a jó barát sem,
Magam magamnak voltam terhíre,
S futottam, mint kit rémek serge üldöz,
Az életzajtól messzi-messzire.
Csöndes magányban keresék tanyát,
Sötét erdő völgyébe telepedtem.....
Oh e magányban milyen alakok
Lengtek körülöm s szálltak el fölöttem!

Szívemből jöttek e tündéri lények,
Szívemnek nem rég támadt üregébül,
Tündéri lények, milyenekre félig
Emlékezém a szép gyermekregékbül.

„Megálljatok ! megálljatok !“ kiálték ,
„Oh , csak egy álljon meg közületek ,
Csak addig , míg egy csók s egy ölelés tart !“
Nem álltanak meg ; mind eltűntenek .

Kerestem őket , és meg nem lelém ,
Még csak nyomukra sem akadhaték ;
Nyom nélkül jártak , olly könnyűk valának ,
Könnyebbek , mint a szellő , mint a lég .
S minél messzebbre távoznak tőlem ,
Minél homályosabban láttam őket :
Annál dicsőbbek voltak , és szívem
Annál emésztőbb sovárgásban égett .

Szívem sovárgott és én sorvadék ,
Társim nevettek a sápadt fiún ,
Csak jó barátom , ő nem nevetett ,
Fejét csóválta búsan , szomorún .
Mi lelt ? kérdezte ; én nem felelek ,
Mert hisz magam sem tudtam , hogy mi lelt .
Szomjas valék s vizet hiába ittam ,
Nem enyhíté víz a tikkadt kebelt .

S meguntam ezt a földi életet ,
Melly elvesztette szépségét szememben .
Föl , föl ! mondtam , a mennybe ! a hová
Fájó szívemnek tündérnépe lebben ;
Föl a mennyekbe ! ha a léget szívom ,
Mit ők színek : tán majd e szomj nem éget . . . .
S ha ott is futnak tőlem ? ah , utánok
Keresztülbolygom a nagy mindenséget ! —

Fényes tavasz volt. A mezőn szivárvány,
 Égő szivárvány százezer virágbul;
 De rám olly búsan néztenek..... talán
 Tudták, hogy elkészülök a világbul.
 A legnagyobb hegy tetejére mentem,
 Onnan tekinték föl az ég felé.
 Átlátszó kék volt a felhőtlen ég....
 Belé láttam.... tisztán láttam belé....

Ábránd-alakjaim legszebbike
 Ott volt az égben. Ajka mozgott; szinte
 Hallottam hívó hangjait.... de jól
 Láthattam, hogy felém kezével inte.
 Megyek! mondtam, s a bérce szélére léptem,
 A hol száz ölnyi mélység nyílt alattam.
 Már-már ugrám.... hátul egy kéz ragadt meg....
 Eszmélet nélkül visszahanyatlottam.

Midőn eszméltem: a dicső alak,
 Kit az egekben láttam az imént,
 Ott állt mellettem..... oh, mit érezék?
 Leírhatatlan édes érzeményt!
 „Illyen közel van hát a föld az éghez?“
 Zavart elmémmele ekkép gondolkodtam,
 „Im a mennyben vagyok szép angyalomnál,
 S elébb egy perczezel még a földön voltam.“

Ezt gondolám, de szólni nem tudék,
 Avvagy talán nem mertem szólni,
 Félvén, hogy majd ha ajkam megnyitom,
 Keblemből a menny ki fog szállani.

És megragadtam angyalom kezét,
Hogy el ne tűnjék tőlem újlag,
És derekát átövezé karom,
Átövezé, mint egy égő szalag.

S merőn szemléltem fényes arczatját.
Most is csodálom, hogy szemem világa
El nem veszett e földöntúli fénytől,
Midőn benéztem szeme csillagába.
Sötétkék csillag volt az ő szeme,
És szemöldöke fekete szivárvány,
S vállán úgy úsztak barna fürtei,
Miként az éj egy rózsatenger árján.

Meg mertem végre nyitni ajkamat,
S beszéltem üdvről, angyalokról, égről.
Nagyon homályosan beszélheték,
Mert ő nem értett semmit e beszédből.
„Én lány vagyok,” szolt, „földi lány, nem angyal;
A hol vagyunk, ez a föld, nem az ég,
S te itt a mélybe estél volna, ámde
Én mentésedre még jókor jövék.”

„Legyünk tehát a földön,” válaszoltam,
„Földön vagy égen, az mindegy nekem,
Csak oldaladnál, kedves oldaladnál;
Hisz a hol te vagy, ott az én egem.
De ülj le mellém, s engedd, hogy karom
Szorosabban fűzhessen át, o engedd!
Ugy is sajátom vagy, tulajdonom,
Mert téged az én képzetem teremtet.”

Leültünk ott a szikla tetején,
 S beszélgeténk. Kérdezte: ki vagyok?
 „Egy bús sohajtás voltam eddig,” szólék,
 „Öledben ím e csókkal meghalok.
 Most csókolj vissza, lyányka, hogy legyen
 Föltámadásom.... — ím, föltámadok,
 Mert csókod ért; s ki bú-sohaj valék,
 Most a gyönyörnek mosolya vagyok.”

Ő megcsókolt. Nem kéreté magát,
 Első szavamra ajkamon volt ajka;
 E csók! ez ajk!.... mért nem váltunk itt kövé?
 Hadd függtem volna mindörökre rajta!
 E csók, e csók! ez édesb volt a méznél
 S az anyatejnél. Csak ezóta élek;
 Midőn elcsattant e csók ajkamon,
 Érzém, hogy ekkor szállt belém a lélek.

„Tekints körül,” szólott a csók után
 A lyányka, „látod, milyen változás?
 Én nem tudom, honnan s miként van ez,
 De mostan ég és föld egészen más.
 Kékebb az ég, sugárosabb a nap,
 S e fák alatt itt hűvösebb az árnyék,
 S pirosb a rózsza, illatosb a lég.....
 Ah, mintha csak egy más világban járnék!”

„Más a világ, más, nem olyan, minő volt,”
 Feleltem én, „vagy csak mi változánk?
 De bármiként van, mit törődünk vele,
 Midőn e változás áldás reánk!”

Egymás ölében így fontuk tovább
Beszélgetésünk rózsakötelét,
S a mint eszméltünk szép ábrándjainkból,
Láttuk, hogy a nap már a földre lép.

Alkonyodék. Arany felhőkön szállott
A nap violaszín hegyek mögé.
A messzeségbe nyúló rónaságot,
E száraz tengert, halvány köd fődé.
A szikla, mellyen állottunk, piroslott
A végsugártól, miként bíbor párna
A trónon. De hisz trón volt ez; mi rajta
A boldogság ifjú királyi párja.

Elbúcsuzánk; nem szóval; szemeinkkel;
S nem szomorúan, oh nem, olly vidáman!
Az éjt ugy néztük, mint a haldokló
A sírt, a mellyen túl egy szebb világ van.
Nem ígértük, hogy holnap eljövünk,
De mind a ketten eljövénk híven,
S így éltük által az egész tavaszt,
Ajk ajakon, kéz kézben, szív szíven.

S így éltük által az egész nyarat.
Minden napunk egy virágszál vala
A bokrétából, mellytül illatot nyer
Az istenek olympi asztala.
De e virágok elhervadtanak már;
Mit ér, szemlélnem száraz kelyhőket?
Röpülj ki e szép kornak édenéből,
Haldokló hattyúm, bús emlékezet!

Eljött az ősz, ez a vad zsarnoka
A természetnek. Kérlelhetlen karja
Letépi a szegény fák levelét,
A földre sujtja, és lábbal tiporja.
Lábbal tiprá boldogságunkat is;
Reánk küldé enyészetes szelét
Elválás képiben, s ez arczainknak
Leszaggatá szép rózsalevelét.

Elváltunk, hogy ne lássuk egymást többé.
Komoly borongó volt az őszi este;
A ködön át a távolból lyánykámat
Könnyes szemem még egyszer fölkereste,
Aztán futottam, utat nem tekintve,
Arczom, kezem tövistől vérezék....
Futottam árván, mint a hullócsillag,
Mellyet magából kilökött az ég. — —

Azóta arczom és kezem begyógyult,
Arczom s kezem, mit tüske sérte meg,
S szívemből is ki vannak irtva már
Az elválástól támadott sebek;
De e sebeknél jobban fáj nekem most,
Jobban fáj az, hogy már-már feledem
Ábrándjaidnak édes üdvességét,
Oh tündérialom, első szerelem!

(Szalk-Szentmárton:)

SALGÓ.

(1846.)

Nógrád s Gömör közt hosszan nyúlik el
A Mátra egyik erdőséges ága,
Miként sörényes, elfáradt oroszlán,
Nézhén sötéten messze tájakig.
E hegytetői kösziklára ül
Borús napokban a pihenni vágyó
Terhes felhőknek vándor serege;
Ez a műhely, hol a komor kovács,
A dörgedelmes égiháború
Készíteni szokta a villámokat,
Haragvó isten égő nyilait.
Itt állt Salgóvár, mint egy óriás,
Ki az egekre nyújtja vakmerő
Kezét, hogy onnan csillagot raboljon;
Itt állt Salgó.... az éghez olly közel,
És benne még is a pokol tanyázott.
A századoknak döntő lábai
Elgázolák rég e vár tornyait.
Belőlök egy két csonka fal maradt, melly
Szomorkodással tölti idejét,
Mint a ki lármás ifjuság után
Éltét megunva, remetéskedik.
Fölmentem a hegy sziklatetejére,
S letelepedtem a romok fölött.

Verőfényes nap volt. Tekintetem ,
Nem lelve gátot , mérföldekre szállt ,
Mint börtönéből megszökött madár ,
S vigan köszönté a kék messzeséget ,
Hol a faluknak tornyán , a mezőknek
Juhnyájain s a patakok vizén
S mindenhol a nap fénye tündökölt.
De lelkemet nem illy képek körözték ,
Nem illy vidámak ; lelkemet homályos
Látkörbe vitte a komoly merengés ,
Holott körülle kétes ködruhában
Mogorva árnyak lengtek . . . . . a kihalt
Sötét középkör véres napjai.

Megvirradott a tizennegyedik
Század s hazánkra éj következik ,
Borús éj jött rá . . . . . ekkor áldozott le
Az ő napjának , az Árpád családnak ,
Végső sugára. Harmadik Endre halt meg.
Pártok kelének , s a párt fergeteg ,
S a fergetegben a folyó zavart ,
S zavart folyóban könnyű a halászat.
Elfeledék a hazaszeretetnek
Örök szentségét a fejetlen ország
Önzés bünébe süllyedt tagjai ,
S rabolni kezdék édes anyjokat ,
A gyámolától elesett hazát.
Haramjabarlang lett sok sziklavár ,
Honnan le a kipusztított vidékek
Sohajtására gunykaczaj felelt ,
Miként az őszi bús szellő után
Jön a süvöltő téli zivatar. — —
Salgón Kompolti Péter volt az úr ,

Nevét rettegve említé a táj, mert
A meddig kardja s buzongánya ért,
Övé lett minden, a mi kincs vala,
S hol ellenállás szálla szembe véle,
A kincs helyén vérfoltokat hagyott.
Követte őt a rablás útain
Kompolti Dávid és Kompolti Jób,
Zsivány apjoknak méltó fiai.
Kipusztíták már a szomszéd Somosköt,
Utána jött a távolabb Fülek,
S most a fölött van a tanácskozás:
Hová fordítsák léptöket jelenleg?
Ottan hevernek, apa és fiúk,
Komor teremben medvebőr felett,
Mit kaczagányul vetnek vállaikra,
Ha indulóra a kürt megriad.
Ottan hevernek és Eger borával
Sűrítik úgy is sűrű véröket,
Melly ereikben rémesen kereng,
Mint a világok közti téreket
Keresztülkasul-bolygó üstökös.
„Emeljétek föl a kupát, fiúk,“
Kiálta Péter, „és kocczantsatok
Gedő Simonnak egészségire! . . . .
Ha élünk és az isten megsegít,
Még holnap éjjel vendégei leszünk;
Azért sokáig éljen ő kegyelme!“
„Sokáig éljen!“ zúgták a fiúk
Utána harsány, mennydörgő torokkal,
És a teremnek hangos boltozatja
Az éljenekre, mint a nyughelyéről
Fölvert szelindek, el kezdett morogni,
S morgott hosszan, míg bele fáradott.

Gedővár csöndes, mintha halva volna ;
 Reá borúlt az éj, mint rá borúl a
 Halottra a koporsó födele.
 Ki viraszt még a késő éjszakán
 Gedővár néma falai között ?
 A szerelem s a hazaszeretet ,
 Az égnek e két legszebb csillaga.
 Mindenki szunnyad , csak Gedő Simontól
 Riasztja messze álma nyugalalmát
 A honfigondok éber lábora.
 És míg a férj bús lámpa fénye mellett
 Pusztult hazája sorsán elnereng ,
 Szomszéd teremben nője térdepel ,
 A szépségében ragyogó Perenna ,
 S imát sohajt az égiek felé ,
 Hogy boldogítsák a magyar hazát ,
 Mert míg a honnak boldogsága nincs ,
 Mindaddig férje is boldogtalan.
 Egyszerre a nő felsikolt ijedve ,
 Hallván közelgő fegyvercsörgetést ,
 S belép férjéhez és rémülve áll meg ....
 A másik ajtó ekkor nyílt s azon
 Kompolti Péter jött be kardosan.
 „Gedő uram , szép jó estét kívánok .“
 Szólt a haramja , „vendégid jövének ;
 Remélem , szíves házigazda lélsz ,
 S kérés nélkül is átadod nekik ,
 A mit kívánnak ..... minden vagyonod.
 Csodálkozol , hogy illy váratlanúl
 Leptünk meg és illy észrevétlenül
 Léptünk eléd ? ..... ez egyszerű dolog :
 Megvesztegettük a jó porkolábot ,
 S ő megnyitotta várad kapuját ,
 S bejöttünk százan ..... százan ! érted-e ?

És most legényid egyig megköltözték.
A jó fiúk javában álmadoztak,
Midőn kezökre a hurok került.
Azért, Gedő úr, add elő, a mid van . . . .
Vagy szavaimban tán kételkedel?
Im hát tekints ki!“ Megnyitá az ajtót,
S láthatta a száz fegyverest Gedő,
Köztök Kompolti Jóbot s Dávidot.
„Foszszt hát, zshivány, és vidd, a mit találsz!“
Szólt megvetőleg a várúr; „Perennám,
Eredj szobádba, és az aggalom
Ne bántsa lelked; tégedet megóvlak,
Téged, legdrágább kincse életemnek!
A többivel nem gondolok sokat . . . .
Hadd hízzanak rajt e gaz tolvajok.“
Kompolti Péter ment kutatni s véle
A martalékra vágyó czinkosok;
Csak Dávid és Jób állt merőn, s ha ajkuk
Le nem pecsétli a csodálkozás,
Ezt kérdték volna: milyen látomány ez?
Mellyik tündére az álmvilágnak
Szállott a földre, e falak közé?
S midőn a méla bámulás ködében
Eltévedt lelkők ismét visszatért:
Egyszerre léptek az ajtó felé,
A melly Perenna teremébe nyílt,
S a melly előtt vont karddal állt a férj,
Vont karddal és rettentőn, mint az angyal,
Ki őrzé a paradicsomot.
„Eddig s tovább nem!“ dörgött a jövőkre,
„Eddig s tovább nem! . . . . a kétségbesés, a
Halál szolgája áll e küszöbön,
E szent ajtónak tiszta küszöbén!“
Ekkép a férj; de a két zordon iljút

Nem rettenték meg a dörgő szavak
Sem a szemeknek átszuró világa,
Melly villámlásként szállt a hang előtt.
„Utamba állasz?” így kiálta Jób,
„Utamba mersz még állni? jaj neked!
Keresztültörnék, bárha kezeidben
Száz kard villogna s minden kard hegyéről
Ezer halál vigyorgna is reám!”
És összecsaptak csengő fegyverökkel
Gedő és Jób, mint két köszikla, melyet
Egymás felé sujt a földindulás.
Akközben Dávid rést lelt s besuhant,
A hol Perenna elszorúlt kebelével
Az aggodalmak árján fuldokolt.
Egy jajsikoltás és egy halk sohaj....
A nő sikoltott és a férj sohajtott,
A nő, kit Dávid vett ölébe s vitt,
S a férj, kinek Jób átdöfé szívét.

Salgó s Gedővár közt emelkedék
Hajnácskö, szinte sziklaormi vár.
Csend volt a várban és a vár alatt.
Mindenki alvék; a toronynak öre
Virasztta csak még félig nyílt szemekkel.
A fővenyóra éjfél mutatott.
Mi zaj hasítja a csendet keresztül?
Még halk, de perczről perczre hangosabb.
Az ör keresztet hány és a toronyból
Fél bátorsággal néz a völgybe le;
Ki más zavarná a világ nyugalmát
Az éjszakának kellő közepén,
Mint boszorkányok és kísértetek?
Lenéz az ör.... a teljes hold világa

Arany fátyolként leng a vár körül,
 S a vár alatti völgy ezüst ködével,
 Mint két szerelmes lélek, összeolvad.
 A fényhomályban Gedővár felől a
 Salgói úton nyargal egy lovag,
 Ölében egy hölgy hófehér ruhában
 Hollósötét haj lengő fürtivel.
 Mögöttök távol ismét egy lovag. —
 Ollyan tünékeny volt e jelenés,
 Hogy a toronynak öre más nap ezt,
 Midőn fölébredt, álomnak hívé.

Midőn fölére Salgó udvarába
 Kompolti Dávid a szép martalékkal,
 Ez életének nem adá jelét,
 Aléltan fekvék annak karjain;
 Szívében a vért és eszméletet
 Megállitá a félelem s futás.
 Gyöngéd karokkal tette őt az ifju
 Egy kerevetre; csínnal bánt vele,
 Miként a gyermek a kicsiny madárral,
 Mellyet fészkebül épen most lopott ki;
 S megállt előtte s elmerülve nézte
 És lelkesedve így szólt: „Oh miért
 Fejem nem olly nagy, mint az ég, hogy annyi
 Szem volna rajt, a hány csillag van ott,
 Hadd bámulnálak valamennyivel!....
 Ki vagy, ki vagy te? ollyan ismerős
 Elöttem arczod mindenik vonása;
 Találkozám már véled?.... oh igen, most
 Emlékezem, hogy egykor láttalak,
 Régen, fölötté régen. Még midőn
 Mint gyermek jártam a vadon homályin,

Miként ártatlan gyermek , a kinek
Vérzett szive , ha vérezett az őz
Szilaj vadászok gyilkoló nyilától :
Oh akkor , akkor gyakran láttalak.
Ha szenderegtem a kis völgyi forrás
Virágos partján : édes álmaimban
Meg-megjelentél , tündérek leánya !
Hozzám jövéél s lehajlottál reám ,
Miként lehajlik földre a szivárvány ,
S fülembé égi hangokat sugál.
Karom kinyújtám , hogy öleljelek ,
S fölédredék . . . . te már távol valál ,
A rengeteg sötétzöld mélyiben
Láttam fehérülő árny-alakodat ,
S futék utánad , mint az esti szél
A tündékegy pillangó után ,
Futék a hegyre . . . . a hegy tetején
Bámulva álltam és szomorkodám ; már
Olly messze voltál tőlem , fönn az égen
Az esti csillag képiben ragyogtál. —
Gyermekkorom tűnt s gyermekéveimmel
Eltűnt regényes ábrándim világa ,
S vad ifjuvá lett a szelíd fiú ,
S azóta véled nem találkozáim . . . .
De én beszélek hozzád , és te nem
Hallod beszédem ; mozdulatlanul
Fekszel , miként az elesett szobor.
Élsz , vagy meghaltál ? oh csak meg ne halj ,
Inkább hervadjon el minden virág
A föld színén , s ne légyen több tavasz ! . . . .
Hah , végre , végre nyílnak szemeid ;
Millyen szemek , milly égetőn-vakítók . . . .
Hová jutottam ? hol vagyok ? talán a
Teremtő műhelyében , a hol a

Napok készülnek ? ottan , ottan . . . . oh
 Ha e két nap az égre fölkerül ,
 A mindenséget porrá égeti !“ . . . .
 „Elég már , bátya , most én rajtam a sor ,“
 Illy hang szakasztá félbe Dávidot ,
 Jób hangja , a ki mostan érkezett meg ,
 „Elég volt , bátya , most én rajtam a sor ;
 E drágakincsen ketten osztozunk !“

Eszmélt Perenna , és csodálkozással
 Nézett körül , és töredeztve szólt :
 „Férjem ! . . . . de ez nem férjem . . . . ez sem az ;
 És e terem . . . . hisz ez nem a mienk.
 Hová juték ? és férjem hol marad ,
 Hogy így magára hagyja hitvesét ?“
 „Férjed , menyecske , messze utazott.“
 Ekkép felelt Jób , „kár lesz várnod őt ,
 Mert mig utából ismét visszajő ,
 Rég elvirítnak ifju bájaid.
 Azért feledd őt , s add nekünk magad ,
 Hogy részesüljünk mink is a gyönyörben ,
 Mit férjed a mennyországtól bitorlott.“
 „El oldalamtól ! vissza , szemtelen !“
 Kiálta a nő , „vissza . . . . és ne szólj ,
 Mert minden szóért s minden léptedért ,
 Ha férjem eljön , rémesen lakolsz . . . .“
 „Ha férjed eljön , akkor ?“ szóla Jób ,
 „Hisz mondtam már , hogy messze utazott ,
 Olly messzire , hogy onnan , a hová ment ,
 Porszemnek látja a nagy földtekét.
 Szóval — hogy őt ne várd hiába — nézd
 E kardot s rajta ezt a szép piros vért ;
 Ez férjed vére . . . . én megöltem őt.

Most hát szabad vagy , szép asszony , szabad !
A női hűség rabbilincsei
Nem korlátozzák többé lelkedet.
Szabad vagy , használd szabadságodat.
Két kar helyett most négy kar vár reád ,
Hogy boldogítson ölelésivel.“
Perenna némán és merően állt ,
Némán , merően , hidegen , féhéren ,
Miként holt , csendes téli éjszakán a
Szár az bokor , mit ellepett a hó.
Ott állt Perenna és a kardra bámult ,
A mellyen olyan drága vér alutt meg. —
E mozdulatlan némaság alatt
Szívét , lelkét milly harczok szaggaták !
A lélek benne úgy sírt , úgy nyögött ,
Ugy küzködött , úgy jajgatott , miként
A jég alatt a befagyott patak.
Kitört végtére a kétségbesés ,
Kitört belőle , mint a tűzokádó
Hegy méhéből a füst , s lángoszlopok ,
És átkokat szórt , rémes átkokat
Zsivány fejére férje gyilkosának.
De mintha minden átok egy virág
Lett volna , egy-egy illatos virág ,
Miket feléje dobnak , hogy szagolja ,
Olyan kedvtelve állt a hölgy előtt Jób ,
S midőn az végzé , így kezdette ez :
„Hah , istenemre , hogyha átkozódva
Illy szép vagy , asszony , menj férjhez naponként ,
S én férjedet naponként megölöm ! . . . .
Átkozz tovább , szép hölgy , én hallgatom ,
Ha minden átkod megfogamszik is.“
Perenna Dávid lábaihoz borult ,
Átfogta térdét , és így esdekelt :

„Oh ifju , arczod nem olly ördögi ,
 Miként ezé itt . . . . légy könyörülő ,
 És ój meg tőle , ój meg engemet !
 Szeretni foglak , szolgálód leszek ,
 Csak ments meg engem férjem gyilkosától ,
 Csak e sátán ellen légy paizsom .“
 „Meg foglak óni , gyermekálmaim
 Földönföülü tündérgyermeke !“
 Kiálta Dávid fölemelve őt ,
 „Meg foglak óni , paizsod leszek ;
 S ki hozzád nyúlni kíván : annak e
 Paizst elébb ketté kell törnie .
 Most hát öcsém , Jób , ehhez tartsd magad !“
 „Nem ugy , jó bátya ,“ monda Jób , s szemében
 Ellenszegülő dacznak lángja gyúlt ,
 „Nem ugy , jó bátya ! így nem alkuszunk .
 Mi nálunk minden martalék közös ,
 Azért kettőnké e menyecske is ;
 És ha nem engedsz , tudd : e kard , a melylyel
 Férjének írtam úti levelet
 A más világra , e kard most is éles ,
 S karomnak sincsen legkisebb baja !“
 Egymás elébe állt a két fiú ,
 Egymás elébe állt és hallgatott ,
 Nyelvök helyett most kardjaik beszéltek .
 Kompolti Péter jött be s rájuk ordít :
 „Megálljatok !“ s a bajvivók megálltak .
 „Apánk , te légy hát köztünk a bíró ,“
 Így szóla Jób , „ez asszonyt itt magának
 Akarja Dávid bátya tartani ;
 De én azt mondom : ehhez nincs joga ,
 Mert ő kettőnké . Nincs-e igazam ?“
 „Hitvány fiúk ,“ szólt megvetőleg apjuk ,
 „Illy hasztalanság annyira feltüzel ,

Hogy egymás ellen karddal rontotok ?
 S ilyen mihaszna pörben engemet
 Mertek bíróul híni, engemet !.... jó ;
 Igazságot hát én szolgáltatok.
 Halljátok : e hölgy nem lesz egyiké sem ,
 Sem egyiké , sem másiké.... igen ,
 E hölgyet bírni én fogom , magam !“
 Kihullt a kard a két fiú kezéből ,
 Vérök föllázadt , sustorgott , miként
 A víz , a mellybe a villám csapott ,
 S dörmögni kezdtek bosszus dolgokat.
 Keresztülszűrő lángtekintetét
 Jártatta végig rajtok az apa ,
 S parancsolólag így kiálta föl :
 „Ki mer mocczanni és morogni , hogyha
 Kompolti Péter ezt kiáltja : csitt !“

Miből teremté isten a szívet ?
 Hogy annyi bútól , kintől sem hasad meg ,
 A mennyi érte a szegény Perennát. —
 Őrizve Salgó szük falai között
 Ült a fogoly hölgy napok óta csak ,
 De mindenik nap századokra nyúlt ,
 Azokra nyujtá azt a szenvedés.
 Az árva lélek mennyit szenvedett !
 Egy pillanatban keble meggyuladt
 A fájdalomtól és más pillanatban
 A rettegéstől ismét megfagyott.
 Hosszan tünődék , véghetetlenül :
 Hogy szabaduljon e falak közül ,
 S hogy álljon bosszut férje gyilkosán ?
 És nem találta semmi , semmi módot !
 S most jött reá a legnagyobb csapás ;

Kompolti Péter így nyilatkozék:

„Szép asszony, benned a sátán lakik,
Te megbüvöltél, napról napra jobban
Tetszel nekem, s ha akarod ha nem:
Én feleségül veszlek tégedet.“

„Hozzád megyek,“ szólt elhatározottan
Perenna, ámde olly hangon, mikéntha
Lett volna a halálnak angyala,
S ezt mondta volna ama szók helyett:

„Kompolti Péter, végórád ütött!“ —
Magához hita Dávidot Perenna,
S így szóla: „Ifju, igazán szerettél?
Vagy pillanatra fellobbant lidércznek
Volt lángja csak, mit érezél irántam?
És ha szerettél, mondd: szeretsz-e még?“

„Szeretlek egyre,“ válaszolt az ifju,
„Szeretlek, mint a völgyet a patak,
Szeretlek, mint a csillag az eget,
Szeretlek, mint a féreg a gyümölcsöt!
S ha te szeretnél... oh szólj, asszonyom,
Hogy érdemeljem meg szerelmedet?“

„Hogyan?“ felelt a nő, „egy módja van:
Öcséd megölte férjemet, s apád most
Engem magának hitvesül kíván.

De én apádat, ezt a második
Leendő férjemet szintúgy utálom,
Miként első férjemnek gyilkosát.
Szeretsz valóban? ugy hát szabadíts meg
E két gonosztól. — A tied leszek, ha
Apádat és öcsédet megöled.“

Örök rejtélyü érzés, szerelmem!

Te nagy folyó, melly egyszer szemetet,

Máskor virágot hordasz vizeden ,
S mind egy helyről : az emberek szívéből.
Oh szerelem , te végtelen óceán ,
Mellynek határát még nem látta senki ,
S mellynek le nem szállt fenekére senki.
Ott állsz te , óriások óriása ,
Mesés nagyságban.... hogyha nyúgoszol ,
Meglátja széles tükrödben magát a
Határtalan menny minden csillaga ;
S ha háborogsz : fölszíneden csatáznak
Az alvilágnak minden szörnyei.
Mindenható erő vagy , szerelem !
Mindenható vagy .... angyallá az embert ,
Az angyalt ördöggé , az ördögöt
Emberré könnyen átváltoztatod .... — —

Derült kék éj volt , tiszta csöndes éj ,
Vidáman néztek felhőtlen magasból
A földre a hold és a csillagok ,
Olyan vidáman !.... hah , pedig mi történt
A földön ? apa- s testvérgyilkolás !
Kigyóként csúszott Dávid a terembe ,
Hol apja szunnyadt. Ágya függönyét
Széttolta halkán.... reszketett keze ,
Míntha kösziklát hengerítene.
„Itt fekszik , alszik ,“ így gondolkodék ,
Merőn szögezve rá égő szemét ,
„De milly szelíd most arcza , mellynek ébren
Minden vonása egy-egy Luczifer ;
Vagy csak te látod tán ilyen szelídnek ,
Te mindig-gyáva lelkiismeret ?
Eredj , hivatlan vendég , menj tova ;
Nem hallgatok rád , nem , nem ! hasztalan

Nyujtod felém fenyítő ujjadat,
Hiába intesz olly parancsolólag,
Nem hallgatok rád.... nézd, nem hallgatok!“
Az alvót ekkor torkon ragadá,
S beléje fojtá a lélekzetet....
Nem is nyögött.... egy rángás, s vége volt.
Bevonta ismét a függönyt s mene,
De a küszöbnél visszafordula,
Hogy meglekintse: nem maradt-e élet
Ama testben? nem támadand-e föl?
Az ágy előtt megállt.... állt, s nem meré
A kárpitot szétvonni újolag,
Nem mert benézni rettentő művére,
S lélekszakadva kifelé rohant
Másik terembe, a hol öcscse volt.
A zajra Jób fölébredett s fölült,
S fél eszmélettel nézte a jövőt,
S midőn egészen eszmélt, akkorára
Keblében járt a gyilkoló aczél,
A mellyet bátyja a falról ragadt le.
De nem halálos volt Dávid szurása,
Feléje lépett tántorogva öcscse,
Hogy megragadja öldöklő kezét....
Egy új suhintás és Jób homlokát
Elborította vére, s összedőlt.
A kardot messze dobta Dávid, és
Futott; futott ki, mintha lépteit
Követte volna százezer boszorkány,
Lidércz, kísértet, ördög s minden, a mi
Irtóztató a képzeletben éi.
Futott, futott, és nem tudá: hová fut?
Sötét sarokban megvoná magát,
Szemét behunyta, hogy ne lássa a
Számíthatatlan rémeket; de látta

Még akkor is , ha behunyá szemét.
 S majd apja halvány arcza állt előtte ,
 Majd öcscse véres , megvagdalt alakja.
 Intett kezével , hogy távozzanak ;
 Nem távoznak. Mindig közelebb
 Jöttek hozzája.... egyre közelebb....
 Beléje vágta végre körmüket....
 Torkon ragadták.... lég után kapott ,
 S egy jajnyögéssel összeroskada.
 Midőn fölébredt , reggeledni kezdett ,
 A hajnalfény betört az ablakon ;
 Körültekinte , s akkor látta meg ,
 Hogy apja ágya mellett feküvők.
 „Apám, ébredj föl , ébredj.... hallod-e ?“
 Szólott megrázva a holttestemet ,
 „Mit alszol , hosszan , mint a mormotér ?
 Már fényes nap van. Jer , menjünk rabolni....
 Szabad vásár van , minthogy nincs király.
 Menjünk rabolni , szálljuk meg Gedővárt ;
 Tiétek minden kincs , arany.... nekem
 Nem kell egyéb , csak a vár asszonya.
 De kelj föl hát ! ne rángattasd magad
 Hiába. S még sem ébredsz föl.... no semmi ,
 Fölébredsz majd az ítéletnapon.
 De akkor ki ne böffentsd valahogy
 Az istennek , hogy én voltam , ki téged
 Elaltatálak , mert megfojtalak !“
 Elindult és ment a szomszéd terembe.
 „Hát ez ki itten ?“ kérdé , öcscse testét
 Megrugva , „mit ? te volnál , Jób öcsém ?
 Mi a manó , hát a földön heversz ?
 Neked bezeg jó ágyad lehetett.
 Bordáidnak becsületére válik ,
 Hogy nem jajgatnak ilyen durva ágyon.

Hanem hát kelj föl, s mosd meg arcodat,
 Hiszen merő vér; kelj föl, hallod-e?
 Mi a tatár, úgy veszem észre, hogy ma
 Fölkelni nincsen kedve senkinek.
 Annál jobb. Oh ez pompás alkalom!
 Szép kedvesem most megszöktethetem....
 S ment a szobába, hol Perenna volt.
 „Megölted őket?” kérdezé a hölgy.
 „Kit öltem én meg?” fölkiálta Dávid,
 „Én meg nem öltem senkit, senkit is!
 Ottan fekszenek szépen, csöndesen,
 Egyik fehér és a másik piros.
 Jer, angyalom, jer. Mélyen alszanak;
 Megszökhethünk. Jer. Senki sem vesz észre.
 Fölnyargalunk a bástya tetejére,
 S onnét aztán az égbe röpködünk!”
 „Hah, ez megörült,” gondolá Perenna,
 S borzadva hátrált, de az ifju őt
 Ölébe fogta s vitte kifelé.
 A nő sikoltott. „Csitt, légy csöndesen,
 Mindenre kérlek, a mi szent előtted!”
 Szólt az ifju, „fölkel valaki
 Zajodra, s akkor el nem szökhethünk,
 Elfognak.... hah nézd, nézd, már jönnek is!”
 Ezzel rohanni kezde, fölrohant
 A bástyafalra. „Most röpködj!” kiálta,
 „Mingyárt ott fönn, ott fönn leszünk az égben,”
 És átszorítva a hölgyet, leugrott....
 Alant a mélység sziklacsúcsai
 A vértől és a hajnaltól pirultak.

Dávidnak már nem kelle temetés,
 Elnyelte őt a vár alatti mélység,

El volt temetve. S a ki eltemesse
Apját s öcscsét : nem volt ember reá.
Kipusztulván mind a Kompoltiak ,
Elosztották a rablott kincseket
Legényeik ; de osztozás alatt
Egymásnak esvén kardot fogtanak.
Kevés jutott el épen közülök.
Nagy részt elestek , és holttesteik
Az éhes hollók tápláléki lettek.
Igy állt sokáig Salgó zajtalan ,
Csak a hollóknak károgása szólt
Holttetemekkel megtelt udvarában ;
S alant a völgyben a népség futott
A szél elől , melly Salgóról jöve.

(Dömsöd.)

SZERELEM ÁTKA.

(1845.)

Te vitéz Barangó, hova olly vágatva?
Mért öltöztél fényes hadi pánczélodba?
Mért fényesebb szemed fényes pánczélodnál
S kezedben villogó kardod aczelánál?

Vitéz Barangónak leszen útja hosszú,
Azért megy sebesen, mint halálos bosszu,
De nem bosszu üzi, hanem a szerelem,
Azért a tündöklő szikra szemeiben.

Szép szeretője van vitéz Barangónak,
Híják szeretőjét a szép Ildikónak.
Ildikónak arcza szép, mint az ég boltja;
Szeme, mint a nap, a csillagot kioltja.

Barangó szerette őt véghetetlenül,
Föl is szólította: menjen hozzá nejül.
Ildikó felele: „Kezem neked adom,
Hogyha teljesíted három kíváнатom.

Hozz nekem az égből szivárványdarabot,
Menyasszonyi ruhát majd abból varratok;
Hozz nekem rózsákat a hajnal kertébül
Koszorúnak fõmre nászi ékességül;

Végső kívánságom a gönczölszekere ,
Ezen üljek , hogyha megyünk esketőre.
Ha teljesíted e három kívánságot ,
Férjem leszesz , veled élek házasságot.“

Imezek valának Ildikó szavai.
Barangó alig hogy hallá kimondani,
Paripáján termett s gyorsan elrobogott,
S hozott először is szivárványdarabot.

Azután berontott a hajnal kertébe,
És a legvirítóbb rózsákat letépte.
Sok bajába került mindezt végbevinni,
De vitézségének nem állt gátul semmi.

Most megyen harmadszor, a gönczölszekerért.
Magára öltötte minden jó fegyverét ;
Ha szép szóval meg nem kapja, a mit akar ,
Erőszakkal vívja ki a fegyveres kar.

Szép Tündérországból éktelen sok a kincs,
Hanem hát a gönczölszekérnek párja nincs;
Őriztetik is ám a fenevadakkal,
Meredő körmökkel, tátongó szájakkal.

Barangó oda ér, kéri a szekeret;
De mihelyest kérő beszéde megeredt,
Végét nem is várva, neki rohantanak
Dühös méreggel az őrző fenevadak.

Esztendeig harczolt Barangó hős keze,
Mig elhullt a szekér egész őrizete ,
Mig kivívta a nagy és véres diadalt ,
A mellybe maga is majd hogy bele nem halt.

Ekkoron Barangó nem is tett egyebet,
Az istálóból négy tátost kivezetett.
A legszebb négy tátost vezette ki onnan,
S befogta őket a szekérbe legottan.

A gyémántos gyeplőt ragadta kezébe,
Csillagsugárostort a másik kezébe,
Saját paripáját saraglyához köté,
Ugy hajtott serényen szeretője felé.

Szeretője addig, szép Ildikó, mit tett?
Gondolta Barangó: búsan várja őtet.
Gondolta Barangó: „szivem Ildikója,
Ne marjon a bánat fulánkos kigyója!

Ne marjon a bánat fulánkos kigyója,
Közeledem immár, szivem Ildikója!
Közeledem hozzád szép gönczöl szekeren,
És boldog vagyok, mert kezéd megnyerem én.“

Ne félj, jó Barangó, Ildikó nem búsul,
Vigad ő más karján kicsiny magzatostul,
Van már kis magzata, van már férje neki,
Jössz-e te vagy nem jössz? nem igen keresi.

Feledte Ildikó régen ígéretét,
A jött-ment Kevének adta szivét, kezét.
Keve bírja mostan azt a boldogságot,
Mellyért kezéd fáradt és szived sovárgott.

Ildikó most is ott ül Keve ölében,
Egymást csókolgatják, ölelgetik épen.
A mint ezt meglátja jó Barangó vitéz,
Nincs ereje szólni, csak merőn áll és néz.

De föllázad a vér félholt nyugalma-
bul ,
Barangónak összeszorult szíve tágul ,
Eszeveszett harag fut égő agyába ,
Kirántja szablyáját és megindul lába.

A két szeretőnek borsózott a háta ,
Mikor a vitézt így közeledni látta ,
Egymás kebeléről gyorsan fölriadnak ,
Megszökni előle a szilaj haragnak.

Hős Barangó erre kardját elvetette ,
És illy szókat ejtett nagy gúnynyal nevetve :
„Nem érdemlitek meg , hogy ezen kar által
Ismerkedjete meg a méltó halállal !

Nem fogja szívetek kardom hegye érni ,
Te szószegő asszony , te csábító férfi !
De a mi álka van a széles világnak ,
Ha isten meghallgat , mind reátok szállnak.

Mind kettőtök élte legyen halhatatlan ,
Hogy szenvedhessetek örökös kinokban.
Éljetek , míg eljön az üstökös csillag ,
Mellytől a rengő föld sarkai bomolnak.

Kivánom : váljatok kövé mind a ketten ,
Szívetek a kintól hogy meg ne repedjen.
Te csábító férfi , a mint most kebled ég :
Azt olyan mértékben örök lángok egyék.

S te szószegő asszony , bűnbánó könnyeid
Szünetlen folyjanak a világ végeig ,
És a patakba , melly szemeidből ered ,
Könnyed patakjába fuladjon gyermeked.

S az én életem is legyen halhatatlan,
Hogy kínaitokat váltig kaczaghassam!“
Barangó vitéz az átkot így végezte,
Meghallgatta isten s beteljesítette.

Kösziklakká váltak Ildikó és Keve.
Csábító Kevéből tűzokádó leve,
Hányja magából a tüzet szakadatlan,
Mai nap is hányja s jajgat a kinokban.

És a melly Ildikó volt egykor, a hegyből
Kiapadhatatlan két forrás buzog föl,
E forrásokba fult be kicsiny magzata,
Kit isten a völgyben fává változtata.

Barangóból pedig sötét fergeteg lett,
Melly ottan borong a két átkos hegy felett.
Míg Ildikó sír és míg Keve lángol s nyög,
Reájok Barangó rettentőn mennydörög.

(Borjád.)

SZILAJ PISTA.

(1846.)

I.

Jó ideje , hogy a nap lenézett.
Pihennek az elfáradt révészek ,
A révházban pihennek , alusznak.
Szilaj Pista maga nem alszik csak.

Szilaj Pista , töled én azt kérdem ,
Hogy miért vagy te még most is ébren ?
„E kérdésre én csak azt felelem ,
Hogy ébren tart engem a szerelem.“

Holdvilágos éjben Szilaj Pista
Csónakát a partról eloldozta ,
Az evezőt is kezébe vette ,
Át is ment a vízen a szigetbe.

A Dunának kellő közepében
Áll a sziget virágos kertképen.
A szigetnek legszebb virágszála
Egy vén halász fiatal leánya.

A vén halász nádvityillójában
Subaágyán alszik már javában.
A vén halász fiatal leánya
Sziget partján vár Szilaj Pistára.

Mikor átért a szép révész legény,
Jó dolga lett rózsája kebelén.
Csókolóztak.... de nem mondom ezt el!
Tele van a világ irigyekkel.

Legtüzesebb bor a szép lyány csókja,
Csók az észnek könnyen zavarója;
Pistának is megzavarta esztét,
Származott is tőle tarka beszéd.

„Lidi lelkem, Lidim, galambocskám,
Gyöngyvirágom, aranyos halacskám,
Gyémánt gyűrűm, csillagom sugára,
Csókolj agyon hajnal hasadtára.

Fekete a pillád, kék a szemed,
Mint mikor a felhő kettéreped.
A megrepedt felhőben kék az ég,
S mint ebben a csillag, szemed úgy ég.

Ha egyetlen egy füzért fonnának
Minden virágából a világnak,
Át nem érné az én szerelmemet,
Olyan nagy!.... s az egyedül a tied.

Szerelmemnek nincs határa, vége;
Hát a tied illy végtelenség-e?
Csak szerelmed határát ne érjem,
Mert ott, kis lyány, jaj néked, jaj nékem!

Egy óriás alszik ott , angyalom ,
Egy óriás , az én indulatom ;
Mihelyt oda érkezünk : fölébred ,
S összeszaggat engem úgy , mint téged .“

Igy beszélt az ifju révészlegény ,
De megnyugott a lyány tekintetén ,
Tekintetén , melly ezt magyarázta :
Szerelmének nincs vége , határa .

Még sokáig váltogatták a szót .
Közelökben a fülemile szólt ;
Vagy tán nem is madár dalolása
Volt ez , hanem szivök dobogása .

Elváltak egymástól végtére
Szép reménynyel a jövő estére .
Az ifju ment a révéasztanyába ,
A leány ment apja kunyhájába .

• Csöndesség volt az egész vidéken .
Hajlott a hold lefelé az égen ,
Gönczölszekér rúdja is leállott .
A fiastyúk föl magasra szállott .

Csöndes a révkocsmárosnak háza ,
A szellő a bokrokat nem rázza ,
Semmi sem szól , csak a Duna habja ,
Melly a komp oldalát locsolgatja .

II.

A vén halász város piaczára
Hordta halát a hetivásárra.
„Gyere velem a városba, lányom.”
„Ha kívánja keed, apám, nem bánom.”

Apa, leány a városba mentek.
Hejh, csak ne lett volna épen péntek!
Először volt a városban Lidi,
Azért nem tetszett ez a nap neki.

De csakhamar ezt elfelejtette
A városi zajnak közepette.
Jöttek cifra, szép ruhás urfiak,
S a szép lánynyal csintalankodtanak.

Szólt egy úrfi, ki mellette megáll:
„Hol termettél, gyönyörű virágszál?”
Felelt Lidi: „Lenn a szigetségben
Termettem a Duna közepében.”

Szólt az úrfi: „Már ez derék dolog!
Mert hisz én is oda való vagyok.
Csak azt mondd meg, van-e már szeretőd?
Ha van, inkább engem szeress, ne őt.”

Felelt Lidi: „Hogy van-e szeretőm?
Azt én senki orrára nem kötöm.
Ha az úrfi tudni úgy kívánja:
Van czigányné s van annak kártyája.”

Ment az úrfi, mivelhogy őt Lidi
Csak így apró pénzzel fizette ki;
De még is a lány meg nem állotta,
Egyet pillantott utána lopva. —

Ezek után egyszer sok időre
Kiült Lidi a Duna szélére,
Dunaparton vad virágok között
Ülve a kis leány hálót kötött.

Ereszkedett már a nap lefelé,
Festegette a bokrok levelét,
Befestette pirosra, sárgára,
Piros fátyolt huzott a Dunára.

A kis lány a hálót csak kötötte,
S ím megzörren a bokor mögötte.
Ki az? ki jön?.... egy fiatal vadász.
„Szép jó estét, galambom; mit csinálsz?”

„Ha nem vak, hát látja, mit csinálok;
Látja az úr, hogy kötöm a hálót;“
Igy felelt a kis leány kereken,
Hogy melléje lépett az idegen.

Szólt a vadász: „Te hamis kis leány!
Arczod rózsá, de beszéded csalány.
Látom, te még most is a régi vagy,
Szemed s szavad a szívben sebet hagy.

De ismersz-e, jut-e még eszedbe,
Hogy láttuk már egymást az életbe’?
Láttuk egymást egy hetivásáron....
Emlékszel-e még rá, szép virágom?”

Felelt Lidi: „Azt én megengedem,
Hogy urfi már találkozott velem;
De nem olyan nagyok szépségei,
Hogy el ne lehetne felejteni.“

S így a mit a vadász úrfi szólott,
Minden szóra kapott egy jó trófiát,
Még sem tudott bosszankodni rája,
Arra a kis csintalan leányra.

Hát csak azon vette észre magát,
Hogy a sötét éjszaka már beállt,
És így szóla: „Tudod-e, aranyom,
Hogy az utat innen én nem tudom.

Rám nézve hát rettenetes baj van,
Ha csak tán te nem könyörülsz rajtam.
Légy kísérőm csak az erdőszélig,
Vagy akár a szobám közepéig.“

Lidi végig gondolta a dolgot:
Ez az úrfi olly sok szépet mondott,
Olly nyájasan, olly szivesmelegen,
S ő mindezért háladatlan legyen?

„Világért sem leszek háladatlan!“
Szólt a lyányka elhatározottan,
Szólt magában, azután ezt mondta
Fenn szóval, a vadászra pillantva:

„Jöjön hát az úrfi, jöjön velem,
De hazáig el nem kísérhetem,
Elkísérem csak az erdőszélig....
Mert az embert könnyen megítélik.“

És elmentek. Mire Lidi megjött,
Szilaj Pista már régen kikötött.
„Régen várlak, hol jártál, galambom?”
Ez nem tudta: hirtelen mit mondjon?

III.

Lidinek a magaviselete
Akkor este különös lehete,
Mert Pistának az sehogysem tetszett,
S kegyetlenül gyanakodni kezdett.

Hejh a gyanú furcsa gyermek pedig!
Mihelyest a világra születik,
Mingyárt éhes, mingyárt enni vágyik;
S ha jóllakott: szörnyeteggé válik.

Mit tett Pista? már a másik este
Bokor mögé bujt titokban, s leste....
Tán maga sem tudta, hogy mit lesett?
Csak várta, hogy mit hoz a vakeset.

Nem soká várt, hogy egy úr érkezett,
S hallott tőle édes beszédeket,
Mikre Lidi csak úgy irult-pirult.
Szilaj Pista mérgében majd megfult.

S ha még nem lett volna más, csak beszéd,
De az úrfi meg is fogta kezét
A leánynak, sőt meg is ölelte....
Poklokra szállt Pistának a lelke.

Fölugrik , az urfit megrohanja :
„Gyilkos , zshivány , gaz , lator , haramja !
Igy csábítsd el más ember mátkáját....“
S kirántotta zsebéből bicskáját.

A bicska a vadász szívének ment ,
De a vadász puskával állt ellent ,
Puskaágygyal úgy ütötte föbe ,
Hogy hosszában elbukott a fübe

Mikor Pista magához tért megint ,
Lassan fölállt , jobbra-balra tekint ,
Senkit sem lát.... sem vadász , sem leány.
Azt gondolja : csak álmodott talán.

Hogy nem álom , azt onnan tudta meg ,
Mert vére még akkor is csepegett.
Sírt bujában , sírt , sírt.... könnye , vére
Összefolyva csorgott le képére.

IV.

Szép Lidihez a vadász el-eljár ,
S bátorsággal ölelkezhetnek már ,
Nem tartanak semmi ellenségtől ,
Szilaj Pista eltűnt a vidékről.

Szilaj Pista elment nagy bujában ;
Hol bujdosik most , mellyík világban ?
Erős szélvész volt szive bánata ,
Szegény fiút messze ragadhatta.

Vándo'lt Pista , hátra sem tekintvén ,
Meg sem állt , csak a Bakony közepén ;
Bakonyerdő kellő közepében
Megpihent egy vén cserfa tövében.

Pihent ám , de nem pihent , csak teste ,
Lelkét ő le nem csendesíthette.
Teste tó volt , lelke benne a hal.
Bár a tó áll : a hal benne nyargal.

„Zsivány leszek , zsivány , utonálló ,
Végesvégül bitófa-czífrázó !
Mit bánom én ? jussak a bitóra ,
Az lesz nekem legboldogabb óra.“

Kiült a nagy országút szélére ,
S várakozott jó módú vendégre ,
Kinek olly nagy teher lesz zsebében ,
Mint ő neki bátorság szívében.

Jött is egy úr nem igen sokára ,
Gyorsan hozta öt négy paripája ,
Négy paripa czifra szép hintóban.
Fönn a bakon kocsis és hajdú van.

„Megállj !“ kiált Szilaj Pista rája ,
„Mozduljon , a ki halálát várja !“
A halálra egynek sem volt kedve ,
Megállottak , kövé merevedve.

Pista oda lépett s minden zseben
Keresztülment lelk'ismeretesen ;
A mit talált , szépen ki is szedte ,
Messzely bor árát sem hagyott benne.

„Elmehettek!” szóla mostan Pista;
„Hó, megállj!” kiálta a kocsisra,
Ki az ostort már kezébe vette,
„Nem vagyok én zshiválynak teremtvé....

Itt van, uram, egy fillérig pénze.“
Az úr reá nagy szemekkel néze,
Nem tudta: a dolgot mire vélje?
Tán csak tréfál a haramja véle?

Nem tréfált ő, a pénzt visszaadta,
A hintónak hátát fordította,
És elindult és tovább bujdosott.
Vitt magával bánatos haragot.

Meddig tartott bizonytalan utja?
Merre járt-kelt? ő maga sem tudja;
Mig egyszerre csak azt veszi észre,
Hogy a Duna partjaihoz ére.

Dunaparton áll a révház felett,
Hol annak előtte révészkedett,
Átellenben Lidiék kunyhaja....
Pistának kél keserves sóhaja.

„Lidi, Lidi, mért voltál csapodár?....
De, szegény lyány, tán meg is bántad már,
Hű szeretőd tán már megsirattad,
A ki annyit szenvedett miattad.

Ha megbántad hűtelenségedet,
Elfelejttem a megtörténteket.
Magadat csak ezután becsüld meg:
Megbocsátok, mert nagyon szeretlek!”

Ezt gondolta s a ladikba lépe ,
Hogy átevezzen a szigetségbe ,
S hogy Lidinek szóval azt elmondja ,
A mi mostan volt csak gondolatja.

Épen mikor a ladikba lépett ,
Háta mögött hallott illy beszédet :
„Hejh atyafi , mi is átakarunk ,
Várjon kend , jó borravalót adunk.“

Pista majd befordult a Dunába ,
Mert Lidit s a vadász urfit látta ;
Rájok ismert , bár jó messze voltak ,
S vége járta már az alkonyatnak.

Féligmeddig összeszedte magát ,
Míg amazok elérték csónakát.
Hejh , mikor a csónakba bementek ,
Gondolhatni , mint rémültenek meg.

Pista gyorsan el kezdett evezni ,
Nem lehet azt a kint megnevezni ,
A mit a lyány és az úrfi érzett.
Nem tudták : hogy kezdjék a beszédet.

Pista sem szólt , hanem csak evezett.
Már közel volt hozzájuk a sziget ,
És csak ekkor vette észre magát ,
S hirtelen megfordítá csónakát.

„Hova?“ szólott most az úrfi , „vissza?“
„Nem egészen,“ felelt neki Pista ,
„Csak a Duna közepéig.... ottan....
Veletek egy kis számadásom van.“

És a mire kimondta ezeket ,
Már a Duna közepén evezett.
Itt a vízbe dobta a lapátot ,
S a ladiknak legvégére hágott.

„Tudjátok , mit ?.... meguntam éltemet ,
És azt ti miattatok untam meg ;
Elmegyek a más világra... hanem
Nektek is el kell ám jönni velem !“

Szólt s fölfordította a ladikot.
Mind a három a Dunába bukott.
A csalfa lányt Pista megölelte ,
Hogy mellette hagyja őt el lelke.

De a midőn az urfit meglátta ,
Hogy úszni tud , hogy uszik javába' :
Utána ment , és őt ölelte meg ,
S küzdöttek , míg el nem merültenek.

(Szalk-Szentmárton.)

JÁNOS VITÉZ.

(1844.)

I.

Tüzesen süt le a nyári nap sugára
Az ég tetejéről a juhászbojtárra.
Fölösleges dolog, sütnie olly nagyon,
A juhásznak úgy is nagy melege vagyon.

Szerelem tüze ég fiatal szívében,
Ugy legelteti a nyájt a faluvégen.
Faluvégen nyája míg szerte legelész,
Ő addig subáján a fűben heverész.

Tenger virág nyílik tarkán körülötte,
De ő a virágra szemét nem vetelte;
Egy köhajtásnyíra foly tőle a patak,
Bámuló szemei oda tapadtanak.

De nem ám a patak csillámló habjára,
Hanem a patakban egy szőke kis lányra,
A szőke kis lánynak karcsu termetére,
Szép hosszú hajára, gömbölyű keblére.

Kis leány szoknyája térdig föl van hajtva ,
Mivelhogy ruhákat mos a fris patakba' ;
Kilátszik a vizből két szép térdecskéje
Kukoricza Jancsi gyönyörűségére.

Mert a pázsit fölött heverésző juhász
Kukoricza Jancsi , ki is lehetne más ?
Ki pedig a vízben a ruhát tisztázza ,
Iluska az , Jancsi szívének gyöngyháza.

„Szívemnek gyöngyháza , lelkem Iluskája !“
Kukoricza Jancsi így szólott hozzája ,
„Pillants ide , hiszen ezen a világon
Csak te vagy én nekem minden mulatságom.

Vesd reám sugarát kökényszemeidnek ,
Gyere ki a vizből , hadd öleljelek meg ;
Gyere ki a partra csak egy pillanatra ,
Rá csókolom lelkem piros ajakadra !“

„Tudod , Jancsi szívem , örömetst kimennék ,
Ha a mosással olly igen nem sietnék ;
Sietek , mert máskép velem roszul bánnak ,
Mostoha gyermeke vagyok én anyámnak.“

Ezeket mondotta szőke szép Iluska ,
S a ruhákat egyre nagy serényen mosta.
De a juhászbojtár fölkel subájáról ,
Közelebb megy hozzá , s csalogatva így szól :

„Gyere ki , galambom ! gyere ki , gerliczém !
A csókot , ölelést mingyárt elvégzem én ;
Aztán a mostohád sincs itt a közelben ,
Ne hagyd , hogy szeretőd halálra epedjen.“

Kicsalta a leányt édes beszédével,
 Átfogta derekát mind a két kezével,
 Megcsókolta száját nem egyszer sem százszor,
 Ki mindeneket tud: az tudja csak, hányszor.

II.

Az idő akközben haladott sietve,
 A patak habjain piroslott az este.
 Dúlt, fúlt Iluskának gonosz mostohája:
 Hol marad, hol lehet olly soká leánya?

A rossz vén mostoha ekkép gondolkodott;
 Követték ezek a szók a gondolatot:
 (S nem mondhatni, hogy jó kedvvel ejtette ki,)
 „Megnézem, mit csinál? ha henyél: jaj neki!”

Jaj neked, Iluska, szegény árva kis lyány!
 Hátad mögött van már a dühös boszorkány;
 Nagy szája megnyílik, tüdeje kitágul,
 S illy módon riaszt föl szerelem álmából:

„Becstelen teremtés! gyalázatos pára!
 Illyet mersz te tenni világnak csúfjára?
 Lopod a napot, és istentelenkedel....
 Nézze meg az ember.... hogy tüstént vigyen el — “

„Hanem most már elég, hallja-e kend, anyjuk?
 Fogja be a száját, vagy majd betapasztjuk.
 Ugy merje kend Ilust egy szóval bántani,
 Hogy kihullanak még meglevő fogai.”

Reszkető kedvese védelmezésére
Ekkép fakadt ki a nyáj bátor őrzője;
Azután haragos szemmel fenyegetve
Az elmondottakhoz e szavakat tette:

„Ha nem akarja, hogy felgyujtsam a házát,
Meg ne illesse kend ezt a szegény árvát.
Úgy is töri magát, dolgozik eleget,
És még sem kap száraz kenyérnél egyebet.

Most eredj, Iluskám. Megvan még a nyelved,
Hogy elpanaszold, ha rosszúl bánik veled. —
S kend ne akadjon fönn azon, mit más csinál,
Hisz kend sem volt jobb a deákné vásznánál.“

Kukoricza Jancsi fölkapta subáját,
S sebes lépésekkel ment keresni nyáját,
Nagy megszeppenéssel most vette csak észre,
Hogy imitt-amott van egy kettő belőle.

III.

A nap akkor már a földet érintette,
Mikor Jancsi a nyájt félig összeszedte;
Nem tudja, hol lehet annak másik fele?
Tolvaj-e vagy farkas, a mi elment vele?

Akárhova lett az, csakhogymár oda van;
Búsulás, keresés, minden haszontalan.
Most hát mihez fogjon? neki szánva magát,
Haza felé hajtja a megmaradt farkát.

„Majd lesz neked, Jancsi.... no hiszen lesz neked!“
Szomorún kullogva gondolta ezeket,
„Gazd' uramnak ugy is rossz a csillagzatja,
Hát még.... de legyen meg isten akaratja.“

Ezt gondolta, többet nem is gondolhatott;
Mert ekkor a nyájjal elérte a kaput.
Kapu előtt állt az indulatos gazda.
Szokás szerint a nyájt olvasni akarta.

„Soh'se olvassa biz azt kelmed, gazd' uram!
Mi tagadás benne? igen nagy híja van;
Szánom, bánom, de már nem tehetek róla,
Kukoricsa Jancsi e szavakat szólta.

Gazdája meg ezt a feleletet adta,
S megkapta bajsát, és egyet pödrött rajta:
„Ne bolondozz, Jancsi, a tréfát nem értem;
A míg jól van dolgod, föl ne gerjeszd mérgem.“

Kisült, hogy koránsem tréfaság a beszéd,
Jancsi gazdájának majd elvette eszét;
Jancsi gazdája bög, mint a ki megböszült:
„Vasvillát, vasvillát!.... hadd szúrjam keresztül!

Jaj, a zshivány! jaj, az akasztani való!
Hogy ássa ki mind a két szemét a holló!....
Ezért tartottalak? ezért etettelek?
Soha se kerüld ki a hóhérkötelet.

Elpusztulj előlem, többé ne lássalak!“
Jancsi gazdájából így döltek a szavak;
Fölkapott hirtelen egy petrenczés rudat,
A petrenczés ruddal Jancsi után szaladt.

Kukoricza Jancsi elfutott előle ,
De koránsem azért , mintha talán félne ,
Markos gyerek volt ő , husz legényen kitett ,
Noha nem érte meg még huszszor a telet.

Csak azért futott , mert világosan látta ,
Hogy méltán haragszik olly nagyon gazdája ;
S ha ütlegre kerül a dolog , azt verje ?
Ki félig apja volt , ki őt fölnevelte.

Futott , mig a szuszból gazdája kifogyott ;
Azután ballagott , megállt , meg ballagott
Jobbra is balra is ; s mind evvel mit akar ?
Nem tudta , mert nagy volt fejében a zavar.

IV.

Mikorra a patak vize tükörré lett ,
Mellybe ezer csillag ragyogása nézett :
Jancsi Iluskáék kertje alatt vala ;
Maga sem tudta , hogy mikép jutott oda.

Megállt , elővette kedves furulyáját ,
Kezdte rajta fújni legbúsabb nótáját ;
A harmat , melly ekkor ellepett fűt , bokort ,
Tán a szánakozó csillagok könnye volt.

Iluska már alutt. A pitvar eleje
Volt nyár idejében rendes fekvőhelye.
Fekvőhelyéről a jól ismert nótára
Fölkelt , lesietett Jancsi látására.

Jancsinak látása nem esett kedvére ,
Mert megijedt tőle , s illy szót csalt nyelvére :
„Jancsi lelkem , mi lelt ? mért vagy olly halovány ,
Mint az elfogyó hold bús őszi éjszakán ?“

„Hejh , Iluskám ! hogy ne volnék én halovány ,
Mikor szép orczádat utószor látom tán ....“
„Jancsikám , látásod ugy is megrémített ;
Hagyd el az istenért az ilyen beszédet !“

„Utószor látlak én , szivem szép tavasza !
Utószor szólt itten furulyám panasza ;
Utószor öllelek , utószor csókollak ,
Örökre elmegyek , örökre itt hagylak !“

Most a boldogtalan mindent elbeszéle ,
Rá borúlt zokogó kedvese keblére ,
Rá borúlt , ölelte , de képpel elfordult :
Ne lássa a leány , hogy könnye kicsordult.

„Most hát , szép Iluskám ! most hát , édes rózsám !
Az isten áldjon meg , gondolj néha reám.
Ha látsz száraz kórót szélvészről kergetve ,
Bujdosó szeretőd jusson majd eszedbe.“

„Most hát , Jancsi lelkem , eredj , ha menned kell !
A jó isten legyen minden lépéseddel.
Ha látsz tört virágot útközépre vetve ,
Hervadó szeretőd jusson majd eszedbe.“

Elváltak egymástól , mint ágtól a levél ;
Mindkettejük szive lett puszta , hideg tél.
Könnyeit Iluska hullatta nagy számmal ,
Jancsi letörölte inge bő ujjával.

Indult; nem nézte egy szemmel sem, hol az ut?
Neki úgy is mindegy volt, ahárhova jut.
Fütyörésztek pásztorgyermekek mellette,
Kolompolt a gulya.... ő észre sem vette.

A falu messzire volt már háta megett,
Nem látta lobogni a pásztortüzeket;
Mikor utójára megállt s visszanézett,
A torony bámult rá, mint sötét kísértet.

Ha ekkor mellette lett volna valaki,
Hallotta volna őt nagyot sóhajtani;
A levegőget daruk hasították,
Magasan röpültek, azok sem hallották.

Ballagott, ballagott a halk éjszakában,
Csak nehéz subája suhogott nyakában;
Ő ugyan subáját gondolta nehéznek,
Pedig a szíve volt olly nehéz szegénynek.

V.

Mikor a nap fölkelte, s a holdat elküldte,
A pusztá, mint tenger, feküdt körülötte;
A nap fölkelte a nap enyészteig
Egyenes rónaság nyújtózott végig.

Nem volt virág, nem volt fa, nem volt bokor ott,
A harmat apró gyér füveken csillogott;
Oldalvást a napnak első sugarára
Fölpiroslott egy tó; környékezte káka.

A tónak szélénél a káka közepett
Egy hosszú nyakú gém eledelt keresett,
És a tó közepén gyors halászmadarak
Hosszu szárnyaikkal le s föl szállongtanak.

Jancsi csak ballagott sötét árnyékával
S elméjének sötét gondolkozásával;
Az egész pusztában szőjjelsütött a nap,
De az ő szívében éjek éje maradt.

Mikor a nap elért az ég tetejére,
Eszébe jutott, hogy falatozni kéne,
Tennap ilyen tájban evett utójára —
Meg alig is bírta már lankadó lába.

Letelepült, elővette tarisznyáját,
Megette maradék kevés szalonnáját.
Nézte őt a kék ég, a fényes nap.... alább
Ragyogó szemével a tündér délibáb.

A kis ebéd neki jó izűen esett,
Megszomjazott rá, a tóhoz közeledett,
Kalapjának bele mártá karimáját,
Ekkép enyhítette égő szomjuságát.

A tónak partjáról nem távozott messze:
Az álom szemének pilláját ellepte;
Vakandokturásra bocsátotta fejét,
Hogy visszanyerhesse elfogyott erejét.

Az álom őt oda vitte a honnan jött,
Iluskája pihent hű karjai között,
Mikor a kis leányt csókolni akarta,
Hatalmas mennydörgés álmát elzavarta.

Szétnézett a puszta hosszában , szélében ;
Nagy égi háború volt keletkezően.
Olly hamar támadott az égi háború ,
Milly hamar Jancsinak sorsa lett szomorú.

A világ sötétbe öltözködött vala ,
Szörnyen zengett az ég , hullt az istennyila ;
Végtére megnyílt a felhők csatornája ,
S a tó vize sűrű buborékokot hányna.

Jó hosszú botjára Jancsi támaszkodott ,
Lekonyította a karimás kalapot ,
Nagy szörű subáját meg kifordította ,
Úgy tekintett bele a vad zivatarba.

De a vihar a mi hamar keletkezett ,
Olly hamar is hagyta el megint az eget.
Megindult a felhő könnyű szélnek szárnyán ,
Ragyogott keleten a tarka szivárvány.

Subájáról Jancsi lerázta a vizet ,
Miután lerázta , újra utnak eredt.
Mikor a nap leszállt pihenni ágyába ,
Kukoricza Jancsit még vitte két lába.

Vitte őt két lába erdő közepébe ,
Sűrű zöld erdőnek sötét közepébe ;
Ott őt köszöntötte holló káromása ,
Melly épen egy esett vadnak szemét ásta.

Sem erdő sem holló őt nem háborgatván ,
Kukoricza Jancsi ment a maga útján ;
Erdő közepében sötét ösvényére
Leküldte világát a hold sárga fénye.

VI.

Az idő járása éjfél lehetett már,
Mikor szemébe tűnt egy pislogó sugár.
A mint közelebb ért, látta, hogy ez a fény
Ablakból világít az erdő legmélyén.

Jancsi e látványra ekkép okoskodék:
„Ez a világ alig ha csárdában nem ég;
Bizonyára úgy lesz — hál' a jó istennek!
Bemegyek az éjre, benne megpihenek.“

Csalatkozott Jancsi, mert az nem volt csárda,
Hanem volt tizenkét zshiváynak tanyája.
Nem állott ürcsen a ház, a zshiványok
Mind a tizenketten odabenn valának.

Éjszaka, zshiványok, csákányok, pisztolyok....
Ha jól megfontoljuk, ez nem tréfadolog;
De az én Jancsimnak helyén állt a szíve,
Azért is közéjük nagy bátran belépe.

„Adjon az úristen szerencsés jó estét!“
Mondott nekik Jancsi ilyen megköszöntést;
Erre a zshiványok fegyverhez kapának,
Jancsinak rohantak, s szólt a kapitányok:

„Szerencsétlenségnek embere, ki vagy te?
Hogy lábadat mered tenni e küszöbre.
Vannak-e szüleid? van-e feleséged?
Akármid van, nem fog többé látni téged.“

Jancsinak sem szíve nem vert sebesebben
E szókra, sem nem lett haloványabb színben;
A zshiványkapitány fenyegetésire
Meg nem ijedt hangon illy módon felele:

„A kinek életét van miért féltetni,
Ha e tájt kerüli, nagyon bölcsen teszi.
Nekem nem kedves az élet, hát közétek,
Bárkik vagytok, egész bátorsággal lépek.

Azért, ha úgy tetszik, hagyjatok életben,
Hagyjatok ez éjjel itten megpihennem;
Ha nem akarjátok ezt: üssetek agyon,
Hitvány életemet védeni nem fogom.“

Ezt mondta, nyugottan a jövődöt várva,
A tizenkét zshivány csodálkozására.
A kapitány ilyen szókat váltott véle:
„Egyet mondok, öcsém, kettő lesz belőle;

Te derék legény vagy, azt a bátor szented!
Téged az isten is zshiványnak teremtet.
Éltedet megveted, a halált nem féled....
Te kellesz mi nekünk.... kezet csapunk véled!

Rablás, fosztogatás, ölés nekünk tréfa,
E derék tréfának díja gazdag préda.
Ez a hordó ezüst, ez meg arany, látod?....
Nos hát elfogadod a czimboraságot?“

Furcsa dolgok jártak Jancsi elméjében,
S tettetett jó kedvvel szólt illetétképen:
„Czimborátok vagyok, itt a kezem rája!
Rút életemnek ez a legszebb órája.“

„No , hogy még szebb legyen ,“ felelt a kapitány ,
„Lássunk , embereim , az áldomás után ;
Papok pinczéből van jó borunk elég ,
Nézzük meg a kancsók mélységes fenekét !“

S a kancsók mélységes fenekére néztek ,
S lett eltemetése fejökben az észnek ;
Maga volt csak Jancsi , ki mértéket tartott ,
Kinálgatták , de ő aprókat kortyantott.

Álmot hozott a bor latrok pillájára....
Jancsinak sem kellett több , ő csak ezt várta.
Mikor a zshiványok jobbra , balra döltek ,
Jancsi a beszédet illyformán kezdé meg :

„Jó éjszakát !.... nem kelt föl titeket sem más ,
Majd csak az itéletnap i trombitálás !
Élete gyertyáját soknak eloltátok ,
Küldök én örökös éjszakát reátok.

Most a kincses kádhoz ! megtöltöm tarisznyám ,
Haza viszem neked , szerelmes Iluskám !
Czudar mostohádnak nem léssz többé rabja ,
Feleségül veszlek.... isten is akarja.

Házat építtetek a falu közepén ,
Ékes menyecskének oda vezetlek én ;
Ottan éldegélünk mi ketten boldogan ,
Mint Ádám és Éva a paradicsomban....

Istenem teremtem ! mit beszélek én itt ?
Zshiványoknak vigyem el átkozott pénzt ?
Tán minden darabhoz vérfoltok ragadtak ,
S én illyen kincsekkel legyek boldog , gazdag ?

Hozzájok sem nyúlok.... azt én nem tehetem,
Nincs elromolva a lelkiisméretem. —
Édes szép Iluskám, csak viseld terhedet,
Bízd a jó istenre árva életedet!“

Mikor elvégezte Jancsi a beszédet,
Az égő gyertyával a házból kilépett,
Meggyújtá födelét mind a négy szögleten,
Elharapózott a mérges láng sebesen.

Egy láng lett a födél szempillantás alatt,
A láng piros nyelve az ég felé szaladt,
Feketévé vált a tisztakék égi bolt,
Elhaloványodott a teljes fényű hold.

A szokatlan világ a mint elterjedett,
Fölriasztotta a baglyot, böregeret;
Kiterjesztett szárnyok sebes suhogása
A falombozatok nyugalmát fölrázta.

A föltámadó nap legelső sugára
Lesütött a háznak füstölgő romjára,
Pusztult ablakán át benézett a házba,
Ott a haramjáknak csontvázait látta.

VII.

Jancsi már hetedhét országon túl jára,
Nem is igen gondolt a zsványtanyára;
Egyszerre valami csillámlott előtte,
Hát sugarát a nap fegyverekre lőtte.

Katonák jövének , gyönyörű huszárok ,
 A nap fénye ezek fegyverén csillámlott ;
 Alattok a lovak tomboltak prüsszögtek ,
 Kényesen rázták szép sörényes fejüket.

Mikor őket Jancsi közeledni látta ,
 Alig fért meg szíve a baloldalába' ,
 Mert így gondolkodott : „Ha befogadnának ,
 Be örömet mennék én is katonának !“

A mint a katonák közelébe értek ,
 Illy szavát hallotta Jancsi a vezérnek :
 „Vigyázz , földi ! bizony rá lépsz a fejedre ....
 Mi ördögért vagy úgy a bűnnek eredve ?“

Jancsi pedig szólott fohászkodva nagyot :
 „Én a kerek világ bujdosója vagyok ;
 Ha kegyelmetekkel egy sorban lehetnék ,
 A ragyogó nappal farkasszemet néznék.“

Szólt megint a vezér : „Jól meggondold , földi !
 Nem mulatni megyünk , megyünk öldökölni.
 Rá rontott a török a franczia népre ;
 Francziáknak megyünk mi segedelmére.“

„Hát hisz akkor én meg még jobban szeretném ,
 Ha magamat lóra , nyeregbe vethetném ;
 Mert ha én nem ölök , engem öl meg a bű —
 Nagyon kívánt dolog nekem a háború.

Igaz , hogy eddig csak szamarat ismértem ,
 Mivelhogy juhászság volt a mesterségem.
 De magyar vagyok , s a magyar lóra termelt ,
 Magyaroknak teremti az isten lovat , nyerget.“

Sokat mondott Jancsi megeredt nyelvével,
De még többet mondott sugárzó szemével;
Nagyon természetes hát, hogy a vezérnek
Megtetszett, és be is vette közlegénynek.

Czífra beszéd kéne azt elősorolni,
A vörös nadrágban mit érezett Jancsi,
Mit érezett, mikor a mentét fölkapta,
S villogó kardját a napnak megmutatta.

Csillagokat rúgott szilaj paripája,
Mikor Jancsi magát fölvetette rája,
De ő keményen ült rajta, mint a czövek,
A földindulás sem rázhatta volna meg.

Bámulói lettek katonapajtási,
Nem győzték szépségét, erejét csodálni,
És a merre mentek, s beszállásozának,
Induláskor gyakran sírtak a leányok.

Lyányokra nézve a mi Jancsit illeti,
Egyetlen egy leány sem tetszett ő neki,
Az igaz, hogy noha sok földet bejára,
Sehol sem akadt ő Iluska párjára.

VIII.

Nos hát ment a sereg, csak ment, csak mendegélt,
Tatárországnak már elérte közepét;
De itten reája nagy veszedelem várt:
Látott érkezni sok kutyafejű tatárt.

Kutyafejű tatár népek fejedelme
A magyar sereget ekkép idvezelte :
„Hogymikép mertek ti szembeszállni vélünk ?
Tudjátok-e, hogy mi emberhussal élünk ?“

Nagy volt ijedsége szegény magyaroknak ,
Minthogy a tatárok ezerannyin voltak ;
Jó , hogy akkor azon a vidéken jára
Szerecsenországnak jószívű királya.

Ez a magyaroknak mingyárt pártját fogta ,
Mert Magyarországot egyszer beutazta ,
S ekkor Magyarország jámbor lelkű népe
Igen becsületes módon bánt ő véle.

El sem feledte ezt a szerecsen király ;
Azért a magyarok védelmére kiáll ,
S a tatár császárral , kivel jó barát volt ,
Kiengesztelésül illy szavakat váltott :

„Kedves jó barátom , ne bánts d e sereget ,
Legkisebbet sem fog ez ártani neked ,
Igen jól ismerem én a magyar népet ,
Kedvemért bocsásd át országodon őket.“

„A kedvedért , pajtás , hát csak már megteszem ,“
Szólt kibékülve a tatár fejedelem ,
De még meg is írta az úti levelet ,
Hogy senki se bántsa a magyar sereget.

Az igaz , hogy nem is lett semmi bántása ,
De még is örült , hogy elért a határra ,
Hogy ne örült volna ? ez a szegény vidék
Egyebet se' terem : medvehúst meg fűgét.

IX.

Tatárország hegyes völgyes tartománya
Messziről nézett a seregnek utána,
Mert jól bent vala már nagy Taljánországban,
Rozmarínfa-erdők sötét árnyékában.

Itt semmi különös nem történt népünkkel,
Csak hogy küzködnie kellett a hideggel,
Mert Taljánországban örökös tél vagyon;
Mentek katonáink csupa havon, fagyon.

No de a magyarság erős természete,
Bármí nagy hideg volt, megbirkozott vele;
Aztán meg, ha fáztak, hát kapták magokat,
Leszálltak s hátokra vették a lovokat.

X.

Ekképen jutottak át Lengyelországba,
Lengyelek földéről pedig Indiába;
Francziaország és India határos,
De köztök az út nem nagyon mulatságos.

India közepén még csak dombok vannak,
De aztán a dombok mindig magasabbak,
S mikor a két ország határát elérik,
Már akkor a hegyek fölnyúlnak az égig.

Tudni való, hogy itt a sereg izzadott,
Le is hányt magáról dolmányt, nyakravalót....
Hogy ne az istenért? a nap fejk felett
Valami egy óra-járásra lehetett.

Enni nem ettek mást, mint levegőeget;
Ez olyan sűrű ott, hogy harapni lehet.
Hanem még italhoz is furcsán jutottak:
Ha szomjaztak, vizet felhőből facsartak.

Elérték végtére tetejét a hegynek;
Itt már olly meleg volt, hogy csak éjjel mentek.
Lassacskán mehettek; nagy akadály volt ott:
Hát a csillagokban a ló meg-megbotlott.

A mint ballagtak a csillagok közepett,
Kukoricza Jancsi ekkép elmélkedett:
„Azt mondják, a hányszor egy csillag leszalad,
A földön egy ember élete megszakad.

Ezer a szerencséd, te gonosz mostoha,
Hogy nem tudom, melyik kinek a csillaga;
Nem kínnanád tovább az én galambomat —
Mert lehajítanám mostan csillagodat.“

Eztán nem sokára lejtősen haladtak,
Alacsonyodtak már a hegyek alattok,
A szörnyű forróság szinte szünni kezdett,
Mentül beljebb érték a franczia földet.

XI.

A francziák földje gyönyörű tartomány,
Egész paradicsom, egész kis Kánaán,
Azért is vásott rá a törökök foga,
Pusztító szándékkal azért törtek oda.

Mikor a magyarság beért az országba,
A törökök ott már raboltak javába;
Kirabolták a sok gazdag templom kincsét,
És üresen hagytak minden boros pinczét.

Látni lehetett sok égő város lángját,
Kivel szemközt jöttek, azt kardjokra hányták,
Magát a királyt is kiűzték várából,
S megfosztották kedves egyetlen lányától.

Igy találta népünk a franczia királyt,
Széles országában föl s le bujdosva járt;
A mint őt meglátták a magyar huszárok,
Sorsán szánakozó könnyet hullatának.

A bujdosó király illy szókat hallatott:
„Ugy-e, barátim, hogy keserves állapot?
Kincsem vetélkedett Dárius kincsével,
S most küzködnöm kell a legnagyobb inséggel.“

A vezér azt mondá vigasztalására:
„Ne busúlj, francziák fölséges királya!
Megtánczoltatjuk mi ezt a gonosz népet,
Ki illy méltatlanul mert bánni te véled.

Ez éjjelen által kipihenjük magunk ,
Mert hosszú volt az út , kissé elfáradtunk ;
De holnap azután , mihelyt fölkel a nap ,
Visszafoglaljuk mi vesztett országodat.“

„Hát szegény leányom , hát édes leányom ?“
Jajdult föl a király , „ötet hol találom ?
Elrabolta tőlem törökök vezére....
A ki visszahozza , számolhat kezére.“

Nagy buzditás volt ez a magyar seregnek ;
Minden ember szívét reménység szállta meg.
Ez volt mindeniknek fejében föltéve :
„Vagy visszakerítem , vagy meghalok érte.“

Kukoricza Jancsi tán egy maga volt csak
Meg nem hallója az elmondott dolognak ;
Jancsinak az esze más egyeben jára :
Visszaemlékezett szép Iluskájára.

XII.

Másnap reggel a nap szokás szerint fölkelt ,
De nem lát és nem hall olyat minden reggel ,
Mint a millyet hallott , mint a millyet látott
Mingyárt , mihelyest a föld szélére hágott.

Megszólalt a sereg harsány trombitája ,
Minden legény talpon termett szózatára ;
Jól kiköszörülték aczél szablyáikat ,
Azután nyergelték gyorsan a lovakat.

A király erőnek erejével rajt volt,
Hogy ő is elmegy, s a többiekkel harczol;
Hanem a huszárok bölcs eszű vezére
A királyhoz ilyen tanácsot intéze:

„Nem, kegyelmes király! csak maradj te hátra,
A te karjaid már gyöngék a csatára;
Tudom, meghagyta az idő bátorságod,
De mi haszna? hogyha erőd vele szállott.

Bízd az isten után mi reánk ügyedet;
Fogadást teszünk, hogy mire a nap lemegy:
Országodból tova űzzük ellenséged,
S elfoglalhatd újra a királyi széket.“

Erre a magyarság lóra kerekedett,
S keresni indult a rabló törököket;
Nem soká kereste, mingyárt rájuk akadt,
És egy követ által izent nekik hadat.

Visszajött a követ, harsog a trombita,
Rémséges zugással kezdődik a csata;
Aczélok csengése, torkok kurjantása
Volt a magyaroknál harczy jel adása.

A sarkantyút vágják lovak oldalába,
Dobogott a földön lovak patkós lába,
Vagy talán a földnek dobbant meg a szíve,
E vést jövendőljő zajra megijedve.

Törökök vezére hét lófarkú basa,
Öt akós hordónak elég volna hasa;
A sok boritaltól piroslik az orra,
Azt hinné az ember, hogy érett uborka.

A török csapatnak nagy hasu vezére
Rendbe szedte népét a harcznak jelére ;
A rendbe szedett nép ugyan csak megállott ,
A mint megrohanták a magyar huszárok.

De nem volt gyerekség ez a megrohanás ,
Lett is nem sokára szörnyü rendzavarás ;
Izzadott a török véres verítéket ,
Tőle a zöld mező vörös tengerré lett.

Hejh csinálom-adta ! meleg egy nap volt ez ,
Hegygyé emelkedett már a török holttest.
De a basa még él mennykő nagy hasával ,
S Kukoricza Jancsit czélozza vasával.

Kukoricza Jancsi nem veszi tréfának ,
S illy szóval megy neki a török basának :
„Atyafi ! te úgy is sok vagy egy legénynek ;
Megállj , én majd kettőt csinállok belőied.“

S akként cselekedett , a mint megfogadta ,
Szegény török basát ketté hasította ,
Jobbra-balra hullott izzadó lováról ,
Igy múlt ki ő kelme ebből a világból.

Mikor ezt látta a gyáva török sereg ,
Ucczu ! hátat fordít és futásnak ered ,
Futott , futott s talán mostanság is futna ,
Hogyha a huszárok el nem érték volna.

De bezeg elérték , le is kaszabolták ;
Hullottak a fejek előttök , mint a mák.
Egyetlen egy nyargal még ló halálába ,
Ennek Kukoricza Jancsi ment nyomába.

Hát a török basa fia vágatott ott,
Ölében valami fehérféle látszott.
A fehérség volt a franczia királylány;
Nem tudott magáról semmit, elájulván.

Soká nyargalt Jancsi, a míg utolérte,
„Megállj, a hitedet!” kiáltott feléje,
„Állj meg, vagy testeden mingyárt nyitok kaput,
Mellyen által hitvány lelked pokolba fut.”

De a basa fia meg nem állott volna,
Ha a ló alatta össze nem omolna,
Összeomlott, ki is fújta ott páráját.
Basa fia ilyen szóra nyitá száját:

„Kegyelem, kegyelem, nemes lelkű vitéz!
Ha semmi másra nem: ifjuságomra nézz;
Ifjú vagyok még, az életet szeretem....
Vedd el mindenemet, csak hagyd meg életem!”

„Tartsd meg mindenedet, gyáva élhetetlen!
Kezem által halni vagy té érdemetlen.
Hordd el magad innen, vidd hírül hazádnak,
Haramja fiai hogy és mikép jártak.”

Leszállott lováról, királylányhoz lépe,
És bele tekintett gyönyörű szemébe,
Mellyet a királylány épen most nyit ki,
Mialatt illy szókat mondának ajaki:

„Kedves szabadítóm! nem kérdezem, ki vagy?
Csak annyit mondok, hogy hálám irántad nagy.
Háladatosságból én mindent megteszek,
Hogyha kedved tartja, feleséged leszek.”

Jancsi ereiben nem folyt víz vér helyett,
Szívében hatalmas tusa keletkezett;
De lecsillapítá szíve nagy tusáját,
Emlékezetébe hozván Iluskáját.

Nyájasdalon így szólt a szép királylányhoz:
„Menjünk, rózsám, elébb az édes atyádhoz.
Ott majd közelebbről vizsgáljuk a dolgot.“
S ló előtt a lánynyal lassacskán ballagott.

XIII.

Kukoricza Jancsi meg a királyleány
Csatahelyre értek a nap alkonyatán.
A leáldozó nap utósó sugára
Vörös szemmel nézett a siralmas tájra.

Nem látott egyebet, csak a véres halált,
S hollósereget, melly a halottakra szállt;
Nem igen telt benne nagy gyönyörűsége,
Le is ereszkedett tenger mélységébe.

A csatahely mellett volt egy jókora tó,
Tiszta szöke vizet magába foglaló.
De piros volt az most, mert a magyar sereg
Török vértől magát vizében mosta meg.

Miután megmosdott az egész legénység,
A franczia királyt várába kísérték;
A csatamezőtől az nem messzire állt....
Ide kísérték hát a franczia királyt.

Alighogy bevonult a várba a sereg,
Kukoricza Jancsi szinte megérkezett.
Olyan volt mellette az ékes királylány,
Mint felhő mellett a tündöklő szivárvány.

Hogy az öreg király leányát meglátta,
Reszkető örömmel borult a nyakába,
S csak azután mondta a következőket,
Mikor a lány ajkán tőle sok csók égett:

„Most már örömemnek nincsen semmi híja;
Szaladjon valaki, s a szakácsot híja,
Készítsen, a mi jó, mindent vacsorára,
Az én győzedelmes vitézim számára.“

„Király uram! nem kell híni a szakácsot,
A király mellett egy hang ekkép rikácsolt,
„Elkészítettem már mindent hamarjában,
Föl is van tálalva a szomszéd szobában.“

A szakács szavai kedvesen hangzottak
Füleiben a jó magyar huszároknak;
Nem igen sokáig hívták magokat,
Körülülték a megterhelt asztalokat.

A milly kegyetlenül bántak a törökkel,
Csak úgy bántak ők most a jó ételekkel;
Nem is csoda biz az, mert megéhezének
A nagy öldöklésben a derék vitézek.

Járta már a kancsó isten igazába,
Ekkor a királynak illy szó jött szájába:
„Figyelmezzetek rám, ti nemes vitézek,
Mert nagy fontosságu, a mit majd beszélek.“

S a magyar huszárok mind figyelmezőnek,
Fölfogni értelmét király beszédének,
A ki egyet ivott, azután köhhentett,
S végre i ly szavakkal törte meg a csendet:

„Mindenek előtt is mondd meg a nevedet,
Bátor vitéz, a ki lyányom megmentetted.“
„Kukoricza Jancsi becsületes nevem;
Egy kicsit parasztos, de én nem szégyenlem.“

Kukoricza Jancsi ekképen feiele,
Azután a király illy szót váltott vele:
„Én a te nevedet másnak keresztelem,
Mától fogva neved János vitéz legyen.

Derék János vitéz, halld most beszédemet:
Minthogy megmentetted kedves gyermekemet,
Vedd el feleségül, legyen ő a tied,
És vele foglald el királyi széket.

A királyi széken én sokáig ültem,
Rajta megvénültem, rajta megöszültem.
Nehezek nekem már a királyi gondok,
Annakokáért én azokról lemondok.

Homlokodra teszem a fényes koronát,
Fényes koronámért nem is kívánok mást,
Csak hogy e várban egy szobát rendelj nékem,
Mellyben hátralevő napjaimat éljem.“

A király szavai ím ezek valának,
Nagy csodálkozással hallák a huszárok.
János vitéz pedig e szíves beszédet
Alázatos hangon ekkép köszöné meg:

„Köszönöm szépen a kelmed jó 'karatját ,
A melly reám nézve nem érdemlett jóság ;
Egyszersmind azt is ki kell nyilatkoztatnom ,
Hogy én e jóságot el nem fogadhatom.

Hosszu históriát kéne elbeszélnem ,
Miért e jósággal lehetetlen élnem ;
De attól tartok , hogy megunnák kelmetek ;
S én másnak terhére lenni nem szeretek.“

„De csak beszélj , fiam , meghallgatjuk biz azt ;
Hiábavalóság , a mi téged aggaszt.“
Igy bízatta őt a jó franczia király ,
S János vitéz beszélt , a mint itt írva áll :

XIV.

„Hogy is kezdjem csak hát?.... Mindennek előtte
Hogyan tettem szert a Kukoricza névre ?
Kukoricza között találtak engemet ,
Ugy ruházták rám a Kukoricza nevet.

Egy gazdaember jó lelkü felesége
— A mint ő nekem ezt sokszor elmesélte —
Egyszer kinézett a kukoriczaföldre ,
S ott egy barázdában lelt engem heverve.

Szörnyen sikitottam , sorsomat megszánta ,
Nem hagyott a földön , felvett a karjára ,
És haza felé ezt gondolta mentiben :
„Fölnevelem szegényt, hisz ugy sincs gyermekem.“

Hanem volt ám neki haragos vad férje ,
A kinek én sehogy sem voltam inyére ,
Hejh , a mikor engem ez otthonn meglátott ,
Ugyan csak járták a czifra káromlások.

Engesztelte a jó asszony illy szavakkal :
„Hagyjon kend föl , apjok , azzal a haraggal.
Hiszen ott kinn csak nem hagyhattam vesztére ,
Tarthatnék-e számot isten kegyelmére ?

Aztán nem lesz ez a háznál haszontalan ,
Kendnek gazdasága , ökre és juha van ,
Ha fölcsuporodik a kis istenadta ,
Nem kell kednek bérest , juhászt fogadnia.“

Valahogy , valahogy csakugyan engedett ;
De azért rám soha jó szemet nem vetett.
Hogyha nem ment dolgom a maga rendiben ,
Meg-meghusángolt ő amugy istenesen.

Munka s ütleget között ekkép nevelkedtem ,
Részesültem nagyon kevés örömekben ;
Az egész örömem csak annyiból állott ,
Hogy a faluban egy szép kis szőke lány volt.

Ennek édes anyja jókor a síré lett ,
Édes apja pedig vett más feleséget ;
Hanem az apja is elhalt nem sokára ,
Igy jutott egyedül mostoha anyjára.

Ez a kis leányzó volt az én örömem ,
Az egyetlen rózsza tüskés életemen.
Be tudtam is őtet szeretni , csodálni !
Ugy hitak minket , hogy : a falu árvái.

Már gyerek koromban hogyha őt láthattam,
Egy turós lepényért látását nem adtam;
Örültem is, mikor a vasárnap eljött,
És vele játszhattam a gyerekek között.

Hát mikor még aztán sihederré lettem,
S izegni mozogni elkezdett a szívem!
Csak úgy is voltam ám, mikor megcsókoltam,
Hogy a világ összedőlhetett miattam.

Sokszor megbántotta gonosz mostohája....
Isten neki soha azt meg ne bocsássa!
És ki tudja, még mit el nem követ rajta,
Ha fenyegetésem zabolán nem tartja.

Magamnak is ugyan kutyául lett dolga,
Bele fektettük a jó asszonyt a sírba,
A ki engem talált, és a ki, mondhatom,
Mint tulajdon anyám, úgy viselte gondom.

Kemény az én szívem, teljes életemben
Nem sokszor esett meg, hogy könnyet ejtettem,
De nevelő anyám sírjának halmára
Hullottak könnyeim zápornak módjára.

Iluska is, az a szép kis szőke leány,
Nem tettettett bútól fakadt sírva halmán;
Hogy ne? az istenben boldogúlt jó lélek
Kedvezett, a miben lehetett, szegénynck.

Nem egyszer mondta, hogy: „várakozzatok csak!
Én még benneteket összeházasítalak;
Olyan pár válik is ám ti belőletek,
Hogy még!.... várjatok csak, várjatok, gyerekek!”

Hát hiszen vártunk is egyre keservesen ;
Meg is tette volna , hiszem az egy istent ,
(Mert szavának állott ő minden időbe')
Ha le nem szállt volna a föld mélységébe.

Azután hát aztán , hogy meghalálozott ,
A mi reménységünk végkép megszakadt :
Mindazonáltal a reménytelenségbe'
Ugy szerettük egymást , mint annak előtte.

De az úristennek más volt akaratja ,
Szívünknek ezt a bús örömet sem hagyta.
Egyszer én valahogy nyájam elszalasztám ,
Annak következtén elcsapott a gazdám.

Búcsut mondtam az én édes Iluskámnak ,
Keserű érzéssel mentem a világnak.
Bujdosva jártam a világot széltére ,
Mígnem katonának csaptam föl végtére.

Nem mondtam én neki , az én Iluskámnak ,
Hogy ne adja szívét soha senki másnak ,
Ő sem mondta nekem , hogy hűséges legyek —
Tudtuk , hogy hűségünk úgy sem szegjük mi meg.

Azért szép királylyány ne tarts reám számot ;
Mert ha nem bírhatom kedves Iluskámat :
Nem is fogok bírni senkit e világon ,
Ha elfelejtkezik is rólam halálom.“

XV.

János vitéz ekkép végzé történetét,
Nem hagyta hidegen a hallgatók szívét;
A királylyány arczát mosta könnyhullatás,
Mellynek kútfeje volt bánat s szánakozás.

A király e szókat intézte hozzája:
„Nem erőtetlek hát, fiam, házasságra;
Hanem a mit nyujtok hálámnak fejében,
Elfogadását nem tagadod meg tőlem.“

Erre kinyitotta kincstárát a király;
Parancsolatjára egy legény előáll,
S arannyal tölti meg a legnagyobb zsákot,
János ennyi kincset még csak nem is látott.

„Nos hát János vitéz, lyányom megmentője,“
Beszélt a király, „ez legyen tetted bére.
Vidd el mindenestül ezt a teli zsákot,
És boldogítsd vele magadat s mátkádat.

Tartóztatnálak, de tudom, nem maradnál,
Kivánczol lenni már is galambodnál,
Eredj tehát — hanem társid maradjanak;
Éljenek itt néhány mulatságos napnak.“

Ugy volt biz az, a mint mondotta a király,
János vitéz kívánt lenni galambjánál.
Búcsuzott a királylyántól érzékenyül;
Aztán a tengerhez ment és gályára ült.

A király s a sereg elkísérte oda.
Tölök sok „szerencsés jó utat“ hallhata,
S szemeikkel néztek mindaddig utána,
Mig a nagy messzeség ködöt nem vont rája.

XVI.

Ment János vitézzel a megindult gálya,
Szélbe kapaszkodott széles vitorlája,
De sebesebben ment János gondolatja,
Utjában semmi sem akadályoztatta.

János gondolatja ilyenforma vala:
„Hejh Iluskám, lelkem szépséges angyala!
Sejted-e te mostan, millyen öröm vár rád?
Hogy haza tart kincscsel bővelkedő mátkád?

Haza tartok én, hogy végre valahára
Sok küzködés után legyünk egymás párja,
Egymás párja leszünk, boldogok, gazdagok;
Senki fiára is többé nem szorulok.

Gazd'uram ugyan nem legszebben bánt velem;
Hanem én ő neki mind azt elengedem.
S igazság szerint ő oka szerencsémnek;
Meg is jutalmazom, mihelyt haza érek.“

Ezt gondolta János s több ízben gondolta,
Mialatt a gálya ment sebes haladva;
De jó messze volt még szép Magyarországtól,
Mert Francziaország esik tőle távol.

Egyszer János vitéz a hajófüdélén
Sétált föl s alá az est szürkületében.
A kormányos ekkép szólt legényeihez :
„Piros az ég alja ; aligha szél nem lesz.“

Hanem János vitéz nem figyelt e szóra ,
Feje fölött repült egy nagy sereg gólya ;
Őszre járt az idő , ezek a madarak
Bizonyosan szülő-földéről szálltanak.

Szelíd epedéssel tekintett utánok ,
Mintha azok neki jó hírt mondanának ,
Jó hírt Iluskáról , szép Iluskájáról ,
S olly régen nem látott kedves hazájáról.

XVII.

Másnap , a mint az ég alja jövendölte ,
Csakugyan szél támadt , még pedig nem gyöngé.
Zokogott a tenger hánykodó hulláma
A zugó fergeteg korbácsolására.

Volt a hajó népe nagy megijedésben ,
A mint szokott lenni olyan vad szélvészben.
Hiába volt minden erőmegfeszítés ,
Nem látszott sehonnan érkezni menekvés.

Sötét felhő is jön ; a világ elborúl ,
Egyszerre megdördül az égiháború ,
Villámok cikáznak , hullnak szanaszerte ;
Egy villám a hajót izről porra törte.

Látszik a hajónak diribje-darabja,
A holttesteket a tenger elsodorja.
Hát János vitéznek millyetén sors jutott?
Őt is elsodorták a lelketlen habok?

Hejh biz a haláltól ő sem volt már messze,
De mentő kezét az ég kiterjesztette,
S csodálatos módon szabadította meg,
Hogy koporsója a habok ne legyenek.

Ragadta őt a víz magasra, magasra,
Hogy tetejét érte már a felhő rojtja;
Ekkor János vitéz nagy hirtelenséggel
Megkapta a felhőt mind a két kezével.

Bele kapaszkodott, el sem szalasztotta,
S nagy erőködéssel addig függött rajta,
Míg nem a felhő a tengerparthoz ére,
Itten rá lépett egy szikla tetejére.

Először is hálát adott az istennek,
Hogy életét ekkép szabadította meg;
Nem gondolt vele, hogy kincsét elvesztette,
Csakhogy el nem vészett a kincscsel élete.

Azután a szikla tetején szétnézett,
Nem látott mást, csupán egy grifmadár-fészket.
A grifmadár épen fiait etette,
Jánosnak valami jutott az eszébe.

Oda lopózkodott a fészekhez lassan,
És a grifmadárra hirtelen rápattan,
Oldalába vágja hegyes sarkantyúját,
S furcsa paripája hegyen völgyön túlszállt.

Hányta volna le a madár nyakra före,
Lehányta volna ám, ha bírt volna véle,
Csakhogy János vitéz nem engedte magát,
Jól átszorította derekát és nyakát.

Ment, tudj' az isten, hány országon keresztül;
Egyszer, hogy épen a nap az égre kerül:
Hát a viradatnak legelső sugára
Rásütött egyenest faluja tornyára.

Szent isten! hogy örült ennek János vitéz,
Az öröm szemébe könnycseppeket idéz;
A madár is, mivel szörnyen elfáradt már,
Vele a föld felé mindinkább közel jár.

Le is szállott végre egy halom tetején,
Alig tudott venni lélekzetet szegény,
János leszállt róla és magára hagyta,
És ment, elmerülve mély gondolatokba.

„Nem hozok aranyat, nem hozok kincseket,
De moghozom régi hűséges szívemet,
És ez elég neked, drága szép Iluskám!
Tudom, hogy nehezen vársz te is már reám.“

Illy gondolatokkal ért a faluvégre,
Érintette fülét kocsiknak zörgése,
Kocsiknak zörgése, hordóknak kongása;
Szüretre készült a falu lakossága.

Nem figyelmezett ő szüretremenőkre,
Azok sem ismertek a megérkezőre;
A falu hosszában ekképen haladott
A ház felé, a hol Iluskája lakott.

A pitvarajtónál be reszketett keze ,
S mellében csakhogyl nem állt lélekzete ;
Benyitott végtére — de Iluska helyett
Látott a pitvarban idegen népeket.

„Tán rossz helyen járok ,“ gondolta magában ,
És a kilincs megint volt már a markában....
„Kit keres kegyelmed ?“ nyájasan kérdezte
János vitézt egy kis takaros menyecske.

Elmondotta János , hogy kit és mit keres....
„Jaj , eszem a szívét , a naptól olly veres !
Bizony bizony alig hogy reá ismértem ,“
Szólott a menyecske meglepetésében.

„Jöjjen be már no , hogy az isten áldja meg ,
Oda benn majd aztán többet is beszélek.“
Bevezette Jánost , karszékre ültette ,
S így folytatta ismét beszédét mellette :

„Ismer-e még engem ? nem is ismer talán ?
Tudja , én vagyok az a kis szomszédleány ,
Itt Iluskáéknál gyakran megfordúltam....“
„Hanem hát beszéljen csak : Iluska hol van ?“

Szavaiba vágott kérdezőleg János ,
A menyecske szeme könnytől lett homályos.
„Hol van Iluska , hol ?“ felelt a menyecske ,
„Szegény Jancsi bácsi !.... hát el van temetve.“

Jó , hogy nem állt János , hanem ült a széken ,
Mert lerogyott volna kínos érzésében ;
Nem tudott mást tenni , a szívéhez kapott ,
Mintha ki akarná tépni a bánatot.

Igy ült egy darabig némán merevedve,
Azután szólt, mintha álmából ébredne:
„Mondjatok igazat, ugy-e hogy férjhez ment?
Inkább legyen férjnél, mintsem hogy odalent.

Akkor legalább még egyszer megláthatom,
S édes lesz nekem e keserű jutalom.“
De a menyecskének orcáján láthatta,
Hogy nem volt hazugság előbbi szózata.

XVIII.

János reá borúlt az asztal sarkára,
S megeredt könnyének bőséges forrása,
A mit mondott, csak úgy töredeztve mondta,
El-elakadt a nagy fájdalomtól hangja:

„Miért nem estem el háború zajában?
Miért a tengerben sírom nem találtam?
Miért, miért lettem e világra, miért?
Ha illy mennyköcsapás, ilyen gyötrelem ért!“

Kifáradt végre őt kínozni fájdalma,
Mintha munkájában elszenderült volna,
„Hogy halt meg galambom? mi baj lett halála?“
Kérdé, s a menyecske ezt felelte rája:

„Sok baja volt biz a szegény teremtésnek;
Kivált mostohája kinzása törte meg,
De meg is lakolt ám érte a rossz pára,
Mert jutott inséges koldusok botjára.

Aztán meg magát is szörnyen emlegette,
Jancsi bácsi; ez volt végső lehellete:
Jancsikám, Jancsikám, az isten áldjon meg,
Más világon, ha még szeretsz, tied leszek.

Ezek után kimult az árnyékvilágból;
A temetőhelye nincsen innen távol.
A falu népsége nagy számmal kísérte;
Minden kísérője könnyet ejtett érte.“

Kérelemszavára a szíves menyecske
Jánost Iluskája sírjához vezette;
Ottan vezetője őt magára hagyta,
Lankadtan borúlt a kedves sírhalomra.

Végig gondolta a régi szép időket,
Mikor még Iluska tiszta szíve égett,
Szíve és orczája — s most a hideg földben
Hervadtan, hidegen vannak mind a ketten.

Leáldozott a nap piros verőfénye;
Halovány hold lépett a napnak helyébe;
Szomorún nézett ki az őszi homályból,
János eltántorgott kedvese hantjától.

Még egyszer visszatért. A sírhalom felett
Egyszerű kis rózsabokor nevelkedett.
Leszakította a virágszálat róla,
Elindult s mentében magában így szóla:

„Ki porából nőttél, árva kis virágszál,
Légy hűséges társam vándorlásaimnál;
Vándorlok, vándorlok, a világ végeig,
Míg kivánt halálom napja megérkezik.“

XIX.

János vitéznek volt utjában két társa :
Egyik a búbárat , a melly szívét rágta ,
Másik meg kardja volt , bedugva hüvelybe ,
Ezt a török vértől rozsdá emésztette.

Bizonytalan úton ezekkel vándorolt.
Már sokszor telt s fogyott a változékony hold ,
S váltott a téli föld szép tavaszi ruhát ,
Mikor így szólítá meg szíve bánatát :

„Mikor unod már meg örökös munkádat ,
Te a kínozásban telhetetlen bánat !
Ha nem tudsz megölni , ne gyötörj hiába ;
Eredj máshova , tán akadsz jobb tanyára.

Látom , nem te vagy az , ki nekem halált hoz ,
Látom , a halálért kell fordulnom máshoz.
Máshoz fordulok hát ; ti viszontagságok !
Ohajtott halálom tán ti meghozzátok.“

Ezeket gondolta s elhagyta bánatát ,
Ez szívéhez vissza most már csak néha szállt ,
Hanem ismét eltűnt , (mert be volt az zárva ,
S csak egy könnycseppet tett szeme pillájára.)

Utóbb a könnyyel is végkép számot vetett ,
Csupán magát vitte a megunt életet ,
Vitte , vitte , vitte egy sötét erdőbe ,
Ott szekeret látott , a mint bele lépe.

Fazekasé volt a szekér, mellyet látott;
Kereke tengelyig a nagy sárba vágott;
Ütötte lovait a fazekas, szegény,
A szekér azt mondta: nem mozdulok biz én.

„Adj’ isten jó napot“ szólott János vitéz;
A fazekas rútul a szeme közé néz,
S nagy boszankodással im ezeket mondja:
„Nem nekem.... van biz az ördögnek jó napja.“

„Be rossz kedvben vagyunk“ felelt neki János.
„Hogyne? mikor ez az út olyan posványos.
Nógatom lovamat már reggeltől kezdve;
De csak úgy van, mintha le volna enyvezve.“

„Segithetünk azon.... de mondja meg kend csak,
Ezen az uton itt vajon hova jutnak?“
Kérdé János vitéz egy utra mutatva,
Melly az erdőt jobbra végig hasította.

„Ezen az uton itt? dejsz erre ne menjen,
Nem mondok egyebet;.... oda vesz különben.
Óriások lakják ott azt a vidéket,
Nem jött még ki onnan, a ki oda lépett.“

Felelt János vitéz: „Bizza kend azt csak rám.
Mostan a szekérhez lássunk egymás után.“
Igy szólott, aztán a rúd végét megkapta,
S csak tréfamódra a sárból kiragadta.

Volt a fazekasnak jó nagy szeme, szája,
De még is kicsiny volt az álmélkodásra;
A mire föleszmélt, hogy köszönjön szépen,
János vitéz már jól benn járt az erdőben.

János vitéz ment, és elért nem sokára
Az óriásföldnek félelmes tájára.
Egy vágató patak folyt a határ mellett;
Hanem folyónak is jóformán beillett.

A pataknál állt az óriásföld csösze;
Mikor János vitéz a szemébe néze,
Olly magasra kellett emelnie fejét,
Mintha nézné holmi toronynak tetejét.

Óriások csösze őt érkezni látta,
S mintha mennykő volna, így dörgött reája:
„Ha jól látom, ott a fűben ember mozog; —
Talpam úgy is viszket, várj, majd rád gázolok.”

De az óriás a mint rá lépett volna,
János feje fölött kardját föltartotta,
Bele lépett a nagy kamasz és elbödült,
S hogy lábát felkapta, a patakba szédült.

„Épen úgy esett ez, a mint csak kívántam,”
János vitéznek ez járt gondolatában;
A mint ezt gondolta, szaladni is kezdett,
S az óriás felett átmente a vizet.

Az óriás még föl nem tápázkodhatott,
A mint János vitéz a túlpartra jutott,
Átjutott és neki suhintva szablyáját,
Végig metszette a csösz nyaka csigáját.

Nem kelt föl többé az óriások csösze,
Hogy a rábizott tájt őrző szemmel nézze;
Napfogyatkozás jött szeme világára,
Mellynek elmulását hasztalanul várta.

Keresztül futott a patak vize testén;
Veres lett hulláma, vértől befestetvén. —
Hát Jánost mi érte, szerencse vagy inség?
Majd meghalljuk azt is, várjunk csak kicsinnyég.

XX.

János az erdőben mindig beljebb haladt;
Sokszor meg-megállt a csodálkozás miatt,
Mert nem látott minden léptében nyomában
Ollyat, a mit látott Óriásországban.

Volt ennek a tájnak sok akkora fája,
Hogy a tetejüket János nem is látta.
Aztán olyan széles volt a fák levele,
Hogy szűrnek is untig elég volna fele.

A szunyogok itten akkorákra nőttek,
Hogy ökrök gyanánt is máshol elkelnének.
Volt is mit aprítani János szablyájának,
Minthogy feléje nagy mennyiségben szálltak.

Hát még meg a varjúk!.... hú, azok voltak ám!
Látott egyet ülni egyik fa sudarán,
Lehetett valami két mérföldre tőle,
Még is akkora volt, hogy felhőnek vélte.

Igy ballagott János bámulva mód nélkül.
Egyszerre előtte valami sötétül.
Az óriás király nagy fekete vára
Volt, a mi sötéten szeme előtt álla.

Nem hazudok , de volt akkora kapuja ,
Hogy , hogy.... biz én nem is tudom, hogy mekkora,
Csak hogy nagy volt biz az , képzelní is lehet ;
Az óriás király kicsit nem épített.

Hát oda ért János s ekkép elmélkedék :
„A külsejét látom , megnézem belsejét ;“
S nem törődve azon , hogy majd megugratják ,
Megnyitotta a nagy palota ajtaját.

No hanem hisz ugyan volt is mit látnia !
Ebédelt a király s tudj' isten hány fia.
Hanem mit ebédelt , ki nem találjátok ;
Gondolnátok-e , mit ? csupa kösziklákat.

Mikor János vitéz a házba belépett ,
Nem igen kívánta meg ezt az ebédet ;
De az óriások jó szívü királya
Az ebéddel őt illy szépen megkinálta :

„Ha már itt vagy , jöszte és ebédelj velünk ,
Ha nem nyelsz kösziklát, mi majd téged nyelünk ;
Fogadd el , különben száraz ebédünket
Izről porra morzsolt testeddel sózzuk meg.“

Az óriás király ezt nem ugy mondotta ,
Hogy János tréfára gondolhatta volna ;
Hát egész készséggel illyen szókkal felelt :
„Megvallom , nem szoktam még meg ez eledelt ;

De ha kívánjátok , megteszem , miért ne ?
Társaságotokba beállok ebédre ,
Csupán egyre kérlek , s azt megtehetitek .
Számomra előbb kis darabot törjeteK.“

Letört a sziklából valami öt fontot
 A király, s a mellett illy szavakat mondott :
 „Nesze, galuskának elég lesz e darab,
 Aztán gombóczot kapsz, hanem összeharapd.“

„Harapod bizony te, a kínos napodat!
 De fogadom, bele is török a fogad!“
 Kiáltott fel János haragos beszéddel,
 S meglódította a követ jobb kezével.

A kö úgy a király homlokához koppant,
 Hogy az agyveleje azonnal kiloccsant,
 „Igy híj meg máskor is köszikla-ebédre.“
 Szólt s kaczagott János „rá forrt a gégédre!“

És az óriások elszomorodának
 Keserves halálán a szegény királynak,
 S szomorúságokban el fakadtak sírva....
 Minden csepp könnyök egy dézsa víz lett volna.

A legöregebbik szólt János vitézhez :
 „Urunk és királyunk, kegyelmezz, kegyelmezz!
 Mert mi téged ime királynak fogadunk,
 Csak ne bánts minket is, jobbágyságunk.“

„A mit bátyánk mondott, közös akaratunk,
 Csak ne bánts minket is, jobbágyságunk!“
 A többi óriás ekképen esengett,
 „Fogadj el örökös jobbágyságunk minket.“

Felelt János vitéz : „Elfogadom tehát
 Egy kikötéssel a kendtek ajánlatát.
 Én itt nem maradok, mert tovább kell mennem.
 Itt hagyok valakit királynak helyettem.

Már akárki lesz is, az mindegy énnekem,
Kendtektől csupán ez egyet követelem:
A midőn a szükség úgy hozza magával,
Nálam teremjenek kendtek teljes számmal.“

„Vidd, kegyelmes urunk, magaddal e sípot,
S ott leszünk, mihelyest jobbágyidat hívod.“
Az öreg óriás ezeket mondotta,
S János vitéznek a sípot általadta.

János bedugta a sípot tarsolyába,
Kevélyen gondolva nagy diadalmára,
És számos szerencse-kívánások között
Az óriásoktól aztán elköltözött.

XXI.

Nem bizonyos, mennyi ideig haladott,
De annyi bizonyos, mennél tovább jutott,
Annál sötétebb lett előtte a világ,
S egyszerre csak annyit vesz észre, hogy nem lát.

„Éj van-e vagy szemem világa veszett ki?“
János vitéz ekkép kezdett gondolkodni.
Nem volt éj, nem veszett ki szeme világa,
Hanem hogy ez volt a sötétség országa.

Nem sütött az égen itt sem nap sem csillag;
János vitéz csak úgy tapogatva ballag,,
Néha feje fölött elreppent valami,
Szárnysuhogás-formát lehetett hallani.

Nem szárnyzuhogás volt az tulajdonképen ,
 Boszorkányok szálltak arra seprőnyélen.
 Boszorkányoknak a sötétség országa
 Rég ideje , a hogy birtoka , tanyája.

Ország gyűlését ő kelmők itt tartanak ,
 Éjfél idejében ide lovaglanak.
 Most is gyülekeznek ország gyűlésére
 A sötét tartomány kellő közepére. .

Egy mélységes barlang fogadta be őket ,
 A barlang közepén üst alatt tűz égett.
 Ajtó nyílásakor meglátta a tüzet
 János vitéz s annak irányán sietett.

Mikor János vitéz oda ért: valának
 Egybegyülekezve mind a boszorkányok.
 Halkan lábujjhegyen a kulcslyukhoz mene ,
 Furcsa dolgokon is akadt meg a szeme.

A sok vén szipirtyó benn csak úgy hemzsegett.
 Hánytak a nagy üstbe békát , patkány-fejet ,
 Akasztófa tövén nőtt füvet , virágot ,
 Macskafarkat , kigyót , emberkoponyákat.

De ki tudná sorra mind előszámlálni ?
 Csakhogy János mingyárt át kezdette látni ,
 Hogy a barlang nem más , mint boszorkánytanya.
 Erre egy gondolat agyán átvillana.

Tarsolyához nyúlt , hogy sípját elővegye ,
 Az óriásoknak hogy jöjön serege ,
 Hanem megakadt a keze valamiben ,
 Közelebb vizsgálta s látta , hogy mi legyen.

A seprők voltak ott egymás mellé rakva,
Miken a boszorkány nép oda lovagla.
Fölnyalábolta és messzire elhordá,
Hogy a boszorkányok ne akadjanak rá.

Ekkor visszatért és sipjával füttyentett.
És az óriások rögtön megjelentek.
„Rajta, törjetek be szaporán, legények!”
Parancsolá János, s azok betörének.

No hisz keletkezett czifra zenebona;
A boszorkány sereg gyorsan kirohana;
Keresték a seprőt kétségbeeséssel,
De nem találták, s így nem repülhettek el.

Az óriások sem pihentek azalatt,
Mindenikök egy egy boszorkányt megragadt,
S úgy vágta a földhöz dühös haragjába,
Hogy széjjellapultak lepénynek módjára.

Legnevezetesebb a dologban az volt,
Hogy valahányszor egy-egy boszorkány megholt,
Mindannyiszor oszlott az égnek homálya,
S derült lassanként a sötétség országa.

Már csaknem egészen nap volt a vidéken,
Az utolsó banya volt a soron épen....
Kire ismert János ebbe' a banyába' ?
Hát Iluskájának mostoha anyjára.

„De, kiáltott János, ezt magam döngetem,”
S óriás kezéből kivette hirtelen,
Hanem a boszorkány kicsusszant markából,
Ucczu! szaladni kezd, és volt már jó távol.

„A keserves voltát, rugaszkodj' utána!”
Kiáltott most János egyik óriásra.
Szót fogadott ez, és a banyát elkapta,
És a levegőbe magasra hajtotta.

Igy találták meg az utolsó boszorkányt
Halva, János vitéz faluja határán;
S minthogy minden ember gyűlölte, utálta,
Még csak a varju sem káromgott utána.

Sötétség országa kiderült végképen,
Örökös homálynak napfény lett helyében,
János vitéz pedig rakatott nagy tüzet,
A tűz minden seprőt hamuvá égetett.

Az óriásoktól azután búcsút vett,
Szívükre kötvén a jobbágyi hűséget.
Ezek ígérték, hogy hűségesek lesznek,
S János vitéz jobbra és ők balra mentek.

XXII.

Vándorolgatott az én János vitézem,
Meggyógyult már szíve a bűtől egészen,
Mert mikor keblén a rózsaszálra nézett,
Nem volt az többé bű, a mit akkor érzett.

Ott állott a rózsza mellére akasztva,
Mellyet Iluskája sírjáról szakasztta,
Valami édesség volt érzésében,
Ha János elmerült annak nézésében.

Igy ballagott egyszer. A nap lehanyatlott,
Hagyva maga után piros alkonyatot;
A piros alkony is eltűnt a világról,
Követve fogyó hold sárga világától.

János még ballagott; a mint a hold leszállt,
Ő fáradottan a sötétségben megállt,
S valami halomra fejét lehajtotta,
Hogy fáradoalmát az éjben kinyugodja.

Ledőlt, el is alutt, észre nem is véve,
Hogy nem nyugszik máshol, hanem temetőbe'.
Temetőhely volt ez, ócska temetőhely:
Harczoltak hantjai a rontó idővel.

Mikor az éjfélnak jött rémes órája,
A száját mindenik sírhalom feltátja,
S fehér lepedőben halvány kísértetek
A sirok torkából kiemelkedtenek.

Tánczot és éneket kezdetek meg legott,
Lábok alatt a föld reszketve dobogott;
Hanem János vitéz álmai közepett
Sem énekszóra sem tánczra nem ébredett.

A mint egy kísértet őt megpillantotta,
„Ember, élő ember!” e szót kiáltotta,
„Kapjuk fel, vigyük el! mért olyan vakmerő,
Tartományunkba belépni mikép mer ő?”

És oda suhantak mind a kísértetek,
És körülötte már karéjt képeztenek,
És nyultak utána, de a kakas szólal,
S a kísértet mind eltűnt a kakasszóval.

János is felébredt a kakas szavára ,
Testét a hidegtől borzadás átjárta ;
Csipős szél lengette a síri füveket ,
Lábra szedte magát s utra kerekedett.

XXIII.

János vitéz egy nagy hegy tetején jár ,
Hogy a kelő hajnal rásütött arczára.
Gyönyörűséges volt , a mit ekkor látott ,
Meg is állt , hogy körülnézzze a világot.

Haldoklófélben volt a hajnali csillag ,
Halovány sugára már csak alig csillog ,
Mint gyorsan kiröppent fohász , eltűnt végre ,
Mikor a fényes nap föllépett az égre.

Föllépett aranyos szekéren ragyogva ,
Nyájasan nézett a sík tengerhabokra ,
Mik , úgy tetszett , mintha még szenderegnének ,
Elfoglalva térét a végtelenségnek.

Nem mozdult a tenger , de ficzkándoztanak
Sima hátán néha apró tarka halak ,
S ha napsugár érte pikkelyes testöket ,
Tündöklő gyémántnak fényeként reszketett.

A tengerparton kis halászkunyhó áll ;
Öreg volt a halász , térdig ért szakálla ,
Épen mostan akart hálót vetni vízbe ,
János oda ment és tőle ezt kérdezte :

„Ha szépen megkérem kendet , öreg bátya ,
Átszállít-e engem tenger más partjára ?
Örömet fizetnék , hanem nincsen pénzem ,
Tegye meg kend ingyen , köszönettel vészem.“

„Fiam , ha volna , sem kéne pénzed nékem ,“
Felelt a jó öreg nyájasan , szelíden.
„Megtermi mindenkor a tenger mélysége ,
A mi kevésre van éltemnek szüksége.

De micsoda járat vetett téged ide ?
Az óperencziás tenger ez , tudod-e ?
Azért semmi áron által nem vihetlek ,
Se vége se hossza ennek a tengernek.“

„Az operencziás ?“ kiáltott fel János ,
„Annál inkább vagyok hát kíváncsiságos ;
De már így átmegyek , akárhová jutok.
Van még egy mód hátra . . . . a sípomba fuvok.“

És megfújta sipját. A sípnak szavára
Egy óriás mingyárt előtte is állt.
„Át tudsz-e gázolni ezen a tengeren ?“
Kérdi János vitéz „gázolj által velem.“

„Át tudok-e ?“ szól az óriás és nevet ,
„Meghiszem azt ; foglalj a vállamon helyet.
Igy ní ; most kapaszkodj’ meg jól a hajamba.“
És már meg is indult , a mint ezt kimondta.

XXIV.

Vitte az óriás János vitézünket ;
Nagy lába egyszerre félmérföldet lépett ,
Három hétig vitte szörnyü sebességgel ,
De a tulsó partot csak nem érhatték el.

Egyszer a távolság kékellő ködében
Jánosnak valami akad meg szemében.
„Nini , ott már a part !“ szólt megörvendezve ,
„Biz az csak egy sziget ,“ felelt , a ki vitte.

János ezt kérdezte : „És micsoda sziget ?“
„Tündérország , róla hallhattál eleget .
Tündérország ; ott van a világnak vége ,
A tenger azon túl tűnik semmiségbe .“

„Vigy oda hát engem , hűséges jobbágyom ,
Mert én azt meglátni fölötte kívánom .“
„Elvihetlek ,“ felelt az óriás neki ,
„De ott életedet veszély fenyegeti .

Nem olyan könnyü ám a bejárás oda ,
Őrizi kapuját sok iszonyú csoda . . . .“
„Ne gondolj te azzal , csak vigy el odáig ;
Hogy bemehetek-e vagy nem , majd elválík .“

Szófogadásra így inté az óriást ,
A ki tovább nem is tett semmi kifogást ,
Hanem vitte ötét és a partra tette ,
És azután utját vissza felé vette .

XXV.

Tündérország első kapuját őrzötte
Félrőfös körmökkel három szilaj medve.
De fáradságosan János keze által
Mind a három medve egy lett a halállal.

„Ez elég lesz mára ,“ János ezt gondolta ,
Nagy munká a után egy padon nyugodva.
„Ma ezen a helyen kissé megpihenek ,
Holnap egy kapuval ismét beljebb megyek.“

És a mint gondolta , akkép cselekedett ,
Második kapuhoz másnap közeledett.
De már itt keményebb munka várt ám rája ,
Itt őrzőnek három vad oroszlán áll.

Hát neki gyürkőzik ; a fenevadakra
Ráront hatalmasan , kardját villogtatva ;
Védelmezték azok csunyaúl magokat ,
De csak mind a három élete megszakadt.

Igen feltüzelt ez a győzödelem ,
Azért, mint tennap, most még csak meg sem pihen,
De letörölve a sűrű verítéket ,
A harmadik kapu közelébe lépett.

Uram ne hagyj el ! itt volt ám szörnyű strázsa ;
Vért jéggé fagyasztó volt rémes látása.
Egy nagy sárkánykígyó áll itt a kapuban ;
Elnyelne hat ökröt , akkora szája van.

Bátorság dolgában helyén állott János ,
Találós ész sem volt ő nála hiányos ,
Látta , hogy kardjával nem boldogul itten ,
Más módot keresett hát , hogy bemehessen.

A sárkánykigyó nagy száját feltátotta ,
Hogy Jánost egyszerre szerteszét harapja ;
S mit tesz ez a dolog ilyen állásába' ?
Hirtelen beugrik a sárkány torkába.

Sárkány derekában kereste a szívet ,
Ráakadt és bele kardvasat merített.
A sárkány azonnal széjjelterpeszkedett ,
S kinyögte magából a megtört életet.

Hejh János vitéznek került sok bajába ,
Míg lyukat fúrhatott sárkány oldalába.
Végtére kifurta , belőle kimászott ,
Kaput nyit , és látja szép Tündérországot.

XXVI.

Tündérországbán csak híre sincs a télnek ,
Ott örökös tavasz pompájában élnek ;
S nincsen ott nap kelte , nap lenyugovása ,
Örökös hajnalnak játszik pirossága.

Benne tündérfiak és tündérleányok
Halált nem ismerve élnek boldogságnak ;
Nem szükséges nekik sem étel sem ital ,
Élnek a szerelem édes csókjaival.

Nem sír ott a bánat , de a nagy örömtől
Gyakran a tündérek szeméből könny gördül ;
Leszivárog a könny a föld mélységébe ,
És ennek méhében gyémánt lesz belőle.

Szőke tündérlyányok sárga hajaikat
Szálanként keresztülhúzzák a föld alatt ;
E szálakból válik az aranyak ércze ,
Kincsleső emberek nem kis örömére.

A tündérgyerekek ott szivárványt fonnak
Szemsugarából a tündérleányoknak ;
Mikor a szivárványt jó hosszúra fonták ,
Ékesítik vele a felhős ég boltját.

Van a tündéreknek virágnyszolyája ,
Örömtől ittasan heverésznek rája ;
Illatterhes szellők lanyha fuvallatja
Őket a nyoszolyán álomba ringatja.

És a melly világot álmaikban látnak ,
Tündérország még csak árnya e világnak.
Ha a földi ember először lyányt ölel ,
Ennek az álomnak gyönyöre tölti el.

XXVII.

Hogy belépett János vitéz ez országba ,
Mindent , a mit látott , csodálkozva láta.
A rózsaszín fénytől kápráztak szemei ,
Alig hogy merészelt körültekinteni.

Meg nem futamodtak tőle a tündérek ,
Gyermekszelídséggel hozzá közelgének ,
Illették őt nyájas enyelgő beszéddel ,
És a szigetbe őt mélyen vezették el.

A mint János vitéz mindent megszemléle ,
S végtére álmából mintegy föleszméle :
Kétségbeesés szállt szívének tájára ,
Mert eszébe jutott kedves Iluskája.

„Itt hát , hol országa van a szerelemnek ,
Az életen által én egyedül menjek ?
A merre tekintek , azt mutassa minden ,
Hogy boldogság csak az én szívemben nincsen ?“

Tündérországnak egy tó állott közepén ,
János vitéz búsan annak partjára mén ,
S a rózsát , melly sírján termett kedvesének ,
Levette kebléről , s ekkép szólítá meg :

„Te egyetlen kincsem ! hamva kedvesemnek !
Mutasd meg az utat , én is majd követlek.“
S beveté a rózsát a tónak habjába ;
Nem sok híja volt , hogy ő is ment utána . . . .

De csodák csodája ! mit látott , mit látott !
Látta Iluskává válni a virágot.
Eszeveszettséggel rohant a habokba ,
S a föltámadt leányt kiszabadította.

Hát az élet vize volt ez a tó itten ,
Mindent föltámasztó , a hova csak cseppen.
Ilnska porából nőtt ki az a rózsza ,
Igy halottaiból őt föltámasztotta.

Mindent el tudnék én beszélni ékesen ,
Csak János vitéznek akkori kedvét nem ,
Mikor Iluskáját a vizből kihozta ,
S rég szomjas ajakán égett első csókja.

Be szép volt Iluska ! a tündérleányok
Gyönyörködő szemmel mind rá bámulának ;
Öt királynéjoknak meg is választották ,
A tündérfiak meg Jánost királyokká.

A tündérnemzetség gyönyörű körében
S kedves Iluskája szerető ölében
Mai napig János vitéz ő kegyelme
Szép Tündérországnak boldog fejedelme.

(Pest.)

KISEBB KÖLTEMÉNYEK.

1842.

Hazámban.

Arany kalászsza! ékes rónaság,
Mellynek fölötté lence délibáb
Enyelgve űz tündér játékokat,
Ismersz-e még? oh ismerd meg fiad!

Rég volt, igaz, midőn e jegenyék
Árnyékain utószor pihenék,
Fejem fölött mig őszi légen át
Vándor darúid V betűje szállt;

Midőn az ősi háznak küszöbén
A búcsu tördelt hangját rebegém;
S a jó anyának áldó végszavát
A szellők már régen széthordozák.

Azóta hosszú évsor született,
És hosszú évsor veszte életet,
S a változó szerencse szekerén
A nagy világot összejártam én.

A nagy világ az életiskola;
Verítékemből ott sok elfolya,

Mert olly göröngyös , olly kemény az ut ,
Az ember annyi sivatagra jut.

Ezt én tudom — mikép nem tudja más —
Kit örömével a tapasztalás
Sötét pohárból anyiszor kínált ,
Hogy ittam volna inkább a halált !

De most a bút , a hosszú kínokat ,
Mellyektől szívem olly gyakran dagadt ,
És minden szenvedés emléketét
Egy szent öröm könnyűje mossa szét ;

Mert a hol enyhe bölcsöm lágy ölen
Az anyatejnek mézét izlelém :
Vidám napod mosolyg ismét reám ,
Hű gyermekedre , édes szép hazám !

A Dunán.

+ Folyam , kebled hányszor repeszt meg
Hajó futása s dúló fergeteg !

S a seb mi hosszú és a seb mi mély !
Minőt a szíven nem vág szenvedély.

Még is , ha elmegy fergeteg s hajó :
A seb begyógyul , s mindeu njra jó.

S az emberszív ha egyszer megreped :
Nincs balzsam , melly hegeszsze a sebet.

(Komárom.)

K..... Vilmos barátomhoz.

Katonának számüzött balvégzetem ,
S kétszer élt a szép tavasz a ligeten ,
A ligeten , oh de nem e szív fölött ,
Míg sorsomnak rabbilincse megtörött.

Még is — bár a léleksújtó vész miatt ,
Melly emésztő hatalommal rám szakadt ,
Keservesen megsiratni van okom —
E két tavaszt megsiratni nem fogom.

Hű bajtárs , e két diszetlen kikelet
Tön enyémmé mindörökre tégedet ;
S nem két évet , volna kettő életem :
Érted adnám mind a kettőt szívesen.

Én tudom , mit érsz te nékem , jó barát !
Jó , minőt az isten többé sohsem ad ;
Te valál , ki vélem híven felezéd
A nyomornak végső falatkenyerét.

E falattal nekem adtad lelkedet ,
E falattal lelkünk összeköttetett ;
És nincsen hely , nincs erőszak , nincs idő ,
Szent frigyünk szép kötelét eltéphető.

S a mint nincs hely , sem erőszak , sem idő ,
Szent frigyünk szép kötelét eltéphető :
Nincs is ember , a ki olly két szívre lel ,
Melly egyezzen , mint egyez e két kebel.

Minket egy sors fondor kénye hányt-veletl,
Minket egy csillagnak fénye vezetelt,
Még szerelmet is egy lénynek áldozánk —
Neked éltünk, érted égtünk, jó hazánk!

Oh, midőn a két közember homlokát
Néma bánat mély redői ránczolák:
A ki látta, nem gondolta, jól tudom,
Hogy keservünk téged gyászol, drága hon!

És ha néha jobb időkben a pohár
Bútemetni köztünk kézről kézre járt:
Ott is a hon éltetését zengte szánk,
Ott is a hon megvetőit átkozánk.

Messze vagy most, messze tőlem, jó barát!
De ne nyomd el a reménynek szép szavát,
Melly hitetve súgja, hogy megjö a kor,
Hol szívünk hév ölelés közt összeforr.

S él az isten, s tudni fogja, hogyha él:
Mit szenvedtem, s te bajtárs, mit szenvedél;
Él az isten, a ki annyi bánatért
Tán megadja akkor a várt pályabért.

(Mező-Berény.)

Két vándor.

Honán kül a fiú,
Honában a patak
Magas hegyek között
Együtt vándorlanak.

De míg az ifju megy
Csüggedt lépésivel,
Sziklákon a patak
Gyorsan sikamlík el;

S az ifju ajkain
Míg néma csend honol,
Az illanó vizár
Vig hangokat danol.

A hegysor elmarad;
Az ifju s a patak
Sík róna térein
Tovább vándorlanak.

De , ifju és patak !
Olly gyorsan szerepet
A róna térein
Miért cseréltetek ?

Hallgatnak a habok ,
S ballagva lejtének ,
Míg gyors szökés között
Az ifju dalt zeneg.

Az elnémult patak
Honát vesztette el;
A dalra kelt fiú
Ismét honára lel.

(Pápa.)

A borozó.

Gondüző borocska mellett
Vigan illan életem;
Gondüző borocska mellett,
Sors, hatalmad nevetem.

És mit ámultok? ha mondom,
Hogy csak a bor istene,
A kít én imádok, a ki
E kebelnek mindene.

És a bor vidám hevében
Fütyentek rád, zord világ!
Szívemet hol annyi kinnak
Skorpiói szaggták.

Bor taníta húrjaimra
Csalni nyájas éneket;
Bor taníta elfeledni,
Csalfa lyányok, titeket.

Egykor majd borocska mellől
A halál ha üzni jő:
Még egy korty — s nevetve dülök
Jégöledbe, temető!

(Pápa.)

Furcsa történet.

„Öcsém uram, vigyázzon magára,
Vagy inkább az oldalbordájára;
Fiatal is szép is a menyecske —
Ugy segéljen, kutya van a kertbe.“

„Bátyám uram, mit nem kell hallanom?
Szomorú az eset, ha úgy vagyon;
No de míg másnak fúja kását,
Meg ne égesse a maga száját.“

„Öcsém uram! mit gondol, az égre?
Az én öregem ezt már túllépte....“
„Hja, a sőt vén kecske is megnyalja.
Hanem ez csak úgy van mondva, tudja.“

Igy az agg szomszéd jó indulatja
Öcscse urát gyakran látogatja;
S sohasem hiányzik illyetén leczke:
Fiatal is szép is a menyecske.

Történik, hogy a jó szomszéd bátya
Öcscs' urától elmarad sokára.
Megtudni, hogy mi ennek az oka,
Öcscse ura hozzája ballaga.

S akközben, hogy ballagott hozzája,
Már készült is erősen reája,
Mit feleljen? ha majd szól a leczke:
Fiatal is szép is a menyecske.

De most ez egyszer a szomszéd bátya
Jó tanácsával elő nem állá;
Hanem, ülvén a kemencze mellett,
Nagy szomorún ilyen szókat ejtett:

„Öcsém uramnak igaza vala,
Mikoriban azt mondotta, hogy a . . .“
S felsikolt f e l e s é g e magzatja,
S a jó öreg — mit tegyen? — ringatja.

(Duna-Vecse.)

Első szerepem.

Szinészszé lettem. Megkapám
Az első szerepet,
S a színpadon először is
Nevetnem kellett.

Én a szerepben jó izün
S szívemből neveték;
Pályámon, oh úgy is tudom,
Leend ok sírni még.

(Székes-Fejérvár.)

Vadonban.

Éj leng alá a mély vadonra,
S az út majd jobb-, majd balra tér;
Lépteim bolyongva tévedeznek —
Ki lesz előttem hű vezér?

A menny ivén ugyan fölöttem
Ragyognak égő csillagok,
De vajh talál-e célra pályám,
Ha lángjaiknak hinni fog?

Az égi fények ezredénél
A lyányszem tündöklőbb vala,
S még is, ki hittem sugárának,
Hajh engem még is megcsala!

(Veszprém.)

Felköszöntés.

Miljom átok! bort a billikomba,
Részegítő, lánghullámu bort!
Melly keservet és bút martalékul
A felejtés örvényébe hord.

Bort öblébe váltig a kehelynek,
Bort élémbe szakadatlanúl!
Ide nézzen a puszták homokja,
És ha nem tud inni, megtanúl.

Kedvben ég e csont velője már is,
És eremben a kéj habja forr;
Idv neked, te mámorok homálya!
Idv neked, te mámor anyja, bor!

Hah, e kancsó a mesés világnak
Feneketlen hordaja talán?
Bort belé! mert nem szívelhetem, ha
Pusztá szájjal ásítóz reám;

Bort belé! hogy felköszöntsön ajkam —
Éljen a nemes keblű barát,
Ki midőn a vész harangja zúgott,
Szent hűséggel nyujtá jobb karát;

Éljen a világ dicső folyása . . . .
És az élet . . . . és a szép világ . . . .
S az igazság védpalástja, melly az
Üldözötnök menedéket ad;

Éljen a szív biztató vezére,
A varázsdalt pengető remény;
Éljen a menny, a pokol és minden,
Minden éljen . . . . oh csak veszszek én!

(Pápa.)

Disznótorban.

Nyelvek és fülek . . . . csend,
Figyelem!
Szóm fontos beszédre
Emelem.

Halljátok, mit ajkim
Zengenek;
Egyszersmind az ég is
Hallja meg.

Hosszan nyuljon, mint e
Hurkaszál,
Életünk rokkáján
A fonál.

Valamint e sültre
A mi szánk :
Mosolyogjon a sors
Szája ránk ;

S pályánk áldásával
Öntse le ,
Mint e kását a zsír
Özőne.

S életünk fölé ha
A halál
Romboló torát meg-
Ülni száll :

Egy gömböcz legyen a
Magas ég ,
És mi a gömböczben
Töltelék !

(Székes-Fejérvár.)

Mi haszna , hogy a csoroszlya. . . .

Mi haszna , hogy a csoroszlya
Az ugart fölhasogatja ?
Hogyha magot nem vetsz bele ,
Csak kóróval leszen tele.

Hejh kis leány , pillantatod
Mélyen a szívembe hatott ;
Mint a földet a csoroszlya ,
Azt keresztülhasogatta.

De hiába hasogatta,
Azért csak bú terem rajta!
Ültesd bele szerelmedet,
Ugy nő rózsá tövis helyett.

(Pápa.)

Járnak, kelnek sokan zöld erdőben....

Járnak, kelnek sokan zöld erdőben;
Vagy a nap éppen lemenőben.
Rózsákat fest utósó sugára
Dombtetőre, lombok sudarára.

De veszik ők mind ezt csekélyebbnek,
Semhogy rajta megörvendezzenek;
Párosult két vad galamb bűgása —
Ebben fakad örömök forrása.

Járok, kelek én is zöld erdőben.
Nap lementén van gyönyörűségem,
Nap lementén, nap piros sugarán,
A mint játszik a lombok sudarán.

Csak ne volna galambok bűgása —
Ebben fakad bánatom forrása;
Mert ha látom szép páros voltokat,
Még siratnom kell árva magamat.

(Mező-Berény.)

Hortobági kocsmárosné....

Hortobági kocsmárosné, angyalom!
Tegyen ide egy üveg bort, hadd iszom;
Debreczentől Nagy-Hortobágy messze van
Debreczentől Hortobágyig szomjaztam.

Szilaj nótát füttyörésznek a szelek,
Lelkem, testem majd megveszi a hideg:
Tekintsen rám, kocsmárosné violám!
Fölmelegszem kökényszeme sugarán.

Kocsmárosné, hejh hol termett a bora?
Savanyú, mint az éretlen vadalma.
Csókolja meg az ajkamat szaporán,
Édes a csók, megédesül tőle szám.

Szép menyecske.... savanyú bor... édes csók....
Az én lábam ide s tova tántorog;
Öleljen meg, kocsmárosné édesem!
Ne várja, míg itt hosszában elesem.

Ejh galambom, milyen puha a keble!
Hadd nyugodjam csak egy kicsit fölötte;
Úgy is kemény ágyam lesz az éjszaka,
Messze lakom, nem érek még ma haza.

(Hortobágy.)

1843.

Távolból.

Kis lak áll a nagy Duna mentében ;
Oh mi drága e lakocska nékem !
Könnyben úszik két szemem pillája ,
Valahányszor emlékszem reája.

Bár maradtam volna benne végig !
De az embert vágyai vezérlik ;
Vágyaimnak sólyomszárnya támadt ,
S oda hagytam öslakom s anyámat.

Kínok égtek a szülőkebelben ,
Hogy bucsúmnak csókját rá leheltem ;
S kinja lángi el nem aluvának
Jéggyöngyétől szeme harmatának.

Mint ölelt át reszkető karával !
Mint marasztott esdeklő szavával !
Oh , ha akkor látok a világba :
Nem marasztott volna tán hiába.

Szép reményink hajnalcsillagánál
A jövő tündérkert gyanánt áll ;

S csak midőn a tömkelegbe lépünk :
Venni észre gyászos tévedésünk.

Engem is hogy csillogó reményem
Biztatott csak , minek elbeszélnem ?
S hogy mióta járom a világot ,
Bolygó lábam száz tövisre hágott.

....Szép hazámba ismerősök mennek ;
Jó anyámnak tölök mit ízenjek ?
Szóljatok be , földiek , ha léssen
Utazástok háza közelében.

Mondjátok , hogy könnyeit ne öntse ,
Mert fiának kedvez a szerencse — —
Ah , ha tudná , milly nyomorban élek ,
Megrepedne a szive szegénynek !

(Pozson.)

Az én mátkám.

Istenem , be várva várom
Azt az órát , a midőn ,
Kit nekem rendelt a végzet ,
A leány ölembe jön.

És ugyan ki és minő lesz
Majd az én szerelmesem ?
Ugy sovárgok tudni , mint még
Nem sovárga senki sem.

Szöke , barna lesz-e fürte ?
Szeme kék vagy fekete ?

Felnyuló-e, mint a czédrus,
Gömbölyü-e termete?

Szép a szöke, szép a barna,
Mind a kettő szép, ha szép;
Hátha még a bájjal aztán
A jóság is frigybe lép!

Isten, illyet adjsza nékem,
S nem bánom — csak illyet adj —
Akár szöke, akár barna,
Akár kicsiny, akár nagy!

(Pozson.)

Dínomdánom.

Hegedűszó, furulyaszó, czimbalom....
Van-e még, kit a búbanat terhe nyom?
A kinél van, igazítsa el a bút,
Nehogy nek i mutassuk meg, hol az út?

A búbanat gonosz vendég, rossz madár,
A kebelbe életet, vért lopni jár.
A búbanat szívet rágó ürgefi;
Borral lehet, borral kell kiönteni.

A bor éleszt, a bor éget, mint a csók —
Csókot, lyányka, hosszut, édest, lángolót!
Csókod lángja, mint a napfény, mennyei,
Melly az élőfán a lombot neveli.

Lombon fakad, lombon fejlík a virág,
Lomb ne'kül, virág ne'kül mit ér az ág?

Hogyha pusztán s szárazon a törzsök áll,
Hamar éri a sodró vész, a halál....

Hah halál, te nagy kérdésjel, mellyre még
Nem felele sem idő, sem bölcsesség,
Mivel áldasz, mivel versz a sír után?
Van-e ott is élet és bor és leány?

Mit törődöm, mit tünődöm még sokat!
Élek most, és ölelem, mi élvezet ad;
S mi ad élvezet, hogyha nem bor és leány?
Éljen a lyány, éljen a bor.... húzd, cigány!

(Kecskemét.)

Jövendölés.

„Mondád, anyám, hogy álmainkat
Éjente festi égi kéz;
Az álom ablak, mellyen által
Lelkünk szeme jövőbe néz.

Anyám, álmodtam én is egyet,
Nem fejtenéd meg, mit jelent?
Szárnyim növének, s átröpültem
A levegőt, a végtelent.“

„Fiacskám, lelkem drága napja,
Napomnak fénye! örvendezz;
Hosszúra nyújtja élted isten,
Álmodnak boldog titka ez.“ —

És nőtt a gyermek, lángra lobbant
Meleg keblén az ifjúkor,
S a dal malasztos enyh a szívnek,
Midőn hullámozó vére forr.

Lantot ragadt az ifju karja,
Lantjának adta érzetét,
S dalszárnyon a lángérzemények
Madárként szálltak szerteszét.

Égig röpült a bűvös ének,
Lehozta a hír csillagát,
És a költőnek sugárából
Font homlokára koronát.

De méreg a dal édes méze;
S mit a költő a lantnak ad,
Szívének mindenik virága,
Éltéből egy-egy drága nap.

Pokollá lett az érzelemláng,
És ő lángban martalék;
A földön őt az életfának
Csak egy kis ága tartja még.

Ott fekszik ő halálos ágyon,
Sok szenvedésnek gyermeke,
S hallá, mit a szülő bús ajka
Kínjának hangján rebege:

„Halál, ne vidd el őt karomból,
Ne vidd korán el a fiut;
Soká ígérte őt éltetni
Az ég.... vagy álmunk is hazud?....,

„Anyám, az álmok nem hazudnak;
Takarjon bár a szemfödél:
Dicső neve költő fiadnak,
Anyám, soká, örökkön él.“

(Kecskemét.)

L . . . . . né.

Én alkotóm! mindenható vagy:
Hozd vissza a pillantatot,
Midőn e hölgy a szerelemnek
Első tüzére gyúladott;
Midőn ajkán a vallomásnak
Első, szent hangja reszkete,
S ott én legyek, kit csókra hí föl
Édes kedves tekintete!

S mit adjak érte? . . . . E husz éves
Életnek vedd el tavaszát,
A szép remények tündérföldé,t
Mit lelkem a jövőben lát;
S ha nyílik út embernek égbe,
És üdvességet osztasz ott:
E túlvilági üdvességből
Végy el egy drága századot!

(Pest.)

Halálvágy.

Sírt nekem, sírt és koporsót,
Mélyen fekvőt föld alatt!
Hol nem élnek érzemények,
Hol nincs többé gondolat.

Oh fej, oh kebel, te kettős
Átok életem felett!
Mért kinozni lángcsapásu
Ostorokkal engemet?

Mért a vágy e lázas agyban,
Szállni csillagok fölé?
Hogyha őt a sors haragja
Földön csúszni rendelé.

Vagy ha száll e vágyak szárnya,
Mért nincs rajta égi toll?
Melly vigyen, hol a magasban
Halhatatlanság honol!

És ha puszta nekem üdvben
E világ, mért a kebel?
Megteremtve, hogy lakóul
Örömet fogadjon el.

Vagy ha van szív, melly a kéjben
Föllobogva érzene,
Mért reám e jégtekintet?
Boldogságnak istene!

Sírt nekem , sírt és koporsót ,
 Mélyen fekvőt föld alatt ,
 Hol nem élnek érzemények ,
 Hol nincs többé gondolat . . . .

(Kecskemét.)

Farkaskaland.

„Pajtás , te ettél , véres a fogad ;
 S mi szenvedünk éhségi kínokat.

Mogorva a tél , puszta a határ ;
 Rajt a vihar légparipája jár ,

Csak ember és állatnak nincs nyoma . . . .
 De most beszélj : hol volt a lakoma ?“

Igy kérdi társát a farkassereg ,
 Kit érkezéskor idvezeltének.

A jóllakott nem késik szólani ,
 És tőle illy beszédet hallani :

„Ott a vityilló pusztaközepen.
 Él a juhász és felesége benn.

A ház mögött pedig terül az ól ,
 Honnan juhoknak bégetése szól.

E lakhoz éjszakának idején
 Két utazó suhant. Egy úrfi s én.

A pásztornéra titkon foga fájt
Az úrfinak, s én éhezém a nyájt.

Ott sompolygott ő a kunyhó előtt.
Juhot nem kaptam én . . . . megettem őt.“

(Kecskemét.)

Pálnapkor.

Itt van a tél, a hideg tél
Közepe,
Zúgolódik az idő kinn
Ízibe.

Zúgolódjék! egyéb dolga
Nincs neki;
Úgy akarja, hagyjuk kedvét
Tölteni.

Hisz nekünk ez úgy sem árthat,
Igaz-e?
Meg nem fázunk — jó meleg van
Ide be.

A kandallón pattog a fa,
Ég a tűz,
S a kulacsnak kotyogása
Fagyot üz.

Hát a csók piros menyecskék
Ajakán?
Az hevíti ám az embert
Igazán.

Háborogj hát, istenadta
Ideje!
Föl sem vesszük .... víg barátim,
Igaz-e?

(Kecskemét.)

Matildhoz.

Mért vagy hozzám olyan idegen?
Mért tekintesz rám olly hidegen?
Hidegen, mint téli napsugár,
Mellynek mosolya is fagygyal jár.

Be sokat szeretnék mondani,
S alig merlek megszólítani;
Alig merlek nézni, hejh pedig
Elnéznék világ végeig!

Emelj föl magadhoz engemet,
Fogadd el neked szánt lelkemet,
Annyibul ha megérdemli tán:
Hogy szeretni képes igazán.

Oh, szerelmem forró szerelem,
Forróbb, mint a dél nyárközepen;
Ha a nap illy tüzzel sütné ránk,
Rég elégett volna a világ.

(Debreczen.)

Én.

A világ az isten kertje ;
Gyom s virág vagytok ti benne ,
Emberek !
Én a kertnek egy kis magja ,
De az úr ha pártom fogja :
Benne gyom tán nem leszek.

Tiszta e kebelnek mélye ;
Égi kéz lövelt beléje
Lángokat.
És a lángok szüzen égnek
Szent oltárúl az erénynek
El nem romlott szív alatt.

Nem építek sors kegyére ,
Tűrök , mit fejemre mére ,
Jót , roszt ;
Mit ma ad , elvészi holnap ;
Majd megadja , a mit elkap —
Jellemképe változat.

Mint a róna , hol születtem ,
Lelkem útja tetteimben
Egyenes ;
Szavaimmal egy az érzet ,
Czélra jutni álbeszédet
Tétovázva nem keres.

És az ég szivem földébe
Drága fádat ülteté be ,

Szerelem !

Koszorúba fűzöm ágit ,
Koszorúm szerény virágit
A hazának szentelem.

(Kecskejűt.)

Barátimhoz.

Nos , fiúk , nem szólt a szarka
Házfödélteken ?
Vagy ki álmodá meg , hogy ma
Vendégtek leszen ?

De mi a kö ! mért e hosszú
Méla bámulás ?
H'sz' én vagyok , ha nem csalódom ,
Én és senki más.

Vagy feledve már talán a
Régi jó barát ?
Nem hihetem , hogy reátok
Illenék e vád.

A szövetség , mellynek szála
Minket összefont ,
Áll , a mig csak vért bír a szív
És velőt a csont.

No de kissé meglepett tán
Jöttöm , úgy- e bár ?
Hja , öcséim , velem a sors
Furcsa tánczot jár.

Köztem s közte folyton folyva
Tart a háború,
S majd lenyom, majd, mint a pelyhet,
Végtelenbe fú.

De azért nem csüggedünk ám,
A ki lelke van!
Szembeszállok ő kelmével
Bátran, szilajan.

S tán ha látja sors komám, hogy
Csüggedés nem ért:
Egykor annál bőkezűbben
Nyújtja majd a bért....

Eh, de mit most okoskodni!
Csapjatok kezet;
Jó barát markába csapni
Kedves élvezet.

S melly bennünket illy váratlan
Együvé hozott,
Áldomással ünnepeljük
A pompás napot!

(Pápa.)

• Szeget szeggel.

Jaj, a hátam, jaj, a hátam
Oda van!
Szomszéd bácsi kiporozta
Csúfosan.

Átkozott a görcsös fütykös
Somnye!e!
Melylyel engem olly pogányul
Csépele.

Mért is tart hát kertel s benne
Körtefát?
És az isten rá gyümölcsöt
Minek ad?
Csábitólag kandikált a
Körte rám;
Csábja!t ki már sehogysem
Állhatám.

Átugortam a palánkon —
Átesém!
Hogy megingott bele májam
És vesém.
S nem elég ez; szomszéd bácsi
Rajta kap,
S akkor jött még a valódi
Haddelhadd.

Én terem!töm! mért is értem
E napot?
Megrakott, hogy minden csontom
Ropogott.
Nesze, monda, nesze másik,
Harmadik!
És a mindentudó tudja,
Hányadik.

Jelen volt a holdvilág a
Lakzínál;
Búsan nézte: szomszéd bácsi
Mit csinál.
Fellegekből vett magára
Gyászmezet,
És megosztva szenvedésem
Könnyezett.

Ő, csak ő nem könyörüle
Egyedül;
Három a táncz! monda, s egyre
Hegedült, . —
Hegedült a bottal hátam
Közepén,
Keservesen, siralmasan
Jártam én.

....De 'szen jól van! kiheverem
Én e bajt,
S visszakapja még a kölcsönt,
Vissza majd.
Tudjuk, hányat vert az óra,
Tudjuk ám!
Ön is rak a tűzre rozsz fát,
Bácsikám.

Ablakunkhoz estenként mért
Sompolyog?
Vettem észre, hányadán van
A dolog.

Más szemében ő a szálkát
Megléli,
S az övében a gerendát
Feledi.

A deákné vászonánál
Ő se' jobb :
Engem dönget a lopásért
S szinte lop ;
Lopni jár ő , csókot lopni
Nénihez ,
Míg anyánk a bibliában
Levelez.

Tegye lábát ablakunkhoz
Ezután :
Fogadom , nem nézek által
A szitán.
Megugratni vagy anyánkat
Hívom át ,
Vagy leöntöm dézsa vízzel
A nyakát !

(Pusztá-Palota.)

Élő halott.

Egem ki nem derül ,
Ha jő a kikelet ;
Egem be nem borúl ,
Ha látom a telet.

Mint őszi alkonyon
A félhomályu köd,
Fásult egykedvűség
Mereng szívem fölött.

Ellenség, jó barát,
Végeztem veletek;
Senkit nem gyűlölök,
Senkit nem szeretek,

Nincs semmi örömem,
Nincs semmi bánatom;
Érzelmim, vágyaim
Mind, mind elaltatom.

Ohajtásim közül
Ébren csak egy marad:
Aludjam én . . . . minél
Előbb . . . . a föld alatt.

(Debreczen.)

Temetőben.

Fölhangolom olykor a lant idegeit,
Megzengeni téged, o kellemes élet!
— Mert kellemes az, noha sok sebet ejt,
És rengetegekre nem egy uta téved.

De bármi magasra törekszik a dal,
Bármint csalogassam az életi mézzel:
Mélázva örömtelen hangjaival
Mindenkor a sírban, a sírban enyész el.

Kivánatos a tavasz éke nekem ,
 Indúlok is ollykor örülni virághoz ;
 S míg kertbe röpíti sugárit a szem ,
 Lábam temetői kereszték alá hoz.

Itt élek a szív komoly álmainak
 A halk temető morajatlan ölében ;
 Ákáczaik lombja rezegve inog ,
 Hintázza az est fuvalomja szelíden.

A szobrok a domboru hant elején
 Mindannyi betűi egy isteni lapnak ;
 Nagy gondolatit mikor olvasom én :
 A sírba , a sírbul az égbe ragadnak.

Bús , tompa harang konog a faluban.
 Új gödröt amott komor emberek ásnak.
 Gyászhangja kíséri ahítatosan
 A holtat honához a hamvadozásnak.

Sejtése szívemnek aligha csaland :
 Nem messze lehet keze már az időnek ,
 Melly engem is ágyba tesz itten alant ,
 S szememre halál örök álmai jönnek.

Isten neki ! üssön , ha ütnie kell ,
 Melly pályafutásom elállja , az óra ;
 Létem fonalai , szakadozatok el ,
 Társim , bucsucsókot a hervadozóra.

S mit sorsom elérni nem engede , nem !
 Bár vágyaimon koszorúba szövődék :
 Isten veled , égi virág .... szerelem !
 S föld hajnali csillaga , napja .... dicsőség !

(Gödöllő.)

Megúnt rabság.

Mindent elkövettem,
A mit lehetett,
Jó remény fejében,
Hogy majd megszeret.

Féktelen, szilaj volt
Lelkem, mint a tűz,
Mellyet a szél meggyúlt
Háztetőkön üz;

És lettem szelíd láng,
Min melegszenek
Őszi estén békés
Pásztoremberek.

Voltam mélybe omló
Bérczi zuhatag,
Habjaim robajjal
Szakadoztanak;

S lettem méla csermely,
Halk, morajtalan,
Kedvemet lelő a
Part virágiban.

Voltam sziklahomlok,
Zordon és magas,
Hol lakott mennydörgő
Villám s büszke sas;

S lettem völgy ölébe
Rejtezett berek ,
Mellyben csalogányok
Búja kesereg.

Voltam . . . . mi nem voltam !
Mivé nem levék !
És a lyányka most is
Csak a régi még.

Nem , tovább nem űzöm !
Mert ez drága bér ;
Tán illy áldozattal
A dió föl sem ér.

Szerelem , lerázom
Fölvett lánczodat ,
Kedves láncz , igaz , de
Még is láncz marad.

Most hát lelkem , repdess
Régi szárnyadon ,
Merre a szabadság
Végtelenje von !

(Debreczen.)

Lopott ló.

Mint a porszem szélvész
Fuvalán ,
Röpül a legény gyors
Paripán.

„Honnan , atyafi , olly
Hevenyén ?“
„Pusztáról csikóval
Jövök én.

A nyerítő ménes
Ott legel ;
Pej csikómat onnan
Loptam el.

Túri vásár nincsen
Messze már ;
Szegény legény oda
Lovon jár.“

„Ejh , nem ugy , jó földi ,
Nem ugy ám !
Adja kend csak vissza
Paripám.

Enyim a ménes , melly
Ott legel.
A csikót kend tőlem
Lopta el.“ —

De szavára nem hajt
A betyár ;
Ő kegyelme már jó
Tova jár.

Még is a gazdának
Vigaszul ,
Hátrafordulván , így
Válaszol :

„Föl se vegye kárát,
Gazd' uram;
Hiszen úgy is elég
Lova van.

Hejh, csak egy szívet bírt
E kebel --
Azt is a kend lyánya
Lopta el.“

(Kecskemét.)

Szemrehányás.

Már ezt föl nem tettem rólad,
Szív barátom!
Te ugyan derék legény vagy,
A mint látom.

Oh te szív, te szív, te csalfa,
Háladatlan!
Szólj: ki véde annyi baj közt
Szakadatlan?

Sorscsapási buzogányok
Súlya ellen,
Mondd, ki örze? mondd, ki óva?
Nemde mellem?

Lám, e mellnek bizton voltál
Rejtekében,
Bekeríte csontfalával
Bástyaképen.

S ím , hogy fordult most a koczka ,
S a szerencse
Kis szeszélye víg ajakkal
Rád köszönte :

Mostan — ahha , háladatlan ! —
Örömedben
Háborogva , zajgva tombolsz
Öröd ellen.

Égsz , dagadsz . . . . alig hogy bírom
E keresztet ! . . . .
Mellemet majd meggyujtod , majd
Megrepszted.

(Pest.)

Kördal.

Bús az ember , ha nincs kedve ;
Borba van a kedvmag vetve.
Hát azért iszunk mi mindig ,
Meg sem állunk tíz-husz pintig.

Van minékünk pinczénk , házunk ,
Mindazáltal itt tanyázunk ,
Itt tanyázunk nap hosszában ,
Itt tanyázunk a kocsmában.

Itt tanyázunk , mert van nekünk ,
Mert van nekünk feleségünk.
Nyelves , szájas mind az asszony ;
Rá az ember hogy hallgasson ?

Van minékünk egy kis pénzünk ,
De a pénzre mi nem nézünk ;
Úgy is holtig él az ember ,
Költeni ha mer , ha nem mer.

Hát azért csak iddogálunk ,
Míg fel nem kötik az állunk ,
Iddogálunk nap hosszában ,
Iddogálunk a kocsmában.

(Pest.)

Az utósó alamizsna.

A költő és a sorsharag
Egy anyaméhből született ;
Ikertestvérek voltak ők ,
Együtt bolygák az életet.

Fa , mint most , akkor is virúlt ,
Árnyában sok megnyugodott ;
De használt a költőnek is :
Ágáról tört koldusbotot.

S ezek valának társai :
Koldusbot és a sorsharag ;
Elhagyja minden hűtlenül ,
Csak e kettő , mi hű marad.

És lantja ! lantja hova lön ?
Hisz a költőnek lantja van . . . .
Igen bizony , volt lantja is ,
Melly zenge bűvösbájosan.

Megpenditette húrjait
Mennydörgő éjben egykoron,
S a mennydörgésnek ágyuja
Elszenderült e hangokon.

S az ég, a barna, haragos,
Midőn danáját hallaná:
Feledni kezdé a boszút,
S csillagmosolylyal néze rá.

És a költő megéhezett,
És emberek közé mene.
Tudá: az emberszív kemény;
De vélte: lágyít a zene.

S melly a vihart elaltatá,
És földeríté az eget,
Elandalító húrjain
Az ének újra zenegett.

De mellyet ég, vihar megért,
A dalt ember nem érti meg....
És ím a lant elszégyenül,
S fájdalmában ketté reped. —

Ez volt a lant története.
A költőből tovább mi lett?
Soká nyögé — nem tudni, hol? —
Az inségterhes életet.

Egy újabb nemzedék előtt
Évek multán megjelenék.
Nem öszült ő meg.... fürteit
A gond, a bú kitepte rég.

„Egy két garast, egy két garast!”
 Halk hangja így esedeze;
 S mint szélringatta száraz ág,
 Remegve nyúlt ki két keze.

A részvét megkérdezte őt:
 „Ki vagy, nyomornak embere!
 Kit sujtoló istenharag
 Illy könnyöretlen megvere?”

S nevét elmondja, s újra esd:
 „Egy két garast....” — „Megállj, jövel,
 Örök dicsőség gyermeke!
 A bőség szarva földjön el.

Neved ragyog, miként az ég
 Csillagsugáros éjszelen;
 Melly egykor árván hangozék,
 Bámulja lantod a jelen.

Jövel tehát! jövel, cserélj
 Bársonyt e koldusrongy helyett;
 Borostyán koronázza föld,
 Dús asztalnál legyen helyed!”

„O szép beszéd.... o köszönet!
 De én semmit sem éhezem,
 És nincsen is szükség reá,
 Hogy elcseréljem rongymezezem.

És a borostyán.... oh mi szép,
 Mi jó lehet lángifjunak;
 De száraz törzsön a galyok
 Többé meg nem fogamszanak.

Hanem ha dobsz egy két garast :
Fogaddsza hálaszózatom ;
Mert pénzre vár az asztalos ....
Koporsómat csináltatom.“

(Pest.)

Merengés.

Jó Petőfi, te sem félhetsz ,
Hogy két vállad valahogy
A szerencse áldásának
Nagy terhétől összerogy.

Adománya mindössze is
E lantocska és a dal ,
Mit belőle búsan , vígan
Érzelmid játéka csal.

Hátha így találna szólni
Egy tündérvilági hang :
„Nos , fiam , mi kell ? jó kedvem
Íme mindent megadand.“

Mondaná , hogy : „Rád ruházom
A bűbájat , a varázst ,
Daljaid , mivé kívánod ,
Azzá testesülni lásd.

Hogyha kell hír : minden hangod
Egy borostyángaly legyen ,
Mig Petrarca koszorúja
Nem vet árnyat fűrtiden.

— Hisz Petrarca és Petöfi
Félig-meddig már rokon;
Annál inkább osztozhatnak
A borostyánlombokon. —

Hogyha kincs kell: mind megannyi
Gyöngygyé válik éneked,
Mígnem gyöngygyel rakhatod ki
Gombod, sarkantyúszeged.“

Mit felelnél mindezekre,
Mit felelnél, jó fiú?
Tudom én szived bibéjét,
Tudom, a szél honnan fú.

Te bizony csak ezt felelnéd:
Szép a hír és jó a kincs;
És hogy őket ne kívánnám,
Abból ugyan semmi sincs.

De ha már ezermesterré
Engeded, hogy válhatom:
— Van a hírnél, van a kincsnél
Egy igézőbb hatalom;

Mint csillagfüggés az égen
Változatlan, végtelen,
Ugy függ rajta és csak rajta
Vágyban égő kebelem! —

Hadd legyen hát egy lépvessző,
Egy kalitka énekem,
S a legszebb madárt.... egy lyányka
Szívét fogja meg nekem.

(Gödöllő.)

10*

Érik a gabona....

Érik a gabona,
Melegek a napok,
Hétfőn virradóra
Aratásba kapok.

Érik szerelmem is,
Mert forró a szívem;
Légy te aratója,
Édes egyetlenem!

(Pest.)

Ki vagyok én? nem mondom meg....

Ki vagyok én? nem mondom meg;
Ha megmondom: rám ismernek.
Pedig ha rám ismernének,
Legalább is felkötnének.

Nincs a fokos a kezemben,
Hogyha kéne verekednem;
Nyerges lovam messze legel,
Nem t'ok futni, ha futni kell.

Hogy is tudnék futni mostan?
Mikor a fejem tele van;
Nem csak fejem, de szívem is —
A bor meg a leány hamis.

Ha elhagyom galambomat,
Kialuszom mámoromat,
S rajtam ütnek a hadnagyok:
Majd megmondom, hogy ki vagyok!

(Pozson.)

Lánggal égő teremtetete....

Lánggal égő teremtetete!
Nagy a harag a szívembe';
Úgy háborgok, úgy hánykodom,
Mintha volnék a Balaton.

Viszontagság az életem,
Ezer bajba keveredem,
Hogyha leányszemem volna,
Egy pár kendőt tele sírna.

Eh, a sírás nem kenyerem!
Kinek tetszik, pityeregjen.
Én egy nagyot káromkodom,
Úgy csillapul a haragom.

(Pozson.)

Befordúltam a konyhára....

Befordúltam a konyhára,
Rágyujtottam a pipára....
Azaz rá gyujtottam volna,
Hogyha már nem égett volna.

A pipám javában égett,
Nem is mentem én a végett!
Azért mentem, mert megláttam,
Hogy odabenn szép leány van.

Tüzet rakott eszemadta,
Lobogott is, a mint rakta;
Jaj de hát még szeme párja,
Annak volt ám nagy a lángja!

Én beléptem, ő rám nézett,
Aligha meg nem igézett!
Égő pipám kialudott,
Alvó szívem meggyúladott.

(Pest)

A szerelem, a szerelem....

A szerelem, a szerelem,
A szerelem sötét verem;
Bele estem, benne vagyok,
Nem láthatok, nem hallhatok.

Örizem az apám nyáját,
De nem hallom a kolompját;
Rá rá megy a zöld vetésre,
Hejh csak későn veszem észre.

Tele rakta édes anyám
Eleséggel a tarisznyám;
Elvesztettem szerencsésen,
Lesz módom a böjtölésben.

Édes apám, édes anyám,
Ne bízzatok most semmit rám,
Nézzétek el, ha hibázok —
Tudom is én, mit csinálok!

(Székelyhíd.)

A virágnak megtiltani nem lehet....

A virágnak megtiltani nem lehet,
Hogy ne nyíljék, ha jön a szép kikelet;
Kikelet a lyány, virág a szerelem,
Kikeletre virítani kénytelen.

Kedves babám, megláttalak, szeretlek!
Szeretője lettem én szép lelkednek —
Szép lelkednek, melly mosolyog szelíden
Szemeidnek bűvösbájos tükrében.

Titkos kérdés keletkezik szívemben:
Mást szeretsz-e, gyöngyvirágom, vagy engem?
Egymást üzi bennem e két gondolat,
Mint őszszel a felhő a napsugarat.

Jaj ha tudnám, hogy másnak vár csókjára
Tündér orczád tejben úszó rózsája:
Bujdosója lennék a nagy világnak,
Vagy od'adnám magamat a halálnak.

Ragyogj reám, boldogságom csillaga!
Hogy ne legyen életem bús éjszaka;
Szeress engem, szívem gyöngye, ha lehet,
Hogy az isten áldja meg a lelkedet.

(Debreczen.)

Nem megyek én innen sehova....

Nem megyek én innen sehova,
Noha sorsom itten mostoha;
Hátha volna még mostohább is,
Nem maradnék-e itt tovább is?

Nagyon kedves nekem ez a hely;
Elmegy majd a tavasz, menjen el,
Elmehet a nap, a csillagok....
De én nem mék, én itt maradok.

Fa vagyok én, lelkem a gyökér,
Gyökér nélkül a fa meg nem él;
S hogy téphetném azt ki földéből,
Ide való mátkám szivéből?

Azért nem mék innen sehova,
Noha sorsom igen mostoha;
De ha volna még mostohább is,
Megmaradnék itten tovább is.

(Debreczen.)

Síkos a hó, szalad a szán....

Síkos a hó, szalad a szán,
Esketőre viszik babám,
Esketőre viszik szegényt
Mások kívánsága szerint.

Hajh , ha mostan hó lehetnék :
 A szán alatt beroskadnék ;
 Fölfordulna , s kedves babám
 Még egyszer átkarolhatnám —

Átkarolnám , ajakára
 Csókot nyomnék utójára ,
 S melegétől hű szívének
 Elolvadnék.... úgy halnék meg !

(Debreczen.)

Keresztúton állok....

Keresztúton állok ,
 Merre tartsak ?
 Ez kelet felé visz ,
 Az nyugatnak.

Akármerre megyek ,
 Mindegy nekem.
 Mindenütt szomorú
 Az életem.

Mért nem tudom , hol vár
 A halál rám ?
 Hogy egyenesen azt
 Választhatnám !

(Miskolcz.)

Kis furulyám szomorúfűz ága....

Kis furulyám szomorúfűz ága ,
Temetőben szomorkodik fája ;
Ott metszettem azt egy sírhalomról .
Nem csoda , hogy olly siralmasan szól.

Ott hunytál le , kedves szép csillagom !
Ragyogásod többé nem láthatom.
Hogy ne volna hát sötét világom !
Hogy volna hát élni kívánságom !

Haza ballag nyájam este felé ,
Én ballagok a temető felé ,
Kél a holdnak halovány orczája ,
Kél furulyám epedő nótája.

Addig epeszt a bánat engemet ,
Addig , addig nyögöm keservemet :
Míg egyszer a hanggal egyetemben
Lelkem is a más világba reppen.

(Diószeg.)

Temetésre szól az ének....

Temetésre szól az ének ,
Temetőbe kit kísérnek ?
Akárki ! már nem földi rab ,
Nálam százszorta boldogabb.

Itt viszik az ablak alatt;
 Be sok ember sírva fakadt!
 Mért nem visznek engemet ki,
 Legalább nem sírna senki.

(Debreczen.)

Hejh nekem hát vigasztalást mi sem ad....

Hejh nekem hát vigasztalást mi sem ad?
 Bánatomban le kell innom magamat.
 Az irgalmát, ide avval a borral!
 A bú vagy én, de egyikünk bele hal.

Úgy sem tetszik ez a világ én nekem;
 Sok már, a mit életemben szenvedtem,
 Nagyon is sok e parányi életre!
 Annyi baj közt kinek volna még kedve?

Nem vagyok én gyökeres fa, virágzó,
 Hanem vagyok letörött ág, fonnyadó;
 Nem vagyok én az örömnek rózsája,
 De vagyok a szomoruság gyászfája.

Én előttem ilyen élet nem élet,
 Hol az ember de semmit sem remélhet.
 Volna bár e pohár borban halálom,
 Hogy lehetne bajaimtól megválnom!

(Pest)

1844.

Honfidal.

Tied vagyok , tied , hazám !
E szív , e lélek ;
Kit szeretnék , ha tégedet
Nem szeretnék ?

Szentegyház keblem belseje ,
Oltára képed.
Te állj , s ha kell : a templomot
Eldöntöm érted ;

S az összeroskadó kebel
Végső imája :
Áldás a honra , istenem
Áldása rája ! —

De én nem mondom senkinek ,
Ki nem kiáltom :
Legkedvesebbem hogy te vagy
A nagy világon.

Titkon kísérem lépteid ,
S mindegyre híven ;

Nem, mint az árny az utazót,
Csak jó időben.

De mint az árnyék nő, midőn
Az est közelget:
Nő bűm, ha sötétedni kezd,
Hazám, fölöttem.

És elmegyek, hol híveid
Pohárt emelve
A sorstól új fényt esdenek
Szent életedre;

S kihajtom egy cseppig borát
A telt üvegnek,
Bár keserű . . . mert könnyeim
Belé peregnék!

(Debreczen.)

Elmondanám....

Elmondanám: „Megállj, leányka,
Megállj, virágom, csillagom!
Egy istenadta szívet bírok;
Nesze, ha kell, neked adom.“

Elmondanám, hogy: „Szívem tenger,
Uralkodjál e tengeren!
Jól jársz vele, mert a legszebb gyöngy,
A hűség gyöngye itt terem.“

Elmondanám, hogy: „Tiszta fényét
E gyöngy örökre tartja meg.”
Elmondanám ezt, s többet ennél;
De nem mondom, mert nincs kinek.

(Debreczen.)

Tél végén.

Örültök úgy-e a kies tavasznak?
Maholnap eljő, s annyi élvezet ad!
A réteken majd méhek táboroznak,
Megostromolni a virágokat.

S a míg elszántan ütközetre mégyen
A szűz bimbók mézéhes ellene:
Csicsereg a szomszéd lombozat hűsében
Madárajakról lelkes harczzene. —

Elzárkoztában a kihalt kebelnek
Engem virág, dal, méh nem érdekel....
Ohajtásim még is mi végre kelnek?
Hogy menjen a tél, menjen gyorsan el.

Én a tavaszt csak annyiból kívánom,
Mert melegebbek lesznek a napok,
S mint mostan, akkor hűlt rideg tanyámon
Kopott ruhámban fázni nem fogok.

(Debreczen.)

A dal.

Bölcsőben sír az éber csecsemő;
 Bölcső előtt
 A dajka zeng — el szokják a dalok
 Altatni őt.

Sok szenvedésem siró gyermeke
 A fájdalom;
 Dalt dalra költök — dalaimmal őt
 Elaltatom.

(Debreczen.)

Füty.

Adta finnyás közönsége!
 Csúnyaság, a mit mivel:
 Minden este megköszönti
 Társaságunk, fütytyivel.

És aztán a fütytyök mellett
 Millyen a jövedelem?
 A színész elébb-utóbb is
 Csak megszökni kénytelen.

Ejh, egy rókát kétszer nyúzni,
 Ez, urak, még sem megyen;
 Már ha fütyty van, legalább hát
 Tele színházban legyen!

(Debreczen.)

Végszó ***hoz.

Isten veled, te elpártolt barát,
Vesztett ebként ki szívem megmarád,
Isten veled;
Fogadd a vett sebért emlékül,
Melly fölszivárog belsejébül,
Lelkemnek vérét, könnyemet.

Nem a legelső rajtam már e seb,
De egyik sem volt fájóbb, mérgesebb
A sok között,
Mellyet vétkes könnyelműséggel
A hűtelenség fegyverével
Bennem baráti kéz ütött.

Dúsgazdag bánya a tapasztalás,
Mellyből sok ember életkincset ás —
Nem én, nem én!
Gyönyörszomjas szívem.... remélve....
Az annyiszor megnyílt örvénybe
Hanyatthomlok rohan, szegény.

Remény, remény, mért vagy te szép virág?
Téged nekünk az ég miért is ad?
Azért-e csak?
Hogy hervadandó kelyhed legyen,
Hová csalódás éjjelében.
Szemünk harmatjai hulljanak....

De nem panaszklok, bár keblem teli,
S az elfojtás még inkább neveli

Búm tengerét ;
 Ugy is ki tudja ? hogyha hallnád
 Lelkem kiáradó fájdalmát :
 Talán már meg sem értenéd.

Nem is kívánom megtéréseidet ,
 Akár ohajtod , akár megveted
 Uj frígyemet.
 Az istenség is tehetetlen
 Egygyé bűvölni e kebelben
 A szertezúzott láncszemet . . . .

Nem láncszem az , nem ! egy világ vala ,
 Mellynek napjául a hit lángola ,
 A drága hit !
 Rá jött a végitélet napja ,
 S már semmi föl nem támaszthatja
 Ledúlt világom romjait.

Isten veled hát , elpártolt barát ,
 Ki ábrándim ködét elzavarád ,
 Isten veled !
 Fogadd a múltakért emlékül
 Megcsalt barátság gyötrelmétül
 Utószor omlott könnyemet.

(Debreczen.)

A nemes.

Deresre huzzák a gazembert ,
 Bűnét botokkal róni le ;

Lopott, rabolt, és tudj' az ördög,
Még mit nem mívelé.

De ő kiált ellenszegülve:
„Hozzám ne nyúljatok!
Nemes vagyok . . . . nincs nemesembert
Botozni jogotok.“

Hallottad e szót, meggyalázott
Ösének szelleme?
Most már őt húzni nem deresre:
Akasztófára kellene!

(Debreczen.)

Halvány katona.

Volt a honvédő legénység
Harczra készülöben;
Volt egy ifju a sereg közt,
Halvány színében.

„Hát kendnek tán az inába
Szállt a bátorsága?“
Kérdi egy tiszt gúnyolón, „hogyan
Képe olyan sárga.“

„Tiszt uram, felelt az ifju,
„Már az az én gondom:
Mérthogy olyan sárga képem?
És azt meg se' mondom.

Még ma úgy is kipiroslik,
Hogyha nem egyébtől:
A kardomról rája feccsent
Ellenség véréből.

(Debreczen.)

Szomjas ember tünődése

Ejnye, mi az istennyila!
Üres már a láda fia?
Üres ám —
Jaj pedig be ihatnám!

Száraz kút a gégém csapja,
Süti a szomjuság napja;
Még meggyul,
Ha rá boreső nem hull.

Hm, biz a nem tréfa volna,
A felhőből hogyha folyna
Boreső —
Volna! itt a bökkenő.

Volt a szőlőben határom,
De eladtam tavaly nyáron,
S az ára
Garatomon lejára.

A kocsmából meg már régen
Kikopott az emberségem;
„Addsa — ne!”
Illyen szépen főznek le.

....Valami jutott eszembe!
Zálogúl majd azt teszem be.
Előre,
Hitvesem fejkötője!

Jaj de hisz már sírba zártam
Szerelmetes hitestársam,
S ott véle
Nyúgoszik fejkötője.

Oh miért is emlékezem
Halálodra, én kedvesem?
Könny gördül
Azonnal két szememből.

Hátha könnyeimnek árja,
Uram bocsá'! borrá válna:
Akkor még —
Hejh, akkor többet sírnék!

(Debreczen.)

Eger mellett.

Hol jó bort érezek, betérek;
Ne térnék hát Egerbe?
Ha ezt a várost elkerülném,
Az isten is megverne.

Egy úttal azt is megtekintem,
Hol vítt Dobó nagy lelke;
És felköszöntöm, a ki őt olly
Dicsőn megénekelte.

S ha majd, a mint hiszem, a bortól
Hatalmas kedvem lesz: —
Még verset is csinállok — Pesten
Eladhatom jó pénzen.

Áll a határzat, áll erősen,
Be kell Egerbe mennem!
Mert ennyi édes vonz-erőnek
Szívem nem állhat ellen.

(Andornak.)

Egri hangok.

Földön hó, felhő az égen —
Hát hiszen csak hadd legyen!
Rajta nincsen mit csodálni,
Télen ez már így megyen.
Én ugyan nem is tudnám, hogy
Tél vagyon,
Ha ki nem pillantanék az
Ablakon.

Itt benn ülök a melegben,
Környekez sok jó barát,
Töltögetve poharamba
Egri bércek jó borát.
Jó barátok, jó borocska —
Kell-e más?
Kebleinkben a kedv egy egy
Óriás.

Kedvemnek ha magja volna :
Elvetném a hó felett ,
S ha kikelne : rózsakerdő
Koszorúzná a telet.
S hogyha földobnám az égre
Szívemet ,
Melegítné a világot
Nap helyett ! —

Ide látszik a hegy is , hol
Dobó a hír könyvébe
Nagy neve örök betűit
Török vérrel írta be.
Hejh , az volt ám még az ember ,
Biz az ám !
Mig olyan lesz , sok víz elfoly
A Dunán.

Elvirult már a magyarnak
Tettvirágos tavasza !
Hosszu gyáva tespedésben
Pang , sínlődik e haza.
Megjövend-e még az elszállt
Kikelet ?
Lesz virány e régtől pusztá
Hon felett ? . . . .

Eh de hagyjuk , hagyjuk ezt most !
Úgy is ritkán vígadok ;
E napot ne háborítsák
Legalább a bánatok.

S a sopankodásnak úgy sincs
Sikere,
S mit tehet mást a lant gyöngé
Embere?

El tehát a hon bajával,
Most ez egyszer el vele!
A kitört bút minden ember
Új pohárral öntse le.
Új pohár bort hát, barátim,
Új pohárt!
S ismét újat, az előbbi
Ha lejárt.

Igy!.... de ím, mit veszek észre?
Egy század minden pohár;
A jelen hátam mögött van,
Lelkem a jövőben jár.
A jövőben vígan élek,
Boldogon!
Mert nem árva már az egykor
Árva hon.

(Eger.)

Javulási szándék.

Mikor térsz már az eszedre, te Sándor?
Tivornya éjjeled és napod;
Az istenért! hisz az ördög elvisz,
Ha még soká így folytatod.

Szeretetreméltó barátom,
Nézd meg csak a tükörben magadat;
Hát ember az, a kit ott látsz? mennykö!
Tükröd kísértetet mutat.

Fiú, légy hát okosabb valahára,
Szedd rendbe rendtelen életedet;
Hidd el, kedves pajtásom, az ember
Korhelység nélkül is ellehet.

Naponként egy messzely borocska,
Én úgy hiszem, ennyi untig elég.
S mi a szerelmet illeti: jobb lesz
Talán szeretők helyett feleség.

De mit beszélek? mit beszéltem!
Messzely borocska és feleség?
Én és feleség, én és messzely bor?
No hisz csupán az kellene még!

O nem, nem! engem a rendes élet
Időnek előtte megölne, tudom;
Költő vagyok, költőileg kell
Végig rohannom az életuton!

(Pest.)

Betegségemben.

Megmondtam úgy-e?: térj eszedre!
S te nem fogadtad szavamat;
Tovább üzed eszeveszetten
Az ostobáskodásokat.

Most szépen vagy, szépen.... de úgy kell
Az ilyen szeleverdinek!
Hanem mit prédikálok? késő
Eső után a köpönyeg.

A mint van, úgy van; most a dolgon
Már változtatni nem lehet,
És legjobb, a mit tehetek, ha
Előveszem türelmemet.

Ah, türelem! reád lelkemnek
Valóban nagy szüksége van;
Itten heverni a kórágyon,
Kínok között, magányosan!

Lám, irtózám a házasságtól,
Mondám, hogy nem kell feleség;
Pedig egy szép, egy hü menyecském
Ha volna most, mi jól esnék!

Hozzám hajolna, édes ajka
Elcsókolná fájdalmamat,
És ölelése enyhét adna,
Minőt az orvosság nem ad. —

S tán eddig is azért ejték csak
Nő elleni beszédeket,
Mivelhogy senki, senki nem volt,
Nem volt, ki engem szeretett.

S ha lenne.... oh, ha lenne! érzem:
Szeretni tudnék végtelen! —
Megérem-e, hogy nekem is lesz
Szép csendes házi életem?

(Pest.)

Fürdik a holdvilág az ég tengerében...

Fürdik a holdvilág az ég tengerében,
Méláz a haramja erdő közepében:
Sűrű a fűvön az éj harmatozása,
De sűrűbb két szeme könnyének hullása.

Baltája nyelére támaszkodva mondja:
„Mért vetettem fejem tilalmas dolgokra!
Édes anyám, mindig javamat akartad;
Édes anyám, miért nem fogadtam szavadat?”

Elhagytam házat, földönfutó lettem,
Rablók, fosztogatók közé keveredtem;
Most is köztök élek magam szégyenére,
Ártatlan útasok nagy veszedelmére.

Elmennék én haza, itt hagynám ezeket,
Örömet itt hagynám! de most már nem lehet:
Édes anyám meghalt.... kis házunk azóta
Régen összeroskadt.... s áll az akasztófa.“

(Pest.)

A csaplárné a betyárt szerette....

A csaplárné a betyárt szerette,
De a betyár őtet nem szerette.
Csaplárnénak örökbe vett lyánya
Volt a betyár egész boldogsága.

A csaplárné ezt megirigyelte ,
Írigységből a leányt elverte ,
Elverte a háztól a világba ;
Pedig ott kinn tél , fagy volt javába.

A szegény lyány ment egy kis darabot ,
Aztán leült , ültében megfagyott.
Esett ez a betyárnak tudtára ,
S csaplárnénak lett kínos halála.

Betyár ezért hóhérkézre került ,
De nem bánta ő , még inkább örült ;
Mert mióta a lyányt elvesztette :
Pipa dohányt sem ért az élete.

(Pest.)

Megy a juhász számáron....

Megy a juhász számáron ,
Földig ér a lába ;
Nagy a legény , de nagyobb
Boldogtalansága.

Gyepes hanton furulyált ,
Legelészett nyája.
Egyszer csak azt hallja , hogy
Haldoklik babája.

Fölpattan a számárra ,
Haza felé vágta ;
De már későn érkezett ,
Csak holttestet láthat.

Elkeseredésében
Mit telhetett tőle?
Nagyot ütött botjával
A szamár fejére.

(Kún-Szentmiklós.)

Vándorélet.

(Barabás rajzához.)

Szent Kleófás!
Milyen karaván ....
Nem lehet más,
Mint oláhczigány;
Avvagy e szép utazási rend
S pöre purdék serge mit jelent?

Ott huzódik a diszes csapat
Hosszu sorban zöld erdő alatt;
A családfő vén, kehes lovon,
Kit kötőfékszárnál fogva von
Ügygyel-bajjal egy izmos legény ....
No hisz izzad még az is szegény!
Mert bizony már régen lehele,
Hogy gabanczuk a csikófogat
Elhullatta .... s most mi élete?
Koplalásban tölt gyásznapokat.
Illy esetben aztán ép erő
Nem tudom, hogy volna nyerhető.
S a mi több, ki rája nehezül,
Nem csak a jó dáde egyedül:
Oldalain egy-egy tarisznya lóg,

S mindenikben rajkók láthatók ;
Ki-kidugván borzas fejöket,
Pityeregnek szörnyü éneket ,
Mert helyök nem legkényelmesebb ;
A gyaloglás ? még keservesebb !
Ugy sipognak , mint az orgona ,
S tudja isten , meddig tartana ?
De nagyapjok hátra-hátra rúg ,
S meglapulnak szépen a fiúk.

Megy megettök férj , menyecske , lány
Egymás mellett és egymás után.
Ki bagóz , ki füstöt ereget ,
Képezőleg terhes felleget ,
Melly szemet rág , s fojtja a tüdőt.
Tán dohányuk paprikában főtt.

Leghátul kóczmadzagon pedig
Egy lopott malacz hetvenkedik.
Boldogúlni nem lehet vele !
Sejti tán , hogy napja alkonyúl ,
Azért viseli magát rosszúl.
De segít a meszelő nyele ,
Melylyel a derék családanya
Nagy vitézül neki rohana.

Igy intéznek bátor lépteket
Faluvégtől falu végeig.
Illy hős népet mi sem rettegtet . . . .
Csak a szél ! ezt megsüvegelik.
S okosan ! mert e kaján elem

Mértéken túl emberségtelen.
Néha rájok a midőn akad:
Súg fölökbe olyan dolgokat,
Hogy lábszárok is remeg bele,
Mintha volna nyárfa levele.

De ha szél úr könnyű szekerén
Gyors lovakkal más vidékre hajt:
Régi kedvök ismét ott terem,
S fumigálnak minden földi bajt.

(Pest.)

Szerelem- és pipadal.

Szeretlek én téged, pipám!
És a dohányt, melly benned ég;
Hogy is ne? füstöd fellege,
Miként galambom szeme, kék.

Szeretem én galambomat,
Miként szeretem a dohányt;
Hogy is ne? pipa és leány
Érettem égnek egyaránt.

S miként a lyányszem s mint a füst,
Nem kék-e a menny födele?
S miként ezek, a mennyfödél
— Csillagtüzben -- nem lángol-e?

Hasonmásául alkotá
Az ég e kettőt én nekem,

Hogy látva őket lássam azt,
Kitől boldogságom nyerem.

(Pest.)

Füstbe ment terv.

Egész uton — haza felé —
Azon gondolkodám:
Miként fogom szólítani
Rég nem látott anyám?

Mit mondok majd először is
Kedvest, szépet neki?
Midőn, melly bölcsőm ringatá,
A kart terjeszti ki.

S jutott eszembe számtalan
Szebbnél szebb gondolat,
Mig állni látszék az idő,
Bár a szekér szaladt.

S a kis szobába toppanék ....
Röpült felém anyám. ....
S én csügtem ajkán .... szótlanul ....
Mint a gyümölcs a fán.

(Duna-Vecse.)

Egy estém otthonn.

Borozgatánk apámmal;
Ivott a jó öreg,
S a kedvemért ez egyszer —
Az isten áldja meg!

Soká nem voltam otthonn,
Olly rég nem láta már,
Úgy megvénült azóta —
Hja, az idő lejár.

Beszéltünk erről, arról,
A mint nyelvünkre jött;
Még a színészetről is
Sok más egyéb között.

Szemében „mesterségem“
Most is nagy száka még;
Előítéletét az
Évek nem szüntették.

„No csak hitvány egy élet
Az a komédia!“
Fülemnek illy dicsérést
Kellett hallgatnia.

„Tudom, sokat koplaltál,
Mutatja is szined.
Szeretném látni egyszer,
Mint hány sz bukfenczeket.“

Én műértő beszédit
Mosolygva hallgatám;
De ő makacs fej! föl nem
Világosíthatám.

Továbbá elszavaltam
Egy bordalom neki;
S nagyon nagyon örültem,
Hogy megnevelteti.

De ő nem tartja nagyra,
Hogy költő fia van;
Előtte minden illyes
Dolog haszontalan.

Nem is lehet csodálni!
Csak húsvágáshoz ért;
Nem sok hajszála hullt ki
A tudományokért.

Utóbb, midőn a bornak
Edénye kiürült,
Én írogatni kezdtem,
Ő meg nyugodni dült.

De ekkor száz kérdéssel
Állott elő anyám;
Felelnem kelle — hát az
Írást abban hagytam.

És vége-hossza nem lett
Kérdezgetésinek;
De nekem e kérdések
Olyan jól estenek,

Mert mindenik tükör volt ,
A honnan láthatám :
Hogy a földön nekem van
Legszeretőbb anyám !

(Duna-Vecse.)

Ebéd után.

Ugy jól laktam , hogy még ! . . . .
Egyet nyujtózom , és
Aztán tied vagyok ,
Imádott heverés !

Oh kedves pamlagom ,
Be áldott puha vagy !
Ki téged föltalált ,
Az volt ám még az agy. —

Kölyök , pipát ide . . . .
Siess , a nagyapád !
Nincs rótabb valami ,
Mint az a lomhaság.

Add errébb hát , ökör !
Én nyuljak érte tán ?
Nem elég tölem , hogy
Föltátom rá a szám ? —

Istentelen legye !
Ingerkedik velem . . . .
Kergesd el . . . . a kutya
Ott ül a fülemen.

Az ember élete
 Méreggel van tele ;
 Csodák csodája , hogy
 Meg nem pukkan bele.

Húzd a függönyt odább
 Azon az ablakon ;
 Hadd lám , az építés
 Ott kinn meddig vagyon ?

Á , szépecskén halad ,
 Munkálnak mindenütt . . . .
 De tedd b' az ablakot ,
 A nap szemembe süt.

Disznó forró idő ! . . . .
 No semmi ; legalább
 Ki ott kinn dolgozik ,
 Nem hűti meg magát.

(Duna-Vecse)

Magány.

Messze , messze a világ zajától
 E kis faluban ,
 Itt kívánok élni én ezentúl
 Csendben , boldogan.

Boldogan ! mert hajh a nagy világban
 Boldog nem valék ;
 Üldözött az utcán és szobámban
 A föld és az ég.

Nem volt biztos sem napom sem éjem ;
 Vad hiúz-szemek
 Támadásra , elfogásra készen
 Egyre lestenek.

Összeszedtem végre sátorfámat ,
 S szépen megszökém ,
 S itt vagyok , hol a nap újra támad
 Éltem bús egén.

Szent magány ! hegylánczaid tetőin
 Át , nem látnak ők ,
 Szívtelen , rémarczu üldözőim
 ... A hitelezők.

(Duna-Vecse.)

Zsuzsikához.

Ne hozd , ne hozd azt a bort , kis leány !
 Hisz már a nélkül is részeg vagyok —
 Megrészegített kellemed ,
 Fölfordította eszemet ,
 Nem ihatom . . . nem kell . . . sok , a mi sok.

Vagy a borban szerelmet hozsz talán ?
 Azt , angyalom ? . . . szerelmedet ? . . . nekem ? . . .
 Úgy addsa azt a poharat ,
 Iszom , míg egy csep sem marad ,
 Legyen bár méreg , addsa , lenyelem !

(Duna-Vecse.)

Éjjel.

Kinézek én, benéz a hold
Szobámnak ablakán;
Sugárait szerelmesen
Mosolygva hinti rám.

Szegény bohó! mit kandikálsz
Olyan szerelmesen?
Avvagy talán azt gondolod,
Hogy képedet lesem?

Eszem ágába' sincs biz a,
Hogy téged nézzelek.
Isten hírével elmehetsz —
Mit gondolok veled!

Ott általellenben lakik
Az én kedves babám;
Azt várom én, ha valahogy
Még megpillantanám.

(Duna-Vecse.)

Ivás közben.

Hányapik már a pohár? . . . . csak
Ötödik?
Teremt' ugyse! becsülettel
Működik.

Máskor megfe-felelek kétannyinak :
S lábaim most már öttől is inganak.

Ing a lábam , a nyelvem meg
Elakad —
Torkom a therpomyléi
Szorulat ,
Ledionas a bor , melly lecsepege ,
Gondolatim Sex . . . . Rex . . . . Xerxes serege.

Sehogy sem t'om kifejezni
Magamat —
Azt hiszitek , hogy talán a
Bor miatt ?
Ne higyétek , édes atyámfiai ,
Nekem a bor nem szokott megártani.

Nekem a bor hogymikép is
Ártana ?
Hát hiába voltam volna
Katona ?
Úgy biz , a ki fölmarkolta , katona —
Még pedig bakancsos voltam valaha.

Zöld hajtókás , sárga pitykés
Közlegény . . . .
Egész a közlegénységig
Fölvivém !
Jó : bakancsom hogy hamar lerúghatám ;
Még idővel degradáltak volna tán.

Tyhű , látjátok , ott az könnyen
Megesik ,

Mert a katonai pálya
Fene sik;
Legkivált az ollyfélének, mint magam,
Kinek kissé akaratos feje van.

Útmutatást nekem ne is
Adjatok,
Szent Dávid hárfájára sem
Hallgatok!
Orrnál fogva senki engem nem czibál, —
Azt cselekszem, a mi tetszik . . . . tudja Pál,
Mit kaszál.

. . . .Eh, de én itt egyre másra,
Mint malom,
Csak darálok, csak darálok,
S szomjazom.
Adjatok bort! a malom jól nem megyen:
Hogyha nincs nedv, a mi hajtsa, bőviben.

Hadd igyam hát! hogy forogjon
Kerekem —
Meg sem állok, csak a kancsó-
Feneken.
Bárha mingyárt — a mint Falstaff szólana —
Bárha, mondom, egy mérföldig tartana.

Hol is hagytam? . . . . tudja gólya . . . .
Úgy igaz!
A malom volt az utósó . . . .
Vagy nem az?
Mit is mondtam a malomról . . . . én bizon
Hogyha présbe csavarítnak sem tudom.

Annyi szent : a szemem héja
 Olly nehez ,
 Mint malomkö . . . . tán az álom
 Környekez.
 Elég is ma a tivornya , ágyba hát !
 Álmadozzuk folytatását . . . . jó 'jszakát !

(Debreczen.)

Vizen.

Beszélgetnek sajkáimmal
 A fecsegő habok ;
 Feszítem a lapátot ,
 Hogy szinte izzadok.

Anyám , ha mostan látnál ,
 Tudom , hogy mondanád :
 „Az istenért ! . . . . ha feldölsz . . . .
 Nem féled a halált ?“

Apám , ha mostan látnál ,
 Tudom , hogy mondanád :
 „Az ördög hurczol arra ,
 Szaggatni a ruhád.“

(Duna-Vecse.)

Álmodom-e ?

Álmodom-e ?
 Vagy látok igazán ?

S a kit látok ,
Tündér-e vagy leány ?

Akár leány ,
Akár tündér lenne ,
Mit bánnám én ,
Csak belém szeretne !

(Duna-Vecse.)

Boldogtalan voltam....

Boldogtalan voltam
Teljes életemben ;
Csak az vigasztal , hogy
Meg nem érdekelttem.

Boldogtalan leszek
Koporsóm zártáig ;
Csak az vigasztal , hogy
Nincs messze odáig.

Hiába biztattok ,
Hiába beszéltek —
Tudom azt az egyet ,
Hogy nem soká élek.

(Debreczen.)

Gyöngé vagyok....

Gyöngé vagyok , lelkem testem
Fáradt.
Vessétek meg nekem azt az
Ágyat.
Vesd meg , rózsám , hadd fekügyem
Bele ,
Hadd pihenjem ki magamat
Benne.

Istenem ! mi van ezen az
Ágyon ?
Mindenütt nyom , minden felől
Fázom.
Nem vetette rózsám meleg
Keze ;
Vetette a halál hideg
Keze.

(Pest.)

Mi foly ott a mezőn....

Mi foly ott a mezőn ?
Patakvíznek gyöngye —
Hát szeretőm arczán ?
A búbanat könnye.

Hadd folyjon a patak !
Hadjai mentében

Piros rózsá fejlik
A zöld mezőségen.

De könnyed ne folyjon,
Lelkem kis leánya!
Elhervad a könnytől
Orczáid rózsája.

(Pest)

Mi nagyobb a nagy Szentgellérthegynél....

Mi nagyobb a nagy Szentgellérthegynél?
Mi mélyebb a mély Duna vizénél?
Dunaviznél mélyebb mély szerelmem,
Szentgellértnél nagyobb nagy keservem.

Dunaparton fűbe heveredtem,
Halásztak a halászok mellettem,
Kihalásztak sok apró kis halat,
Hálójokban alig hogy megakadt.

Ha azt tudnám, hogy az én hálómbe
Valami nagyon nagy hal akadna,
Akkora, hogy berántana engem:
Nekem is volna halászni kedvem.

(Pest.)

Elvennélek én , csak adnának....

Elvennélek én , csak adnának ,
De hiába szólok anyádnak !
Megtagadja tőlem kezedet ;
Nem tudom , az oka mi lehet.

Ollyan háborodott az elmém !
Sokszor sírnék , ha nem szégyelném.
Mért nem vagyok felhő az égen ?
Sírnom akkor nem volna szégyen.

Miért nem termettem búzának !
Aratás van , most levágnának ;
Nem kellene soká szenvednem
Ebben a keserves életben.

(Pest.)

Pusztán születtem...

Pusztán születtem , a pusztán lakom.
Nincs födeles , kéményes hajlokom ;
De van cserényem , van jó paripám :
Csikós vagyok az alföldi rónán.

Szörén szoktam megülni a lovat ,
Ha ide vagy oda útam akad ;
Nem szükséges a nyereg a hátán —
Csikós vagyok az alföldi rónán.

Gyócs a gatyám, patyolat az ingem;
Nem vettem, a rózsám varrta ingyen.
Hejh, maholnap az én piros rózsám
Csikósné lesz az alföldi rónán.

(Kún-Szentmiklós.)

Nem nézek én, minek néznék? az égre....

Nem nézek én, minek néznék? az égre;
Bele nézek kedvesem kék szemébe.
Kedvesemnek kék szemében van egem,
Onnan süt rám tiszta napfény melegen.

Nekem ez a világ nem is kellene,
Ha nem volna kedvesem két kék szeme;
Ez az egy szép, a mi van a világon,
Ezen a rút, ezen a csúf világon.

Ne nézzetek kedvesemnek szemébe!
Ne ejtsetek engemet a kétségbe!
Féltem örömet, féltem örömet kincsemet,
A leggyönyörűsebb kék szemet.

(Pest.)

A faluban utczahosszat ...

A faluban utczahosszat
Muzsikálatom magamat;
Tele palaczk a kezembe',
Tánczolk, mint veszett fene.

Huzd rá , czigány , siralmasan ,
Hogy magamat kisírhassam.
De majd ott az ablak alatt
Húzzatok valami vigat.

Ott lakik az én csillagom ,
Az én bujdosó csillagom ,
A ki tölem elbujdosott ,
S világát mással éli most.

Hejh czigányok , itt az ablak :
Most a leges-legvigabbat !
Ne lássa az a csalfa lyány ,
Hogy búsulok csalfaságán.

(Duna-Vecse.)

Nem ver meg engem az isten.

Nem ver meg engem az isten ,
Hogy szeretőt mást kerestem.
Te hagytál el , nem én téged ;
Délibáb volt a hűséged.

Iskolába nem járattak ,
Olvasni nem tanítottak ,
De szemedből kiolvasom ,
Hogy szívedben bánat legyen.

Mért búsulsz ? tán megbántad már ,
Hogy engemet megbántottál ?
Sohse búsulj ! úgy is késő ;
A mi elmúlt , vissza nem jő.

Találtam már mást magamnak ,
Találj te is mást magadnak ;
Éljed világotat vele ,
Áldjon meg az isten vele.

(Debreczen.)

Kerényi Frigyeshez.

Szerelmetes barátom , jó napot !
(Vagy estét . . . . a mint e firkát kapod)
Hát hány hét a világ Eperjesen ?
Hallom , hogy szenvedtél keservesen.
De csak hogy már bajod végén vagyon !
Örvendek én ezen , pedig nagyon ;
Mert , oh barátom , azt elhiheted ,
Hogy szörnyű mód szeretlek tégedet.
Már ismeretlen is szerettelek ,
Hát még mióta rusztiztam veled !
T'od , a Komlóban , persze hogy tudod ;
Hogy is feledhetnéd azt a napot ?
Én részemről csak el nem feledem ,
Legyen bár Matuzsálem-életem.

Nos hát te jól vagy , hál' istennek ! Én ?
Mint gazdag városban szegény legény.
Másfél hete , hogy őket elhagyám ,
Kiknél valék , apám és jó anyám.
Apám kibékült ; volt is rája ok :
Hiszen színész már többé nem vagyok.
Örül ő — de ollyasmit érzek én ,
Mit a paradicsomnak küszöbén
Almátevett ősünk érezhetett ,

Midőn belőle kikergettetett.
 Ott éltem volna én a színpadon
 Kín és gyönyör közt . . . . hírben . . . . szabadon . . . .
 Dicső álom volt. Volt! Már elmula.
 Borúljon rá felejtés fátyola.

Mint mondtam, itt vagyok másfél hete,
 Másod magammal jöttem én ide.
 Tudod, ki az, ki Pestre elkísért?
 A bú — egy szép kis szőke gyermekért.
 Szegényke! titkolá, hogy értem ég.
 Midőn bucsúzni hozzá elmenék,
 Olly szomorúan pillantott felém;
 S ösztönszerűleg én megölelém.
 És csókot érzék, forrót, ajkamon,
 És könnyet érzék, forrót, arczomon. —
 Én nem tudám, hogy őtet szeretem,
 De a midőn megindult szekerem,
 S elgondolám, hogy végkép elhagyom:
 El kezdte fájni a szívem nagyon.
 Mi egymáséi soha nem leszünk,
 Egymást feledni lesz talán eszünk.

Egyébiránt időm honn jól telék.
 Vers, pajtikám, hó! vers termelt elég.
 Nem vagyok én verseknek szükiben,
 Bár pénzem jőne olyan könnyeden.
 A pénz, a pénz! ez ám a bökkenő.
 Ez életünkben a szekérkenő.
 Nélküle a kerék lassan forog,
 S forgása közben szörnyen nyikorog.
 Azonban érte nem töröm magam;
 Jelenleg is — a mennyi, annyi — van.
 Naponként jön, miből eszem s iszom;

A holnapról én nem gondolkozom,
S ha a jövőbe vetem is szemem:
Vagyon dolgában bizonyára nem;
Azt kérdezem magamban legfőlebb:
Mikor mulathatok megint veled?
Veled s a többiekkel, a kiket,
Mint téged, olly őszintén szeretek.

Ti vagytok nékem minden örömem;
Emlékezetben legyetek velem,
Mig a boldogság szép órája üt:
Hol ismét áldomásozunk együtt!

(Pest.)

Sírom.

Hogyha én majd meghalok,
Nem leszen köő síromon;
Egy kis fejfa lesz a jel,
A hová teszik porom.

De ha megkövűl a kín,
Melly most elhat lelkemig:
Alacsony sírom fölött
Pyramíd emelkedik.

(Duna-Vecse.)

Poharamhoz.

Különben én becsüllek , oh pohár !
Csak egy van benned , a mit restelek ;
Azt restelem csak benned , oh pohár !
Hogy olyan könnyen kihörpentelek.

Ha én te néked volnék , oh pohár !
Ki nem fogynék a borból sohasem ;
Aztán , ha nekem volnál , oh pohár !
Innál belőlem véges-végtelen.

(Duna-Vecse.)

Színbirálat.

Hogy játszottak ? ne is kérdezzétek !
Vétek volt ma őket nézni , vétek.
Illy kontárkodás mégis gyalázat ;
Csaknem megszalasztották a házat.
Semmi tűz egyben sem , semmi lélek !
Mint fajankók , úgy álltak s beszéltek.
A darab is rossz , silány végképen ,
Untató a legnagyobb mértékben.
Ásitottam , hányat és minőket !
S olly sötét volt , tán világ sem égett.

* *

(Hol maradhatott az a kis lyány ? hol ?
Üres volt , a mellybe jár , a páholy.)

(Pest.)

Deákpályám.

Diligenter frequentáltam
Iskoláim egykoron,
Secundába ponált még is
Sok számár professorom.

A poesisból is ebbe
Estem inter alia;
Absurdum pedig, de nagy, hogy
Ennek kelljen állnia.

El sem obliviscálnak, mert
Ha occasióm akadt:
Kutyáliter infestáltam
E jó dominusokat.

Egynek plane .... no de minthogy
Szerelemhistória,
Talán jobb lesz in aeternum
Sub rosa maradnia.

Csak denique mi közöttünk
Sine fine folyt a per,
S consilium abeundi
Lett a vége breviter.

Ergo mentem, és vagáltam
A hazában szanaszét;
Verte tandem a bal czombom
Kard .... azaz hogy panganét.

(Duna-Vecse.)

Gazdálkodási nézeteim.

Jertek , barátim , van egy két forintom .
Hágjunk nyakára , a rézangyalát !
Mit a jövőndő ! arra semmi gondom ;
A jó isten majd eztán is csak ad.
Azért szerezzem a pénzt , hogy legyen ?
Azért szerzem , hogy eligyam s egyem.

Mert oh barátim , a terített asztal
Dicsőbb , mint Ádám-Éva édene ;
Ez a mi búban engemet vigasztal ,
Ennél virít a lét kietlene.
Szerzem tehát a pénzt , nem hogy legyen ,
Hanem azért , hogy eligyam s egyem.

Emberségemre ! nincs szánandóbb pára ,
Mint kit fukarság nyavalyája bánt ;
Halmazva kincset kincse halmazára ,
Küzd , fárad , izzad , s él koldús gyanánt.
Nekem nem kell a pénz csak hogy legyen ;
Megszerzem én , hogy eligyam s egyem.

Azt mondják e rend érdemes vitézi :
Ki nem zsugorgat , mig nyujt a jelen ,
A múltat könnyen búslakodva nézi
Öreg korának szük időiben.
S én még sem szerzem a pénzt , hogy legyen —
Csupán azért , hogy eligyam s egyem.

Megnyugtat egykor , tán ha semmim sem lesz ,
Hogy a meddig volt , jól éltem vele ;

De most ha mennék éhen öseimhez,
 Nem lenne sírom nyugalom helye.
 Ebből indulva nem hogy meglegyen,
 De szerzek pénzt, hogy eligyam s egyem.

Menjünk tehát, és e néhány forinton
 Élvezzük a jót, mennyiben lehet;
 Meg sem jövünk, szent Jóllakásra mondom,
 Mig egy rossz pótra nyomja zsebemet —
 Mert nem szerzem én e pénzt, hogy legyen:
 Azért szerzem, hogy eligyam s egyem.

(Duna-Vecse.)

Vizet iszom.

Figyeljeteek reám,
 És oh bámuljatok!
 Mert nem mindennapi,
 A mit most hallotok.
 E dolgon magam is
 Nagyon csodálkozom,
 De még is szent igaz;
 Nem bort . . . . vizet iszom,
 Vizet bizon.

A szőlőket tavaly
 Elverte tán a jég?
 Vagy a dér csipte meg
 S bor nem termett elég?
 Nem volt se' jég se' dér,
 Bor terme gazdagon,
 De mindazáltal én

Nem bort . . . . vizet iszom ,
Vizet bizon.

Vagy tán azt vélitek :
Hogy szomjas nem vagyok ?
Dehogyan ! szomjaim
Krisztustalan nagyok.
S kizárólag pedig
A borra szomjazom ,
De mindazáltal én
Nem bort . . . . vizet iszom ,
Vizet bizon.

Hogy rajta senki ne
Csigázza az eszét ,
Megfejtsem röviden
E találós mesét :
Én a bort rendesen
Kocsmából hozatom ,
Most pénzem nincs — vizet ,
S nem bort , azért iszom ,
Azért bizon !

(Pest.)

István öcsémhez.

Hát hogymint vagytok otthonn , Pistikám ?
Gondoltok-e ugy néha-néha rám ?
Mondjátok-e , ha estebéd után
Beszélgetéstek meghitt és vidám ,
Mondjátok-e azt est óráinál :
Hát a mi Sándorunk most mit csinál ?

És máskülönben hogy van dolgotok ?
Tudom , sokat kell fáradoznotok.
Örök törődés naptok , éjetek ,
Csak hogy szükecskén megélhessetek.
Szegény atyánk ! ha ő úgy nem bizik
Az emberekben : jégre nem viszik.
Mert ő becsületes lelkű , igaz :
Azt gondolá , hogy minden ember az.
És e hitének áldozatja lett ,
Elveszte mindent , a mit keresett.
Szorgalmas élte verítékinek
Gyümölcseit most más emészti meg.
Mért nem szeret úgy engem istenem ?
Hogy volna mód , sorsán enyhítenem.
Agg napjait a fáradástul én
Milly édes-örömet fölmenteném.
Ez fáj nekem csak , nyugott éltemet
Most egyedül ez keseríti meg.
Tégy érte , a mit tenni bír erőd ;
Légy jó fiú , és gyámolítsad őt.
Vedd vállaidra félig terheit ,
S meglásd , öcsém , az isten megsegít.
S anyánkat , ezt az édes jó anyát ,
O Pistikám , szeresd , tiszteld , imádd !
Mi ő nekünk ? azt el nem mondhatom ,
Mert nincsen rá szó , nincsen fogalom ;
De megmutatná a nagy veszteség :
Ha elszólítná tőlünk őt az ég . . . . .

E néhány sorral érde be most , öcsém.
Én a vidámság hangját keresém ,
És akaratlan ilyen fekete
Lett gondolatjaimnak menete ;

S ha még tovább fonnám e fonalat,
Szivem repedne a nagy kín alatt.
Más levelem majd több lesz és vidám.
Isten megáldjon, édes Pistikám!

(Pest.)

Carmen lugubre.

Meghalt .... ki? .... azt mit kérditek!
Hisz a név úgy sem teszi meg;
Hazánknak .... oh nem! a világnak
Egy ritka, példás férfia,
Kinek szent fogadása tartá:
Vizet soha nem innia.

Ő most békével alhatik
Sírjában ítéletnapig;
Mert ama boldog öntudattal
Dugá fejét a föld alá:
Hogy a vizet ugyan használta
(Mosdásra), de meg nem ivá.

Nagyon szüken termett tavalý
A bornemű dicső ital.
És ez lett megölő betűje
A szilárd lelkű férfinak:
Szomjan halt, a hogy pinczéjéből
Minden borok kifogytanak.

És engem, nem tagadhatom
Kínos sejtésnek terhe nyom.

Ha jövendőben következnek
 Borban szükölködő napok :
 Miként e sírba dőlt nagy férfi ,
 Még magam is úgy járhatok.

(Pest.)

Hattyudalféle.

Bizony , bizony csehül vagyunk !
 Mellem szorúl , majd megfulok ,
 S szívem táján valami rág . . . .
 Belőled én , árnyékvilág ,
 Aligha el nem patkolok.

Hányszor kívántam a halált !
 És most midőn már közeleg ,
 Midőn félig rám lehele :
 Olyanformán vagyok vele ,
 Mint a mesében az öreg.

Hiába ! bármi a halál ,
 Az élet nála többet ér.
 Van ottan béke — semmi más ;
 Van itten bú — de vígadás
 Kéjében is pezsg ám a vér.

S én már maholnap elhagyok
 Örömeket , fájdalmakat.
 Most gomblyukamban a virág ,
 S ha újra zöldül a világ :
 Talán sirom halmán fakad.

S ti majd , ti jó fiúk , kiket
Hozzám barátság láncza köt ,
Kikkel most annyi éjszakát
Fölségesen virasztok át :
Gyászoltok a halott fölött.

De én azt mondom , társaim ,
Hogy engem ne gyászoljatok ;
Természetünktől az elűt —
Mert tudjátok , velem együtt ,
Ti mind víg ficzkók voltatok.

Jertek ki hozzám legfölebb ,
S ha állotok sírom körül :
Vigan hangoztassátok itt
Holt czimborátok dalait
A múlt idők emlékeül !

(Duna-Vecse.)

Árvalányhaj a süvegem bokrétája....

Árvalányhaj a süvegem bokrétája ,
Árva leány a szerelmem violája ;
Azt magamnak kinn a pusztán szakasztottam ,
Ezt magamnak a faluban választottam.

Gyönyörű kis szöke leány a kedvesem ,
De hogy jó lesz még abban sem kételkedem.
A kék virág tiszta búza között terem ,
Mátkámnak is kék virág van a szemiben.

(Laczháza.)

Az én torkom álló malom....

Az én torkom álló malom;
 Úgy öröl, ha meglocsolom.
 Árva szívem a molnárja,
 Bánatot hord garatjára.

Az én feleségem torka
 Valóságos pergő rokka;
 Hejh az én jó feleségem
 Pörpatvart fon azon nékem.

Zúg, ha öröl, zúg a malom....
 Csak hadd zúgjon, loesolgam;
 Zúgjon, zúgjon — ne halljam meg,
 Hogy kincsem rokkája pereg.

(Duna-Vecse.)

Hírös város az aafödön Kecskemét...

(Tisza-Duna közti tájbeszéd szerint.)

Hírös város az aafödön Kecskemét,
 Ott születtem, annak öszöm könyerét.
 A búzáját magyar embör vetötte,
 Kakastéjje szép mönyecske sütötte.

Nincs én neköm mestörségöm, nem is kö,
 Van azé jó keresetöm, jobb se kö,
 Vót is, van is, lösz is, hiszöm istenöm,
 Míg utast lát a pusztába két szömöm.

Ómáspej a nyergös lovam, nem vöttem,
Szögény legény szép szörivee szöröztem.
Csillagos a feje, kese a lába —
Mögeresztöm, a szél sem ér nyomába.

Ezön járok, mint kiskiráj, kényösen,
Borjúszájas ingöm lobog szélösen,
Süvegöm a jobb szömömön viselöm,
Mindön embör előtt mög se emelöm.

Be benézök a bugaczi csárdába,
Öszöm, iszom kedvem szörént rovásra;
Ölégségös hitelöm van ott neköm,
Mögfizetök, böcsületöm nem sértöm.

A vármögye emböreit pej lovam
Csak ojan jól mögösmeri, mint magam.
Ha érköznek, nagyot nyerít — rá termök;
S ha rajt vagyok, gyühetnek má ő keemök!

(Debreczen.)

Te szivemnek szép gyönyörüsége....

Te szivemnek szép gyönyörüsége,
Mért van szivednek kökeménysége?
Csakugyan meg akarsz,
Meg akarsz ölni hát?
Vagy mért nem enyhited
Szeretőd fájdalmát?

Szeretőd vagyok én, hü szeretőd,
Elmondhatom isten, ember előtt,

De azt is mondhatom ,
 Hogy ez a világ nagy ,
 S a világon te a
 Legkegyetlenebb vagy.

(Duna-veese.)

De már nem tudom, mit csináljak....

De már nem tudom , mit csináljak ?
 Meginnám borát az országnak.
 S mentül több az , a mit megiszom ,
 Annál iszonyúbban szomjazom.

Mért nem tesz az isten most csodát ?
 Változtatná borrá a Tiszát ,
 Hadd lehetnék én meg a Duna :
 Hogy a Tisza belém omlana !

(Tokaj.)

Mondom , ne ingerkedjeteK velem....

Mondom , ne ingerkedjeteK velem !
 Nem ismeríteK a természetem.
 Ha föltámad haragom szélvésze ,
 Nem marad el fejek beverése.

Jó a tréfa , jó a maga helyén ,
 De boszant , ha a mértéken túlmén ,
 S ki megboszant , legyen az akárki ,
 Megtanítom keztyűbe' dudálni.

De te, kis lány, mit huzódol tőlem?
 Hiszen ezt én nem neked beszélem;
 Gyere mellém, eszem a szépséged,
 A világért sem bántalak téged!

(Pest.)

Meredek a pinczegádor....

Meredek a pinczegádor,
 Nehéz teher az a mámor.
 Haza felé mendegéltem,
 Terhem alatt összedőltem —
 Összedőltem!

Elnyúltam a föld színére,
 Megeredt az orrom vére.
 Ha ott téglá nem lett volna:
 Orrom vére nem folyt volna —
 Nem folyt volna!

Nem járnék én a pinczébe
 Jó időbe', rossz időbe'....
 De tehetek is én arról,
 Hogy olly igen jó az a bor —
 Jó az a bor!

(Duna-Vecse.)

Hejh Bűngözsdi Bandi....

Hejh Bűngözsdi Bandi, istentelen zshivány!
Mért sikkasztottad el az én jó paripám?
Te bitangolsz mostan drága szép lovamon —
Hóhér kössön hurkot átkozott nyakadon!

Hejh Bűngözsdi Bandi, istentelen zshivány!
Mért csábítottad el az én kedves babám?
Te öleled most szép szeretőm valahol —
Füljön rossz lelkeddel a mélységes pokol!

De mi haszna van az átkozódásoknak....
Imádkozzál, Bandi, hogy meg ne kapjalak;
Mert ha megkaphatlak — mennykő üssön beléd! —
Megemlegeted a magyarok istenét.

(Pest.)

Kis menyecske, szép kis menyecske....

Kis menyecske, szép kis menyecske!
Hejh, miért vagy te már menyecske?
Ha te még nem volnál menyecske:
Nem volnék én kétségbe esve.

Nem választottál meg uradnak,
Mert nem vagyok se' szép se' gazdag.
Van most urad, módos, takaros —
Módos, takaros, de haragos.

Nem tudom, szereted-e őtet?
De tudom, nem szeret őtéged.
Nem csak hogy szerelmet nem ismer,
Szegény menyecske, még meg is ver.

Ha megunod ezt az életet,
Tedd a kezembe a kezedet,
Menjünk ki a Duna partjára,
Ugorjunk együtt a Dunába!

(Pest.)

Ezrivel terem a fán a meggy....

Ezrivel terem a fán a
Meggy....
Feleségem van nekem csak
Egy;
De mikor még ez az egy is
Sok!
Előbb utóbb sírba vinni
Fog.

Furcsa isten teremtsé
Ő!
Reszketek, ha közelemben
Jő
Megteszek mindent, a mit csak
Kér,
Még is mindig dorgálás a
Bér.

Már illyesmit is gondoltam
Én :
Megverem .... bírok vele , hisz
Vén.
De mikor a szemem közé
Néz :
Minden bátorságom oda
Vész.

Három izben volt már félig
Holt ;
Jaj istenem ! be jó kedvem
Volt.
De az ördög soh'sem vitte
El ;
Olly rossz , hogy az ördögnek sem
Kell.

(Pest.)

Ez a világ a millyen nagy....

Ez a világ a millyen nagy ,
Te , galambom , olly kicsiny vagy ;
De ha téged birhatnálak ,
A világért nem adnálak !

Te vagy a nap , én az éjjel ,
Teljes teli sötétséggel ;
Ha szivünk összeolvadna ,
Rám be szép hajnal hasadna !

Ne nézz reám, süsd le szemed —
Elégeti a lelkemet!
De hisz úgy sem szeretsz engem,
Égjen el hát árva lelkelem!

(Pest.)

Katona barátomhoz.

Ha előttem a multat kitárja
Képzeményim hű panorámája:
Katona barátom!
Tévelygő szememnek
Elfáradt sugára
Képeden pihen meg.

Oh ez a mult! pusztaság vidéke,
Melly felett hő, tikkasztó nap ége.
Te a pusztaságban
Árnyékos fa voltál,
Új erőt szereztem
Enyhe sátorodnál.

Kedvezett a jó szerencse nékem:
Túljövék e szomorú vidéken.
De itt is nagyobb volt
A bú örömemnél:
Mit használt, hogy jöttem?
Ha te nem jöhettél.

S a mióta sors parancsolatja
Közös útunk ketté ágaztatta,

Évek érkezének,
Évek távoznak,
És még csak hírét sem
Hallhatók egymásnak.

El vagyok már szívedben feledve?
Vagy jutok még néha tán eszedbe?
Vagy, miként emlékem
Rajzol egyre téged,
Szinte rajzol engem
Nem muló emléked?

(Duna-Vecse.)

Bucsú a színésztől.

Adom tudtára mindazoknak,
Kiket tán sorsom érdekel,
Hogy tiszta látkörét jövőmnek
Sötét, nehéz köd lepte el.
Eddig Thalia papja voltam,
Most szerkesztő-segéd leszek.
Isten veled, regényes élet!
Kalandok, isten veletek!

Szép élet a színészi élet,
Ki megpróbálta, tudja jól,
Bár ellene a balitélet
Vak órájának nyelve szól.
Hogy én lelépek a színpadról,
Szívem nagyon, nagyon beteg —
Isten veled, regényes élet!
Kalandok, isten veletek!

Igaz, hogy ottan a rózsának
Sokkal nagyobb tövise van,
De olly rózsákat, mint ott nőnek,
Máshol keresni hasztalan.
Mindezt szivemben igazolják
Két évi emlékezetek.
Isten veled, regényes élet!
Kalandok, isten veletek!

Mert nem lesz már nekem kalandom;
Pedig e nélkül a világ
Elöttem úrlató, kietlen,
Egyalakú, nagy pusztaság.
Ki egy országon átfuték, most
Egy kis szobában ülhetek —
Isten veled regényes élet!
Kalandok, isten veletek!

De sorsom egykor még ezt mondja,
Ha majd rám megbékülve néz:
„Eredj, a honnan számüzélek,
Légy a mi voltál, légy színész!”
Hát addig is, míg újra elzárt
Mennyországomba léphetek:
Isten veled, regényes élet!
Kalandok, isten veletek!

(Pest.)

Kedves vendégek.

Oh ez az ostoba falusi nép!
Irják, hogy majd feljönek Pestre. Szép.

S meglátogatnak. Még szebb. Jöjtek.
Hanem meg is szököm előletek.

Pompás multság lenne. Képzelem.
Bejárnák Tolnát, Baranyát velem.
Vezetném őket, mint nyájt a számár.
Jaj, ha tudnák, mint várom őket már.

Jeles család is. Annyit mondhatok.
Körében borzasztóan mulatok.
A táti, ez derék legény. Derék.
Az ember⁴ mostan is magázza még.
S milly érdekes hallgatni, hogyha szól
Trágyárul, béresekről, gyapjuról.
És kérdi tőlem: hogy kel most a zab?....
A búza?... árpa?... széna?... krumpli?... bab?...
Költői dolgok mindenek felett.
Csak úgy hizik tőlök a képzelet.
A mámi, ez már művelt egy személy.
Még az irodalomról is beszél.
Könyvtára van szobája ablakán.
A könyvtár dísze Szigvárt, Kártigám.
És a kisasszony, oh be kellemes.
Mint a sült rák, olyan szemérmes.
Mindig pirúl. S mi bájjal társalog.
„Igen“ s „nem“ nála az egész dolog.

Vigan vagyunk. Valóban. Ha ezek
Meglátogatnak, majd lesz élvezet.

(Pest.)

A boldog pestiek.

Hiába is dicséritek
A szép természetet!
Az tart legföljebb veletek,
Ki rossz gombát evett.
Szegény, szegény falusiak
S kisvárosbéliek! -
Mi élünk csak valódilag,
Mi boldog pestiek!

Lakásunk fényes palota;
Mindent találni benn,
Mit a mesterség adhata,
Hogy legyen kényelem.
Selyem, rugalmas pamlaguunk
Lágy hintaként remeg;
Egész török basák vagyunk
Mi boldog pestiek!

És minden nap véghez viszünk
Nagy epicuri tort,
Hol étket és italt nekünk
Sok czifra szolga hord;
Míg a zenének hangjai
Vígan fölzenegenek,
Lelkünk elandalítani. —
Mi boldog pestiek!

Hát a színház? a tánczterem
És több efféle hely?

Kapunk alatt hintó terem ,
S mint a villám visz el.
Igy múlik éjünk és napunk ,
Nincs híja semminek ,
Mig végre csődöt nem kapunk
Mi boldog pestiek !

(Pest.)

Első szerelmem.

Virány a mult , szorgalmatos méh
A hű emlékezet ;
Meghozza méz gyanánt szívembe
Első szerelmemet.

Csak hozza is ! mert az nekem hajh
Mindig mi jól esék ;
Hiszen e prózai világban
Nincs más költőiség.

Mint iskolás fiú , gazdámnak
Lyányát szerettem én ,
S boldog valék , mert a lyánykától
Viszont szerettetem.

Mint szeretett ő ! az ebédnél
Tálalni ő szokott ,
S mindenkor én élémbe tette
A legjobb falatot.

És uzsonára kaptam tőle
Sonkát s más egyebet ,

Mit szép szerével a kamrából
Kihozni lehetett.

Ha jött az este, s holdvilág volt :
A kertbe illanánk,
És ott a kertben, ottan várt csak
Az idvek idve ránk!

Csend volt; méléza a természet
Nagy innepélyesen,
Csak a békák kuruttyolának
A szomszéd réteken.

Mi e regényes helyzetben
Érzelgénk boldogan;
Mondók, hogy: ejnye, hogy süt a hold,
Be szép egy este van!

...Ah, szép idők! ti elmulátok
Es mindörökre tán,
Már nem terem számomra többé
Sem sonka sem leány.

(Pest.)

Ambrus gazda.

I.

Merre olly nagy széllal, Ambrus gazda?
„A kocsmába, ilyen olyan adta!
Megharagitott a feleségem.
Haragom most borral szelidítem.

S azzal járt csak jól e nyelves asszony,
Hogy tovább is nem maradtam otthon;
Mert ha még soká darál előttem,
Nem hiszem, hogy nyelvét ki nem tépem.“

* *

Hah, rossz asszony rosszabb szolgálója!
Ambrus gazdáról e pletykát szórja:
Otthonn ülne ő, de felesége
Kivetette őt a ház elébe.

II.

Ambrus gazda hösleg iddogála,
Mig a bakter tízet nem kiálta.
Ekkor fölkel, és haza kotródott,
S tudja isten, most miként pusztít ott.
Á, de íme, újra visszatére —
Ambrus gazda, mi jutott eszébe?
„Hát lármázni kezde feleségem;
S lármázott, míg végig nem kefélttem.
Ekkor hátat fordíték a háznak
Reggelig most otthonn nem is látnak.“

* *

Gaz szolgáló! csak nem nyugszik nyelve.
Másnap már meg e hirt terjesztette:
Ambrus gazda honn volt, s visszatére,
Mert nem ereszté be felesége.

(Pest.)

Az alföld.

Mit nekem te zordon Karpatoknak
Fenyvesekkel vadregényes tája!
Tán csodállak, ámde nem szeretlek,
S képzetem hegyvölgyedet nem járja.

Lenn az alföld tengersík vidékin
Ott vagyok honn, ott az én világom;
Börtönéből szabadult sas lelkem,
Ha a rónák végtelenjét látom.

Felröpülök ekkor gondolatban
Túl a földön felhők közelébe,
S mosolyogva néz rám a Dunától
A Tiszáig nyúló róna képe.

Délibábos ég alatt kolompol
Kis-Kunságnak száz kövér gulyája;
Deleléskor hosszú gému kútnál
Széles vályu kettős ága várja.

Méneseznek nyargaló futása
Zúg a szélben, körmeik dobognak,
S a csikósok kurjantása hallik
S pattogása hangos ostoroknak.

A tanyáknál szellők lágy ölében
Ringatózik a kalászos búza,
S a smaragdnak eleven színével
A környéket vígan koszorúzza.

Ide járnak szomszéd nádasokból
A vadlúdak esti szürkületben,
És ijedve kelnek légi útra,
Hogyha a nád a szélről meglebben.

A tanyákon túl a puszta mélyén
Áll magányos, dőlt kéményü csárda;
Látogatják a szomjas betyárok,
Kecskemétre menvén a vásárra.

A csárdánál törpe nyárfaerdő
Sárgul a királydinnyés homokban;
Oda fészkel a visító vércse,
Gyermekektől nem háborgatottan.

Ott tenyészik a bús árvalányhaj
S kék virága a szamárkenyérnek;
Hűs tövéhez déli nap hevében
Megpihenni tarka gyíkok térnek.

Messze, hol az ég a földet éri,
A homályból kék gyümölcsfák orma
Néz, s megettök, mint halvány ködoszlop,
Egy egy város templomának tornya. —

Szép vagy, alföld, legalább nekem szép!
Itt ringatták bölcsöm, itt születtem.
Itt borúljon rám a szemfödél, itt
Domborodjék a sír is fölöttem.

(Pest.)

Szobámban.

Esős idő van; szürke a menny,
Mint a bakancsos-köpönyeg.
Arról szó sincs, hogy kiderüljön,
Sétálni hát már nem megyek.

Mit kéne tennem? feleséget
A jó isten még nem adott;
Ha feleségem volna: véle
Majd eltréfálnám a napot.

Pipára gyujtok, s az esőnek
Halk susogását hallgatom,
És végig szállok gondolatban
A messze fekvő multakon.

Sokon mentem már én keresztül,
Sok jót értem, de több roszt,
S nagy részt magamnak kell köszönnöm,
Hogy megvalljam az igazat.

Könnyelműség, könnyelműség! ez
Gyakorta olly lépésre vitt,
Mellynek később vásott fogakkal
Ettem fanyar gyümölcsseit.

De bátran mondom: más hibám nincs
A könnyelműségen kívül,
S ez majd a maga idejében
Az ifjúsággal elröpül.

Viszontagságos életemnek
Egy hű, igaz barátja van,
Egyetlen ő, ki nem hagyott el
Balsorsom háborúiban.

Velem volt ő, míg a hazában
Bujdosva jártam, mint a vad,
És ittam a forrás vizéből,
S alvám a szabad ég alatt;

Velem volt ő, míg a hazán túl
Naponti négy krajczár díjért
Híven fogyasztám a katonák
Sületlen, sótlan kenyerét;

Velem volt ő, míg a könnyűkkel
Sózott színészi kenyeret
Megpaprikázták bosszusággal
Ármánykodó gazemberek.

Ez egy barátom a költészet.
Ő volt mindenkor én velem,
Verseltem én minden bajom közt
A színpadon s az örhelyen.

Leend-e haszna verseimnek?
Túlél-e majd apjokat?
Ragyognak-e holdként fölöttem,
Ha sírom éje befogad? . . . .

De már derül! szivárvány támad
Amott a rákosi mezőn,
Sétára hát! . . . . csak el ne csipjen
Valamellyik hitelezőm.

(Pest.)

Est.

A nap lement.
Eljött a csend.
Szellőüzött
Felhők között
Mérangve jár
A holdsugár,
Mint rom felett
A képzelet.

A városi
Nem élvezi;
Falun keresd:
Mi szép az est.
Utczára mén
Leány, legény,
S dalolni kezd;
Hallván a neszt,
Dalol vele
A fülmile
Lágy éneket
A lomb megett.
A kert alól
Furulya szól;
A pásztor ott
Tüzet rakott;
S míg elterül
A tűz körül,
S megsólal a
Bús furulya:

Ökre lova
Jár tétova,
És harmatos
Füvet tapos.
Akközben a
Kert ajtaja
Halkan kinyíl;
Miként a nyíl
Oda suhan
Vig-boldogan
A pásztor, és
Van ölelés,
Van csókolás —
Ki volna más,
Ki eljöve?
Mint szép hive.
Mulassatok,
Ti boldogok!....
Mért köztetek
Nem lehetek?

(Pest.)

Egy telem Debreczenben.

Hehj Debreczen,
Ha rád emlékezem!....
Sokat szenvedtem én te benned,
És mind a mellett
Olly jól esik nekem,
Ha rád emlékezem. —

Pápista nem vagyok ,
És még is voltak bűjtjeim , pedig nagyok.
Jó , hogy az embernek csont foga van ,
Ezt bölcsen rendelék az istenek , .
Mert hogyha vas lett volna a fogam ,
A rozsdá ette volna meg.

Aztán a télnek kellő közepében
Kifogya szépen
A fűtőszalmám ,
S hideg szobában alvám.
Ha fölvevém kopott gubám ,
Elmondhatám ,
Mint a cigány , ki a hálóból néze ki :
„Juj , be hideg van oda ki' !“

S az volt derék ,
Ha verselék !
Ujjam megdermedt a hidegben ,
És ekkor mire vetemedtem ?
Hát mit tehettem egyebet ?
Égő pipám
Szorítgatám ,
Míg a fagy végre engedett.

Ez inségben csak az vigasztala ,
Hogy ennél már nagyobb inségem is vala.

(Pest.)

A csavargó.

Önkénytelen az ember,
Mindenre születik,
Mint a magasb hatalmak
Ott fönn elvégezik.
Fölöttem is határozott
Az égi végzemény:
Csavargónak születtem,
Csavargó vagyok én.

Betérek Debreczenbe
Bolond Istók gyanánt,
S tovább megyek, ha ittam
Bort és öleltem lyányt.
Ma itten, holnap ottan,
Csak ez az élemény....
Csavargónak születtem,
Csavargó vagyok én.

Igaz, most a czudar sors
Rútul bánik velem:
Lekötve hivatalhoz
Tengődöm egy helyen.
De nem tart ez sokáig,
Igy biztat a remény;
Mint voltam eddig, újra
Csavargó leszek én.

(Pest.)

A régi jó Gvadányi.

Kegyelmednek már rég pihen a pennája ,
 Kegyelmednek régen megnyílt a sír szája ,
 Hol békeséggel a föltámadást várja ,
 De még most is kedves nekem a munkája .

Nincs abban sok czifra poétai szépség ,
 De vagyon annál több igaz magyar épség ,
 S nagy mértékben aztat bélyegzi elmésség ,
 Azért is olvasni lelki gyönyörűség .

Sok számos poéta vagyon mostanában ,
 Fogyasztják a tintát nagy Magyarországon
 Sokan , de nem írnak úgy , mint hajdanában
 A kegyelmetek jó régi világában .

Ember azt sem tudja , hol tanultak nyelvet ?
 Beszédjek , nem tudni , magyar-e vagy német ?
 Magyar constructio végkép elenyészett ,
 S nagy szomorúsággal lehet nézni eztet .

Szomorú dolog ez s valóságos csúfság ;
 Gyötri lelkeiket gyalázatos hivság ,
 Hívságtól üldözve a calamust fogják ,
 S édes anyánk nyelvét szörnyen megrongálják .

Illendőképen a ki nem tud beszélni
 És fundamentomos magyarsággal élni ,
 Ki kellene minden ollyat küszöbölni ,
 Nem kellene hagyni magyar nyelvet ölni .

Ha kegyelmed mostan sírból föltámadna,
S ilyen magyarságot könyvekből olvasna:
Élni, jól tudom, hogy nem igen kívánna,
De halottaihoz újra visszaszállna.

Nyugodjék kegyelmed csendes békeséggel!
Appetitusomat ha korcs magyarok el-
Rontják: mulatok a kegyelmed könyvével,
Könyvének igazi magyar beszédjével.

(Pest.)

Az utánzókhöz.

Azt gondoljátok: a költés szekér,
Melly ballag széles országúton?
Sas a költés; hol nem járt senki sem,
Ő arra indul fennen, szabadon.

S az élni nem tudó csoport
Azt lesi gyáván: merre nyílik ut?
S ha nyílik aztán, mint éhes kutya
A koncz után, a kezdett utra fut.

Fogj tollat és írd, hogyha van erőd
Haladni, merre más még nem haladt;
Ha nincs: ragadj ekét vagy kaptafát,
S vágd a földhöz silány dorombodat!

(Pest.)

Élet , halál.

Boldog , kinek fejére
Az ég olly sorsot mért ,
Hogy bor- s leányért éljen
És haljon a honért.

(Pest.)

Egressy Gáborhoz.

Megénekellek ! . . . . de te léssz oka ,
Ha énekem tán szabadon nem szárnyal :
Lerészegítéd szomjas lelkemet
Művészetednek édes italával.
Megénekellek . . . . ámbár vakmerőség
Igy fölhangolni kis nádsípomat.
Legyen mentségem , hogy a millyen gyöngé ,
Olly szívbül-ömlő tiszta hangot ad.

Gyakran nem érti emberét a kor ;
Nagyot teremt nagy lelke erejébül ,
És ez bukása ! népét fölviszi
Ollyan magasra , honnan az leszédül.
Még jó , ha költőt ér e balszerencse ,
Az ész holt fénye egykor föllobog ,
S feltámadását fogják ünnepelni
Világosabban látó századok.

Egészen más a színész végzete.
Lekötve csügg ő egy rövid bilincsen —
Ez a jelen; csak erre számolhat,
Mert a jövőhöz semmi köze nincsen.
Ha a jelennek biztos fövenyébe
Le nem bocsátá híre horgonyát:
Elmegy nevével az idő hajója,
És menni fog az örökléten át.

Vakon mért tartja a sors korodat,
Hogy meg ne értsen? nemzetem művésze!
Avvagy — kivéve egy-kettőt talán —
Méltányolólag, lelkesedve néz-e?
Születtél volna boldogabb hazában,
Hol érdemeknek kedvezőbb az ég:
Dicsőségednek fényes ragyogása
Egy fél világra elsugárzanék.

Eljönnek ők, és néznek hidegen,
És töled egyre csak nagyot kívánnak;
Nem értik azt ők, milly kis száma van
A sikerülés remek órájának.
A költő ír, csak hogyha kedve tartja,
A képiró, ha kedve tartja, fest....
És a színészt befogják az igába,
Habár halállal sujtja őt az est.

S mit szóljak arról, a ki ellened
Viseltelik rút pártos szenvedélylyel?
Ki koszorúd, mit néhányan fonánk,
Dühös kezekkel tépné szerteszéjjel?

Oh mert van ilyen , és pedig nem egy van ;
Hogy is ne volna ? . . . . magyarok vagyunk ,
A párt , a párt és mindörökké csak párt
Sok század óta átkos jelszavunk. —

S mindekkorig te el nem csüggedél ,
A zsibbadásnak terhe nem lepett meg ,
Hogy illy kevés , illy kétes bére van
Sok átvirasztott , pusztá éjjelednek.
De nem , jutalmad nem fog elmaradni !
Meglíszatuland az érzet és az ész ,
És eljövend a méltánylás idője ,
Midőn mindnyájuknak kedvence léssz.

(Pest.)

Tompa Mihályhoz.

Hát , fiú , olvastam azt a verset ,
A mellyet te én hozzám csináltál
Valahol a bártfai forrásnál ,
S mondhatom , hogy nagy örömet szerzett.

Sok szépet elmondtál e levélben ,
(Ne véld , hogy hízeltéskép beszélem ,)
De legjobban az gyönyörködtetett ,
Hogy a bort , öcsém , te is szereted.

Ejh , be derék gyerek vagy te , Miska !
Mért nem ölelhetlek összevissza ? . . . .
Látszik : deák vagy és kálomista ,
A ki a vizet nagy kinnal iszsza.

Ember a lelked is , atyámfia !
Imádkozzunk a bor istenéhez ,
S hagyjuk a világot papolnia ,
Hogy , ki a bort szereti , ez és ez.

Haszontalan világ ez a mai ;
Egyáltalában nem tetszik nékem.
Jöjünk csak mi össze ! . . . . fenn az égben
Örömkönnyeket sír Csokonai.

Egyébiránt ne gondold , barátom ,
Hogy én valami vad ficzkó vagyok ,
Mihelyest a bor színét meglátom ;
Nem én ! csak úgy csendesen vígadok.

S ha bizalmas ember van mellettem ,
Mosolyogva a bús múlt időket
Elbeszélem , hogy mennyit szenvedtem ,
Mint majd egyszer elbeszélem néked.

Hidd el , csodálkozni fogsz fölötte ,
Hogy huszonkét éves ember ennyi
Bajon magát keresztültörhette ,
S nem bírta őt a baj sírba tenni.

Az igaz , most jobb az állapotom ,
Bár a legjobbnak ezt sem mondhatom ;
Hanem úgy csak állok , hogy ha véled
Találkoznám , megvendégelnélek.

De miért is nem jössz egyszer hozzánk ?
Majd meglátnád , milyen jól mulatnánk !
Messze vagy , de én baka koromban
Hetvenhétyszer annyit gyalogoltam.

Máskép mulnak éjeim bezeg ,
Majd ha feleségre szert teszek.

(Pest.)

Furfangos borivó.

Megiszom én a bort , mert szeretem ,
De néha megy belém nagy nehezen ;
Azonban rajtam nem fog ki soha ,
Minden dolognak van oka-foka.

„A kancsó zsarnokszív“ — azt gondolom —
„Ki kell belőle a vért ontanom!“
S e gondolatra kancsóm kiürül ,
Készítették bár feneketlenül.

(Pest.)

Takarékosság.

Akármikép csűrjük , csavarjuk ,
Szép , a ki gazdálkodni tud ;
Illyennek aztán az adósság
Nem köt nyakába háborut ;

Nem szurkol , ha bizonyos utczán
Világos nappal menni kell ,
Hegykén tekinthet jobbra-balra ,
Találkozzék akárkivel ;

Nem mondja , a midőn javában
Cseng a kocsmában a pohár :
„Barátim , megbocsássatok , de
Mennem kell , otthon munka vár“ . . . .

S a többi ! — — szóval , mátul fogva
Takarékos fiú leszek ,
Minden garast úgy megbecsülök ,
Miként apám , a jó öreg.

Hejh , csakhoggy én az efféléket
Mindig pénz fogytán fogadom ;
S a mint pénzem jön : akkor ismét
Hegyen-völgyön lakodalom.

(Pest.)

Pinty úrfi.

Én nem panaszlok sorsom ellen ,
Mi ördögért panaszlanék ?
Lehet-e kegyesebb irántam ,
Mint a millyen kegyes , az ég ?
Nekem jutott a nagy szerencse :
Pinty úrfi énekelni meg !
Pinty úrfi a maga nemében
Hat puszta falu környékében
A legpáratlanabb gyerek.

Pinty úrfinak fillére sincsen ,
Tán a nagyapjának se' volt ;
A mit telt erszéynek neveznek ,

Távol van tőle , mint a hold.
Azért magát föl nem akasztja ,
De még csak nem is kesereg.
Pinty úrfi a maga nemében
Hat pusztai falu környékében
A legpáratlanabb gyerek.

Asztalt számára nem terítnek ,
S ki hinné ? éhen még se' vesz ;
Ha enni kell , a vendéglőkbe
Bekullog ismerősihez ,
S egy-egy falatka innén , onnan ....
Böndőjét ekkép tölti meg.
Pinty úrfi a maga nemében
Hat pusztai falu környékében
A legpáratlanabb gyerek.

Mikép teszen szert öltözetre ?
Ez is igen eredeti :
Bál- és egyéb a ruhákat
Ugy kölcsön elkéregeti ;
Csakhogy többé ezen ruhákat
Nem látják a jó emberek.
Pinty úrfi a maga nemében
Hat pusztai falu környékében
A legpáratlanabb gyerek.

Hol a szállása ? azt nem tudjuk ;
De ő fennen dicsekszi el :
Milyen pompás szobái vannak !
És a mit ő mond , hinni kell.

Bár kávéházakban gyakorta
Olyan Pintyféle szendereg :
Pinty úrfi a maga nemében
Hat pusztai falu környékében
A legpáratlanabb gyerek.

És ilyen ő tetőtől talpig ,
Tökéletes képmása ez ;
Magának és kedves honának
Roppant becsületet szerez.
Kiáltson föl hát minden ember :
Tartsák meg őt az istenek !
Pinty úrfi a maga nemében
Hat pusztai falu környékében
A legpáratlanabb gyerek.

(Pest.)

Szemfájásomkor.

Teremtő isten ! szemeimre
A vakságot tán csak nem küldöd ?
Mi lesz belőlem , hogyha többé
Nem láthatok lyányt s pipafüstöt !

(Pest.)

A naphoz.

Panaszom van kelmed ellen ,
Hallja kelmed , nap uram !

Mi dolog az , sugarával
Bánni olyan fukaran ?

Elballag kelmed fölöttem
Minden istenadta nap ,
Kis szobám kelmedtől még is
Egy sziporka fényt se' kap.

Olly sötét van benne , mint a ....
Majd kimondtam , hogy mibe';
Legyen egy kis embersége ,
S nézzen kelmed néha be.

Hiszen azt , hogy versírás a
Mesterségem , tudja tán ,
Azt is tudja , illy esetben
Nem lehet pompás szobám ;

Hogy ne tudná , 'sz' hajdanában
Kelmed szinte lantot vert ,
Még mikor le nem rudalták
Az Olympról Jupitert.

Szánjon meg tehát kegyelmed ,
Kedves collega uram ,
S mátul fogva sugarával
Ne bánják olly fukaran.

(Pest.)

Ha.

Ha kalapomnak szőre volna ,
És jobbra-balra nem konyulna :
Én volnék a derék legény !
Arszlánnak is beilleném.

Ha már nem volna vagy két éve ,
Hogy a mellényem meg van véve :
Én volnék a derék legény !
Arszlánnak is beilleném.

Ha volna több , mint egy kabátom ,
Mit hordanom kell télen , nyáron :
Én volnék a derék legény !
Arszlánnak is beilleném.

Ha a nadrágom alja , térde
Nem volna olly nagyon megsértve :
Én volnék a derék legény !
Arszlánnak is beilleném.

Ha a csizmámnak talpa , sarka
Nem kérdené , hogy hol a varga ?
Én volnék a derék legény !
Arszlánnak is beilleném.

Ha majd e ha , ha , ha , ha meg ha
Elpusztul tőlem a pokolba :
Én leszek a derék legény ,
Mingyárt arszlánnak illem én.

(Pest.)

A nap házaselete.

A nap házas legény,
Tudjátok ?
Hanem szegény
Fején
Ez épen a nagy átok ,
Mert a papucskormány terhét nyögi ;
Rosz felesége annyi bút szerez neki.
Természetes hát , hogy a jó öreg
A bort nem veti meg ,
A bort , melly minden bajnak orvoslója ,
A bort , melly a szívből a bút kiszórja.
De otthonn inni nem merészel ,
Mert ekkor kész a pör a feleséggel.
Azonban tud magán segíteni.
Midön az égen a szokott utat teszi :
Csak arra vár ,
Hogy fellegekbe öltözzék a láthatár.
Ekkor nem félve ,
Hogy öt meglátja felesége ,
Bebaktat egy közeleső
Kocsmába ,
S iszik , mint a kefekötő ,
Bujába' ! —
Ha jön az est ,
S a felleg oszlani kezd ,
Látjátok ötet , a mint mámorosan
Piros pofával az égről lezuhan.

(Pest.)

Szerelem vándorai.

Kél a hold , az éj lovagja ,
Hold kíséretében ,
Mint hűséges apród , a kis
Esti csillag mégyen.

Indulóban vagyok én is ,
S nem megyek magamban ;
Holddal esti csillag , vélem
Égő szerelem van.

Csak eredj , hold , csak eredj a
Barna éjszakához ;
Megyek én is , megyek én is
Barna kis leányhoz.

(Pest.)

Halálom.

A halál két neme áll előttem ,
Nem tudom , hogy melyiké leszek ;
Nem tudom , pedig szeretném tudni :
Éhen vagy szomjan halok-e meg ?

(Pest.)

Mi lelt ?

Nem tudom , mi lelt ma engem ?
Jó kedvemben nincs határ ;
Danolhatnék , füttyölhetnék ,
Egyikhez sem értek bár.

Összeverem a bokámat ,
Noha nem szól muzsika ;
A szobám világos , ámbar
Nap nem süt belé soha.

Még a füst is rózsaszínű ,
Mellyet rossz cserép pipám
Legroszabb kapadohányból
Küld keresztül a szobán.

A szívem ver , mintha benne
Háborogna szerelem ;
Pedig egy leány sem váltott
Csak egy jó szót is velem.

S annál megfoghatlanabb ez ,
Mert zsebemnek zord egén
Pénzfogyatkozásnak éje
Ül sötéten , feketén.

Szóval : a világ előttem
Egy szép tulipán-bokor . . . .
Kár , hogy addig lesz csak az , mig
Kimegy fejemből a bor !

(Pest.)

Igyunk !

A kinek nincs szeretője ,
Bort igyék ,
S hinni fogja , hogy minden lyány
Érte ég.

És igyék bort az , a kinek
Pénze nincs ,
S az övé lesz a világon
Minden kincs.

És igyék bort az , a kinek
Búja van ,
S a bú tőle nyakrafőre
Elrohan.

Sem szeretőm , sem pénzem ,
Csak bánatom ;
Másnál háromszorta többet
Ihatom.

(Pest.)

Dáridó után.

Ez volt aztán az éjszaka !
Bort többé soh'se lássak ,
Ha életemben párja volt
Ennek az áldomásnak.

Egész mohácsi ütközet
Ment végbe ott közöttünk;
Igaz, hogy a török a bor,
És a magyar mi lettünk.

Hanem még az is igaz ám,
Hogy harczoltunk vitézül,
Kivált mikor már a király,
Az ész, kidőlt nyergébül.

A győzelmes poharakat
Dühhel nyakon ragadtuk,
S függtünk letéphetetlenül,
Mint a piócza, rajtuk.

Ha olly hosszú lesz életünk,
Mint kortyaink valának,
Megérjük boldogabb korát
A bús magyar hazának.

(Pest.)

Verseim.

A költészet fája életem,
Minden versem egy levelke rajt.
Fa, levél el fog hervadni majd,
A felejtés szele rá sohajt.

És mivelhogy elhervadni fog,
Ne is ápolgassam én e fát?

Más hasznát ha nem hajt : legalább,
A míg élek , hűs árnyékot ad.

(Pest.)

Hozzá.

Szent borzalommal nyujtom ím feléd
Nem földi kéjtől reszkető kezem,
S enyém vagy-e ? valóban az enyém ?
Nem álmodom-e ? félve kérdezem.

O nem , nem álom ! hallom hangjaid ,
Az andalító édes hangokat ,
És arczaidnak látom láljomát ,
És itt pihensz , hol hév szívem dagad.

Mennyit nem küzde a balsors velem ,
Míg valahára még is engedett ,
Míg a dicső perczet megérhetém ,
Hol sajátomnak mondlak tégedet.

Sajátom vagy ! s e boldogságomat
Kinek , vajon kinek köszönhetem ?
Isten megáldja kedves verseim !
Ők , ők szereztek meg téged nekem.

Engedd , hogy még egyszer nézzek reád ,
S szorítsanak szívemhez e kezek !
És most . . . és most . . . jer a zsebembe , pénz ,
S menjünk , először is csizmát veszek.

(Pest.)

Sovány ősz.

( )

Megköszönöm az ilyen őszt ,
Alázatosan köszönöm !
Egész világ örül , vigad ,
Csak én nekem nincs örömöm.
Iszik boldog , boldogtalan ,
Szüret van úton , útfelen ,
És én isten kegyelmiből
A száraz kortyokat nyelem.

Búsan Budára kullogok ,
Megállok a vár tetején ;
Nagyszálnak borszülő hegye
Távolból kékelik felém.
Nagyszálnak borszülő hegye
Sok jó napot szerzett nekem ;
Hanem mi haszna ? hogyha most
A száraz kortyokat nyelem.

Mint holmi falusi biró ,
Leteszem a két könyököm ,
Remélve , hogy tán valahogy
Majd búmat versben kinyögöm.
Hiába minden fejtörés !
Nem boldogúl a vers velem ,
Hogy is verselhetnék ? midőn
A száraz kortyokat nyelem.

Nagy bosszusan , nagy álmosan
Az ágyba vágom magamat ,

S hejh a szüret! ezt mormogom
Fülig a takaró alatt.
És a szüretről álmodom
S a borról minden éjjelen;
Másnap megint, mint azelőtt,
A száraz kortyokat nyelem.

Csak menne már el a szüret,
Csak menne a pokolba már!
Hozná meg isten a telet,
Hideg házban huzzam ki bár.
Vagy meglövöm magam, vagy a
Duna leszen fekvő helyem,
Ha a jövő szüretkor is
A száraz kortyokat nyelem.

(Buda.)

Csokonai.

Egy kálomista pap s Csokonai
Egymásnak voltak jó barátai.
Kilődul egyszer Debreczenből
S a jó barát előtt megáll,
S: ihatnám, pajtás! így kiált föl
Csokonai Vitéz Mihály.

„No ha ihatnál, hát majd ihatol,
Akad még bor számodra valahol,
Ha máshol nem, tehát pinczémben;
Ottan nem egy hordó bor áll,
Szólott a pap, s leballag véle
Csokonai Vitéz Mihály.

„Ihol ni, ucczu!“ fölkiált a pap,
 A mint egy hordóból dugaszt kikap;
 „Szaladj csapért! ott fönn felejtém;
 Szaladj, öcsém, de meg ne állj!“
 És fölrohan ló halálában
 Csokonai Vitéz Mihály.

A likra tette tenyerét a pap;
 Csak vár, csak vár, hogy jön talán a csap,
 S a csap nem jött, és a pap morgott:
 „De mi az ördögöt csinál,
 Hol a pokolba marad az a
 Csokonai Vitéz Mihály?“

Tovább nem győzte várni a csapot,
 Ott hagyta a hordót, (a bor kifolyt,)
 Fölmén a pinczéből a házba,
 De ott fönn senkit nem talál.
 Csak késő este érkezett meg
 Csokonai Vitéz Mihály.

Hát a dologban ez volt az egész:
 Kereste ott fönn a csapot Vitéz,
 Zeget-zugot kikutat érte,
 De csak nem jön rá, hogy hol áll?
 És így csapért szomszédba mégyen
 Csokonai Vitéz Mihály.

A szomszédban valami lakzi volt.
 Elébe hoztak ételt és italt;
 És ím az étel és bor mellett
 És a zenének hanginál
 Csapot, papot, mindent felejtett
 Csokonai Vitéz Mihály.

(Pest.)

Volnék bár....

Volnék bár sivatag bús szigete
A tenger közepének,
Hová ember, madár nem lépne be —
Csak tégedet ne ismernélek.

Volnék megdermedt jégsziklája bár
A messze föld végének,
Mit nem melenget lányha napsugár —
Csak tégedet ne ismernélek.

Volnék bár a földöv homokja, hol
A nyári nap tűzének
Örök sugára égető pokol —
Csak tégedet ne ismernélek.

Volnék bár hallgató éjféleken
Átokvert kósza lélek,
Ki még koporsajában sem pihen —
Csak tégedet ne ismernélek.

Nem volna mérve olly nagy terhe rám
A kínnak, szenvedésnek,
Létem keresztjét jobban hordanám —
Csak tégedet ne ismernélek.

S még is, még is.... nem volna életem,
Az örök idvességnek
Magas helye sem tetszenék nekem,
Ha tégedet nem ismernélek.

(Pest)

Szivem , te árva rabmadár !

Szivem , te árva rabmadár !
 Kit szük , szoros kalitka zár ,
 Légy csendesebben odabenn ,
 Ne hánykolódjál olly igen ;
 Ugy meg találod sérteni
 Magad , hogy vér fog ömleni . . . .

Vagy üsd meg magadat tehát ,
 Jöjön halálos seb reád ;
 Véreddel majd megírhatom
 Szerelmem és hattyúdalom.

(Pest.)

Az én szerelmem....

Az én szerelmem nem a csalogány ,
 Kit fölkelte a hajnalszürkület ,
 Hogy édes ének szóljon ajakán
 A nap csókjától rózsás föld felett.

Az én szerelmem nem kies liget ,
 Hol csendes tóban hattyúk ringanak ,
 Fehér nyakok mig bókot integet
 A vízbe néző hold sugárinak.

Az én szerelmem nem nyugalmas ház ,
 Mit kert gyanánt körül a béke vett ,

Hol a boldogság anyaként tanyáz ,
S tündér leányt szül : a szép örömet.

Az én szerelmem rengeteg vadon ;
A féltés benne mint haramja áll ,
Kezében tör : kétségbesés vagyon ,
Minden döfése százszoros halál.

(Pest.)

Szemek , mindenható szemek !

Szemek , mindenható szemek !
Ne nézzetek , ne nézzetek
Reám olly hidegen , olly hidegen ;
Megöltök , ez halál nekem ,
Halál nekem !

Vagy , oh mindenható szemek !
Csak öljetek meg , öljetek ,
Aztán mosolygjatok , mosolygjatok ,
S én újlag föltámadok ,
Föltámadok !

(Pest.)

Szerelmem zúgó tenger....

Szerelmem zúgó tenger ,
De most zugása nem ver
Órjási hánykodás közt földet és eget ;
Elszenderült , miképen

A gyermek bölcséjében ,
Ha hosszan jajgatott és hosszan könnyezett.

A síma habtükrében
Evez föl és le lelkem
Szelíd merengésnek hintázó csónakán ;
Partjáról a jövőnek
Csattog felém lágy ének . . . .
Te énekelsz , remény , te kedves csalogány!

(Pest.)

Élet , halál ! nekem már mindegy.

Élet , halál . . . . nekem már mindegy !
Ez a kétség irtóztató ;
Igy nem mehet tovább , a mint megy ,
És , „a ki mer , nyer“ példaszó.

Hozzá megyek , hozzá kell mennem ,
Előtte szívem fölnyitom ,
Hadd lássa meg , mi kín van bennem ,
S hogy azt mind érte hordozom.

S ha szenvedésem látni fogja ,
S a halvány színt , mellyben vagyok ;
Talán meglágyul indulatja ,
Talán majd szánakozni fog.

És hátha könyvéből szemének
E drága sort olvashatom :
Hisz én már téged rég kísérlek ,
Van érted titkos bánatom.

És hátha csókja szent kulcsával
Nyitand számomra majd eget....
Vagy, mint örültet, szolga által
Szobájából majd kilöket.

(Pest.)

A borhoz.

Oh bor! te voltál eddig egy barátom;
De látom,
Hogy már kihalt tüzed, melly értem ége,
S frigyünknek vége, vége.

Ha eddig hozzád folyamodtam
Bús állapotban,
Keresztelő lett.... a búbanatot
Vidámsággá kereszteléd.
Mért járulok hiába most eléd?
Varázserődet mért nem mutatod?

Fejem nehéz,
És reszket már e kéz,
Melly a teli
Pohárt ajkamhoz emeli;
Ezt befolyásod eszközölte,
De nem hatál be a kebelbe:
A lélek ép,
Nem részegülhet semmifélekép.
A multnak fekete
Emlékezete
— Mint Dejaníraköntös — rajta van
Letéphetetlenül, minduntalan.

Oh bor!
Ki annyiszor
Voltál bajomnak orvossága,
Légy most is az, bár utójára:
Feledtesd el velem a gúnymosolyt,
Melly lángszerelmem jégjutalma volt!

(Pest.)

A külföld magyarjaihoz.

Ti fekélyek a hazának testén,
Mit mondjak felöletek?
Hogyha volnék tűz: kiégetnélek,
Égetném rossz véretek.

Nem vagyok tűz, nincs emésztő lángom;
De van éles hangu szóm,
Melly reátok átkait kiáltja,
Átkait irtóztatón.

Annyi kincse van hát e hazának,
Hogy nem is fér benne meg?
Hiszen e hon, e boldogtalan hon
Olly szegény és olly beteg.

És ti rablók! a mit orvosságra
Izzad kinnal e haza:
Elhordjátok idegen bálványtok,
A külföld oltárira.

E hazán, melly porban esd kenyérért,
Nem esik meg szívetek;

Míg ő vért sír, poharaitokba
Kinn ti a bort töltitek.

És csak akkor tértek vissza, már ha
Koldusbot van nálatok :
Kit koldussá tettetek, hogy tőle
Ismét koldulhassatok.

A miként ti e szegény hazából
Magatok száműzitek ;
Vesse úgy ki csontotokat a sír
S a mennyország lelketek !

(Pest.)

Mért nem születtem ezer év előtt ?

Mért nem születtem ezer év előtt ?
Midőn születtek Árpád daliái,
S ragadva kardot, a vérkedvelőt,
A nagy világgal mentek szembeszállni.

Beh mondtam volna csataéneket,
Versenyt rivalgót kürtjével Lehelnek,
Mellynek zugási mennydörgéseket
Vadúl kavargó örvényökbe nyeltek.

Beh fölvetettem volna magamat
Hadvész után nyerítő paripára,
Keresni a sírt vagy babéromat
Hazát teremtő harczok viharába' ?

Beh énekeltem volna diadalt,
Vitézeimnek, párduczbőrre dölve,
Midőn az ütközetmoraj kihalt
S az áldomás csengése jött helyébe. -

Vagyok henyélő század gyermeke,
Hol megdalolni méltó tárgyam nincsen;
S ha volna is, mi lenne sikere?
Sínlődik a nyelv terhes rabbilincsen.

(Pest.)

A leánykákhoz.

Ne haragudjatok rám,
Leánykák, lelkeim!
Hogy olly sokszor beszélnek
A borról verseim.

Ti nem gondolhatjátok,
Milly bús az életem,
Hogy gyakran a keservek
Keservét szenvedem.

Mig olvassátok tőlem
A tréfás dalokat,
Nem sejtitek, hogy néha
Szívem majd megszakad.

S lássátok, szépeim! ha
A bú nekem rohan,
Mint felbőszült oroszlán,
Emésztőszilajan;

Ha a világ előttem
Éjjé sötétedik,
S a sötétséges éjben
Vihar kerekedik,

És a vihar szivemben
Dúl irgalmatlanul:
Csak a bor, a mitől ez
Ismét lecsillapúl.

Lecsillapúl lassanként,
Elzúg a fergeteg,
S én újlag vidám, kék
Eget szemlélhetek;

S a fölvidámult égen
A régi fényben jár
A jó kedv holdja, a szép
Örömcillagsugár.

Illy jótevő orvosság
A szőlőnedv nekem;
Nem egyszer menté meg már
Megúnt, bús életem.

Mert gyakran voltam úgy, hogy
Csak még egy pillanat....
S most pókháló födözné
Versíró tollamat,

Mig én magam fekünném
A sírban hidegen,
S a föld hideg porával
Vegyülne tetemem — . —

Ne haragudjatok hát,
Leánykák, lelkeim!
Hogy olly sokszor beszélnek
A borról verseim.

(Pest.)

Szülőimhez.

Hejh édes szülőimék,
Gazdagodjam meg csak!
Akkor, hiszem istenem,
Nem panaszkodnak.

Minden teljesülni fog,
A mit csak kívánnak;
Megelőzöm vágyait
Éd's apám s anyámnak.

Lesz csinos ház, a miben
Megvonúlnak szépen;
Pincze lesz a ház alatt,
Jó bor a pinczében.

Meghihatja éd's apám
Minden jó barátját;
Borozás közt lelköket
A jó kedvbe mártják.

Szép kocsit csináltatok
Éd's anyám számára;
Nem kell, hogy a templomot
Gyalogosan járja.

Lesz arany szegélyzetű
Imádságos könyve,
Krisztus urunk képe lesz
Szépen metszve benne.

Pistinak meg majd veszek
Drága paripákat,
Rajtok jó Istók öcsém
Vásárookra járhat.

Végesvégül lesz nekem
Dúsgazdag könyvtárom;
Akkor majd a verseket
Nem pénzért csinálom.

Ingyen osztom azokat
Szét az újságokba;
Minden szerkesztő, tudom,
Szívesen fogadja.

S hogyha szép lyányt kaphatok:
— De magyar lelket ám! —
Éd's apám táncolni fog
Fia lakodalmán.

Igy élünk majd boldogan
A mulatságoknak,
Igy biz, édes szüleim....
Gazdagodjam meg csak!

(Pest.)

Katona vagyok én....

Katona vagyok én , kiszolgált katona ,
Csak káplár sem voltam , mindig közkatona.
A katonasághoz ifjúságot vittem ,
Ott maradt az , haza öregséggel jöttem.

Nagy volt pontosságom , nagy volt a hűségem ,
Nem volt reám mérve csak egy büntetés sem.
Mi lett a jutalmam , mikor kiszolgáltam ?
A generális megveregette vállam.

(Pest.)

Nem tesz föl a lyány magában egyebet....

Nem tesz föl a lyány magában egyebet ,
Csak hogy téged , csalfa legény , elfeled ;
Addig feled , addig feled , csak feled ,
Mig a szíve bánatában megreped.

(Pest.)

Fényes csillag....

Fényes csillag , mondd meg nekem ,
Mért nem maradtál odafenn ?
Mondd meg : arra mi ok szolgál ,
Hogy az égről lefutottál ?

„Csak az az ok szolgál arra ,
Mert rá néztem galambodra ;
Sugaramnál szebb a szeme ,
Boszankodás kergetett le.“

(Pest.)

Gyere , lovam....

Gyere , lovam , hadd tegyem rád nyergem !
Galambomnál kell még ma teremnem.
A kengyelbe most teszem bal lábam ,
De lelkem már a galambomnál van.

Száll a madár , tán párjához siet ;
Sebesen száll , el is hagyott minket.
Érjük utol szaporán , jó lovam ,
A párját ő sem szereti jobban.

(Pest.)

Boldog éjjel....

Boldog éjjel ! együtt vagyok rózsámmal ,
A kis kertben mulatozunk egymással ;
Csendesség van , csak az ebek csaholnak ,
Fenn az égen
Tündérszépen
Ragyog a hold , a csillag.

Nem jó csillag lett volna én belőlem ;
Tudja isten , nem maradnék az égen ,

Nem kellene én nekem a mennyország,
Lejárnék én
Minden estén,
Kedves rózsám, te hozzád.

(Pest.)

Szerelem, szerelem....

Szerelem, szerelem,
Keserű szerelem!
Miért bántál olyan
Kegyetlenül velem?
Te voltál szívemben
Első és utósó,
Nem sokára készül
Számomra koporsó.

Elmegyek az ácshoz,
Fejfát csináltatok,
Egyszerű fejfámra
Csak egy sort íratok;
Fekete betűkkel
Ez lesz írva rája:
Itt hervad a hűség
Eltépett rózsája.

(Pest.)

Esik, esik, esik...

Esik, esik, esik,
Csókeső esik;
Az én ajakamnak
Nagyon jól esik.

Az eső, az eső
Villámlással jár;
A szemed, galambom,
Villámló sugár.

Mennydörög, mennydörög
A hátunk megett;
Szaladok, galambom,
Jön az öreged.

(Pest.)

A természet vadvirága.

Mit ugattok, mit haraptok
Engemet, hitvány ebek!
Torkotokba, hogy megfúltok,
Olly kemény konczot vetek.
Nyirbáljatok üvegházak
Satnya sarjadékain;
A korlátatlan természet
Vadvirága vagyok én.

Nem verték belém tanítók
Bottal a költészetet,
Iskolai szabályoknak
Lelkem soh'sem engedett.
Támaszkodjék szabályokra,
Ki szabadban félve mén.
A korlátatlan természet
Vadvirága vagyok én.

Nem virítok számotokra,
Árva finnyás kócsizok!
Kiknek gyöngé, kényes, romlott
Gyomra mingyárt háborog;
Van azért, ki ép izléssel
Idvezelve jön elém.
A korlátatlan természet
Vadvirága vagyok én.

Hát azért nekem örökre
Szépen békét hagyjatok;
Ugy sem sok gyümölcsű munka:
Falra borsót hánynotok.
S kedvetek ha jön kötödni,
Ugy kapkodjatok felém:
A természetnek tövíses
Vadvirága vagyok én.

(Pest.)

János gazda.

János gazda derék gazda,
Nincsen párja hat faluba';
Csak egy a bibéje,
Hogy soha sincs pénze.

Széles, hosszú szántóföldje,
Sok gabona terem benne,
Vásárra jár véle,
Még sincs soha pénze.

Nem kóborol a kocsmába,
Kocsmárosra nem kiáltja:
Hejh, bort az icczébe!
Még sincs soha pénze.

Felesége szép, takaros,
Legényekre nem haragos,
Kivált béresére....
Hát ezért nincs pénze.

(Pest.)

Levél egy színész barátomhoz.

Jut még eszedbe a fiú? kivel
Együtt czepeled a vándorbotot,
Melly koldusbotnak is beillenék,
Midőn a sorsnak fényes kedve nincs;

És ez nem épen olyan ritkaság
Színészre nézve, mint boldogtalan
Magyar hazánkban a hű honfigond. —
Lásd, én reátok még emlékezem,
És elfeledni nem fogom soha
A jót s roszt, melly ott közöttetek
Mult napjaimnak osztályrésze volt.
Elöttem áll a délután, midőn
A színészetbe béavattatám.
Barangolék föl és le czéltalan
A nagy hazának minden tájain.
Tarisznyámban, mit hátamon vivék,
Nem mondhatom, hogy nagy volt a teher,
De a nyomor, mint ólom, megnyomott.
Könnyíte rajt a víg könnyelműség,
Melly útaimban hű társam vala.
Ekkép juték egy nyári délután
Egy kis városba; fáradt lábaim
A fogadóban megpihentenek. —
Vendégszobája egyik oldalán
Helyet szerényen színpad foglala.
Mire való is már a fényüzés? . . . .
Azon tünődtem épen: kérjek-e
Ebédet vagy se? hát ha majd sovány
Zsebem bicskája szépen bentörik?
Az ajtót ekkor megnyitá egy ur;
Volt bennem annyi emberismeret,
Rá foghatnom, hogy nem más, mint színész.
Fején kalapja nagybecsű vala,
Mert Elizéus prófétával az
Rokonságban volt . . . . tudnillik: kopasz.
Kabátja új, a nadrág régi rongy,
És lábát csizma helytt czipő fődé,
Alkalmasint a mellyben szerepelt.

„Thalia papja?” kérdém. — „Az vagyok ;
 Talán ön is?” — „Még eddig nem.” — „Tehát
 Jövőben? fölség...” — „Azt sem mondhatom”,
 Vágtam szavába ; ámde ő rohant,
 S vezette gyorsan az igazgatót.
 Fehér köpenyben az igazgató
 Jött idvezelni engem nyájasan :
 „Isten hozá önt, tisztelt honfitárs !
 Lesz hát szerencsénk önhöz , édes ur ?
 Imádja úgy-e a művészetet ?
 Ah , jó barátom , isteni is az !
 S önnek szeméből olvasom ki , hogy
 Színészetünknek egykor hőse lesz ,
 És kürtölendik bámult nagy nevét
 A két hazának minden ajkai ....
 Ebédelt már ön ? itt az ételek
 Fölötte drágák , s a mi több : rosza .
 Az ispán urtól özczombot kapánk ,
 A káposztából is van maradék —
 Ha meghívásom nem méltóztatik
 Elútasítani : jó ebédje lesz.”
 Így ostromolt a jó igazgató ,
 Forgatva nyelve könnyü kerekét.
 Én nem rossz kedvvel engedék neki.
 Menék ebédre , és ebéd után
 Beiktatának innepélyesen
 A társaságba — nem kutatva : mi
 Valék , deák-e vagy csizmadia ?
 Másnap fölléptem a Peleskei
 Notáriusban. Hősleg működém
 Három szerepben , minthogy összesen
 A társaságnak csak hat tagja volt. —
 Egy ideig csak elvalék velök ;
 Faluzgatánk jó s bal szerencse közt.

De a barátság végre megszakadt,
Mert én utáltam a nyegléskedést,
A sok „utószor“-t, a görögtüzet,
S tudj' a manó, milly csábításokat.
A társaság is végre szétoszolt
Egymást érő bel- s külviszály miatt;
S én újra jártam széles e hazát,
Mignem keblébe vett más társaság.
Mit ottan, itt is azt tapasztalám,
S tapasztalásom nem volt ollyatén,
Melly kedvre hozta volna lelkemet.
Kenyért keresni színészek leszünk,
Nem a művészet szent szerelmiből,
S haladni nincsen semmi ösztönünk.
„Pártolj, közönség, és majd haladunk,“
Mond a színész; és az meg így felel:
„Haladjatok, majd aztán pártolunk;“
És végre mind a kettő elmarad.
Nem is hiszem, hogy a színészetet
Becsülni fogják, míg ez befogad
Minden bitangot, gaz sehonnait,
Kik a világnak söpredékei,
S itten keresnek biztos menhelyet.
Barátom, ez fájt én nekem s neked,
Ez keseríte minket annyira.
Az isten adja, hogy minél előbb
Akképen álljon színművészetünk,
A mint valóban kéne állnia.

(Pest.)

A tintás-üveg.

Vándorszínész korában Megyeri
 (Van-e, ki e nevet nem ismeri?)
 Körmölgeté, mint más, a színlapot.
 Kapott
 Ezért
 Egyszer vagy öt forintnyi bért,
 A mint mondom, vagy öt forintnyi bért.

Először is hát tintaért megyen,
 Ha ismét írni kell, hogy majd legyen.
 A tintásüveget pedig hová
 Dugá?
 Bele
 Kabátja hátsó zsebibe,
 A mint mondom, kabátja zsebibe.

S hogy pénzre tett szert, lett Megyeri vig,
 S haza felé menvén, ugrándozik.
 Hiába inti őt Szentpéteri:
 „Kari,
 Vigyázz!
 Kedved majd követendi gyász,
 A mint mondom, majd követendi gyász.“

Ugy lett. A sok ugrándozás alatt
 Kifolyt a tinta; foltja megmaradt.
 Megyeri elbusúl — kedvét szegi
 Neki
 A folt,

Mivel csak egy kabátja volt,
A mint mondom, csak egy kabátja volt.

Mi több: kabátja épen sárga volt,
És így annál jobban látszott a folt.
„Eldobnám — szólt — de mással nem bírok;“
Ez ok
Miatt
Hordá, míg széjjel nem szakadt,
A mint mondom, míg széjjel nem szakadt.

(Pest.)

Az öreg ur.

Az öreg úrnak élete
Szánandó gyöttelelem,
Veséig gyötri a szegényt
Féltékeny szerelem.

Unokaöcscse olly gonosz,
S szép, ifju a neje;
Unokaöcscse ver szöget
Megöszült fejibe.

Míg nőtlen volt: terhére nem
Esett a hivatal,
Nyugottan, híven végezé;
De most majd belehal.

Míg nőtlen volt: barátinál
El-elkártyázgatott;

De mostan éjszakázni fél . . . .
Keserves állapot !

Míg nőtlen volt : álom között
Folyának éjei ;
De most az öreg úr szemét
Behúnyni sem meri.

Pedig , pedig , szegény öreg ,
Féltés hiába bánt ;
Öcséd nődet nem szereti . . . .
Hanem a szobalyányt.

(Pest.)

Mit szól a bölcs ?

Hm , bizony csak sok nem úgy halad ,
A mint kéne , itt a nap alatt.
Szikrát sem törődve szól a bölcs :
Itt van a pohár , hol a bor ? tölts !

Tenger a pénz , mellyben elsülyed
Sok hajó : elv , jellem , becsület.
Szikrát sem törődve szól a bölcs :
Itt van a pohár , hol a bor ? tölts !

Korpafőt diszít selyem kalap ,
S az okos fő teng darócz alatt.
Szikrát sem törődve szól a bölcs :
Itt van a pohár , hol a bor ? tölts !

A lét könyviből e szót „barát“
Az idők régen kivakarák.
Szikrát sem törődve szól a bölcs :
Itt van a pohár , hol a bor ? tölts !

Egyenesség , nyílt őszinteség
Rókaságnak zsákmányúl esék.
Szikrát sem törődve szól a bölcs :
Itt van a pohár , hol a bor ? tölts !

Feleség-hűség járatlan ut ,
Rajta már csak az együgyü fut.
Szikrát sem törődve szól a bölcs :
Itt van a pohár , hol a bor ? tölts !

Igaz-mondás elhajított kö ,
Hajító fejére visszajő.
Szikrát sem törődve szól a bölcs :
Itt van a pohár , hol a bor ? tölts !

Megterem sok prédikáció ,
Nem igen hallgatják , bármi jó.
Szikrát sem törődve szól a bölcs :
Itt van a pohár , hol a bor ? tölts !

(Pest.)

Pál mester.

Pál mester illyformán okoskodott ,
És félre csapta
Szilajhegykén a kalapot :
„Eh , a ki adta !

Mire való a feleség nekem?
Nélküle szabadabb lesz életem;
Elkergetem . . . . az lesz belőle.“
És úgy tett, a miként beszéle.

Pál mester később így okoskodott,
Csak hogy nem csapta
Ő félre most a kalapot:
„Hejh a ki adta!
Még is csak kár volt elkergetnem őt;
Kezében gazdaságom egyre nőtt,
S most elpusztúl . . . . az lesz belőle.“
És úgy lett, a miként beszéle.

Pál mester ekkor így okoskodott,
És félre csapta
Ismét hegykén a kalapot:
„Eh, a ki adta!
Mi haszna minden bűm és bánatom?
Ugy sincs sokam; azt is tovább adom,
Tovább adom . . . . az lesz belőle,“
És úgy tett, a miként beszéle.

Pál mester végre így okoskodott,
S szemére csapta
Keservesen a kalapot:
„Hejh, a ki adta!
Most már minden, de minden oda van;
Mi tévő légyek? felkössem magam?
Fel, felkötöm . . . . az lesz belőle.“
És úgy tett, a miként beszéle.

(Pest.)

Részegség a hazáért.

Fiuk, az isten áldjon meg,
Én is iszom, igyatok!
Én nem nézhetek vidámon
Végig elhagyott hazámon,
Csak mikor részeg vagyok!

Ekkor úgy látom hazámat,
A mint kéne lennie;
Mindenik pohár, a mellynek
Habjai belém ömölnek,
Egy sebét hegeszti be.

S ha, míg részeg vagyok: boldog
Volna a hon csakugyan,
Bár örökké kéne élnem,
Fiuk, nem láthatna engem
Soha senki józanan.

(Pest.)

Lant és kard.

Felhős az ég hazámon,
Aligha nem lesz vész;
Csak hadd legyen, nem bánom,
Lelkem reája kész.

Lantom nagyon szeretne
Hallgatva állani,

Régóta van kezembe',
Már kopnak húrjai.

S amott a zugban kardom
Folyvást panaszkodik :
Hiába meddig tartom,
Az ítéletnapig ? . . . .

(Pest.)

Etelkéhez.

Láttad-e , angyalom , a Dunát
S a szigetet közepén ?
Ide szívembe képedet
Akként foglalom én.

A szigetről zöld fa-lomb
Mártja a vízbe magát ;
Ha te szívembe így a remény
Zöldjét mártanád !

(Buda.)

Szerelem és bor.

Azt mondom , a mit mindig mondok :
Ne háborgassanak a gondok ,
Ne háborgassanak bennünket !
Legyen vidámság , tréfa , nesz ;
Ifjak vagyunk , és ifjuságunk
Idő jártával oda lesz.

Járjunk a szerelem kertében,
 Virág ott nyílik minden lépten;
 Ha meg talál tüskéje szúrni:
 Illatja gyógyulást szerez.
 Szeressünk! mert erőnk, szeretni,
 Idő jártával oda lesz.

Midőn a szerelem kertében
 A nap tikkasztón süt az égen:
 Térjünk hűs árnyékú lugasba
 A borgyümölcs tökéihez.
 Igyunk! pénzünk van, hátha pénzünk
 Idő jártával oda lesz.

E kép a legszebb élet képe;
 Adjunk érette bút cserébe.
 Mint fellegekre a szivárvány,
 Reánk mosolygani fog ez,
 Ha majd derengő ifjuságunk
 Idő jártával oda lesz.

(Pest.)

Rabhazának fia.

Menjünk, menjünk a földbe,
 Beteg szívem!
 Hiszen
 Megtetted, a mit kelle,
 Megtetted a mit lehetett:
 Viselted honfisebedet.

Hideg van a siréjben ;
Másnak lehet . . . .
Meleg ,
Forró lesz a sir nékem :
Mit életemben viselék ,
A honfiseb még ott is ég.

De az ítélet napja
Eljön talán ,
S hazám
Bilincseit lerontja.
Akkor sebem begyógyuland ,
S hűvösben nyugszom ott alant.

(Pest.)

Cs. E. kisasszony emlékkönyvébe.

Ha e sötét betűk , a miket itt leírok ,
Lennének a balsors , a melly tán téged ér :
Elvetném tollamat , nem írnék , bárha lenne
Minden vonásomért egy-egy ország a bér.

(Pest.)

V. S.-né emlékkönyvébe.

Tudom : mint boldogítod férjedet ;
De szinte kívánnám , hogy azt ne tedd ,
Ne olyan nagy mértékben legalább.
A fájdalomnak csalogánya ő ,

S mióta boldog , hangja ritkán jő . . . .
Gyötörd , hogy halljuk édesbús dalát.

(Pest.)

Bucsú 1844-től.

Egy esztendő a másik sírját ássa ,
Gyilkolják egymást , mint az emberek.
Idő , szárnyadnak még egy csattanása ,
S a jelen év is sírban szendereg.
Oltsd el , haldokló , hervadt ajakadnak
Lélekzetével életmécsedet ,
Nem foglak oda írni tégedet ,
Hol boldog évim följegyezve vannak.

Magas tervektől izzadó fejembe
Te olly sok eszme magvait vetéd ,
S én a gyümölcsöt bőven megteremve
Láthatván , rajta büszkén nézek szét.
Jutalmaúl nem rest munkálatomnak
A hír csillagja rám sugárt vetett ,
S én még sem írlak oda tégedet ,
Hol boldog évim följegyezve vannak.

Szivem sokáig a sors bal kezében
A fájdalom meggyúlt világa volt ;
Te , megvénült év , szóltál , hogy ne égjen ,
És szózatodra a vad láng kiholt.
Elhamvadt üszke van csak bánatomnak
A romba dőlt s már fél-ép szív felett ;
S én még sem írlak oda tégedet ,
Hol boldog évim följegyezve vannak.

Oh haldokló év! sírod mellett engem
Lágy bölcsejében ringat a remény,
S hahogy szabad, a mit jövendöl, hinnem:
A mennyországnak állok küszöbén.
Szomszédságában ilyen boldog kornak
Mondom, tünő év, a bucsút neked,
S én még sem írlak oda tégedet,
Hol boldog évim följegyezve vannak.

Reád függeszté hévvel esdekelve
Bágyadt szemét sohajtó nemzetem,
S te sóhajára semmit nem figyelve,
Ekkép feleltél mennydörögve: nem!
Te koszorúját eltépted honomnak,
Ifjú reménye mit fejére tett;
Ezért nem írlak oda tégedet,
Hol boldog évim följegyezve vannak.

(Pest.)

1845.

Két testvér.

Van én nekem egy kedves czimborám,
Talpig derék, becsületes fiú;
Midőn szomoruságnak szele fú,
Vidámság köpenyét akasztja rám.

Ha nemzetem sorsára gondolok,
S szívem szorítja fojtó sejtelem:
Az én kedves pajtásom ott terem,
És szól, hogy ez nem férfias dolog;

Azt mondja, hogy csak várjak egy kicsit,
Hogy majd idővel másformán leszen,
Az ég kegyébe ismét fölveszen,
És, minket árva népet, megsegít.

Ha szerelem bújában epedek,
És a lemondás már-már föbe ver,
Az én kedves pajtásom nem hever,
Hanem jön és szól: ne legyek gyerek.

Azt mondja, hogy ne hagyjam magamat;
Ámbátor az most rám nem is figyel,

Ki szerelmem tőkéjét vette fel,
Majd megkerül még tőke és kamat.

S ha eszmetársulatnál fogva itt
Eszembe jut borzasztó pénzügyem:
Biztat, hogy a szerencse, elhigyam,
Számomra is megnyitja markait;

Azt mondja, hogy még megjön az idő,
Hol fűtetlen szobában nem lakom,
Ha szűk udvarra nyíló ablakom
Tábláin a tél dérvirága nő. —

Az én kedves pajtásom így beszél
Kimondhatatlan barátságosan,
S lelkemnek olly széles jó kedve van
Bút, bajt felejtető meséinél.

E jó fiúnak egy rossz bátyja van,
Igen komor, goromba férfi ő;
Ez a rossz bátya mindig közbejő,
És fölpofozza öccsét csúfosan,

S tőlem kegyetlenül elkergeti.
Levert kedélylyel ballag tőlem el,
De újra jő, vigasztal és ölel
A jó fiú, ha szerit ejtheti.

Tudjátok tán, s fölösleges a szó:
Illy jó barátomúl kit bírok én?....
Vigasztaló pajtásom a remény,
S komor, goromba bátyja a való.

(Pest.)

Apám mestersége s az enyém.

Mindig biztattál, jó apám :
Kövessém mesterségedet,
Mondtad, hogy mészáros legyek . . . .
Fiad azonban író lett.

Te a taglóval ökröt ütsz,
Tollammal én embert ütök — —
Egyébiránt ez egyre megy,
Különböző csak a nevök.

(Pest.)

Hull a levél a virágról...

Hull a levél a virágról,
Elválok én a babámtól.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád, kedves
Galambockám !

Sárgul a hold az ég alján,
Mind a kettőnk olly halovány.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád, kedves
Galambockám !

Harmat hull a száraz ágra,
Könnyek hullanak orcánkra.

Isten hozzád , édes ,
Isten hozzád , kedves
Galambocskám !

Lesz még virág a rózsafán ,
Egymást még mi is látjuk tán.
Isten hozzád , édes ,
Isten hozzád , kedves
Galambocskám !

(Pest.)

Elmondom , mit eddig....

Elmondom , mit eddig
Rejtve tartogattam ,
Mint gyöngyét a tenger
Legmélyebb habokban.
Halld meg , drága gyöngyöm ,
Szép , szelíd galambom !
A mit érezék és
Szenvedék , elmondom.

Éreztem szerelmet ,
S szenvedtem miatta ,
És nagy volt szerelmem ,
Nagy szívem bánatja.
Bánatom s szerelmem ,
Ez ikertestvérek ,
Engemet gyötörni
Általad levének.

Szigorú körülmény
Ajkamat lezárta,
Hogy ne jöjön titkom
Senkinek tudtára.
Oh, minő teher volt
Azt eddig viselnem!
Hányszor volt alatta
Roskadóban lelkem!

Mint a napfény elvesz
Felhők fátyolában,
Képedet szivemben
Eltemetni vágytam.
Könnyű szél pusztítást
Tészen a felhőben,
S felsüt a nap akkor
Annál égetőbben.

Sőt hazudtam többször
Másokért szerelmet;
E hazugság által
Csak nagyobb kinom lett. —
S most tudsz mindent, a mit
Éreztem, szenvedtem;
Fogsz-e vigasztalni
Nyájas feleletben?

Szólj, idvességemnek
Mégváltó keresztje!
Nem nyílik meg ajkad?
Semmit sem felelsz-e? — —

Oh , mikép felelnél ,
Hiszen néma nyelvvel ....
Kiterítve .... holtan ....
Koporsóban fekszel !

(Pest)

Mit nem tettem volna érted...

Mit nem tettem volna érted ,
Szép kis szőke gyermekem !
De szerelmem bemutatni
Megtiltotta végzetem.

Az egész , mit életemben
Érted tennem lehetett ,
Annyi , hogy a koporsóba
Én tevém be tetemed.

(Pest.)

Hová levél ?...!

Hová levél ? te szebb reményeimnek
Korán kiégett hajnalcsillaga !
Keresni foglak ; — hasztalan kereslek ?
Vagy még meglátjuk egymást valaha ?

Ha majd az éjnek hallgatag felében
Halvány sugárt a hold a földre vet :
A temetőnek küszöbét átlépem ,
S fejem lehajtom sírhalmod felett.

Fölebredendsz-e ekkor álmaidból,
És elhagyod mély, hűvös nyoszolyád?
Hogy meghallgasd, a mit majd ajakam szól:
A szerelemnek epedő szavát.

Fölebredendsz-e ekkor álmaidból,
És elhagyod mély, hűvös nyoszolyád?
Hogy letöröljed lankadt pilláimról
Az érted omló könnyek záporát.

Fölebredendsz-e ekkor álmaidból
És elhagyod mély, hűvös nyoszolyád?
Hogy szellemed majd égő csókjaimtól
S keblem tüzétől melegüljön át.

Vagy holtjokat a sírok ki nem adják?
S csak a mennyben találkozol velem....
Vagy többé sem az éj sem a mennyország
Meg nem mutat már tégedet nekem?!

•(Pest.)

Zárjátok be már azt a koporsót.

Zárjátok be már azt a koporsót,
És vigyétek ki a temetőbe!
Hisz elég rég nézem már, hogy bennem
Megmaradjon mindörökre képe,
Vagy hogy szívem, lelkem összetépje!

(Pest.)

Jaj, be bús ez a harangszó !

Jaj, be bús ez a harangszó !
 Neked harangoznak ,
 Kedves , hervadt rózsaszála
 Tizenöt tavasznak !

A templomnál van koporsód ,
 Koporsód van itten !
 Hova veled vőlegényként
 Egykor jöni hittem.

Védangyala kedvesemnek
 Odafönn a mennyben !
 Szánj , és vedd el eszemet , vagy
 Vigasztalj meg engem.

Vagy talán te is meghaltál ?
 Tán megölt a bánat ?
 Hogy hervadni hagytad ezt a
 Legszebb rózsaszálat.

(Pest.)

Ha ébren meg nem látogatsz....

Ha ébren meg nem látogatsz ,
 Jőj hozzám álmaimban ,
 Jőj hozzám , meghalt életem !
 Sok mondani valóm van.

Hisz egymással mi ekkorig
Olly keveset beszéltünk;
Csak egy két gyorsan illanó
Tekintet volt beszédünk.

Tudod, ha hozzátok menék,
Te mindig úgy futottál;
De más szobából titkosan
Rám gyakran pillantottál.

S öröm volt, látnom téged ott
Félig nyílt ajtó mellett,
Mikéntha láttam volna az
Egészen megnyílt mennyet.

Ha távozám: az ablakból
Tekintettél utánam;
Vélted, hogy észre nem veszem?
Oh, én mindent jól láttam.

De láttam temetésed is....
Csak ezt ne láttam volna!
Az a gödör, melly sírod lett,
Az lett szívemnek pokla.

Egyszerre lelkemet ezer
Mennykő csapása érte....
Ekkor hullott alá a föld
Koporsód födelére.

Ott vagy te most, szent angyalom!
Eljössz-e hozzám vajjon?
Mindenkor tárva lesz karom,
Ha jössz, hogy átkaroljon.

Csak érintsen lehellete
Közelgő szellemednek:
A mennybe föl, vagy sírba le,
Mindenhová követlek!

(Pest.)

Te voltál egyetlen virágom....

Te voltál egyetlen virágom;
Hervadt vagy: puszta életem.
Te voltál fényes napvilágom;
Lementél: éj van körülöm.
Te voltál képzeményim szárnya;
Megtörve vagy: nem szállhatok.
Te voltál vérem forrósága;
Meghültél: oh, majd megfagyok.

(Pest.)

Amott fönn egy csillag ragyog....

Amott fönn egy csillag ragyog
A tiszta ég legtetetjén;
De olly gyönyörűen ragyog!
Egy csillagon sincs annyi fény.

És bennem így szól valami:
„Nézd, nézd, Etelkéd e sugár!
Hagyd itt a földi életet,
Menj föl hozzá, ő téged vár.“

Fölmennék édesörömet,
De vágyam hasztalan hevit,
Mert, a mi fölsegítene,
Eltörve lajtorjám, a hit.

(Pest.)

Én vagyok itt....

Én vagyok itt, emésztő gyönyöröm!
Én, sírhalmoknak hű zarándoka;
Kérdezni jöttem, hogy mit álmodál
A föld alatt az első éjszaka?

Oh én nagyon borzasztót álmodám:
A földet a nap üzé, kergeté,
Kétségbeesve vágatott a föld
A mélybe le s a csillagok fölé;

Utána a nap fáradatlanúl....
A végtelent keresztülnyargalák,
És végre elkezdett rohanni az
Egész rendvesztett, megbomlott világ.

És e zavarban egyre kergeté
A földet a nap, s vad haragja közt,
Hogy kergeté hiába, megragadt
Szilaj kezével egy nagy üstököst,

S rá dobta.... épen szívemen talált.
Képzeltető, mint fájt e seb nekem;
De úgy még sem fájt, mint az, a mit vert
Bennem halálod, legszebb örömem!

(Pest)

Nem háborítom-e nyugalmad...

Nem háborítom-e nyugalmad,
Elásott kincse életemnek!
Ha szívem árva gyermekével,
A halvány arczu szenvedéssel
Hozzád gyakorta kijövendek?

Nem fog zajt ülni érkezésem,
Sírhalmod mellé halkan lépek:
Csak csókomat teszem fejfádra,
— Azt is lemossa könnyem árja, —
És ekkor ismét haza térek.

(Pest.)

Természet! még te is gúnyolódol?

Természet! még te is gúnyolódol?....
A mióta őt eltemetők:
Tél havának kellő közepette
Olyan tavasziak az idők.

Semmi jég a síma Dunavízen,
Semmi hó a Szentgellérthegyen....
Csak hogy testem és lelkem szemében
Mentül sértőbb ellentét legyen.

Mért nem keltek böszült háborúra?
Mit alusztok? lusta elemek!

Éjszak vésze, te prédát üző sas,
Szárnyaid mért nem süvitenek?

Mért nem hajtod a felhőt az égen?
Mint vadász a sebzett madarat;
Hadd hullatná szét hópillangóit,
Mint ama madár a tollakat.

Ezt szeretném, kedvem ebben telnék,
Ugy láthatni a természetet,
Mint szívem van, melly szép Persiából
Vad Szibériává vetkezett. —

Oh de hátha e meleg verőfény
A természetnek nem gúnyja? nem!
Sőt részvéte: csak azért nincsen tél,
Hogy ne fázzék ott kinn kedvesem.

(Pest.)

Miért tekintesz be szobámba?

Miért tekintesz be szobámba?
Kíváncsi hold!
Nem úgy foly már itt a világ, mint
Hajdanta folyt.

Egykor ha pillantásod hozzám
Betévedett:
Látád a szívben meg nem férő
Lángéletet.

Bú, kedv között élet-halálra
Látál csatát,
De győzedelmeskedni a bűt
Nem láthatád.

Ez akkor volt, — ha megtekinted
Most arczomat,
Azt vélheted: tükörben látod
Tenmagadat.

Hideg vagyok és szótalan, mint,
— A honnan jő
E hidegségem, szótlanságom, —
A temető.

(Pest.)

Láttam két hosszú nap....

Láttam két hosszú nap
Hideg tetemidet,
A szótlan ajakat,
A becsukott szemet;

Csókoltam homlokod
Letarlott édenét,
— Ez első csókom volt,
S te ezt sem érezéd! —

Csókoltam, romba dőlt
Oltárom, homlokod;
És e csókban hideg
Lelkem reá fagyott;

Csókoltam szemfedőd ,
E dönthetlen határt ,
Min túl nem léphetek ,
Melly mennyemből kizárt.

Láttam koporsódnál
A fáklyák lángjait ,
És a gyászszekeket ,
Melly temetőbe vitt ;

Ott voltam magam is ,
Hallám , a mint a hant
Az ásók éliről
Tompán reád zuhant . . . .

Mindent , mindent tudok !
És még sem hihetem ;
Mindez nem álom-e ?
Kétkedve kérdezem.

És hozzátok megyek ,
S tekintek szerteszét :
Nem látom-e szemed
Tündökletes egét ?

Nem látom , mindenütt
Hiába keresem ,
És haza térek , és
Sírok keservesen.

(Pest.)

Hol vagy , te régi kedvem ?

Hol vagy te , régi kedvem ?
 Te pajkos , vad fiú !
 Fölválta lánytestvéred ,
 A szótlan , méla bú.

Játékszered volt szívem ,
 Hová nem hordozád !
 Nyilként rohanva , vitted
 A nagy világon át ,

Mig végre megbottlottál
 Egy sírhalom fölött ,
 S estedben a játékszer ,
 Szívem , kettétörött.

(Pest.)

Le az égről hull a csillag....

Le az égről hull a csillag ;
 Szemeimből könnyek hullnak.

Nem tudom , mért hull a csillag ?
 Könnyeim halottért hullnak.

Csak hull , csak hull könny és csillag ;
 Egyre hullnak , még sem fogynak.

(Pest.)

Mi volna különös azon....

Mi volna különös azon ,
 Ha néha elmosolyodom
 Vidám , tréfás beszéd felett ?
 Felhős ég is mutat derűt ....
 Csakhogy , midőn a nap kisül ,
 A felhő keble megreped.

(Pest.)

Ő a kedves drága kis leány....

Ő , a kedves drága kis leány ,
 Ő s az élet lakták szívemet ;
 Mint repkény a fákat , a remény
 Átszövé e tündérteremet.

Kis leánykám elment .... elvivék ....
 Most alatt a mély házban lakik ,
 Mellynek egyszer elzárt ajtaja
 Meg nem nyíl az ítéletnapig.

S a leánynyal elment életem ....
 Kikisérté .... odakinn maradt ,
 S elfoglalni régi lakhelyét
 Nincsen benne semmi akarat.

Igy lett szívem csöndes és üres ,
 Egy elpusztult ház , bús , laktalan ;

Rajt az árva repkény, a remény,
Leng sohajtásim fuvalmiban;

S mert a földön ápolója nincs,
Feltörekszik, fel az ég felé....
Oh, csak a rontó kételkedés
Sarját mindig el ne metszené! —

S ki lesz új lakó szívemben, melly
Nem sokára végkép romban áll?
Legfőlebb is egy vén remete,
És ez a remete a halál.

(Pest.)

Álltam sírhalma mellett....

Álltam sírhalma mellett
Keresztbe font kezekkel....
Mozdulatlan szoborként....
A dombra szögzött szemmel.

Áll a hajós a parton
S a tengeren tekint szét,
Melly koldussá tévé, melly
Elvette minden kincsét.

(Pest.)

Hazugság, a mit....

Hazugság, a mit annyiszor hallottam,
Hogy ölni képes a nagy fájdalom,
Különben már rég nem volnál magadban,
Veled fekünném, édes angyalom!
A fájdalom nem éles fejsze, mellynek
Csapásától az élet fája dől....
A fájdalom féreg, melly lassan, lassan,
De nem fáradva, folyvást rág belől.

(Pest.)

Barátim, csak vigasztalással....

Barátim, csak vigasztalással
Ne szomorítanátok engem!
A bú egyetlen kincs, a mellyet
A szerelemtől örököltem;

S e kincset híven őrzi szívem,
(Mert a szív üresen nem állhat,
Kell, hogy legyen mindig lakója,
Akár öröm, akár búbanat;)

E kincset el nem tékozolnám
A föld minden gyönyöreért sem,
Minden darabja dallá olvad
Lelkemnek titkos műhelyében.

S minden dal kö egy épülethez,
Melly a felhőket érni fogja;
E büszke, fényes épület lesz
Kedves halottam Pantheonja.

(Pest.)

Jőj, tavasz jőj!....

„Jőj, tavasz, jőj!” — gondolám az ősszel, —
„Várlak, mert boldogsággal jössz el;
Kinn falun lesz ifju, szép galambom,
És szabad lesz őt meglátogatnom;
S hogyha tőle száz mérföldre lennék,
Száz mérföldről is hozzája mennék.
Ha jön a nap hajnal-ölelésre,
Ha megy a nap éj-fölébredésre,
És a hold, a zultán, ha belépe
Csillaglyányos gazdag háremébe:
Én galambon hü árnyéka leszek,
Követője minden lépésének,
Mig szerelme, mint, tavasz! virágod
Melegülő keblén kicsirázott,
És a míg ő e virágot szüzi
Pirulással én szívemre tűzi;
S mért ne tűzné? s lehetetlenség-e?
Hogy menyasszonycsók leend a vége.
Jőj, tavasznak illatos füzére!
Tegyelek föl jegyesem fejére.” . . .

* * *

Jőj, tavasznak illatos füzére!
Tegyelek föl sírja keresztjére.

(Pest.)

Be szomorú az élet én nekem....

Be szomorú az élet én nekem ,
Mióta eltemették kedvesem !
Csak úgy lézengek , mint az ős virága ,
Melly minden szellő érkezésivel
Egy-egy megszáradt szirmot hullat el,
S melly csüggedt fővel kimulását várja.

A fájdalom gyakorta megrohan ,
Mint éhező vad , mérgesszilaján ,
S éles körmét szívembe vágja mélyen.
Kiáltok a sors ellen átkokat ,
A melly az embernek mennyet mutat ,
Hanem megtiltja , hogy belé ne lépjen.

Legtöbbször csöndes , néma bánatom ;
Élek ? nem élek ? szinte nem tudom.
Jön és megszólít egy két jó barátom ;
Beszédeikre ritkán felelek.
Örültem egykor , hogyha jöttek ,
Most , hogyha mennek , szívesebben látom.

Gyakran bolyongok föl s le czéltalan ,
Bolyongok , míg — azt sem tudom , hogyan ? —
A drága kis lyány sírhalmához érek.
Édes remény tart ottan engemet ;
Remélem , hogy majd szívem megreped ....
Mért csálnak mindig , mindig a remények !

(Pest.)

Panaszkodám hát?....

Panaszkodám hát? elpanaszolám
Szívem baját, bűját az embereknek?
Miként, ha ujját megmetszé, a gyermek
Panaszkodik.... szégyen, szégyen reám!

S volt a panasz végtére is miért?
Hisz a keservét mutató kebelnek
Vagy száналommal vagy gúnynyal fizetnek,
S egyik sem kell.... egyik, mint másik sért.

Vagy elmondhattam szóval sorsomat?
Elmondhattam? mi az: midőn a lélek,
Sírhalma mellett porló kedvesének,
Egy kínba fúló életet sirat.

És én még is, még is panaszkodám
Kislelkűen, gyáván az embereknek,
Miként, ha ujját megmetszé, a gyermek
Panaszkodik.... szégyen, szégyen reám!

De többé, többé nem panaszkodom,
Büvös szigetté fog változni keblem;
Honnan ki nem fog út vezetni, mellyben
Elátkozottan él a fájdalom

(Pest.)

Hatalmas orvos az idő....

Hatalmas orvos az idő; előbb utóbb
Minden sebet befog.
Bármennyit szenvedek: ez orvos által majd
Én is meggyógyulok.
A bú, melly most sötét felhők villámtüze,
Lesz nyájas hold sugára,
Melly tündökölni száll szelíd emlékzetem
Morajtalan tavára.

És fon talán a sors nem fáradó keze
Egy rózsás kötelet,
Melly összefűzi majd az életvágyat és
Fölépült szívemet.
Ekkor, gondolható, a könnyek és a szók
Mi keserűk lehetnek,
Mellyekkel a tört szív örökre búcsut mond
Remény-vagy élvezetnek.

Azért szeretném most, midőn hült kebelem
Vágy-, kívánságtalan,
Azért szeretném most, ha elmennék oda,
A hol Etelke van.
Öleld fel, oh halál, kifáradt éltemet,
És tedd a temetőbe,
Mint keblén elszunyadt magzatját a szülő
Letészi bölcsejébe.

És hogyha meghalok, ohajtásom csak egy,
Barátim, töletek:

Hogy engem a mellé a kedves kis leány
Mellé temessetek.

Mik voltak álmaink , majd minden éjfélen
Elmondjuk ott egymásnak ,
S egyszerre indulunk , ha ébresztő szava
Zeng a föltámadásnak.

(Pest.)

Játszik öreg földünk....

Játszik öreg földünk
Fiatal sugarával a napnak ;
Pajkos enyelgés közt
Egymásnak csókokat adnak.

A Duna hullámin,
Bérczén , völgyén a vidéknek ,
Tornyokon , ablakokon ,
Mindenhol csókjaik égnek.

Olly jó kedvű a nap
Jöttén , jó kedvű lementén :
Mintha nem is látná
Sírhalmodat , édes Etelkém !

(Pest.)

Kéket mutatnak még....

Kéket mutatnak még a távol erdő
Virító fáin a zöld levelek ?

Tajtézkik még a Duna, mint szilaj mén?
Ha vakmerő harczosként rajt teremvén,
Kergetni kezdi őt a fergeteg.

Pirúl a szép mennyasszony még, a hajnal?
Ha vőlegényét várja, a napot;
S harmatkönyűket sír még a bús özvegy,
Az éj? midőn a csillagokhoz fölme gy,
És látja a sok árva magzatot.

Megmérhetetlen látköröm volt egykor,
Hanem most már nem látom ezeket:
Az a kis domb, melly kedvesem takarja,
Rám nézve kél átláthatlan magasra,
S elrejt előlem földet és eget.

(Pest.)

Ha életében....

Ha életében nem szerettem volna
A szöke fürtök kedves gyermekét:
Övé leendett életem, szerelmem,
Midőn halotti ágyon feküvék.

Mi szép, mi szép volt a halotti ágyon!
Mint hajnalban ha fényes hattyu száll,
Mint tiszta hó a téli rózsaszálon:
Lengett fölöt te a fehér halál.

(Pest.)

E szobában küzködött....

E szobában küzködött az
Élet és halál fölötté,
Míg az élet
Öt, a szépet,
Öt, a kedvest, elvesztette.

E szobában siratám őt
Könnyeimnek tengerével;
— Szenvedésem
Avvagy létem
E tenger mért nem nyelé el! —

E szobában lesz lakásom;
Édes kín lesz laknom itten,
Itten laknom,
Öt láthatnom
Mindig éber emlékimben.

Egy kívánságom leszen, ha
E szobából el kell menni;
Az, hogy engem
Akkor innen
Szent Mihály lova vigyen ki.

(Pest.)

A hó, a holt föld téli szemfedője.

A hó, a holt föld téli szemfedője,
 Az éjen át
 A temetőre
 Leszállt.
 A nap
 Hideg sugára
 Néz komoran
 Le a halottak pusztá országra.

Nem enged a hó a nagy temetőben,
 Csak egyedül
 Etelke sírja
 Körül;
 De itt
 Sem a napfénytől,
 Hanem szemem,
 Síró szememnek szakadó könnyétől.

(Pest.)

Midőn nagyon bánt....

Midőn nagyon bánt a vad fájdalom,
 A várost, a világot elhagyom,
 S oda megyek ki, hol az emberek
 Napestig mélyen alva fekszenek,
 De ha az óra éj felére jár,
 S felhők közt búsong sárga holdsugár:

A szendergőknek álma megszakad,
 S elhagyják mély, sötét tanyájokat,
 S fehér ruhában járnak tétova,
 Míg hajnalt hirdet a kakas szava.
 Ide megyek, a temetőbe, én
 Fájdalmaimnak vészes éjjelén,
 S ha itten, drága sírhalmom felett
 Könyűimnek forrása megered,
 És a könnyükhöz sóhajom vegyül:
 Fájdalmam lassacskán lecsendesül.

*   *

Akkor leszek ám még majd csendesen,
 Ha melléd fekszem, édes kedvesem!

(Pest.)

Tizenkettőt ütött az óra....

Tizenkettőt ütött az óra,
 Fölébredék a harangszóra,
 És ím sötét szobámban egy
 Fehér alak
 Föl és le megy....
 Te vagy, te vagy, kit annyit vártalak,
 Te vagy, boldogságom fájának
 Idő előtt lehullt gyümölcse!
 Jer, karjaim kitárva állnak,
 S kész ajkam, hogy csókját ajkadra hintse,
 Jer, elröpült kedves galambom!....
 De szólt a lyányka halk, fájdalmas hangon:

„Megállj, megállj! előbb megkeresem
 Elvesztett életem;
 Lásd, élet nélkül ott a sírban
 Fekünni olyan szomorú dolog:
 Ott olly sötét és olly hideg van ....
 Én újra élni akarok;
 Megkeresem
 Elvesztett életem.
 Nincs nálad?
 Add vissza, kérlek, hogyha megtaláltad.“ —
 Oh nincs az nálam,
 Meg nem találtam,
 Meg nem találtam drága életed;
 De hogyha az enyém kell: íme vedd! ....
 S átadni akarám
 Tulajdon éltem,
 De már a látomány
 Eltűnt az éjben.

(Pest.)

Anyám, anyám....

Anyám, anyám, oh
 Legjobb s legboldogtalanabb anyja!
 Nincs hát reményed,
 Mit a fösvény való beváltana?

Kiküldözéd, mint
 Galambját Nőé, a reményeket:
 De teljesülés
 Zöld ágával meg egy sem érkezett.

Végső reményed :
Ha majd halálod meg fog hűteni ,
Fölmelegítnek
Még egyszer gyermeked hő könnyei.

Szegény anyám te !
Ez a vigasztalás sem jut neked ;
Elsírta könnyeit
Szerelmesének sírján gyermeked.

(Pest.)

Hiába várlak hát....

Hiába várlak hát ezentúl ?
Megsiratott szép gyermekem !
Meg nem jelensz többé nekem ?
Mint eddig gyakran megjelentél
Szobámban csöndes éjeken.

Eljö az éj , eljö az éjfél ;
Mi haszna jő ? nem jő veled.
Nem látom lengő szellemed ,
S reményem eltörött szárnyával
Födöm be bágyadt szememet.

Hová levél ? miért maradsz el ?
Örökre kedves szép leány !
Hervadt orcám ijeszt talán ?
Ne félj , ne félj hervadt orcámtól :
Érted levék olly halovány.

Oh jőj fel egyszer még sirodból,
Mindennél drágább árnyalak!
Csak hogy még egyszer lássalak;
Aztán mondd, hogy terhedre van bűm,
S többé nem háborítalak.

(Pest.)

Függ már a lant....

Függ már a lant megérintetlenül,
Melylyel keservemet elénekeltem,
Keservem, érted, a sír börtönének
Örök rabjává záratott szerelmem.

Ott függ a lant megérintetlenül,
S ha megpendül a méla nyugalomban:
Az nem az összes hangszernek zenéje,
Egy-egy húr hangja csak, melly ketté pattan.

(Pest.)

Mi bűvösbájos hang....

Mi bűvösbájos hang?
Völgyben csendült meg ünnep-est harangja?
Melly a buzgó falut
Imádkozásra szentegyházba vonja;
Vagy lelke álmaiban
Cseng édesbús emléke a lánykának?
Ki szép és ifju volt
S kinek sírjára könnyeim folyának.

(Eperjes.)

Messze vándoroltam....

Messze vándoroltam, elhunyt édes lelkem,
De mindig, mindenütt, a hol jártam-keltem,
Bánatos emléked, mint egy sötét fátyol
Huzódott utánam sírodnak halmától.

Visszajöttem hozzád. Csókot nem adhattam
Nyájas idvezletül; mélyen vagy alattam.
Lehajtom fejemet árvafüz módjára,
Nem lágy kebeledre, de kemény fejfádra.

Játszanak ujjaim, nem szöke hajaddal,
Tán már hamvaiddból sarjadt fűszálakkal;
És hallok suttogást, nem kedves ajkadét,
Hallom suttogni csak a temető szelét.

Ekképen merengek sírod csendes halmán,
A lefolyt időre nyugottan gondolván.
Nyugott már kebelem. Fájdalmam szélvésze
Kitombolt, elzúgott, megszűnt, elenyésze.

Alvó tenger a mult. Halálod a köszirt,
A mellyen reményim sajkája kettétört,
Ez a durva köszirt most már olyan szépen
Áll a látkör végén a kék messzeségben;

És állani fog az szemem előtt váltig.
Szívemen lesz képed, Etelkém, halálig!
Függni fog szívemen képed, mint domború
Sírodnak fejfáján e hervadt koszorú.

(Pest.)

Vahot Sándorhoz.

Szent a költő lantja ,
A föld működését
Csillagtáborából
Örszemekkel néző
Isten adománya ;
Ő beszél a rezgő
Húrok énekében ,
Majd vigasztalólag ,
Majd pedig fenyítve ,
Mint a nép erénye
Elvetett magvából
Vagy konkolyt arat , vagy
Tántorodva lép a
Nemesebb törekvés
Tiszta ösvényéről
A lealjasulás
Iszapos gödrébe.
Szent a költő lantja ,
És nekem nagyon fájt
Látnom , hogy van olyan ,
És hogy nem kevés van ,
A ki e szentséghez
Nem fél vakmerően
Nyúlni szennyes ujjal ,
S hogy csak fényes álarcz
Sok költő beszéde ,
Melly sötét szívének
Foltjait takarja.
Szebb örömeimnek

Napja volt azon nap,
Mellyben a te kebled
Rejtekébe láttam,
S láthatám, hogy benned
Egy a költő s ember,
Hogy dalod s dalodnak
Kútforrása, szíved,
Tiszta egyaránt, mint
A nap és sugára.
Bizalommal adtam
Kezemet baráti
Szorításra, és te
Vissza nem taszítád;
S ha Etelke meghült
Szíve ott alant nem
Porlanék a sírnak
Hold- és csillagatlan
Éjjelében: ah, ugy
Tán nem csak barátod
Lettem volna egykor.
Megtörtént! . . . . a multat
A jelen keserve,
A jelen siralma
Vissza nem teremti.
Enyhítsd legalább te,
Enyhítsd a barátság
Balzsamolajával
Veszteségem sebjét,
És ne bánd, ha ollykor
Elmerengve csüggök
Bámuló szemekkel
Hitvesednek arczán,
Oh ne bánd, barátom!
Hamvadó testvére,

A szegény Etelke
Elvesztett vonásit
Keresem csak ottan;
S ha lelek közülök
Bárminő kevést is:
A remények eldőlt
Tündércsarnokából
Szent ereklyeképen
Tartom emlékimnek
Drága kincstárában,
S őrzöm a felejtés
Eltörlő kezétől,
Mint a megfagyástól
Őrzi a világot
A meleg verőfény.

(Pest.)

A toronyban delet harangoznak...

A toronyban delet harangoznak,
A fejem tetejére süt a nap.
Hejh, ha olyan közel volna sírom,
Mint a millyen rövid az anyékom.

Kihozta az ebédet a gyerek;
A mint látom, egy kis bort is küldtek.
Beh savanyú!.... de csak kiürítem,
Hiszen még savanyúbb az életem.

Élet, élet, áldástalan élet!
Számadásod velem mikor végzed?

Mikor mondod: menj isten hírével,
 Porladozzál porló szeretőddel!

(Pest.)

Igy is jó.

Megkopott a mentém préme,
 A sarkantyúm rozsdás, görbe,
 Nincs a kucsmám félrecsapva,
 Nincs a bajsom kipödörve.

Így is jó illy bús legénynek,
 A kit elhagyott rózsája,
 És lement a földbe mélyen,
 Hogy ne is nézhessek rája.

(Pest.)

Hír.

Mi hát az a hír, a költőnek híre?
 Hogy annyi a bolondja és irígye?
 Van-e, van-e, ki nem sovárg utána?
 Van-e, van-e, kinek az nem bálványa?
 S méltán! a hír fönséges terebély fa,
 Királyi széknél pompásabb árnyéka,
 Zöld ágait ki századokra nyújtja,
 Rontó enyészet vésze nem fog rajta,
 S hozzá magzatjai a késő világnak
 Zarándokolni áhitattal járnak.
 Oh szép, oh szép a hír borostyánfája!

Nem is csoda, ha hervadás nem bántja,
Hiszen tövét a meggyilkolt boldogság
Kiontott vére és könnyűi mossák.

(Pest.)

Elfojtott könnyek.

Úgy sírhatnék!.... megbántott valami,
Nagyon megbántott, mondhatatlanul.
És a felhővel a lélek rokon:
Megkönnyebbül, midőn esője hull.

De én nem sírok, nem szívelhetem,
Megfogadám, hogy többé nem sírok.
El, könnyek!.... szívem úgy is olly üres,
Mégfértek benne, oda folytatok.

(Pest.)

A világ és én.

Megvetésem és utálatomnak
Hitvány tárgya, ember a neved!
A természet söpredéke vagy te,
S nem király a természet felett.
A teremtés legutósó napján
Alkotott az isten tégedet,
Elfáradt már ekkor a munkában,
S így jelessé nem teremthetett.

Szereték téged egykor, s szívem
Veled hű szövetséget kötö,
Megvetésem és utálatom lett
E szövetség kettős gyermeke;
Jól ismerlek, te nem érdemelsz mást,
Nem, mint megvetést s utálatot....
Szolgazsarnok! vagy nyalod más talpát,
Avvagy talpad mással nyalatod.

S azt hiszed tán, te nyomoru pára!
Mint te, én is olyan rab vagyok?
Azt hiszed, hogy én dicséretedre
Vagy gyalázatodra hallgatok?
Azt hiszed, hogy tettben és írásban
Engem aggódásnak férge rág,
És szorongva kérdezem magamban:
Mit fog erre szólni a világ?

Hidd, ha jónak látod; ámde tudd meg:
Én nem függök tőled semmiben,
A milly útat választott magának
Lelkem, rajta egyenest megyen.
És ha tetszik engem fölemelned,
Ám emelj föl, mint bálványodat;
Ha fölültetsz fejed tetejére,
Majd kirúgom szolgálodat!

(Pest.)

Költő lenni vagy nem lenni.

Légy átkozott, te átkos pillanat,
Mellyben fogantatám,
S te, mellyben kínnal a kín emberének,
Költőnek szült anyám!
Oh költészet, te a
Gyanútalan szív csalfa pókhálója,
És azután foglyodnak
Olly irgalomtalan fojtogatója!

Véreből már te olly sokat szívál,
Mérges fulánku pók!
De szálaid bármilyletén kuszáltak,
Még elszaggathatók.
Letépem azokat,
Bármint keresztülszöték, fonták szívem,
S ha összenöttek már:
Ugy velök együtt szívem is kitépem!

De véreből e gyilkos férget én
Többé nem hizlalom,
Ugy is mi lenne a kiszívott, elfolyt
Vérért a jutalom?
Dicsőség legfőlebb,
Ez a szem fényét elvakító semmi;
És még az is nagy kérdés:
E semmi is fog-e jutalmam lenni?

Széles folyódon úszom ezután,
Oh mindennapíság!

Ballagsz velem majd, és csendes folyásod
Sziklák közé nem vág.
Nem lesz hirem, nevem,
Tán a boldogság karjai sem várnak,
De lesz még is nyugalmam,
S a nyugalom fele a boldogságnak. — —

És elnémuljak mindörökre hát?
Egy hangszer életem;
E hangszer ép még, s azt, mint elromlottat,
A szögre föltegyem?
Hallgasson örömem?
Ne légyen hangja többé fájdalmamnak?
Hallgathat-e a tenger,
Midőn hullámin szélvészek rohannak?

Nem, költészet, nem hagylak el soha,
Mert nem hagyhatlak el!
Táplálni foglak a gyötört kebelnek
Legforróbb vérivel.
Nem bánom: tépj, emészszt,
Másoktól meghallgattatást sem várok,
Azért éneklek, költök,
Mig végső csepvérem ki nem szivárog!

(Pest.)

Szerelemvágy.

Szeretnék már szeretni újlag....
Mit ér a kert, ha rózsát nem terem? .
Ha szerelemmel nem diszeskedik,
Mit ér az élet, ifjuság nekem?

Szerettem én, s csak búját érezém
A szerelemnek mind ez ideig,
S e bú mindennél édesebb vala,
Mire szívem csak emlékezhetik.

Oh istenem; ha gyötrelmében is
Illy boldogító már a szerelem:
Hát akkor még minő lehet, ha a
Szívben szelíd mosolygással pihen!

Lelkem bolyongó, hontalan madár,
Keresve száll: fészket hol rakja meg?
Hol a leányszív, a melly megnyilik
Tanyát ohajtó érzeményinek?

De bár szeretni vágyok újlag,
A holt leánykát nem feledtem el....
A hegytetőn még ül a téli hó,
Midőn tövében már virág fesel.

(Pest.)

Gyors a madár, gyors a szélvész....

Gyors a madár, gyors a szélvész,
Gyors a villám;
Hanem az alföldi betyár
Még gyorsabb ám!

Ma ő kelme csikót szerez
Kecskeméten,
Szentmártonnál az nap át is
Megy a réven.

Holnap a csikót eladja
Fehérváron,
Eladja, még újat is lop
E vásáron.

Holnapután már valahol
Becskereken
Lovagol egy karcsu fakón :
A deresen.

(Pest).

Piroslik a kecskerágó....

Piroslik a kecskerágó
Szőlő árka mellett.
Az árokban tehéncsordás
Kutyája megellett.

Tehéncsordás, vízbe ne hányd
A kutyakölyköket!
Tudod-e, hogy sok legénynek
Tetszik feleséged?

Alattomban környékezik
Házad a legények;
Uzítsd rájuk a kutyákat,
Majd mikor felnőnek.

(Pest.)

Kicsapott a folyó....

Kicsapott a folyó ,
Vízben úszik a táj.
Túl a vizen lakol ,
Édes rózsám , ne várj.
Elvitte az árvíz
A töltést , a hidat ;
Amott megy a híd ből
Az utósó darab.

Magam egy halomról
Nézek át a vizen ;
A vizen keresztül
Galamb száll sebesen.
Nem is tudom ugyan :
Galamb-e igazán ,
A mi ott száll .... vagy az
Én sohajtásom tán ?

(Pest.)

Pest.

Hiába , Pest csak Pest , tagadhatatlan !
S én Pestnek mindig jó barátja voltam ,
És a hol csak kell , hát pártját fogom.
Volt itt nekem sok kellemes napom.
Kivált h' az utcán kóborolhatok :
Az angyaloknál boldogabb vagyok.

Egy óriáskigyó báméskodásom ,
Végighuzódik a népsokaságon.
S aztán itt minden olyan érdekes ,
A sziv örömében csak úgy repes.
A vargainasok pofozkodása ,
A bérkocsiknak embergázolása ,
A zsebmetszők , a pörölő kofák
Az embert mind igen mulattatják.
S azt kell még látni , hogyha szép időben
Sétára kél a tarkabarka nőnem ;
Mi szépek ők , mi szépek , teringette ,
Elöl kifestve és hátul kitömve.
Hát a hol a dicső arszlánok járnak !
Azt nevezem aztán baromvásárnak.

(Pest.)

Orbán.

Komor , mogorva férfiú
Volt Orbán ,
Bár olly vidám hajnal pirult
Az orrán.
De hisz mogorva ép azért
Volt Orbán ,
Mert olly vidám hajnal pirult
Az orrán.
Oka egyébiránt maga
Volt Orbán ,
Hogy olly vidám hajnal pirult
Az orrán.
Temérdek borfélét ivott
Meg Orbán ,

Vidám hajnal azért pirult
Az orrán.

(Pest.)

A sorshoz.

Egyet mondok , sors , kettő lesz belőle ;
Nekem csak egy leány szerelmit add ,
S érette én átengedem cserébe
Minden , de minden . . . . adósságomat.

(Pest.)

Téli világ.

Megölte valaki magát ,
Az hozta ezt a rút időt.
Fuj a szél , tánczol a tányér
A borbélyműhelyek előtt.
Hol a boldogság mostanában ?
Barátságos meleg szobában.

A napszámos , napszámosné
Tuskót fűrészrel és hasít ;
Darócz pólyában gyermekök
A szélvészszel versenyt visít.
Hol a boldogság mostanában ?
Barátságos meleg szobában.

Jár nagy léptekkel föl s alá
A katona az őrhelyen ,

És számlálgatja lépteit;
Kínjában mást mit is tegyen?
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

A hosszú lábu drótostót
Kopott gubáját czepli;
Az orra érett paprika,
S hidegtől folynak könnyei.
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

Barangol a vándorszínész
Egy falutól a másikig;
Meleg ruhája nincs ugyan,
De mindazáltal éhezik.
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

Hát a cigány? . . . . vaczog foga
A rongyos sátorok alatt;
Kopogtat a szél, és bemegy,
Bár a cigány nem szól: szabad!
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

Megölte valaki magát,
Az hozta ezt a rút időt.
Fuj a szél, tánczol a tányér
A borbélyműhelyek előtt.
Hol a boldogság mostanában?
Barátságos meleg szobában.

(Pest.)

A nap.

Mi az a nap? mi az a nap?
 Nem is nap az tulajdonkép.
 Ugyan mi hát? .... hát semmi más,
 Mint egy nagy szappanbuborék.
 Valami óriásfiú
 Kifújja reggel keleten,
 S szétpattan este nyugaton. —
 És ez minden nap így megyen.

(Pest.)

Mulatság közben.

Most már mulassatok, kedves barátim,
 Az én mulatságomnak vége van;
 A tréfaságok, az elmés beszédek,
 Az ének, a bor, mind haszontalan.

Az embernek mért is van gondolatja?
 Lássátok, én olyan bolond vagyok:
 Mikor legvígabb a jelen, jövőbe
 Ragadnak rögtön a gondolatok.

Az a jövő! az a kegyetlen szélvész,
 Melly szétzilál benünket, szerteszét;
 S lesz-e azontúl még találkozásunk?
 Vagy halljuk-e csak egymásnak hírét?

Igen , halljuk ! majd elbeszéli a hír :
 Ez és ez és ez nyugszik . . . . oda lenn . . . .
 Haszontalan história az élet !
 Miért is van , vagy mért nem végtelen ?

(Pest.)

Rosz verseimről.

Tán én nem tudnék írni
 Mindig jó verseket ?
 De szívem főérénye
 Az emberszeretet.

Valóban ! . . . . már pedig ha
 Mindig csak jót írok ,
 Mivé lennének úgy a
 Szegény kritikusok ?

Időnként valamicske
 Ezeknek is csak kell ,
 S ők minden hulladékot
 Gyönyörrel falnak fel.

Rágódjanak szegények ,
 Csak élösködjenek !
 Hiszen , ha nem csalódom ,
 Tán ők is emberek.

(Pest.)

Egy szép hölgy emléke.

Ládámat tolvajtól nem féltem én,
Mert olly üres, mint sok tudós feje.
Szivemben hordom kincseim .... szivem
Sok szép emlék kincsével van tele.

Ah, mon dieu, ha végig gondolom
Egy gözhajói utazásomat:
Minő boldogság! .... útitársamúl
Egy gyönyörűséges szép hölgy akadt.

Hölgyek körül én szégyenlős vagyok,
Előbb tehát csak némán bámulám;
Elszántam végre magamat, mivel
Olly nyájasan pillantgatott reám.

Kitudtam a beszélgetés között,
Hogy ő német színésznő s Pestre mén ....
Hohó, színésznő, már kész a kaland!
Háborgó szívvel ezt gondoltam én.

S ebédre mentünk. Az ebédnél a
Szép hölgy bevágott vagy két itcze bort.
Hanem dicséretére mondhatom:
Nem is látszott meg rajta, hogy ivott.

(Pest.)

Azokhoz az én jó pesti pajtásaimhoz.

Hah, börtönöm ajtaja megnyílt,
— Nem börtön-e a hivatal? —
Csókolgat a drága szabadság
Édes, tüzes ajkaival.
De lelkem hová lett? . . . . merre, o lélek,
Szárnyad suhogási merre vivének?

Mi messze, mi messze röpülsz már,
Végetlen előtted az ut;
Hiába suhanna utánad
A fecske, nyomodba se' jut.
El lelkem után a messze világba! . . . .
De vissza mi tart? szív, monddsza, mi bánta?

Távozni! e gondolat úgy fáj,
Ugy fáj nekem . . . . és mi okért?
Volt itt szeretöm, hanem az már
A sírhalom éjibe tért.
És nem vagyok én már senki barátja.
E pusztá üres szót lelkem utálja.

Pajtásaim! értetek a bú;
Elhagyni, fiúk, titeket,
Ez fáj nekem, ez szomorít el,
Ez ver kebelembe sebet . . . .
De nem! mi vigadtunk minden időben
Igy hát szomorú a búcsu se legyen.

Föl, czimboraság, vigalomra,
S pogány legyen a vigalom:

A bút kiürült poharakkal
 Kegyetlenül üssük agyon,
 Hogy, majd ha jön a sor kézszorításra,
 Őt könnyre fakadni senki ne lássa!

(Pest.)

Mi kék az ég!

Mi kék
 Az ég!
 Mi zöld
 A föld!
 Zöld föld felett, kék ég alatt a
 Hangos pacsírta füttyörész;
 Dalával a napot kicsalta,
 A nap rá gyönyörködve néz.

Mi kék
 Az ég!
 Mi zöld
 A föld!
 Zöld a föld, kék az ég, tavasz van ....
 És én olly sült bolond vagyok,
 Hogy idebenn a szűk szobában
 Kadencziákat faragok!

(Eperjes.)

Ki a szabadba !

Ki a szabadba , látni a tavaszt ,
Meglátni a természet színpadát !
Az operákban ki gyönyörködik ?
Majd hallhat ott kinn kedves operát.

A természetnek pompás színpadán
A primadonna a kis fülmile ;
Ki volna , énekesnők ! köztetek
Merész : versenyre kelni ő vele ?

Megannyi páholy mindenik bokor ,
A mellyben ülnek ifju ibolyák ,
Miként figyelmes hölgyek .... hallgatván
A primadonna csattogó dalát.

És minden hallgat , és minden figyel ,
És minden a legforróbb érzelem ....
A kösziklák , e vén kritikusok ,
Maradnak csak kopáran , hidegen.

(Eperjes.)

P . . . . y Vilma kisasszonyhoz.

Ifjú szivecskéd legelőször játsza
A szerelemnek szép játékait.
Gyönyör nekem e játék láthatása ,
Nem én vagyok bár , a kit boldogít.

Ki is ne volna lelkesült néző ott ,
Hol a szív első mozdulásra kél ?
Nem olyan-e ez , mint ha rózsabokrot ,
Virító rózsabokrot ráz a szél ?

Az égő szív , ez a rózsának bokra ,
Lengő fuvalmak érzeményei ,
S hull a bokorról a halvány arcokra
Piros level , ha a szél lengeti.

Ha szép orczádat ekkép égni látom ,
Oh lyányka , szíved érzeményitül :
Derül kissé az én sötét világom ,
Mit szerelemnek napja elkerül.

Költőkebelnek nem szolgál szerencse ;
Tudod szerelnem bús történetét :
Volt életemnek egy királyi kincse ,
Koldús vagyok , mert azt eltemeték.

Szempilláidnak fekete virágán
A részvét könnyharmatja reszketett ,
Midőn előtted szívemet kitarám
És elbeszélém e történetet.

Ekkor , leányka , jó leányka , téged
Édes testvéremül fogadtalak.
Kössük meg ezt a drága szövetséget
Egy csókkal , Vilmám , és én áldalak.

Különben is te voltál , a ki mondád ,
Hogy megcsókolni a költőt szabad ;
Szép állításod , lyányka , teljesítsd hát :
Tedd ajkaimra testvércsókokodat !

(Losonecz.)

Az erdei lak.

(Költői verseny Kerényi és Tompával.)

Mint a szív az első szerelemnek titkát,
Rejti a kis kunyhót bérczek koszorúja;
Meg nem árt erőtlen szalmafüdelének,
Ha dühét a szélvész e vidékre fúja.

Szalmafüdelét beárnyékozza hűsen
Susogó erdőség rezgő lombozatja,
Min magát a vígan fütyölő rigófaj
És a búsan bűgő vadgalamb ringatja.

Mint a kergetett őz, fut le gyors futással
Kis patak magasról a völgy mélységébe;
Két felől virágok, mint kaczer leánykák,
Kandikálnak a víz fényes tükörébe.

S a viráglyánykákhöz jönnek az imádók,
Égő szenvedélylyel jönnek a vadméhek,
S élveznek szerelmet. Hejh, de sok megjárja!
Vízbehullás vége részeg örömének.

A nap és a szellő szánakozva nézi;
Levelet hajít le a szellő, számára,
És ha fennül már ez életmentő sajkán,
Megszárítja szárnyát a jó nap sugára.

A hegyek tetőin duzzadó emlőkkel
Jár az anyakecske gödölyéi mellett.
Kikerült ettől s a vadméhektől mindig,
Mi a kunyhó kicsiny asztalára kellett.

S bűgő vadgalamb és fűtyölő rigófaj
 Nem félnek, hogy őket csalják lépvesszőre ....
 Önmagáról tudja e lak népe, milyen
 Édes a szabadság tiszta levegője.

Nincsen itten rabság, nincsen itten urkény,
 Melly parancsolatját mennydörögve adja;
 Csak az égiháborúnak zeng koronként
 Istentiszteletre buzditó szózatja.

És az isten jó, ő nem soká haragszik;
 A dorgáló felhők torkait bezárván,
 Újlag mosolyg .... a megengesztelődött
 Isten mosolygása: tündöklő szívárvány.

(Eperjes.)

A varróleány.

Varróleány a szeretőm,
 Az az hogy én őt szeretem,
 Olly fennhangon kiáltja ezt
 Vadúl ugrándozó szívem,
 Hogy semmi kétség benne. —
 Bolondos egy história talán;
 De már egyéb nincs hátra:
 Szeress te is, te szép varróleány!

Szép vagy, de szép orzáidat
 Az ember addig nézi csak,
 A míg nem látja sugarát
 Lelked dicső villáminak.

Minden szavad egy villám,
Melly szemfényét ölö szikrákat hány;
Nem ismerem még párod
Az elmésségben, szép varróleány!

S azonkívül hogy tündökölsz
Az elmésség sugáriban:
Ki olly könnyen megbukhatál,
Erényednek közhíre van.
Elmés vagy, mint az ördög,
S jó, mint az angyal.... hogy ne hajtánám
Meg térdeim előtted,
Te szép, elmés, te jó varróleány!

Meghajtom íme térdemet,
Emelj föl engem szívedig;
Ennél följebb nem vágyok én,
Hisz ott a menny, a hetedik.
Itt várok térdepelve,
Ruházd a „szerető“ czímet reám,
Vagy varrd meg szemfedőmet,
Ha nem szeretsz, te szép varróleány!

(Losonc.)

Van a nagy alföldön csárda sok....

Van a nagy alföldön csárda sok.
Azok közt, a kiket én tudok,
Legkülönösebb a Betekints —
Ennek széles földön párja nincs.

Menni akar, de csak dűledez,
Mint ivója, kiben sok a szesz!
Födele is félre van csapva,
Mint a részeg ember kalapja.

(Késmárk.)

Piroslik már a fákon a levél....

Piroslik már a fákon a levél,
Süvölt köztök, süvölt az őszi szél,
Homályos a nap, a mező deres;
Pásztor, betyár meleg tanyát keres.

Meleg tanyát a pásztor csak talál,
Vár ott reá kulacs bor, tele tál.
Ha kifogy a kulacs bor s tele tál,
Lágy párnán felesége vele hál.

Betyár embernek jó tanyája nincs,
Minden felől csörög rá rabbilincs.
Száras bokorban huzza meg magát,
Átkozza a hűs őszi éjszakát.

(Dömsöd.)

Paripámnak az ő színe fakó....

Paripámnak az ő színe fakó,
Szöre, mint a vert arany, ragyogó;
Paripámnak az ő neve csillag,
Gyors a lába, mint a hullócsillag.

Hejh szép lovam , hejh jó lovam , fakó !
Hol az egyik lábadról a patkó ?
Hadd vigyelek , lovam , a kovácshoz ,
Azután majd vígy el a rózsámhoz.

Hejh , tüzes a kovácsnak a szene ,
De tüzesebb rózsámnak a szeme.
Hejh , lágy a vas a kovács szenétől ,
Lágyabb szívem a rózsám szemétől.

(Igló.)

Fekete kenyér.

Miért aggódol , lelkem jó anyám ,
Hogy kenyeretek barna , e miatt ?
Hisz meglehet : ha nincs idehaza ,
Tán fehérebb kenyérrel él fiad.
De semmi az ! csak add elém , anyám ,
Bármilyen barna is az a kenyér.
Itthonn sokkal jobb ízű én nekem
A fekete , mint máshol a fehér.

(Szalk-Szentmárton.)

Holdvilágos éj.

A hold az égen egy ezüst lant ,
Megannyi húr a sugarak ;
A hold ezüst lantján a szellők
Szellemkezekkel játszanak.

Egy faluhoz közelg a vándor ,
 Egyúttal költő is talán ?
 Mert úgy elandalodva csügg a
 Holdon s elömlő sugarán.

Megy, megy tovább a méla vándor ,
 S eléri végre a falut ;
 A faluban csend, néma csend van ,
 Népsége régen elalutt.

A kántor háza kapujánál
 Szép hajadon leány zokog ;
 Az este hűs . . . . ő pongyolában . . . .
 Reszketnek a gyöngéd tagok.

A vándor arra ballag és szól :
 „Mi lelt, mi lelt, szép hajadon ?
 Felelj, legszebbik holdsugár te ,
 Segíthetek-e bajodon ?

Hűségtelen kedvest siratsz tán ?
 Ha én lehetnék kedvesed ,
 Olyan lennék, hogy a világ még
 Nem láta olly hűségeset.

Légy holdvilágom, szép leányka !
 S nem bánom: a sors bármit ad ;
 Legyen örök éj létem . . . . csakhogy
 Örökké lássam holdamat !“

Igy szólt a vándor lelkesedve ,
 De a leányka nem felel ;
 Csak áll és némán nehezíti
 Kis kendejét könnyűivel.

A hold a kántor szobájába
 Sugárait most beveti;
 A kántor, a lyány részeg apja,
 Benn feleségét döngeti.

(Ilatvan.)

Rég veri már a magyart a teremtó....

Rég veri már a magyart a teremtó,
 Azt sem tudja: milyen lesz a jövő?
 Lesz-e még ezen a földön jó napja?
 Örüljön-e, búsuljon-e? nem tudja.

De ha isten bút adott e nemzetnek,
 Azt is adott, mivel a bút ölje meg.
 Hol terem több jó bor és több szép leány,
 Mint itt, belül Magyarország határán?

Leányt ide, leányt az én ölembe!
 Hadd szorítsam két kezemmel szivemre,
 Hadd szijam ki édes lelkét csókommal,
 Vessek számot sok keserű bajommal.

Hát az a bor? hejh, a borral ide már;
 Sirja belém piros könnyét a pohár!
 Piros könnye tüzes, mint istennyila,
 A kialutt életet is meggyújtja.

Te meg, cigány, húzd rá, majd kifizetem;
 De úgy húzd, hogy megrepedjen a szivem,
 Repedjen meg örömébe', bujába'....
 Így vigad a magyar ember, hiába!

(Pest.)

Liliom Peti.

Liliom Peti volt ám csak
A derék legény!
Alig akadt volna párja
A föld kerekén.

Emberül megült ő minden
Paripa hátán;
Le nem vetette volna a
Hétfejű sárkány.

A mennyi bor öt más embert
Döntött volna meg:
Annyi még jó formán meg se'
Kottyant Petinek.

S a hol vele elvágatott
Gyors paripája,
Majd megveszett a falusi
Lyányság utána.

De nyakravalója lett a
Hóhér kötele....
Mért? azért, mert Angyal Bandi
Lelke bújt bele.

(Pest.)

Fresco-ritornell.

Mihelyt megpillantottalak , menyecske ,
Bordám alatt ez a kis húsdarab
Ugrálni kezdett , mint sziklán a kecske.

Azóta mellem folyton égő katlan ,
S a láng mindig tovább , tovább harap ....
Csak te ne volnál olly meggyujthatatlan !

Kebled fehérő , mint az alabastrom ,
De búm sötét , mint holmi ócska klastrom ,
S csak a halál lesz dúlt szívemre flastrom.

(Igló.)

Magyarország.

Te sem termettél ám szakácsnak ,
Magyarország , édes hazám !
A sült egy részét nyersen hagynád ,
S elégetnéd más oldalán.
Mig egy felől boldog lakóid
Megfúlnak a bőség miatt :
Hát más felől meg éhhalállal
Megy sírba sok szegény fiad.

(Eperjes.)

Gyalázatos világ.

Gyalázatos világ! mit nem gondolsz ki még?
Hogy szívemet sebezsd . . . .
De mért panaszlanék?
Hisz a mi megtörtént: mind, mind várhattam ezt.
Az én pályám nem mindennapi pálya,
S ki új utat tör: gaz és tüske várja.

Uj pályámon paréj, tövis közt gázolok;
De megyek egyaránt,
Bár fájdalmas dolog,
Ha sziszegő kígyók mérges fulánkja bánt.
(Az én utamban sok a kígyófészek,
S hogy eltiporjam, én beléje lépek!)

Jó, hogy sebemre az ég orvosságot ad.
Keblem varázsfüve
A büszke öntudat,
Melly tőlem már olly sok fájdalmat elveve.
Ha ez nem volna, a kígyók marása
Eddig szívemnek közepében ásna.

Mardossatok csak hát, ti kígyófajzatok!
Eltiprom köztetek,
Kit eltiporhatok,
S a kit nem: azt majd az idő gyilkolja meg;
Mert az idő a jobb lelkek segéde,
Kiáll ezeknek védelmezésére.

Idő, hű gyámolóm! benned megbízhatom,
Ha úton útfelen

Sárral dobáltatom . . . .

Ha senki nem lesz is , leszesz te majd velem ;
A mellyet a szennyes világ dobott rám ,
Megtisztítod te majd a sártul orczámm !

(Pest.)

Egy hajfürthöz.

Barna lyányka szép fejről
Kaptam e hajfürtot én.
Én s e fürtt együtt pihentünk
A leányka kebelén.

A bucsúnak órájában
Adta emlékül nekem ;
A bucsú órája óta
Mindig itt volt szívemen.

Oh ha nézem e hajfürtot :
Minden percz eszembe jut ,
Mellyben a boldogság szárnyán
Mennybe nyílt előttem ut ;

A letűnt szerelmi órák
Körülöttem lengenek ,
Mint vidám csillagsugáros
Túlvilági szellemek.

Nézlek , nézlek , drága hajfürtt ,
Hosszan nézlek tégedet ,
A ki üdvem holt időjét
A sírból kivezeted.

Hosszan függenek te rajtad,
Oh szép hajfürt, e szemek,
Hosszan.... hosszan.... és.... utószor....
Minthogy már.... mást szeretek.

(Pest.)

Képzetem.

Még mit nem mondanak!
Hogy az én képzetem
Alant jár, magasra
Föl nem röpíthetem.
Lent jár a föld színén,
Ha úgy tartja kedve,
Sőt a föld alá is
Van gyakran süllyedve;
Mint buvár, süllyed a
Mélységek mélyére,
A legmélyebb tenger:
A szív fenekére.
De ha mondom neki:
„Szállj a magasra fel!”
Felszáll s a léghen, mint
Pacsirta, énekel.
S ha ekkor biztatom:
„Még följebb, képzetem!”
Vele a sasokat
Rendre megkergetem.
A sas mind elfárad,
De nem fárad ő el,
Egy utat kezd a leg-
Magasabb felhővel.

És a felhőknek sem
 Társa ő sokáig,
 Egyenest fölfelé
 Tör az ég boltjáig,
 És ha ekkor épen
 Napfogyatkozás van:
 Az elsötétedett
 Nap mellett elsuhan,
 Elsuhan mellette,
 Egyet pillant rája,
 S megkerül a napnak
 Elveszett pompája.
 És az én képzetem
 Még ekkor sem pihen,
 Hanem a legfelső
 Csillagzaton terem,
 S ott, hol már megszűnik
 Az isten világa,
 Új világot alkot
 Mindenhatósága — —

(Pest.)

Búcsu Kun-Szentmiklóstól.

Szól a kakas innenonnan
 Viradóra.
 Kivíadtunk, takarodjunk
 Nyugovóra.
 Hejh, ennek a mai napnak
 Nagy az ára....
 T'om: sokáig fáj belé a —
 Fáj belé a kezem szára.

Fáj az én jobb kezem szára
Végzetellen,
Mert nagyon sok telt palaczkot
Emelgettem.
De ha fáj is a karom, tán
Utójjára
Fölbirom még e palaczkot —
E palaczkot . . . . bucsuzásra.

Ki veled, bor, ki veled, bor,
Az üvegből!
Tele sírom könnyeimmel
Két szememből;
De magam sem tudom én, hogy
Majd az benne
Fájdalomnak vagy örömnek —
Vagy örömnek lesz-e könnye?

Mostanában a keblemnek
Megtelése
Fájdalomnak és örömnek
Vegyülése.
Az örömem onnan ered,
Mert itt voltam;
El kell mennem: innen ered —
Innen ered a fájdalmam.

Kiskunsági Szentmiklósnak
Ifju népe!
Benyitottál a szívemnek
Közepébe;

Hejh , pedig e szívközép , ez
Szentek^é szente ,
Nem sok ember fordult meg még —
Fordult meg még eddig benne.

De kinek meg helyet adtam
Egyszer itt benn,
Az ugyan ki soha többé
Nem megy innen.
Ezután ugy nézzetek hát
A szemembe :
Rabok vagytok mindörökre —
Mindörökre a szívembe'!

Hát közöttetek , ha újra
Visszatérek ,
Lesz emléke e barátság
Ünnepének ?
Ünnep volt ez , a barátság
Szép ünnepje ,
Nem is hiszem , hogy valaki —
Hogy valaki elfeledje.

Mostanáig itt vígadtunk
Tennap déltől ,
Nem csoda hát , ha kissé a
Fejem szédül ....
De azért jól tudom ám , hogy
Mit míveltünk ?
Ettünk , ittunk , tánczot jártunk —
Tánczot jártunk , énekeltünk.

Ez a magyar mulatsága.
Már hiába!
Ha iszik, hát jár a nyelve,
Jár a lába.
Hejh, csak olly gyors lenne honja
Haladása,
Mint lábának, hogyha tánczol —
Hogyha tánczol, a mozgása!

Hanem hiszen száz szónak is
Egy a vége:
Legyen rajtatok, barátim,
Áldás, béke.
Legyen olly vig mind halálig
A pályátok,
A milly vígak valamennyin —
Valamennyin ma valátok!

....Hejh, ha volna ősz: elszállna
Már a gólya;
Mennék én is már, ha még egy
Szóm nem vóna.
Kimondjam-e vagy ne mondjam?
Eh, kimondom;
Mit szóltok rá, mit nem szóltok —
Mit nem szóltok, semmi gondom.

Amott virít Szentmiklósnak
Egy rózsája....
Hejh csak soha ne is néztem
Volna rája!

Vagy ha már megbüvölt édes
Arculatja :
Hadd lennék én , a ki ötet —
A ki ötet leszakasztja !

(Kún-Szentmiklós.)

Falun.

Király vagyok most minden alkonyon :
A nap pirosuló fényt lövel reám ,
A nap pirosuló búcsusúgára
Biborra festi egyszerű ruhám.

Gyönyörrel járom estenként a tájt .
Kilépven a kis házfödél alól ;
Porfellegekben a nagy ég alatt
A haza térő nyáj kolompja szól.

Elandalodva hallom e zenét ,
Elandalodva szemlélek körül ;
És messze látok , mert mindenfelé
Mégmérhetetlen rónaság terül.

A rónaságnak messze tengerén
Imitt amott áll egy fa , mint sziget ,
S hová imát küld a mohamedán :
Kelet felé ez hosszú árnyat vet.

Miként csatában a sebzett vitéz ,
Elvérzik a nap végre , s elesik ;
S mint a dicsőség a vitéz halált ,
A napot csillagok s hold követik.

Körülem éj van, fényes éjszaka;
A csillagfényes éjben méla csend,
Olly csend, hogy szinte vélem hallani,
Mít a holdban szent Dávid lantja zeng.

A szomszéd tóból a vadlúdakat
Látom csapatban messzeszállani;
Szivemből is föl- és elszállanak
A nagyravágyás, hír vad álmai.

Feledni kezdem Pestet és zaját,
S jövődöm minden büszke terveit;
Jobb lenne élnem, így gondolkodom,
Jobb lenne élnem elfeledve itt.

A fölmagasztalt nagy nevek között
Ne hangoztassa senki nevemet,
Csak szőlőm és szántóföldem legyen,
Termők piros bort s fehér kenyeret.

S midőn szőlőmből s szántóföldemről
Házamba térek este: hozza be
Majd a piros bort s fehér kenyeret
Piros menyecskének fehér keze.

S ha a késő halálnak ujjai
A férj és nő szemét majd befogák:
Tegyék e g y sírba a két aggastyánt
Nem tettetésből síró unokák.

(Szalk-Szentmárton.)

Három szív története. .

I.

Volt egy lovag , kinek nem volt hazája ,
Mert rajt ütének ellenséges népek ,
És pusztulás lett , mit hozának rája
Komor fényében a csaták tüzének.
Komor fényében a csaták tüzének
Piroslott a lovag hős arcza szinte
S piroslott vére , mellyet bőven önte
Megmentésére a hon életének.
De hasztalan folyt a lovagnak vére ;
Ő megmaradt és honja véget ére.
S a hontalan lett fának eltört ága ,
Mit a fáról a fergeteg törött le ,
S mit ez most kerget a széles világba.
Midőn a felhő ott szállott fölötte ,
A hol volt a ledöntött hon határa ,
Megállott és letérdepelt hantjára ,
Hogy könnyeit végső cseppig kisírja
A földre , melly holt nemzetének sírja ;
Mert könnye volt egyetlen kincse , mellyet
Elvesztett mindenéből még megtarta :
S ezt tékozolni másra nem akarta. —
Megindult és ment tompa búja mellett ,
Melly árny képében őt folyvást kísérte.
Midőn kifáradt már a bujdosásban :
Csöndes vidékbe megpihenni tere
Egy idegen nép távol országában.

És gondolá azt is, hogy őt halála,
Ha egy helyen lesz, hamarabb találja;
S ha rá hull a halál fehér virága,
Beteljesülve minden kívánsága.
Ezt várta ő a csendes zárt vidéken,
Hová fáradtan megpihenni tére,
S hol élt egy lyányka olyan ifjuszépen,
Hogy a vidéknek vált bámult díszére.
De ő a lyányka szépségét nem látta,
Semmit sem látott, csak romját honának;
Nem látta, hogy rá gyakran szállt a lyányka
Tekintetének csillagos világa,
S tekintetei mi lángolók valának!
Igy a leányka napjai folyának,
S arczára halvány liljomot füstének
Gyötrelmei a szólni nem merésnek;
Mert mit mondhatna a fényes lovagnak,
Mit mondhat ő, ki, bár eléggé gazdag,
De pórszülőknek egyszerű magzatja? —
És a vidéket még egy ifju lakja;
Szegény fiú, a legszegényebb szolga,
Tengődve éli nyomorú világát,
Kit tán megölne sok fárasztó dolga,
Ha nem láthatná néha a leánykát;
A titkon bámult lyányka láthatása
Fogyó erője meghozó varázsa.
Fél rá gondolni, hogy kérjen szerelmet
A pór, de gazdag szülők gyermekétől,
Ő, a kinek ha jut száraz kenyérből
Egy két nagyobb falat, sorsán örülhet.
S ő még is boldog, és azzal beéri,
Hogy a leánykát messziről kíséri.

II.

És a lovagnak kondult a nagy óra ,
Melly e világból őt egy másba vitte ,
A hol bitor kény mennykövit nem szórja
Az ártatlanság népének fölötte.
Letették őt az anyaföld ölébe ;
Követ nem tettek a halom fölébe ,
Melly pajzsa lett az élet búja ellen . . . .
Miért is volna kö ? a lyányka szíve ,
Halála által , kö lett , érzéketlen ;
S ha nincsen érzés a szív birtokában ,
Az ember mit keressen a világban ?
Nem volt a lyányka sem sokáig földi ,
Lefekvék , honnan senki fel nem költi.
És a szegény , az árva , árva szolga ,
Tüntén egyetlen gyönyörűségének ,
Az élet terhét hogy viselte volna ?
Végét vetette terhes életének.

III.

Az éjszakának sirnyitó felében
Fölkél a szolga , és a helyre mégyen ,
Hová temették a kedves leánykát ;
Akarja látni élte szép bálványát.
De a leánynyal nincs találkozása ,
Mert a leány a sírból szinte eljár ,
Hogy a lovagnak szellemét meglássa ,
S ott vár , ott vár , de szinte hasztalan vár ;
Mert a lovag száll messze , messze tájra ,
Elszáll megnézni : rab-e még hazája ?

(Pest.)

A jó öreg kocsmáros.

Itt, a honnan messze kell utazni, míg az
Ember hegyet láthat, itt a szép alföldön,
Itten élek én most meglelégedéssel,
Mert időm vidáman, boldogságban töltöm.
Falu kocsmájában van az én lakásom;
Csendes kocsmá ez, csak néha zajlik éjjel.
Egy jó öreg ember benne a kocsmáros ....
Áldja meg az isten mind a két kezével!

Van szállásom itten s ennem innom ingyen,
Soha sem volt ennél jobb gondviselésem.
Az ebédre nem kell senkit is megvárnom,
És mindnyájan várnak én rám, hogyha késem.
Csak egyet sajnálok: az öreg kocsmáros
Összekocczan néha jó feleségével;
No de a mint összekocczan, meg is békül ....
Áldja meg az isten mind a két kezével!

Elbeszélünk néha a letűnt időkről.
Hejh, régibb idői boldogak valának!
Háza, kertje, földje, pénze, mindene volt,
Alig tudta számát ökrének, lovának.
Pénzét a hitetlen emberek csalása,
Házát a Dunának habjai vitték el;
Igy szegényült el a jó öreg kocsmáros ....
Áldja meg az isten mind a két kezével!

Alkonyuló félben van már élte napja,
S ilyenkor az ember nyugalomát óhajt,

S ő reá, szegényre, a szerencsétlenség,
 Ő reá mostan mért legtöbb gondot és bajt.
 Fáradoz napestig, vasárnapja sincsen,
 Mindig későn fekszik, mindig idején kel;
 Mint sajnálom én e jó öreg kocsmárost....
 Áldja meg az isten mind a két kezével!

Biztatom, hogy majd még jóra fordul sorsa;
 Ő fejét csóválja, nem hisz a szavamnak.
 „Ugy van, úgy,“ szól később, „jóra fordul sorsom,
 Mert hisz lábaím már a sír szélén vannak.“
 Én elszomorodva borulok nyakába,
 S megfürösztöm arcát szemeim könnyével,
 Mert az én atyám e jó öreg kocsmáros....
 Áldja meg az isten mind a két kezével!

(Szalk-Szentmárton.)

Az utósó ember.

Mi az fölöttem? ég vagy sírbolt?
 Igen, sírbolt, a mellyben a föld
 Ez óriás koporsó fekszik.
 És ott fejem fölött az a fény
 A nap? vagy a sírbolti lámpa?
 Igen, sírbolti lámpa, mellynek
 Bágyadtan pislogó sugára
 Sötétségét a síri éjnek
 Halvány piros-sárgára festi.
 S milly hallgatás!.... de, hah, mi zendül
 A némaságnak közepette?
 Madárszó vagy leánydal? Oh nem!

A férgek rágják a koporsó
 Behunyt szemű, hideg lakóit.
 Igen, behunyvák a szemek mind,
 Mellyekben egykor szerelemnek
 S gyűlölségnek szikrája lángolt,
 S a mellyekből őlly undorítón
 Nézett ki, mint a kélleányok
 A bordélyházak ablakából,
 A gög, irígység, elbizottság,
 A megvetés, alázatosság.
 Behunyvák a szemek, s hideg már
 A szív, e kis pokol, a melly száz
 Meg száz ördögnek volt tanyája,
 Hol a bünök máglyája égett
 Kihamvadatlan lángolással.
 Hanem már mindeneknek vége.
 Alszik már a becsületorzás,
 Barát- s honárulás, s egyéb szörny,
 S a melly őket nyomban követte,
 A lelkiösmeret marása ....
 De ez nagyon régen halt már meg,
 Az újabb kornak nemzedéke
 Ismerte ezt csupán hiréből. —
 Mindenek vége. Minden alszik.
 Becsukva a szem. Hülve a szív.
 Csak én magam vagyok még élő
 A sírbolt roppant üregében,
 S tünődöm, egy vendégre várván,
 A késedelmező halálra.
 Halál, mért nem jössz? félsz talán, hogy
 Megbirkozom veled s legyőzlek?
 Ne félj, nem az vagyok, ki voltam,
 Ki egykor vakmerő kebellet
 Daczoltam sorssal és világgal.

Bátran jöhetsz. Meg nem támadlak.
Hagyom magam. Erötelen hang
Leszek. Te szélvész légy. Sodorj el.

(Pest.)

Imádságom.

Elkárhozástól félt szegény anyám,
S talán féltése nem alaptalan.
Tart tőle — s ebben igazsága van —
Hogy már régóta nem imádhozám.
Imádkozom hát; íme két kezem
Szent áhitattal összekulcsolom.
Hallgass meg engem, égi hatalom,
Hallgass meg engem, édes istenem!

Adj én nekem . . . . hó, első a haza.
Hatalmas isten, népem istene! . . . .
De kérni vajon mit is kellene
Hazámért, mellynek annyi a baja?
Ezért csak egy, csak egy a kérelem:
Melly így, mint van, már nem sok évet lát,
Teremtsd egészen ujja e hazát,
Hallgass meg engem, édes istenem!

És magamért? mit kérjek magamért?
Adj hát nekem szépséges szeretőt,
S a mellyen majd meglátogassam őt,
Gyors paripát; aztán sok, sok babért . . . .

Nem hogy fejemet ékesítse , nem ,
De hogy , ha nem lesz szénám , abrakom ,
Csikóm legyen mivel jól tartanom . . . .
Hallgass meg engem , édes istenem !

(Szalk-Szentmárton.)

Ifjuság.

Mondják hidegnyugalmasan
Az öregek :
Szilaj , bolond fiú vagyok ,
Csendesb legyek.
Vénség az életnek viszhangja csak ,
E tompa hangok meg nem bántanak.

Szilaj vagyok , igaz ; s bolond ?
Az is lehet.
Az észet tanácsra nem hívom ,
Csak a szívet.
No de fejemnek is hasznát veszem :
Reá bokrétás kalpagom teszem.

S a szív nem rossz tanácsadó ,
Higgyétek el.
Az ésnél gyakran messzebb lát
Sejtelmivel.
Az ifju szíve lánglobogva ég ;
Világít ez , midőn sötét az ég.

S szolgál a szív nem csak vezér-
Szövétnékül.

Balsors telében életünk
Gyakorta hűl,
S az ész miatt akár megfagyhatnánk,
De szívünkben fölmelegít a láng.

És ne higgyétek, csendes öregek,
Hogy tán megárt,
Ha túllobogja is a fiatal
Tűz a határt;
Föl szoktak gyújtani egész mezőt,
S lesz égés által ez gyümölcsözőbb.

(Pest.)

A szeretőm nyalka gyerek....

A szeretőm nyalka gyerek,
Alája termett a nyereg.
Ha viszi a paripája,
Gyönyörűség nézni rája.

Gyakran látogat meg engem,
Most is amott jön a lelkem;
Ugy megvágta paripája,
A négy körmét majd elhányja.

Öregbiró lyánya, szivem,
Mit kukucsálsz olyan igen?
Mit lesed a szeretőmet?
Ugy sem szeret ám ő téged. —

Szállj le, kincsem, a nyeregből,
Vedd ki lábad a kengyelből,

Ereszd meg a terhelődöt ,
Öleld meg a szeretődöt. .

Istenem , be ver a szived ,
Mert itt van az enyim mellett.
Szived az én kincses ládám ,
Három faluért sem adnám.

Mulattató , nevettető ,
Ha összejön két szerető ;
Elbeszélnek végetlenül ,
Magok sem tudják , hogy mirül.

Jaj de mi zaj van odakint ?
Hát biz ott a lovad nyerít.
Hogy elfeledkeztünk róla !
Isten büntünkül ne rója.

Jól tartottad a lovadat ,
De már föl is kantároztad.
Még egy csókot , itt az orcám ,
Isten hozzád , kedves rózsám !

Kedves rózsám , isten hozzád.
Adjon isten arany zablát ,
Arany zablát a lovadnak ,
Aranyos kedvet magadnak !

(Duna-Földvár.)

Ismerjetek meg!

Ismerjetek meg végre: ki vagyok?
Álarcz alatt volt mostanáig képem.
De már meguntam én álarczomat,
És azt most ünnepélyesen letépem!

Olvastátok vidám dalaimat?
Azt gondoljátok, hogy lelkemből írom?
Oh, dalaimban a kedv, nevetés,
Csak olyan ez, mint a virág a síron.

Kivül a síron nyílik a virág,
S belül a sírban féreg és halott van;
Igy írtam én enyelgő dalokat,
Mig lelkem haldokolt a fájdalomban.

De többé nem leszek komédiás,
Ki víg pofákat vág a közönségnek,
És odabenn a színfalak között
Arczán kinszenvedés könnyüi égnek! —

Oh nem, ez még sem szép határozat!....
Muljék olly gyorsan, a milly gyorsan támadt.
Szenvedjen bár szívem: a víg dalok
Ne szünjenek meg.... hátha általok
Kissé vidítom szomorú hazámat.

(Pest.)

Felhő és csillag.

Mikor isten a férfit teremté,
Homlokára szállt sötét ború,
Nem tudom mért? . . . . csakhog' e borúból
Lett a felhő s égiháború.

Mikor isten a hölgyet teremté,
Örömében sírva fakadott.
Most is látni ez örömkönnieknek
Cseppjeit, a sok szép csillagot.

(Czinkota.)

A hűtelen barátokhoz.

Derék fiúk, mint hagyogatnak el! . . . .
Eredjete' csak isten hírével;
Hagyjátok itt a fát, ti levelek,
A fát, e szívet, mellyen függtetek.
Az őszi szél, melly titeket lefű,
Majd elmulik, nem lesz örökkorú;
S ha eljövend ismét a kikelet,
Fog kapni a fa új leveleket.
De tudjátok: többé ki nem virul
Az a levél, melly fájáról lehull.

(Pest.)

Én és a nap.

Bámulja sok olly epedőleg a holdat ,
Ezt a megtestesült sohajt.
Miattam akár kimaradjon örökre ,
Nem csüggök én merengve rajt.

Megtestesülése te érzeteimnek ,
Magas , fényes , hő napsugár !
Te vagy szívem öröme , gyönyörüsége ,
Érted szemem , lelkem sovár.

Egymás szeretői vagyunk mi a nappal ;
Mi hűséges két szerető !
Ki mondja meg : én melegülök-e tőle ?
Vagy szívemtől melegszik ő ?

És hogyha siromba leüzni fog a sors ,
Csak azt az egyet fájlalom ,
Hogy majd szeretőmet a földnek alatta ,
A szép napot , nem láthatom.

De szabad a holtnak egy óra naponként ,
S én arra kérem istenem :
Éjfél idején legyen zárva koporsóm ,
S nyíljon meg az délben nekem !

(Pest.)

Búm és örömem.

Nincsen olly bú,
Mint az én búm.
Oh ha én busúlok!
Keblem egy oroszánbarlang,
S szívem benne bárány;
Szaggatják az éhes oroszánok
Fogaikkal körmeikkel.
Vérét iszszak,
Csontját rágják
És velőjét szíják
E szegény báránynak az
Éhes oroszánok. — —
Olyan öröm sincs,
Milyen az én örömem.
Oh mikor én örülök!
Keblem egy édeni kert
S rózsá e kertbe' szívem.
Napsugarakkal,
Tarka lepékkel
Játszik e rózsá,
S zeng körülötte
A csalogány.
És jön egy angyal,
És leszakítja e rózsát,
S illeti csókkal,
S keblire tüzi,
S véle az égbe röpül!

(Pest.)

Egy fiatal íróhoz.

Idvezellek , ifju pályatárs ,
Pályatársam s szeretett barátom !
Egykor én te rólad jósolék ,
S jóslatom most teljessedni látom.

Láttam egykor egy kis felleget ,
S megmondtam , hogy ebből fergeteg lesz.
E kicsiny felhőcske te valál ,
És most villámterhesen közelgesz.

Jőj és ontsd lelked villámait ,
S lángjaikkal gyujtsd föl a világot ;
Rendüljön meg a föld , a midőn
Mennydörgő jelszódat elkiáltod.

Hogyha majd villámlasz s mennydörögsz ,
Jönek ellened zuduló hangok ;
Mert ha nagy az égiháború ,
Félre szokták verni a harangot.

De azért dúl a vihar tovább
Minden félrevert harang daczára.
Igy , barátom , te se hajts ama
Jajveszéklő emberek szavára.

Ekkép kellett volna nekem is
Tenni sokszor ostromolt pályámon.
Én e tehetetlen hangokat
Figyelemre méltatám. Sajnálom.

Eh, megtörtént, mit sajnálkozom?
Hadd szorítsam jobbod, ifju bajnok,
Én, ki ilyen rokonszellemű
Pályatárs után már rég sohajtok.

Fölléptél. Ez engem megujít,
Hogy a sorompók közt ketten állunk.
Most, barátom, küzdjünk, hadd legyen
Győzedelmünk vagy vitéz halálunk!

(Pest.)

Felsülés.

Ebédre hítak. Elfogadtam
A meghívást nagy szívesen,
Nem az ebédre nézve,
Hanem mert vettem észre,
Hogy köztünk szép lyány is leszen.

S volt szép lyány, még pedig millyen szép!
Könnyű lehellet termete,
Fehér egén szemének
Sötétkék napok égtek....
De ez nem tartozik ide,

Csakhogy szép lyányka volt, nagyon szép,
S én őt tüstént megszeretém.
„Kigyúlt indulatommal
Ebéd után azonnal
Kírontok!” így elmélkedém.

Ebéd alatt erősen szítam
A szíverősítő italt,
Hogy a nagy pillanatban
Majd annál biztosabban
Vívhassem ki a diadalt.

De hah, a szíverősítő úgy
Megerősíté szívemet,
Hogy, az erőből aztán
Lábamban nem maradván,
Kirontanom nem lehetett.

(Eperjes.)

Egy asszonyi állathoz.

Megláttuk egymást és a szerelem
Mindkettőnk szívében lobbot vetett.
Fölösleges volt minden vallomás,
Értők a kölcsönös tekintetet.
Alig mult egy nap, már csókoltalak,
S te visszacsókolál és ölelél.
Te is leány vagy, édes angyalom,
Egy szikrával sem jobb a többinél.

Miként folyammá nő a kis patak,
S miként tengerbe vész el a folyam:
Szerelmem akkép napról napra nőtt,
S lett végre tenger, mély, határtalan.
Láttam piruló arczod hajnalán,
Hogy boldogságom napja újra kél.

Te is leány vagy , édes angyalom ,
Egy szikrával sem jobb a többinél.

Boldogságomnak napja újra kelt.
Boldogság napja volt égő szived ,
A melly szemedbe szállt, s onnan reám
Elolvasztó sugárokat vetett.
Minő boldogság volt , ha háborgó ,
Fölindult kebleden pihentetél !
Te is leány vagy édes angyalom ,
Egy szikrával sem jobb a többinél.

Együttlétünknek végső napja jött.
Tán mindörökre válandók valánk ;
De gondolám , nyugtatva magamat :
Vár még egy este boldogsága ránk.
Az este eljött. Épen bál vala ,
Te bálba mentél , hozzám nem jövéél.
Te is leány vagy , édes angyalom ,
Egy szikrával sem jobb a többinél.

(Igló.)

A négy ökrös szekér.

Nem Pesten történt , a mit hallotok.
Ott illy regényes dolgok nem történnek.
A társaságnak úri tagjai
Szekérre ültek és azon menének.
Szekéren mentek , de ökörszekéren.
Két pár ökör tevé a fogatot.

Az országúton végig a szekérrel
A négy ökör lassacskán ballagott.

Világos éj volt. A hold fenn vala ;
Halványan járt a megszakadt felhőkben ,
Miként a bús hölgy , a ki férjinek
Sírholmát keresi a temetőben.
Kalmár szellő járt a szomszéd mezőkön ,
S vett a füvektől édes illatot.
Az országúton végig a szekérrel
A négy ökör lassacskán ballagott.

A társaságban én is ott valék ,
S valék szomszédja épen Erzsikének ,
A társaságnak többi tagjai
Beszélgetének s énekelgetének.
Én ábrándoztam s szóltam Erzsikéhez :
„Ne válaszszunk magunknak csillagot ?“
Az országúton végig a szekérrel
A négy ökör lassacskán ballagott.

„Ne válaszszunk magunknak csillagot ?“
Szólék én ábrándozva Erzsikéhez ,
„A csillag vissza fog vezetni majd
A mult időknek boldog emlékéhez ,
Ha elszakaszt a sors egymástul minket.“
S választottunk magunknak csillagot.
Az országúton végig a szekérrel
A négy ökör lassacskán ballagott.

(Borjád.)

A magyar nemes.

Öseimnek véres kardja
Fogason függ, rozsda marja,
Rozsda marja, nem ragyog.
Én magyar nemes vagyok!

Munkátlanság csak az élet.
Van életem, mert henyélek.
A paraszté a dolog.
Én magyar nemes vagyok!

Jól készítsd, paraszt, az utat,
Mert hisz a te lovad vontat.
Csak nem járhatok gyalog.
Én magyar nemes vagyok!

Tán a tudománynak éljek?
A tudósok mind szegények.
Nem irok, nem olvasok.
Én magyar nemes vagyok!

Van, igaz, egy tudományom,
Ebben párom ritkán látom:
Enni, inni jól tudok.
Én magyar nemes vagyok.

Millyen jó, hogy nem adózok.
Gazdaságom van, de nem sok,
S van adósságom, de sok.
Én magyar nemes vagyok!

Mit törődöm a hazával?
 A hazának száz bajával?
 Majd elmulnak a bajok.
 Én magyar nemes vagyok!

Ösi joggal, ösi házban
 Éltemet ha elpipáztam:
 Mennybe visznek angyalok.
 Én magyar nemes vagyok!

(Borjád.)

Gyermekkori barátnémhoz.

Te vagy? valóban te vagy az?
 Vagy e látmány csak képzelet?
 Csak képzetemnek tündér délibábja,
 A mellyben lelkem újra látja
 Szép arczod s boldog gyermekségemet?

Te vagy valóban! ennyire
 Csalódás nem megy, nem mehet;
 Ismérem én jól e szemek sugárát,
 A melylyel glóriába zárád
 Hajdanta boldog gyermekségemet.

A kis leányból hajadon,
 A kis fiúból ifju lett;
 Jött az idő, melly soha meg nem állott,
 S miként a szélvész a virágot,
 Elvitte boldog gyermekségemet.

Azóta tiszta látköröm
 Olly gyakran elsötétedett,
 S az éjszakában, melly sírként fedett el,
 Csak egy csillag volt, a könny, melylyel
 Sirattam boldog gyermekségemet.

Viszonlátásunk ünnepén
 Ölelj meg, lánykám, engemet;
 Hagyd elfeledni kínos ifjuságom,
 Hagy kardjaidban újra látnom
 Ragyogni boldog gyermekségemet!

(Borjád.)

Virágos kert a költő szíve....

Virágos kert a költő szíve,
 De másnak termi a virágokat;
 Mig ezeket szétszogatja,
 Önnön magának csak tövis marad.

És pillangó a költő lelke;
 Szegény pillangó! neki megesett:
 Addig bolyong a puszta kertben,
 Mig összetépik őt a tövissek.

S a puszta kert s tépett pillangó
 Eszébe sem jut senkinek talán,
 Midőn élvezettel mereng a
 Szegény költő martirkoszoruján.

(Pest.)

Alku.

Juhász legény , szegény juhász legény !
Tele pénzzel ez a kövér erszény ;
Megveszem a szegénységet tőled ,
De rá'dásul add a szeretődöt.

„Ha ez a pénz volna csak foglaló ,
S még száz ennyi lenne borraivaló ,
S id'adnák a világot rá'dásnak ,
Szeretőmet még sem adnám másnak !“

(Szalk-Szentmárton.)

S. Zs. kisasszony emlékkönyvébe.

Méhek s virágok kertednek lakói.
Méhes , virágos kert legyen szived :
Ha nyílik benne szerelem virága ,
A barátságnak méhét is bevedd ;
Mert jól tudod : szép a virág ; azonban
Tavaszzal él csak , és ez olly rövid ,
Míg a szerény méh munkálódásából
Megédesítéd téli napjaid.
Ha e tanácsom nem lesz sikertelen :
Engedd , hogy én is méh legyek szivedben.

(Borjád.)

A. B. emlékkönyvébe.

Kalmáridőket élünk mostanában,
Egy pénzdarabnak nézik a világot,
S ha a világ pénz: a költő mi rajta?
A költő — mondják — hasztalan penész csak.
Pedig a költő a királyi kép a
Világ tallérján .... nem, királyi kép sem!
Ő a tallérnak csengő, tiszta hangja,
Szép szellemrésze a hitvány anyagnak. —
Légy büszke rá, hogy költőnek születél.

(Vár-Gedő.)

M. E. kisasszony emlékkönyvébe.

Legboldogabb percz életünkben az,
(Még nem próbáltam, ámde úgy hiszem)
Ha kedvesünkkel oltárhoz megyünk.
S neked maholnap e sorsod leszen.
Megállítnám, ha volnék József,
Megállítnám itt a napot, időt,
Hogy mindörökké olly boldog lehess,
Minő ekkor lélsz az oltár előtt.

(Pest.)

S. K. emlékkönyvébe.

Vén épület már a világ,
Le, alacsonyra süllyedett.
Ha egyenest jársz : beütöd
A gerendában fejedet.
Hajolj meg, ha a fejtörő
Gerenda ellenedre van . . . .
Én inkább betöröm fejem,
Semhogy meghajtsam derekam !

(Borjád.)

A zshiványság vége.

Hejh zshiványság, derék szép zshiványság !
A te véged hatalmas mulatság ;
Lesz belőled, úgy hord a szerencse,
Szárak fának száradó gyümölcse.

Hogy kimulj, szikrát sem fáradsz magad ;
Kitekeri a hóhér a nyakad.
Hogy pedig ne láthasd szégyenedet,
Kivájják a varjak szemeidet.

És mig tested a tánczot úgy járja,
A mint szól a szelek muzsikája :
Mélységében a sátán házának
Lelkeddel az ördögök labdázna.

(Pest.)

A költő s a szőlővessző.

Semmi vágyam , semmi kedvem
A borostyánkoszorúhoz !
Magyarország szép leányi ,
Szőlővessző-koszorúval
Koszorúzzatok meg engem ,
Mert a szőlővessző és a
Költő sorsa olly hasonló.
Költő és a szőlővessző
A világnak adja lelkét.
Szőlővessző lelke a bor ,
A költőnek lelke a dal.
Lelkünket ha általadtuk
Borban , dalban a világnak :
Elhervadunk , elenyészünk.
És midőn már elenyéztünk :
Lelkeink , a bor s dal mellett
Vígad a világ ! — — — —

(Borjád.)

Hegyen ülök....

Hegyen ülök , búsan nézek le róla ,
Mint a boglya tetejéről a gólya.
Lenn a völgyben lassu patak tévedez ,
Az én fáradt életemnek képe ez.

Elfárasztott engemet a szenvedés.
Be sok bűm volt , örömem meg be kevés !

Bánatomból egy nagy árvíz lehetne,
Örömem kis sziget lenne csak benne.

Fenn a hegyen, lenn a völgyben zúg a szél,
Közelget az időjárás ősz felé;
Őszszel szép csak a természet én nekem,
A haldokló természetet szeretem.

Tarka madár nem füttyörész az ágon,
Sárgapiros levél csörög a fákon,
Innen-onnan lehull a fák levele....
Bár csak én is lehullanék ő vele!

Holtom után vajon mi lesz belőlem?
Vadfa lenni szeretnék az erdőben;
Ott lenne az én számomra jó tanya,
Egész világ engem ott nem bántana.

Szeretném, ha vadfa lennék erdőben,
Még inkább: ha tűzvész lenne belőlem;
Elégetném ezt az egész világot,
Melly engemet mindörökké csak bántott.

(Borjád.)

Örök ölelkezés.

A téren kettős sírhalom van,
Fölöttök egy-egy zöld bokor;
Egymásra hajlanak, miként ha
Két szerető szív összeforr.

Igen, két szerető szív szálla
Pihenni e két domb alá,
Midőn a háborgó életnek
Kemény harczát kiharczoló.

Egymás mellé temetteték a
Hű szeretők itt magokat,
Hogy egyesülve legyenek, mint
A földön, úgy a föld alatt.

És egyesülve maradának.
Melly a sírhalmokon növe,
A két ölelkező bokorfa
A két szerelmes szelleme.

(Pest.)

Forrás és folyam.

Szelíd a forrás habja s dalai
Beillenének csengetyű szavának.
Illyen szelídek és csengők valának
Ifjúságomnak első hangjai.

Akkor kedélyem a forrás vala,
Mosolygó tükre a szép mennyországnak,
Nap, csillagok s hold bele láthatának.
Szivem volt a forrás vig, fris hala.

De a kis forrás most már nagy folyam,
Csengő szavát s nyugalját elvesztette,
Vészek kergetnek vészeket fölötte,
S belé a mennynek nézni hasztalan.

Ne nézz beléje , oh menny , hasztalan !
Magad most benne ugy sem láthatod meg ,
Mert az csatáitól a fergetegnek
Mind fenekiglen fölforgatva van.

És mit jelent e vérfolt a vizen ,
E vérfolt a haboknak közepette ? . . . .
Horgát a vad világ beléd ütötte ,
Te vérzel , árva hal , szegény szívem !

(Pest.)

A jegygyűrű.

„Isméred e gyűrűt ?
Aranymíves barátom !“
— „Ismérem jól , uram ,
E gyűrűt én csináltam ;

Azt is tudom , kinek
Számára készíttetted ?
Az szép leányka volt ,
És aztán hitvesed lett.‘

— „Igen , szép lyányka volt ,
És aztán hitvesem lett.
De megszegé hitét
S mással kötött szerelmet.

E gyűrű rossz helyen
Volt ujján ; visszavettem.
Legdrágább kincsem ez ,
Jobb helyre kell hát tennem.

Ezennel önts golyót
E gyűrüből barátom!....
.... Fegyverbe töltöm azt,
S szivem, beléd bocsátom.“

(Pest.)

A hazáról.

Lement a nap. De csillagok
Nem jöttek. Sötét az ég.
Közel s távolban semmi fény nincs,
Csak mécsvilágom s honszerelmem ég.

Szép csillag a honszeretet,
Gyönyörűségeken ragyog.
Szegény hazám, szegény hazám te,
Neked kevés van ilyen csillagod.

Mécsemnek lángja mint lobog!
Mitől lobog? mi lengeti?
Éjfél ütött. Ti lengtek itten
Mécsem körül, ti népem ősei!

Mintha nap volna mindenik,
Olly tündöklők e szellemek,
Tündöklők, mert hisz a dicsőség
Sugármezébe öltözködtenek.

Ne nézz ősidre, oh magyar,
Ki most sötétségben vagy itt,
Ne nézz ősidre, e napokra....
Szemeid gyöngék.... a napfény megvakít.

Hazám dicső nagy ősei,
Ti földetrázó viharok!
Ti egykoron a porba omlott
Európa homlokán tomboltatok.

Oh nagy volt hajdan a magyar,
Nagy volt hatalma, birtoka;
Magyar tenger vizében hűnyt el
Éjszak, kelet s dél hullócsillaga.

Csak hogy rég volt, midőn magyar
Fejekre termett a babér;
A képzelet sebes szárnyú sas,
Elfárad még is, mire oda ér.

Olly rég elhervadt a babér
A magyaroknak homlokán,
Hazám, olly rég voltál te nagy, hogy
Nagyságod híre csak mese talán.

Már rég nem sírtam, s íme most
Pillámon egy könny rengedez.
Magyar nép, vajon hajnalodnak
Vagy alkonyodnak harmatcseppje ez?

Magyar dicsőség, mi valál?
Hullócsillag? melly tündökölt,
Aztán lehullott a magasból
És mindörökre elnyelé a föld.

Vagy üstökös vagy, oh magyar
Dicsőség! melly jött s távozik,
Hogy századok multával újra
Lássák fényét a népek s rettegjék?

(Pest.)

Szép vidéknek szépséges leánya....

Szép vidéknek szépséges leánya!
Eszem azt a gyönyörű szemed —
Gyönyörű? nem! csak azért sem az, mert
Hazugságban hagytál engemet.

Hányszor mondtam, hányszor irtam én meg,
Hogy már láttam tiszta kék eget!
S ez hazugság, mert nem láttam addig,
Mig nem láttam a te szemedet.

Vetted észre? milly hosszan merengtem
S millyen áhitattal szemeden?
Áhitattal függtem rajta, mint a
Haldokló szent a feszületen.

S te valóban megváltóm lehetnél,
Mindazáltal nem halnál te meg:
Holt, hideg fán nem függnél.... ölelned
Kéne élő, égő keblemet....

Mit beszélek? mit mondtam?.... szerelmet
Tőled én nem, oh, nem várhatok!
Szerелеmmel a szegény költőre
Áldást hozni mellyik lyányka fog?

Mert szegénynek alkotá az isten
A költőt, s tán rendén is van ez:
Tarka, pompás toll nem ékesíti
A madárt sem, a melly zengedez.

Igy a költő egyszerűségében
Képes-e lányt meghódítani?
Tündökölni vágnak a leányok,
S méltán .... ők a föld csillagjai.

Te, leányka, az én csillagom vagy,
S tőlem senki nem tilthatja meg:
Ha keblemre nem tűzhetlek is, hogy
Szemeimmel ne kísérjelek.

Fog kísérni szemeim világa,
Fog kísérni vándorútamon.
A távolból ha nem melegítesz:
Legalább nézz rám, szép csillagom!

(Pest.)

Megteremtéd lelkem új világát....

Megteremtéd lelkem új világát,
Szerelem dicső világa ez!
Hálából e szív, örök tűzével,
Istenséged szent oltára lesz.

Oh leányka, ha te nem szeretsz is,
Engedd meg, hogy szerethesselek,
Mert különben köztem s a világ közt
Megszakadnak minden kötelek.

Vad, sötét föld keblem birodalma,
Fejedelme gyűlölő harag,
Harczban állok a nagy mindenséggel —
Szeretetre csak képed marad.

Képed a fény, az egyetlen egy fény,
Melly keblemnek éjjelébe jár,
Mint a rabhoz, földalatti börtön
Kisdéd ablakán, a napsugár.

Én szeretlek! bár tudom: milly rém a
Nem viszonzott szerelem baja;
De kit annyi rém gyötör, szívemnek
Könnyü lesz ezt is megszoknia.

Nem viszonzott szerelem keserve!
Türelemmel hordom terhedet,
Mint az istenember a keresztfát,
Mellyen aztán megfeszítettett.

(Pest.)

Éj van....

Éj van, csend és nyugalomnak éje,
A magas menny holdas, csillagos;
Szöke gyermek, kék szemű kökényfa,
Drágagyöngyöm! mit csinálsz te most?

Engem édes álmak környekeznek,
De nem alszom, ébren álmodom.
Minden álmam egy fényes királyság
S koronája te vagy, angyalom!

Beh szeretném most, ha lopni tudnék,
A lopás bármilly rút lelki folt!
Meglopnám az álmak kincstárát, hogy
Gazdagítsam a szegény valót.

(Pest.)

Félre mostan...

Félre mostan, hagyjatok magamra,
Hagyjatok, ti régi czimborák!
Nem látjátok, hogy mi lett belőlem?
Czímerem most rózsza s nem borág.

Szerelemnek katonája lettem....
A lant, a dal töltött fegyverem,
Töltés benne forró érzeményem,
Boldog én! ha a csatát nyerem.

Oh, ha nyernék, istenem, ha nyernék....
Tündérország, melly előttem áll;
Sikerüljön ezt bevennem: akkor
Én leendek a tündérkirály!

(Pest.)

Ablakodból hogyha....

Ablakodból hogyha kitekintesz:
Kertet látsz csak, kertet és eget.
(Adja isten, hogy legyen hasonló
E látmányhoz teljes életed!)

Képzelem: milly boldog vagy, leányka,
Hogy körüléd ilyen kert virít.
Jaj, de e kert sokkal boldogabb még,
Mert beléje néznek szemeid.

(Gödöllő.)

Nála voltam....

Nála voltam , a kedves leánynál.
Nála voltam , ismét eljövék.
Honn vagyok .... honn ? nem tudom. Szédülök.
Kereng velem a föld és az ég.

Oh , mi szép , mi jó vagy te , leányka ,
Szép és jó s olly lelkes honleány !
Te hazám leglelkesebb leánya ,
Te hazám nemtője vagy talán .

Lyányka , neked költőt kell szeretned ,
Más nem méltó birni tégedet ,
Nem méltó más erre , mert hazát.ugy ,
Mint a költő , senki nem szeret.

Mit tegyek ? szólj , üdvem gyöngyvirága ,
Mit tegyek ? hogy megnyerhesselek.
Kész vagyok , kész mindent elkövetni ,
Mindent , hogy megérdemeljelek.

De ha semmit nem tennék is , lyányka ,
Érdemetlen nem vagyok reád :
Szerelemért csupán szerelem kell ,
S én szeretlek , mint te a hazát !

(Pest.)

Vasárnap volt.

Vasárnap volt. Nem felejttem én el
E napot. Lenn a kertben valánk.
Néztelek . . . . te bokrétát kötöttél.
A nap jó kedvvel mosolyga ránk.

És midőn elkészült a bokréta,
Általadtad — oh, meglepetés! —
Általadtad azt nekem, leányka . . . .
E gyönyörre minden szó kevés!

Általadtad nekem a bokrétát,
Most is itt van az szívem felett;
S ha fölhajtod egykor szemfedőmet,
Akkor is még szívemen leled.

Higy nekem, hogy szívem és bokrétád
Egy időben, együtt hamvad el . . . .
Milyen édesen fog majd pihenni
Ő alatta e fáradt kebel!

S a míg élek, addig paizsom lesz.
Olly szükséges nekem a paizs!
Most merészen állok ki, ha mingyárt
Az egész föld ostromolna is.

Rágalom, gúny, ármány, balszerencse
Szórhatnak rám millió nyilat:
Szánakozva nézem ellenségim
E tündér virágpaizs alatt.

(Buda.)

Drága orvos úr....

„Drága orvos ur!“ szólék eszemhez,
 „Látogassa meg csak szívemet;
 Látogassa meg, kérem.... roszul van....
 És gyógyítsa ki, ha még lehet.

Nagy bizalma van szívemnek önben,
 Mert ön már többször segíté rajt.
 De siessen, kérem, csak siessen,
 Még talán elűzheti a bajt.“

És az ész, ez a jó házi orvos,
 Nem késett, hanem lesietett,
 És megrémült és fejét csóválta,
 Meglátván a vérző beteget;

S így kiálta föl: „Fiatál ember,
 Mit cselekszik ön, az istenért?
 Sebe mélyebb s szélesb a Dunánál —
 Mért is nem vigyáz magára, mért?

De legyünk csak egy kis türelemmel,
 Még talán.... talán segíthetek.“
 Szóla, és a sebet megvizsgálván,
 Abba balzsamot csepegtetett.

„Ah!“ felelt a szív, „ön a reménynek
 Balzsamát használja?.... hagyjon föl....
 Kínom szörnyű.... gyógyuljak, vagy haljak!....
 A reménység sem gyógyít, sem öl.“

(Pest.)

Hol van olly nagy pusztaság.

Hol van olly nagy pusztaság , mint keblem ?
Oh , e puszta olly határtalan !
Jobbra , balra terméketlen föld , csak
Közepében egy élőfa van.

S hol van olyan nagy élőfa , mint ez ?
Árnyat az egész világra vet !
Tudjátok : mi e roppant fa keblem
Pusztájában ? . . . . ez a gyűlölet.

El fog dőlni e világborító
Fa , ha majd egy órjas megjelen.
E világborító fát eldöntő
Óriás a boldog szerelem.

(Pest.)

Sírba tették....

Sírba tették első szeretőmet.
Búm e síréj holdvilága volt.
Uj szerelmem , mint nap , jött ez éjre.
Fölkelt a nap . . . . halványul a hold.

(Pest.)

Nő szerelmem....

Nő szerelmem, egyre nő, pedig már
Végtelen tengerré árada.
És a mint nő: szaporodik benne
A szörnyeknek rémes tábora.

És ha benne a rémek mozognak,
És ha rajta szélvész vágatott:
Föl az égre csap szilaj hulláma,
S lemos onnan minden csillagot.

És mi kelti e vihart?.... az eszme:
Ha te, lányka, nem lennél enyém!
Iszonyú ez éj és e sötétség
S villám benne égő agyvelőm.

Oh, az illy percz helyett egy öröklét
A pokolban áldás volna rám!.... --
Múl a vész, a tenger csendesül, ha
Ezt az eszmét elzavarhatám.

Csendesül a tenger és lesímul,
És a tengerpartra lépek én,
S ott remények erdejében járok;
Oh, mi szép zöld erdő a remény!

A remények szép zöld erdejében
Két galamb ül s bűg egy ág felett,
S én, lánykám, azt gondolom: jövőben
E galambpár én leszek veled!

(Pest.)

Meg ne ítélj....

Meg ne ítélj a találkozásról,
Melly közöttünk a legelső volt!
Mint magát ekkor viselte nyelvem:
Az nem mindig olyan néma, holt.

Ajkaimról hallhatják gyakorta
A beszéd megáradt folyamát,
Sk özbe közbe tréfa úszik árján,
Mint enyelgő csónakos-család.

De midőn te véled összejöttem,
Ajkamon szó, hang meg nem jelent.
Fereteg ha van keletkezőben:
Megelőzi temetői csend.

Fereteg volt itt keletkezőben,
Feretegre készült kebelem,
S az kitört már.... ontja villámlását,
Mennydörgését a vad szerelem.

Zúg, süvölt és szaggat és ront és bont
Bennem a föllázadt fereteg....
De tűröm; tán egykor, mint szivárványt,
Látom majd viszonszerelmedet.

(Pest.)

Voltak sokkal jelesebbek....

Voltak sokkal jelesebbek, mint én,
Hírók még is elfelejtve már.
Hát ti rátok, dalaim, ti rátok
A jövődőben vajon mi vár?

Éltek-e ti még akkor, midőn már
Én fölöttem füvek lengenek?
Ugy, miként a lantnak húrja, melly, ha
Elszakad, még aztán is zeneg.

Nem bánom, ha, a mit eddig irtam,
Nem bánom, ha mind az elenyész;
Csak a mit te hozzád írok, lyányka,
Ezt ne bántsá elmulási vész.

S én hiszem, hogy ezt idő nem bántja:
Szent lesz minden hozzád írt dalom,
Mert hisz azok a mennyből erednek,
Kék szemedből, szőke angyalom!

(Pest.)

Vadonerdő a világ....

Vadonerdő a világ körülem,
Olly sötét, olly éktelen vadon!
Benne járok én, elfáradt vándor;
Éj van és az utat nem tudom.

Egy kicsiny fény rezg amott előttem
 Ágak-bogak gyér nyilásin át;
 Te vagy az, te szeretett leányka,
 Követem fényednek sugarát.

Vajon e fény mécsvilág-e — a hol
 Nyughatom majd — egy csöndes tanyán?
 Vagy csalóka bolygótűz csak, a melly
 Temetőbe .... sírba visz talán?

(Pest.)

Nincs jogom, hogy....

Nincs jogom, hogy féltselek, leányka,
 Mert hiszen nem is vagy még enyém;
 Néha még is szerelemföltés, e
 Legborzasztóbb mennykő üt belém.

Elsötétül a világ ilyenkor ....
 Elsötétül? nem, sőt meggyulad ....
 Végítélet van .... az alkotó az
 Angyalokkal trombitát fuvat.

Harsog az arkangyal trombitája ....
 Agyvelőm reng .... szerteszét szakad ....
 Mert reám így dörg le az ítélet:
 A te sorsod örök kárhozat!

(Szalk-Szentmárton)

Száz alakba...

Száz alakba öltözik szerelmem,
Száz alakban képzel tégedet.
Majd szívet vagy s vívó szenvedélyem
Mint szilaj folyam fut körüléd.

Máskor ismét, édes kedvesem, hogy
Szentegyház vagy, én azt gondolom,
És szerelmem mint repkény huzódik
Fölfelé a szentegyház-falon.

Néha gazdag útas vagy s szerelmem
Mint az útonálló megrohan,
Néha meg mint jámbor alamizsnás
Lép elédbe alázatosan.

Majd a Kárpát vagy, s én ott a felhő,
S mennydörgéssel ostromlom szíved.
Majd meg rózsaszínű vagy, s én körüléd
Csalogányként zengek éneket.

Im, szerelmem ekkép változik, de
Soha meg nem szűnik, mindig él,
S nem gyöngül, ha néha szelídebb is....
Gyakran csendes a folyó, de mély!

(Szalk-Szentnádton.)

Megvallom , hogy....

Megvallom , hogy én az iskolában
Rest tanuló voltam , szörnyű rest.
Légy tanítóm , jó leányka , tőled
Majd tanulok édesörömet.

S okvetetlen tőled kell tanulnom ,
A mit mostan tudni akarok.
Nem tanulják azt az iskolában ,
Nem tudják azt a professorok.

Nos , leányka , léssz-e hát tanítóm ?
Kell-e tőlem a professorság ?
Azt szeretném én csak megtanulni :
Mit tesz az a szó , hogy „boldogság“ ?

Nem kerül ám sok fáradságodba ,
Ne gondold ; csak egy kis perczig vársz ....
Szólnod sem kell .... minek ? .... egy tekintet
Mindent olly szépen megmagyaráz.

(Szalk-Szentmárton.)

Álmaimban gyakran....

Álmaimban gyakran látogatsz meg ,
Életemnek legszebb álma te !
Onnan van , mert rajzolásit elmém
Minden este véled végzi be.

Te vagy elmém végső gondolatja ,
Mielőtt bezárkozik szemem.
Igy az égen , mielőtt az éj jön ,
A szép alkony mindig ott terem.

Hejh , leányka , akarod-e tudni :
Álmaimnak foglalatja mi ?
Rövid az , de olly szép !.... látlak téged
Szerелеmmel rám mosolygani.

Ha ez így van , mint álmodni szoktam ,
Ha szeretsz tán engem , oh leány !
Add tudtomra , kérlek , hogy ne légyen
Boldogságom álmkép csupán.

De ha nincs így , oh , ha nem szeretsz , s tán
Kebled értem soha nem hevül :
Akkor.... akkor legjobb lesz alunnom
És álmodnom véghetetlenül.

Kérem istent , hogy ne ébreszszen föl
Az ítéletkor se engemet ;
Jobb itt lenn csak álmodnom , hogy bírlak ,
Mint a mennyben lennem nélküled !

(Szalk-Szentmárton.)

Szerелеmnek lobogója....

Szerелеmnek lobogója szívem ,
Érte két szellem viaskodik ;
Rémes a harcz és mindennap eltart
Kora regtől késő alkonyig.

Egyik szellem, hófehér ruhába
 Öltözködve, a vidám remény;
 Másik szellem a mogorva kétség,
 Öltözködve hollófeketén.

Egyre vlnak, és nem tudhatom még:
 Győzedelmes mellyikök lehet?
 Attól tartok, hogy kettészakítják
 E szerelmi zászlót, szívemet!

(Szalk-Szentmárton.)

Alacsony kis ház...

Alacsony kis ház az én lakásom;
 A tiéd magas, nagy palota.
 Jaj nekem, jaj én nekem, leányka,
 Nem emelkedhetem én oda . . . .

De miért ne egyesülhetnénk mi?
 Én hozzám le mért ne hajlanál?
 Le a völgybe tér a hegy patakja,
 S az égről a nap a földre száll.

Igy, mint a nap földre száll az égről,
 És a völgybe hegyről a patak:
 Palotádból, lelkem szép galambja,
 Szállj le hozzám, hogy bírhaszalak!

Én hiszem, hogy boldogabb lennél te
 Itt lenn nálam, mintsem odafeinn.
 A magasban hűvös levegő van,
 A tavasz legszebb a völgyeken.

Szép tavasz vár, ha lejössz, leányka,
Szerelemnek ékes tavasza;
Nem mulandó e tavasz viránya,
Mint az, mellyet a május hozza.

A mezőkre jő az ősz és hervaszt,
A hol látja a virágokat.
Titkos, rejtett kert szívem szerelme,
A hervasztó ősz rá nem akad.

Kell-e e kert, lyányka, és lejössz-e
Hajlékomba? . . . . szűk s kicsinke bár:
Oh azért megférünk benne kellen,
Mint fészékben a páros madár.

Jöj le, lyányka, nem törődöm azzal,
Ha ott hagyod minden ékszered . . . .
Mért is volna rajtad ékszer? úgy is
Elhomályosítja azt szived.

(Szalk-Szentmárton.)

Mihelyest megláttalak....

Mihelyest megláttalak, leányka,
Én azonnal megszerettelek.
Látásodkor úgy jártam, mint a fa,
A mellyet a villám gyujta meg.

Fa valék én, egy kiszáradott fa,
Mellynek lombja szertehulla rég.
Most örülök rajta, hogy az voltam,
Mert a száraz fa legjobban ég.

(Szalk-Szentmárton.)

Lyányka, mikor....

Lyányka, mikor úgy együtt sétáltunk,
Én nem szóltam és te hallgatál.
Hejh! ha tudnám, be sokért nem adnám,
Hogy te ekkor min gondolkozál?

Én csak ilyenfélét gondoltam,
Hogy.... izé.... bizony már nem tudom:
Mit gondoltam? — csak hogy volt temérdek
Gyönyörűséges gondolatom.

Minden eszmém tündércsengetyű volt,
Melly bűbájosan csilingele,
Bájosan.... de némelly'k olyan búsan,
Hogy szívem majd megrepedt bele!

(Pest.)

A világtól elvonulva...

A világtól elvonulva élni
Egy csöndes kis házfödél alatt,
Elvonulva, lyányka, véled élni....
Oh milly szép, milly édes gondolat!

Itt szeretném hagyni a világot,
Melly ugy sem más, mint egy csatatér.
Harczolunk s mi harczaink jutalma?
Legfőlebb is tán egy kis babér.

És ezért küzködjem én örökké?
S megvagdalni hagyjam lelkemet?
A babér csak elfödi sebünket,
Elfödi, de nem gyógyítja meg.

Tedd kezembe kezedet, leányka,
S a hová vezetsz: megyek veled;
Oh de messze menjünk, hogy ne lássam
Távolról se a csatahelyet.

Messze menjünk és sebes léptekkel,
Hogy minket ne érjen majd utol
Mult időm emléke, e madár, melly
Harczáimról olly búsán dalol.

(Pest.)

A mióta szerelembe....

A mióta szerelembe estem,
Igazán, hogy féleszü vagyok.
Szemkötösdit játszanak fejemben
S fálnak mennek a gondolatok.

Nem csoda, ha ollyasmit teszek, mit
Józanan tölem nem láttatok,
A mit szinte szégyenlek kivallni:
A tükörbe is pillantgatok.

Reggel sokszor jó estét kívánok,
És jó reggelt, hogyha este van.
Isten hozott! mondom a menőnek,
S annak, a ki jő: élj boldogan!

Tollam gyakran a porzóba mártom,
 A tintát meg porzónak veszem.
 S mindez hagyján! de mikor szájamba
 A szivar tüzes végét teszem....

Erre aztán elmondhatni ám, hogy
 Valóságos szerelem sebe.
 Te miattad kaptam, lyányka.... illő
 Volna, hogy csókod gyógyítsa be!

(Szalk-Szentmárton.)

Sohasem volt az szerelmes.

Soha sem volt az szerelmes, a ki
 Mondja, hogy rabság a szerelem.
 Szárnyat ad ő, és nem rabbilincset,
 Szárnyat ad ő.... azt adott nekem.

S a madárnak nincsen olyan szárnya,
 Mint minőt a szerelem növeszt.
 El sem kezdem olly parányiséggel,
 Mint a föld, hogy átröpüljem ezt.

Szállok én az angyalok kertébe,
 Föl az égre, pillantás alatt,
 S koszorúba fűzöm ott e kertnek
 Lángrózsáit, a csillagokat.

Majd ez égi fény borít el, majd az
 Alvilágnak éjszakája főd....
 Szállok és egy pillanatban látok
 Istent s mennyet, poklot s ördögöt.

Nincsen itt tér, nincsen itt időköz,
Hogyha szárnyam fölkerelkedik;
A világnak megteremtésétől
Szállok a végső ítéletig.

S így ha mennyet és poklot bejárok:
A pokolban a mi gyötreme
És a mennyben a mi üdvesség van,
Egy perczben mindazt átérezem.

(Szalk-Szentmárton.)

A bokrétát, mellyet....

A bokrétát, mellyet nekem adtál,
Háromszin szalaggal kötöd át.
Szereted te a hazának színeit,
Lyányka, mert szereted a hazát.

Adok én is három színt cserébe:
A zöld színnek vedd reményimet,
A fehérnek halovány orczámat,
A pirosnak vérző szívemet.

(Szalk-Szentmárton.)

Fa leszek, ha....

Fa leszek, ha fának vagy virága.
Ha harmat vagy: én virág leszek.
Harmat leszek, ha te napsugár vagy....
Csak hogy lényeink egyesüljenek.

Ha , leányka , te vagy a mennyország :
 Akkor én csillaggá változom.
 Ha , leányka , te vagy a pokol : (hogymegy
 Egyesüljünk) én elkárhozom.

(Szalk-Szentmárton.)

Őszi reggel járok....

Őszi reggel járok a szabadban ,
 De hiába nézek szerteszét ;
 Sűrű ködnek fátyolában a táj ,
 A toronynak látni csak hegyét.

A természet elhagyott szentegyház ;
 Nincsen benne buzgó népe már :
 A virágok .... s hallgat orgonája ,
 Hallgat a sok énekes madár.

A természet néma szentegyháza
 Fölzajlik még egyszer az idén
 — A tavasznak mintegy visszhangjául —
 A szüretnek megjövételén.

A szüret víg , kellemes mulatság.
 Gyakran ekkép sóhajtott szivem :
 Be szeretnék én is szüretelni ,
 Mért nincs nekem is szőlőhegyem ? ....

Most beérvén egyetlen gerezddel ,
 Egy egész szőlőhegy nem epeszt ;
 Hejh , beérvén én veled , leányka ,
 Te legszebb , legédesebb gerezd !

(Szalk-Szentmárton.)

Háborúval álmodám....

Háborúval álmodám az éjjel,
Háborúba hítták a magyart;
Fölhívó jelül, mint hajdanában,
Országszerte járt a véres kard.

S fölriadt a véres kard láttára,
A kinek csak egy csepp vére volt.
A szabadság drága koszorúja,
Nem hitvány pénz volt a harczyi zsold.

Épen e nap volt menyegzőnk napja,
Az enyém, leányka, s a tiéd;
S én, hogy haljak a honért, elhagytam
Házasságunk első éjjelét.

Úgy-e, lyányka, a menyegző napján
Menni és meghalni, szörnyű vég?
És mégis, ha rá kerülne a sor,
Ugy tennék, mint álmomban tevék.

(Szalk-Szentmárton.)

Életem most....

Életem most egyetlen kívánság:
Megnyerhetni, lyányka, szívedet!
Néha mégis csaknem azt ohajtom:
Vajha ne szeretnél engemet.

Azt hiszem, hogy sorsom a tiéddel
Összekötni vétek volna tán;
Az enyém olly boldogtalan, olly bús,
A tiéd olly boldog, olly vidám!

Berekeszszem a szelíd galambot
Vérszomjas vadállatok közé?
Tengerekre, vészes tengerekre
A kicsiny sajkát vezessem-é?

Nem járnál-e ugy mellettem, lyányka,
Mint ott a galamb s a sajka jár?
Megbírnád-e a balsorsot? mellyet
Én megbírok, mert megszoktam már....

Csak szeress te engemet, leányka,
Szenvedésim tudni sem fogod.
Nem borúl el soha én miattam,
Nem borúl el fényes homlokod.

Megkiméllek bánatomtól téged,
Mint a föld a napot, kedvesét.
Víg, derült ő, s ha lenyugszik a nap:
Akkor lesz csak szomorú, sötét.

(Szalk-Szentmárton.)

A letarlott....

A letarlott, megsárgult vidéken
Szomorúan ül az őszi köd....
Mult időmnek szomorú emléke
Őszi ködként ült szívem fölött.

Feljön a nap fényes arczatja
És eloszlik a szomoru köd....
Fényes arczod megláttam, leányka,
S világosság lett szívem fölött.

Oh de, leányka, úgy ne tégy, mint a nap,
Melly azért veré el a ködöt,
Csak azért, hogy tisztán lássék: milyen
Hervadás van a világ fölött.

(Szalk-Szentmárton.)

Ha az isten....

Ha az isten ekkép szólna hozzám:
„Fiam, én neked megengedem,
Hogy úgy halj meg, mint magadnak tetszik,
Erre kérném akkor istenem:

Legyen ősz, de szép, szelíd, derült ősz,
Sárga lombon fényes napsugár;
Sárga lomb közt zengje végdalát egy
A tavasztól elmaradt madár.

S valamint az őszi természetre
A halál jön észrevétlenül:
Én reám is így jöjön.... csak akkor
Vegyem észre, ha mellettem ül.

Ekkor, mint a lombon a madárka,
Zengjem én is el végdalomat
Büvös hangon, mely le a sziveknek
Fenekére s föl az égbe hat.

És ha vége a varázséneknek :
 Ajkaimat egy csók zárja be ,
 A te csókod , szőke szép leány , te
 Földi lények legdicsőbbike ! —

De ha ezt nem engedné az isten ,
 Kérném akkor , hogy tavasz legyen ,
 Harcz tavasza , hol rózsák teremnek ,
 Véres rózsák , férfikebleken.

S lelkesítve zengjenek a harczok
 Csalogányai , a trombiták.
 Ott legyek , s az én szivemből szinte
 Nőjön egy halálás vérvirág.

S ha ledölök ekkor paripámról :
 Ajkaimat egy csók zárja be ,
 A te csókod , te szép szabadság , te
 Égi lények legdicsőbbike !

(Szalk-Szentmárton.)

Elnémult a fergeteg....

Elnémult a fergeteg süvöltő
 Hárfájának zordon éneke.
 Nyúgott a táj , mint az arc , melly küzdött
 A halállal s már kiszenvede.

Olly szelid , szép őszi délután van !
 Itt-ott látni csak kis felleget ;
 A viharból úgy maradt meg ez , mint
 Bús időkből az emlékezet.

A faluknak bádogtornyait a
Napsugári megaranyozák ;
Délibábak távol tengerében
Mint hajók lebegnek a tanyák.

Áttekintek a nagy láthatáron ,
Rónaság ez , völgy- és hegytelen.
Szívem is most illy végetlen róna ....
Nincsen benne más , csak szerelem.

Szívem olyan tele szerelemmel ,
Hogy terhétől csaknem elesik.
Ugy vagyok , mint a fa , mellynek ága
Alig bírja dús gyümölcseit.

Szívem így , megtelve szerelemmel ,
Egy pohár , a melly csordultig áll ....
Drága bor ! .... s ha a lány porba önti ?
Kár lesz .... inkább idd ki te , halál !

(Szalk-Szentmárton.)

Arczképemmel....

Arczképemmel , lelkem arczképével
Ajándékozlak meg tégedet.
Nem bánom , ha senkinek sem tetszik ,
Csak neked tessék , lánykám , neked !

Lelkem egy könyv , a melly mindig nyitva ,
Olvashatja , ki mellette jár.
Olvassák is — a sok forgatásban
Össze is van az szaggatva már.

Lelkem gyűrű, egy aczélgűrű; de
Láthatsz benne drágaköveket.
Legnagyobb, legszebb ezen kövek közt
Egy gyémánt, a tiszta becsület.

Lelkem oszlop, egy kösziklaoszlop,
Melly soha meg nem rendítetett,
Nem reszket.... csak egy, csak egy esetben:
Hogyha rá száll szép tekinteted.

Lelkem felhő, egy haragvó felhő,
Gyakran ontja a villámokat;
De, leányka, te ne félj! — a villám
Tölgyeket sujt, nem virágokat.

Lelkem Illés próféta, a mennybe
Száll a dicsőség lángszekerén....
Híj öledbe, lyányka, s lángszekérről
És mennyországról lemondok én!

(Szalk-Szentmárton.)

Avvagy én már soha....

Avvagy én már soha meg nem nyugszom?
Mindörökké tart e lelki harcz?
Oh leányka, e véget nem érő
Kínozással, mondd, hogy mit akarsz?

Mert te kínszasz, mert te gyötresz engem,
Pedig én meg nem bántottalak;
Vagy talán az megbántás előtted,
Hogy szeretlek, hogy imádalak?

És ezért kell olly sokat szenvednem,
Olly sokat, a mennyit csak lehet!
Szívemet megvesztegetted, lyányka,
Hogy örökké verjen engemet.

S ezelőtt még, ha reggeltől estig
Gyötörtettem is a kinpadon:
Az enyém volt a pihentető éj;
Most sem éjem többé sem napom!

Mint galamb száll én felém az álom,
De reám nem édesgethetem:
A galamb félénk madár .... tovább száll ....
Elriasztja dobogó szívem.

Kérlek, lyányka, parancsolj szívemnek,
Csendesítsd le e vad pártütőt,
Nehogy egyszer a kétségbesésnek
Óráján keresztüllőjem őt!

(Szalk-Szentmárton.)

Azt hívém, hogy....

Azt hívém, hogy csak az emberek közt
Van irigység és kajánkodás.
Csalatkoztam! mert a millyen a föld,
Ott fenn az ég egy cseppel se' más.

Földön, égen nincs valódi béke;
Örökös harcz, örökös zavar.
Mint a földön, épen úgy az égen
Minden csak uralkodni akar.

A nap és éj háborút viselnek,
Hol az egyik, hol a másik nyér.
Mi a hajnal és az alkony?.... a nap
S éj közötti harczban elfolyt vér.

És mi a hold? egy zsarnok király ő,
És jobbágysai a csillagok.
És a jobbágys, ki nagyon tündöklök?
Jaj neki, mert száműzetni fog.

Hány jobbágysát száműzé e zsarnok!
Minden éjjel hull alá néhány....
Tán te is így fényedért az égből
Száműzött csillag vagy, szép leány?

(Szalk-Szentmárton.)

Messze estem....

Messze estem, oh lánykám, beszédes
Szemeidnek szép sugáritól....
(Szemeidből jószág és vidámság,
E kedves két égi gyermek szól.)

Messze estem tőled, oh, te szép lány,
Te aranyba foglalt drágakő!
De a nap, hol majd elédbé állok,
Ez a nagy nap nem sokára jő.

Nagy lesz e nap, sorsomat határozó,
Mint Waterloo Napoleonét.
Még király vagyok.... kevélyen hordom
Koronámat, a fényes reményt.

Oh , de mi lesz éltém , ha fejemről
 Porba hull e drága korona ?
 Mi lesz akkor éltém ? . . . . fájdalomnak
 Oczeánján a Szentilona.

(Szalk-Szentmárton.)

Millyen furcsa álmam....

Millyen furcsa álmam volt az éjjel !
 Lyányka , te megszúrtad szívemet ,
 És belőle minden vér kifolyt ; de
 Minden csepp vérből egy rózsza lett.

Mit jelenthet ez az álom ? . . . . semmit ,
 Csak azt , hogy ilyen a szerelem ;
 A szegény szívet halálra gyötri ,
 S olyan édes ez a gyöttelelem !

(Szalk-Szentmárton.)

Félre mostan....

Félre mostan , félre a fejemről ,
 Bú , te fekete , nehéz sisak ! . . . .
 Jer , jókedv , te könnyü tarka csákó ,
 Mellyen pajkos tollak inganak.

Félre , bú , te lándzsa , melly szögezve
 Vagy tulajdon gazdád keblinek . . . .
 Jer , jókedv , te szép virágbokréta ,
 Mit keblemre bátran tűzhetek.

Félre bú, te alvilági kánpad,
 A mellyen a szív martírkodik . . . .
 Jer, jókedv, te hattyutollas párna,
 Mellyen a szív mennyről álmodik.

Jöszte, jókedv! jöszte, víg barátom,
 Csapjunk egy hatalmas ünnepet,
 Olly hatalmast, a minő közöttünk
 Még soha nem ünnepeltetett.

Jöszte, jókedv! fényes szivárványod
 Vond keresztül a nagy ég-iven;
 Jöszte, kezd el szép szellemzenédet,
 Hadd tánczoljon lelkem és szívem!

Kérdezed, jókedv barátom, hogy mért,
 Mért tartunk ilyen nagy ünnepet?
 Csak azért, mert megtudom: a lyányka
 Szeret-e hát avvagy nem szeret?

Hogyha visszatérünk a leánytól
 És szerelmet tőle nem hozunk:
 Messze utra küldelek, barátom,
 S többé tán nem is találkozunk.

Megvallom, hogy eddig én reszkettem
 Az időtől, melly most jöni fog,
 De kihamvadt bátorságom lángja
 Most, hogy épen kell, megint lobog.

Gyalázat a gyáva katonára,
 Ki a sikra búsfélénken áll —
 Vigalomra hát — vigan rohanjunk
 A csatába — élet vagy halál — — !

(Szalk-Szentmárton.)

Megpendítem....

Megpendítem hónapok multával
Még egyszer szerelmi lantomat;
Még ez egyszer, egyszer és utószor,
Mert ezentúl hangot ő nem ad.

Nem pazarlom én többé leányra
Dalaimat, érzeményeimet.
Érzéketlen bábak a leányok,
Szívet és dalt nem érdemlenek.

Nem beszél vak indulat belőlem;
Csendes elmém higgadt szózata,
Megszűnt már a vész, melly nem viszonzott
Szerelmem kínjából támada.

Tiszta szemmel nézek a jövőbe,
Nem lebeg rajt szenvedély köde,
Melly előlem annyi szép virányt, de
Annyi pusztá tájt is elföde.

Tiszta szemmel nézek a jövőbe,
Jaj de mit lát, mit lát ott szemem?
Azt, hogy nincs már semmi szépet látnom....
Nincs barátság, nincs ott szerelem!

Egyedül, e roppant nagy világtól
Elhagyatva, szeretetlenül,
Máriusként, a ki számüzötten
Egy országnak omladékin ül!

Nem lehet, hogy én még ne szeressek,
És hogy engem ne szeressenek.
Bármilly hideg a világ: szívem még
Nem fagyott meg, szívem még meleg.

Lesz leány még, kell leánynak lenni,
A ki éreztesse majd velem,
Hogy áldás az átkos élet, mellyben
Van egy perczyi boldog szerelem!

(Pest.)

Jókay Mórhoz.

Miért szeretsz te engemet,
Kit annyian gyűlölnék?
S én, a ki annyit gyűlölök,
Téged miért szeretlek?
Szeretlek téged, oh barátom....
Nem, nem barátom!.... megbocsáss,
Hogy e gúnynévvel illetélek;
Mert a jelenkor gyermekének
E szó „barát“ csak gúnyolás.

Perczenként jobban-jobban el-
Sötétül láthatárom,
De én éltemnek éjjelét
Nem rettegem, sőt várom....
Hisz annál fényesebb a csillag,
Minél sötétb az éjszaka.
Tudom, mert a sziv mondja nékem:
Te léssz sötét, kietlen éjem
Hamvadhatatlan csillaga.

Nem hiszek én már senkinek ,
Nincs senkiben bizalmam ,
Mert életemben sokszor , ah ,
Olly sokszor megcsalattam.
Bizalmam várát fölgyújtották ,
Ledöntötték az emberek ;
Romjai között egy ép oszlop van :
Te állasz ott .... csak te .... magadban ....
Téged le nem dönthetnek.

Szentül hiszem , ha a világ
Elfordul is szivemtől ,
Ha a világnak ajakán
Rám átkok átka zendül :
A te ajkadról akkor is még
Reám csak áldás lebben el ....
Ha az egész világ egy kéz lesz ,
Melly eltaszít , miként dögvészeszt :
Kezed még akkor is ölel.

Tudom , hogy így tesz a világ ,
Hogy így fog tenni vélem.
Fejemre köveket hajít ,
Míg éltemet leélem.
S hóhéraim , ha halva fekszem ,
Agyonveretve , egykoron :
Koporsómhoz majd oda lépnek ,
S mellyet elébb megkövezének ,
Babérral földik homlokom.

Oh e babér , a melylyel a
Világ magát gunyolja ,
Ez a babér , ez a babér
Velöm égetni fogja.

De nem soká tart égetése . . . .
Te , lelkem megmaradt fele ,
Hozzám te szinte eljövendesz ,
És koszorúmra könnyet ejtesz ,
S eloltod lángjait vele.

(Pest.)

Remény.

Mi a remény ? . . . . förtelmes kéjleány ,
Ki minden embert egyaránt ölel.
Ha rá pazarlod legszebb kincsedet ,
Az ifjúságot : akkor elhagy , el !

(Pest.)

A csárda romjai.

Te vagy , oh szép alföld végtelen rónája ,
Lelkem legkedvesebb mulatótanyája.
Az a görbe felföld hegy- és völgyeivel
Könyv , mellynek számtalan lapját forgatni kell ,
De te , alföldem , hol hegy után hegy nem kél ,
Olyan vagy , mint a nyílt , a fölbontott levél ,
A mellyet egyszerre általolvashatok ;
S vannak beléd irva szép , nagy gondolatok.
Mint sajnálom én , hogy egész életemet
Itt kinn a pusztákon töltönnem nem lehet !
Itt szeretnék élni a puszták közepin ,
Mint Arábiában a szabad beduin.

Puszta, pusztá, te vagy a szabadság képe,
 És, szabadság, te vagy lelkelem istensége!
 Szabadság, istenem, még csak azért élek,
 Csak azért, hogy egykor érted haljak én meg,
 S síromnál, ha érted onthatom véretem,
 Meg fogom áldani átkos életemet.
 De mi ez?... sír .. halál... hova nem vetődtem!
 Nem csoda különben, mert rom van előttem.
 Nem váromladék ez. Csárdának romjai.
 Hanem hiszen azt az idő nem keresi:
 Melly'k milyen épület? vár-e avvagy csárda?
 Ennek is, annak is reá lép falára;
 S hova az idő lép, omlik, ha kő ha vas,
 És neki semmi nem alacsony nem magas. —
 Hogy van, hogy e csárda kövekből épüle?
 Holott kötermésnek nyoma sincs körüle.
 Itt régente falu avvagy város állott,
 Míg nem nyögte hazánk a török rabságot;
 (Szegény Magyarország, szegény édes honom,
 Be sokféle bilincs volt már lábaidon!)
 E hajdani várost földúlta az ozmán,
 Kő kövön nem maradt, csak az isten házán.
 A templom maradt meg — de ez is betegen —
 Hogy a pusztulásnak gyászolója legyen.
 És gyászolt a templom több hosszú századot,
 Míg végre bujában össze nem roskadott.
 Hogy haszna ne veszszen széthullott kövének,
 Belőle e helyen csárdát építenek.
 Az isten házából csárda!.... és miért ne?
 Ott léleknek: testnek szolgált itt enyhére.
 És nem úgy részünk-e a test, mint a lélek?
 Egyenlőn kedveznünk kell mind a kettőnek.
 Az isten házából csárda!.... és miért ne?
 Itt és ott élhetünk az isten kedvére;

S láttam én csárdákban tisztább szíveket már,
Mint kit naponként lát térdelni az oltár. —
Csárda, eldőlt csárda, még mikor te benned
Utasok vigadtak, utasok pihentek!
Fölépít tégedet újra képzeletem,
S vendégidet színről színre szemlélhetem:
Itt görcsös botjával egy vándorlólegény,
Ott zsíros subában egy pár szegény legény,
Itt hosszú szakállal egy üveges zsidó,
Amott egy drótos-tót s több ilyen borozó.
Hát a szép csaplárné fiatalságával?
Mostan ölelkezik egy hamis deákkal,
Kinek a bor kissé megzavarta fejét,
De a szép menyecske még jobban a szívét.
S hol a vén csaplár, hogy ezért föl nem pattan?
Kinn a kazal végén álmodik nyugottan....
Kazal végén akkor, most már lenn a sírban,
És a szép fiatal menyecske is ott van,
És a hamis deák s mind, kik itt boroztak.
Ők valamennyien már rég porladoznak.
A csárda is vénült, vénült és roskadott,
Leüté fejéről a szél a kalapot,
A födelet.... ekkép áll hajadon fővel,
Mintha urával beszélne, az idővel,
S kérné alázattal, hogy kissé kimélje;
Hanem sikertelen esdeklő beszédje.
Düledez, düledez; félig ismerni csak:
Mellyik volt az ajtó, melyik volt az ablak.
Még áll s emelkedik az éghez kéménye,
Mint a haldoklónak utósó reménye.
Pinczéje beomlott, a kút is mellette,
Honnan az ostorfát valaki elvitte;
Csak az ágas és a gém van meg épségben,
Egy mogorva sas ül a gém tetejében.

Legmagasabb hely a pusztán e gém vége,
 Azért ült föl a sas ennek tetejébe.
 Fönn ül és merően maga elé bámul,
 Mintha gondolkodnék a mulandóságrul.
 Fölötte lángol a nap, az égnek ifja,
 Lángol, mert kebelét a szerelem vívja;
 Szeretője, a ki epedve néz rája,
 Délibáb, a puszták szép tündérleánya.

(Szalk-Szentmárton.

Változás.

Nem úgy van, a mint volt. A földön
 Minden mindegyre változik.
 Multam s jelenkorom két testvér,
 S egymást tán meg sem ismerik.

A tenyeremben hordtam egykor
 Szívem, barátsággal tele;
 Nem volt szükség, hogy kérjék tőlem:
 Magam kínáltam mást vele.

Mostan ha kérik szívemet sem
 Adom; nem adom senkinek.
 Azt hazudom, ha jönnek hozzám:
 „Nincsen szívem, eredjetek!”

Egykor ha szerelemre gyúltam:
 Plátói szerelem vala.
 Olly szentül hittem, hogy minden lány
 A mennyországnak angyala.

Azt hittem! . . . . most tudom , hogy inkább
 Ördög , mint angyal a leány ;
 S nem sírok , ha nem kellek egynek ,
 Akad helyette akarhány.

A hazaszeretet napom volt ,
 Melly melegíté lelkemet ;
 S mi mostan ? holdvilág , melly sárga
 Hideg sugárt arczomra vet.

Egykor ha a világ megbántott ,
 Kivánczám a sírba le ;
 Most , épen mert bánt , élni vágyok ,
 Daczolni van kedvem vele.

Agyag voltam , hig , engedékeny ,
 Egy ujjal is átszúrható ;
 Márvány vagyok . . . . ki rám lö : rólam
 Rá visszapattan a golyó.

Fehér bor , szőke lyány , fényes nap
 Hatottak egykor lelkemig ;
 Vörös bor , barna lyány , sötét éj ,
 Kedvem most bennetek telik !

(Szalk-Szentmárton.)

A sivatag koronája.

Ollyan , mint vén királynak
 Feje , a sivatag ;
 Hajszájai , a füvek ,
 Csak gyéren inganak.

E vén királyi fön egy
 Nagy tölgy a korona.
 Ha megszólamlanék, sok
 Századról szólana.

Megszólamlott végtére.
 Kóbor felhő jöve;
 Elfáradott, s leszálla
 Pihenni fölibe.

Ez kérte, mondaná el
 Élettörténetét,
 És a felhőnek a tölgy
 Következőt beszélt:

* *

„Távol világ regényes bérczein
 Virágozának boldog őseim.
 Anyám -- közel hozzá az égi bolt —
 A vadonerdő legszebb fája volt.
 A fergeteg beléje szeretett,
 S mivel szerelme czélt nem érhetett:
 Anyámra — oh mi aljaslelkűség! —
 Szegény anyámra bosszut esküvék.
 És teljesíté. Ottan függtem én
 Testvéreimmel szülők kebelén;
 Letépe minket és szélkergetett
 A bosszujában rémes fergeteg.
 Idáig üzött engem haraga,
 E sivatag magába fogada,
 Felnöttem itten és sok századot,
 Láttam már, a mint jött és távozott.
 Ah, milly unalmas hosszú életem!

Csak szomorúság szétekintenem ;
 Bár merre nézek : látnom nem lehet
 Szegény anyámat és testvérimet.
 Koronként jönnek hozzám emberek ,
 Javokra vagyok , a mint lehetek.
 Ki nyáron jö , midőn nap égeti ,
 Szolgállok hűvös sátorúl neki ;
 Ha jönnek erre tél-idő alatt ,
 Adok tüzelni száraz ágakat ,
 S a kit kétségbeejte a világ ,
 Jön s fölakasztja én reám magát. —
 S ezzel végeztem. Eddig terjede
 Hosszú éltém rövid története.
 Éltemnek is bár vége volna már !
 A fergeteg , melly ide-ide jár ,
 A fergeteg , e régi ellenem ,
 Nem győzhetett meg , nem bírt én velem.
 S a hőst , ki annyi századéven át
 Olly bátran , olyan rendületlen állt ,
 E hőst mi fogja most eldönteni ?
 Önnön keblének hitvány férgei !
 Oh isten , isten , a ki alkotál ,
 Hát nincs számomra nemesebb halál ?“

* *

Im ezt beszélte a tölgy.
 Fönn ült a tölgytetőn
 A felleg , s a beszédet
 Hallgatta részvevőn.

Részvétből , száanalomból
 Villámot vett elé ,

Az árva tölgyre sujtá
S azt porrá égeté.

(Pest.)

Hogy van , hogy azt a sok gazembert....

Hogy van , hogy azt a sok gazembert
Egytől egyig föl nem kötik ? ....
Tán csak azért , mert annyi fája
Nincs a világnak , hogy reája
Akasztathatnék mindenik.

Oh mennyi , mennyi a gazember
E földön ! .... én megesküszöm :
Ha mind esőcseppé változnék ,
Negyven nap , negyven éjjel esnék ,
Támadna egy új vízözön.

(Pest.)

Pusztai találkozás.

Sík a puszta , mint a pihenő tó.
Közepén megy gazdag úri hintó.
Megy a hintó még pedig vágatva ,
Mintha villám volna bele fogva.
Van beléje fogva négy paripa.
Az út olyan , mint a pallós szoba.
De a jó út s jó lovak daczára
Most a hintó hirtelen megállá ,

Elvágták-e a négy hámistrángot?
 Vagy a kerék mély kátyúba vágott?
 Sem az egyik, sem a másik biz a!
 Hanem ott termett a puszták fia,
 Ottan termett a puszták királya,
 A haramja; egy nagyot kiálta,
 S pisztolyt vett ki a nyeregkápából.
 Azért áll a hintó és nem mozdul.
 A haramja gyöngé sikoltást hall,
 Azt gondolja, hogy talán madárdal,
 És körülnéz és be a hintóba,
 Hát ott van a madár, a ki szóla;
 Szép kis madár, gyönyörű menyecske,
 Talán nem is él, csak úgy van festve.
 „Könyörülj!” szól, s tovább esdekelne,
 De elvette hangját ijedelme.
 A haramja lelkesen néz rája,
 S ilyen nyájas szókra nyílik szája:
 „Ne rettegjen, tekintetes asszony!
 Nem gátolom, hogy tovább utazzon.
 De mielőtt innen odább menne,
 Kérem szépen, nézzen a szemembe!”
 És az asszony félénk bátorsággal
 Farkasszemét néz a haramjával,
 Ki közelebb lépett, és megint kért:
 „Tegyen meg még egyet a kedvemért;
 Engedje megfognom szép kacsóját....
 Megengedi? megengedi tehát?
 Oh köszönöm, köszönöm!.... de hátha
 Volna még egy esdeklésem hátra?
 Egyetlen egy.... azután utazzon....
 Csókoljon meg, tekintetes asszony! —
 Arcza pirul,.... harag ez vagy szégyen?
 Oh akármilyen, csak harag ne legyen;

Ne váljunk el haragban egymástól,
Inkább lemondok e kívánságról.
A csók úgy is, ha erőtetve jő,
Olyan, mint a korán szedett szőlő.
Teens asszony, isten áldja meg hát!
Felejtse el a szegény haramját,
A ki, ki ...“ itt megszakadt szava,
De érezte sarkantyúját lova,
Egyet ugrott és vágatni kezdett,
Meg sem állott, a míg este nem lett.

(Pest.)

Álmaim.

Irtóztatók koronként álmaim.
Az éjjel is szörnyüket álmodám.
Alig hogy eltűnt egyik álmképem,
Másik mereszte vad szemet reám.

Láttam biborban a bűn hőseit,
Tiprott erény volt lábok zsámolya.
Fehérpirosra volt e zsámoly festve:
Szeméből könny, szivéből vér folya.

Láttam kiszáradt sárga arczokat,
Sárgák valának, mint az éji hold,
Igen bizony, mert minden arcz az éhség
Éjének egy-egy holdvilága volt.

Láttam mellettök fényes arczokat ,
Miken a jóllét napja ragyoga ;
Bokáikon arany sarkantyu . . . . sárga ,
Mint amaz éhezök arczúlata.

Láttam halotti ágyon férfiút ,
Szívének táján mély seb tátogott.
Saját magzatja ölte meg. De nője.
Síratja tán a bús áldozatot ?

Mit ? nője ? nője nem síratja őt !
Mig egy szobában a férj álmodik
Halotti ágyon , más szobában a nő
Uj szeretőjével bujálkodik.

S midön sírban volt már a férfiú ,
Eljöttek éjjel az atyafiak ,
Feltörték sírja ajtaját , s halotti
Ruhája kincsén megosztottnak.

Láttam veszendő , dúlt országokat ,
Hol kész halál volt a polgárerény ,
Hol éj közelge . . . . már pirult az alkony
Hóhérok honfivéres fegyverén.

Láttam ledöntött , rab országokat ,
Hol nem hallatszott a rabok jaja ,
Mert jajgatásukat fölülhaladta
A zsarnokhatalom gúnykaczaja.

Im , illyek éji látományaim.
De nem csodálkozom , hogy illyenek ;
Mert , a miket szemlélek álmaimban ,
Történnek egyre és történtenek.

Meddig tart még ez iszonyú világ?
Miért nem jössz, te rontó égítest,
Te üstökös, melly arra rendeltettél,
Hogy tengelyéből a földet kivesd!

(Pest.)

Szemere Pálhoz.

Sok van, miben büszkélkednem lehet,
De büszkeségem mindenek felett,
Hogy, mint barátod, úgy állok szívednél,
Bár korra nézve nagyapám lehetnél.
Tiszteltelek, mint tisztelőd menék
Hozzád. Te szóltál, hogy ez nem elég,
Engem ne tisztelj, engemet szeress!
Mostan szeretlek és tisztellek téged;
Mind a kettőre vagy te érdemes.
Mig tiszteletre indít öregséged,
Szeretnem kell ifjúi szívedet....
Mert nyom nélkül haladt el e felett
Eszteideidnek terhe, sokasága.
Hervadhatatlan kebled e virága.
Öreg barátom fiatal szíveddel!
Fa vagy te, mellynek elhullt levele,
A mellyet már a téli hó lepett el,
De rajta vígan zeng a czinege.
S bár késő este van már életedben,
Szemed még most is tisztán s messze lát:
Megismeréd a felhők madarát,
Kit fényes nappal sem láttak meg többen.
Magamról szólok. — Hah, mig annyian
Vetnek reám lenéző szemeket,

Kezedben a borostyán lombja van ,
Megkoszorúzni véle fejemet.
Tedd föl fejemre , tedd e koszorút !
Ha most nem érdemelném is , talán
Megérdemelni fogom ezután.
Elöttem még olyan hosszú az út ,
S a boldogságról már végkép lemondék ,
Ugy sem találnám meg , hát életem
Keresésére nem vesztegetem ;
Szívemnek csak egy óhajtása van még ....
Erre törekszem , ez a mit kívánok :
Büszkén nevezzen a haza fiának ! —
Elérem-e e nagy czélt ? féluton
Nem roskadok-e össze ? nem tudom.
Tán egy bevégezetlen épület
Lesz életem munkája , meglehet ,
A melly ha készen volna , belle szállna
A hír , a feledés örök királya ,
Mig így elkezdve , féligmeddig készen
Csak rövid emlék szűk tanyája lészen.
De ha erőm vágyamnál nem kisebb ,
Ha ezt a hosszú pályát megfutandom ,
S egy nemzet fogja megtapsolni lantom :
Nem lesz előttem e taps kedvesebb .
Mint az volt , melylyel pályám kezdetén
Egy magad által idvezeltetém ,
És mint szívednek dobbanása volt
Midőn szívemre először hajolt.

(Szalk-Szentmárton.)

Téli éj.

Vad téli éj. Sűrű hópelyhek esnek.
 Szélvész ragadja. S hátha nem hópelyhek?
 Talán egy örült gondolatjai?
 Vagy összetépett lelkem rongyai.

Közelg az éjfél. Fenn virasztva várom.
 Akkor kísértet látogat meg, három;
 Szent háromság, melly egykor vezetett:
 A hit, a remény és a szeretet.

Nem élnek többé. Meggyilkoltatának.
 De éjfelenként sírjokból kiszállnak.
 S felém lebegnek halvány képeik,
 S a régi szép időt emlegetik. --

Szétszaggatá a felleget a szélvész.
 Tekintetem a csillagok közé vész.
 Olyan sötétpiroslók fényeik,
 Mikéntha vércsepp volna mindegyik.

S ki mondja meg: nem vércsepp-e a csillag?
 Hisz itt a földön olly sokat gyilkolnak.
 Ábelszivek fölfeccsent vére ez,
 Mit a zsvány föld csillagnak nevez. —

Vesztett szélvész, te még mindegyre tombolsz
 A fellegekbe és hajamba markolsz;
 Ki akarod tán tépni fürtimet?
 Ah, tépd ki inkább, tépd ki szívemet!

Hogy dobog e szív! — szinte félek tőle, —
Ugy, mint a kö, melly várromokról dől le,
Vagy mint a koporsónak födele,
Ha a halottat szögezik bele.

Koporsó vagy, koporsó vagy te keblem,
A mellybe szívem élve eltemettem.
Oh szív, te élő eltemettetett!
Ki írhatná le gyötrelmeidet?

Megszűnt a vész, a hold is fönn az égen.
Már béke és fény lebeg a vidéken.
Haza mehetek hát s lefekhetem,
Mert béke és fény nem való nekem.

(Szalk-Szentmárton.)

1846.

Isten csodája.

A meddig a történet csillaga
Röpíti a multakba sugarát :
A szem saját kezünkben mindenütt
Saját szivünkre czélzó gyilkot lát ,
S ez öngyilkos kéz hányszor szálla ránk ! . . . .
Isten csodája , hogy még áll hazánk.

Igy hordozunk sok százados sebet ,
Keblünk soha be nem gyógyúlhatott ;
Mérget kellett mindenkor innia ,
Ki sebeinkre önte balzsamot.
Valami rossz szellemtől származánk !
Isten csodája , hogy még áll hazánk.

S míg egymást martuk szennyes konczokért ,
Mint a szeméten a silány ebek ,
Azt vettük észre csak , hogy ezalatt
Az oroszlánok itt termettenek ;
Jött a tatár , jött a török reánk.
Isten csodája , hogy még áll hazánk.

Ott foly Sajó . . . . olly görbén kanyarog ,
Mint ember , a ki görcsben haldokol ;

Ott haldokoltunk , vérünk ott szívá
 Az óriási nadály , a mogul ,
 S holttesteinket fölfalá a láng !
 Isten csodája , hogy még áll hazánk.

S ott van Mohács .... ott nyomta a királyt
 Sárkoporsóba pánczéla s lova ,
 S készült számunkra a ledölt király
 Kardjából a rettentő zabola ,
 Mellytől még most is ég , és vérzik szánk ! ....
 Isten csodája , hogy még áll hazánk.

Mi lesz belőlünk ? .... ezt én kérdezem ,
 De milly kevesen gondolnak vele .
 Oh nemzetem , magyar nép ! éltedet
 Mindig csak a jó sorsra bízod-e ?
 Ne csak istenben bizzunk , mint bizánk ;
 Emberségünkől álljon fönn hazánk !

(Szalk-Szentmárton.)

Az őrült

— — — — Mit háborgattok ?
 Takarodjatok innen !
 Nagy munkába' vagyok. Sietek.
 Ostort fonok , lángostort , napsugarakból ;
 Megkorbácsolom a világot !
 Jajgatnak majd és én kaczagok ,
 Mint ők kaczagtak , a mikor én jajgattam.
 • Hahaha!
 Mert ilyen az élet. Jajgatunk s kaczagunk.
 De a halál azt mondja : csílt !

Egyszer már én is meghalék.
Mérget töltöttek azok vizembe,
A kik megitták boromat.
S mit tettek gyilkosaim,
Hogy gaztettöket elleplezzék?
Midőn kiterítve fekültem:
Reám borúltak s könnyezének.
Szerettem volna fölugrani,
Hogy orraikat leharapjam.
De nem harapom le! gondolám,
Legyen orrok és szagolják,
Ha rothadok, s fúladjanak meg.
Hahaha!
És hol temettek el? Afrikában.
Az volt szerencsém,
Mert egy hiéna kiása siromból.
Ez az állat volt egyetlen jóltevőm.
Ezt is megcsaltam.
Ő czombom akarta megenni;
Én szívemet adtam oda,
S ez olly keserű volt, hogy megdöglött tőle.
Hahaha!
De hiába, csak így jár,
Ki emberrel tesz jót. Mi az ember?
Mondják: virágnak gyökere,
A melly fönn a mennyben virúl.
De ez nem igaz.
Virág az ember, mellynek gyökere
Ott lenn van a pokolban.
Egy bölcs tanított engemet erre,
Ki nagy bolond volt, mert éhen hala.
Mért nem lopott? mért nem rabolt?
Hahaha!
De mit kaczagok, mint a bolond;

Hisz sírnom kellene ,
Sírtni , hogy olly gonosz a világ.
Az isten is felhő-szemével
Gyakran siratja , hogy megalkotá.
De mit használ az ég könnyűje is ?
A földre hull , a ronda földre ,
Hol az emberek lábbal tiporják ,
S mi lesz belőle ,
Az ég könnyéből ? . . . . sár.
Hahaha !

Oh ég, oh ég, te vén kiszolgált katona,
Érdempénz melleden a nap ,
S ruhád , rongyos ruhád a felhő.
Hm , így eresztik el a vén katonát ,
A hosszú szolgálat jutalma
Egy érdempénz és rongyos öltözet.
Hahaha !

S tudjátok-e , mit tesz az emberi nyelven ,
Midőn a fürj azt mondja : pitypalatty ?
Az azt teszi , hogy kerüld az asszonyt !
Az asszony vonzza magához a férfiakat ,
Mint a folyókat a tenger ;
Miért ? hogy elnyelhesse.
Szép állat az asszonyi állat ,
Szép és veszedelmes ;
Arany pohárban méregital.
Én ittalak , oh szerelem !
Egy harmatcseppnyi belőled édesebb ,
Mint egy mézzé vált tenger ;
De egy harmatcseppnyi belőled gyilkosabb ,
Mint egy méreggé vált tenger.
Láttátok-e már a tengert ,
Midőn a fergeteg szánt rajta
És vet beléje halálmagot ?

Láttátok a fergeteget,
 E barna parasztot,
 Kezében villámösztrókéval?
 Hahaha!
 Ha megéri a gyümölcs: lehull fájáról.
 Érett gyümölcs vagy, föld, lehullanod kell.
 Még várok holnapig;
 Ha holnap sem lesz a végítélet:
 Beások a föld közepéig,
 Löport viszek le
 És a világot a
 Levegőbe röpítem.... hahaha!

(Szalk-Szentmárton.)

Minden virágnak....

Minden virágnak, minden kis fűszálnak
 Jut a napból, ha több nem, egy sugár.
 Oh szerelem, te szívek napja, szívem
 Egy sugárt tőled csak hiába vár?
 Nincsen leány, ki engemet szeretne,
 Nincsen leány, ki mondaná nekem:
 Hideg világ van, lelkedet meghűté,
 Jer, melegedj föl forró keblemen!

Nincsen leány, ki mondaná: fáradt vagy,
 Bocsásd vállamra bágyadt fejedet!
 Nincsen leány, ki véretem lemosná
 E homlokról, melly megköveztetett!....
 Magam vagyok, mint a szőlő karója,
 Mellyről leszáradt a zöld venyige;

Madár nem száll rám, csak fölöttem repdes
Sötét eszméim hollóserege.

Igy foly le majd az ifjuság, az élet,
Igy foly le tölem árván, egyedül,
Azt veszem észre csak, hogy elfagy vérem
A halál hideg ölelésitül.
S ha meghalok, ha megfagyok: szememre
Megkönnyezetlen szemfedő borúl,
S ültetni nem fog senki egy virágot
A sírra, a melly rajtam domborúl.

Ott hamvadok majd egy kopott fejfánál,
Kopott fejfánál, puszta domb alatt;
Nő ott a kóró, mert meg nem tapossa,
Nem jő megnézni senki síromat.
Meglátogatni csak te fogsz, hogy elzúgd
Testvéri búdat, éji fergeteg,
Testvéri búdat, mert hiszen testvére
Voltál te lelkeim érzeményinek!

(Pest.)

Vajda Péter halálára.

Oh természet, midőn alunni mentél,
Alunni a múlt ősznek végivel:
Elbúcsuzál-e kedves gyermekedtől,
Elbúcsuzál-e leghívebb fiadtól,
Ő tőle? . . . . és ha elbúcsúztatok:
Gondoltad-e, hogy végbúcsútok ez? —

Alsod , természet , téli álmodat . . .
 Alszol . . . . vajon megálmodád-e már ,
 Megálmodád-e azt a bánatot ,
 Melly ébredésed reggelén megüt ?
 Föl fogsz ébredni , fölkelt a tavasz ,
 S a csalogány mond legszebb éneket
 Föltámadásod hangos ünnepén ;
 Pedig volt egykor , a ki érkezésed
 A csalogánynál szebben idvezelte.
 Te széttekintesz , s kérdeni fogod :
 Hol van legelső dalnokom ? hol ő ? . . . .
 Egy sírhalom lesz rá a felelet.
 Oh , természet , viseld gondját e sírnak ,
 Mellynek lakója leghivebb fiad ,
 Viseld gondját . . . . ülted áldás gyanánt
 Virágaid legszebbjeit reá ;
 Ugy sincs e honnak , nincs hálás keze ,
 Hogy megtegye , ha elmulasztanád.
 Oh e hazában olyan sok jeles
 Sírján ingatja vándor fuvalom
 A feledésnek tüskebokrait ! —
 Vagy mondd , hazám , hogy multad illeti ,
 Csak multadat s nem a jelent , e vád ;
 Mondd , hogy szívedben lesz egy kis helye
 Maradni-méltó emlékezetének.
 Vagy nem méltó-e rá , hogy a haza
 Szívében hordja annak emlékét ,
 Ki a hazát szívében hordozá ? . . . .
 Emlékezést , emlékezést neki !
 S ha sírhalmához mentek : ejtsetek
 Reá egy könnyet , mert megérdemel
 Egy könnyet az , ki annyit szárított föl
 Meleg lelkének hő sugárival ! — —
 És míg ti benne dalnokot sirattok :

Az én könnyüm hadd omoljanak
 A függetlenség bajnok férfiáért,
 Ki e hajlangó, görnyedő időkben
 Meg nem tanúla térdet hajtani,
 Ki sokkal inkább hajtá le fejét a
 Szabad szegénység köszikláira,
 Semmint a függés bársony pamlagára. — —
 Sirassa benned, elhunyt férfiú,
 A természet leghívebb gyermekét,
 Sirassa benned dalnokát a hon . . . .
 Legkeserűbb az én könnyüm, ki benned
 A függetlenség hőjét siratom!

(Pest.)

Mért vagyok én még a világon....

Mért vagyok én még a világon, ha már
 Átélttem minden szenvedéseket?
 Végeztem pályám . . . . mert hiszen az ember,
 Hogy szenvedjen, csak azért született.
 Mért vagyok én még a világon, hisz már
 Láttam mindent, mi látható van itt;
 Látám a jónak örökös bukását
 S a rosznak örök diadalmait.

Hallottam már az éhezők nyögését
 S dorbézolási kurjantásokat,
 Hallottam már a csalogányt dalolni
 És csörömpölni a rablánczokat.
 Tudom, hogy így volt ezredév előtt s hogy
 Ezred multán is ekkép lenni fog . . . .

Mindent tudok , mindent hallottam , láttam ,
Hát mért élek még ? mért meg nem halok ?

Vagy tán valólag a világ nem ilyen ?
Illy szomorúnak én látom csupán ?
Én látom így csak , keresztülnézvén a
Kétségbesésnek sötét fátyolán ?
Mindegy . . . . elég , hogy én kétségbeestem ,
Elég , hogy én elkárhozott vagyok ,
Hogy engem éles , égő körmeikkel
Tépnek , szaggatnak a rossz angyalok !

Szakadj meg , szívem ! hagyj el engem , élet !
Fogadj öledbe , mély öledbe , föld !
Borúlj reám , sír ! és te , fergeteg , jőj ,
Hogy rólam a sírhalmot elsöpörd !
Söpörd el s szórd ki összeporlott csontom ,
S szórd el csontommal hírem-nevemet . . . .
Ne tudja senki sem , hogy egykor illyen
Megálkozott teremtmény létezett !

(Pest.)

A szökevények.

(Shelley után angolból.)

I.

A jégeső szakad ,
Fehérek a habok ,
A tajték tánczol , és
A villámlás ragyog —
El , el !

A mennydörgés ropog ,
A forgószél kereng ,
Harangok zugnak és
Az erdők rengenek —
El, el !

Mint tenger , mozg a föld,
Rajt minden romba dől ,
Ember , állat , madár
Elbújt a vész elől —
El, el !

II.

„Egy vitorlánk van . . . . a
Kormányos halovány ;
Ki merne szállani
Most csónakunk után ?“
Az ifju szólt.

A lyány felelt : „Evezz ,
Taszítsd a csónakot !“
S jégzápor és golyók
Boríták utjokat
A tengeren.

A kék örtüz lobog ;
Némán villámlanak
Az elsült fegyverek ;
Elnyelte hangjokat
A fergeteg.

III.

„És látsz-e ? s hallasz-e ?
S nem retteg-e szíved ?
S nem szállunk szabadon
A vad tenger felett ,
Én és te ?“

Egy tengerészköpeny
Fölöttök a fedél ;
Együtt ver kebelök ,
És sutognak kevély
Örömben.

Mozgó hegyekbül áll
A vészes óceán ,
Kelnek s enyésznek a
Habok egymásután
Köröskörül.

IV.

A várudvarban , a
Kapusnéhoz közel ,
Áll , mint megvert kutya ,
És szégyen marja fel
A vőlegényt.

Rémes kísértetként
A zsarnok őszapa
All a toronytetőn . . . .

Hangjához képest a
Vihar szelíd;

S hallatlan átkokban
Kívánja a halált
Lyányának, ki legjobb
És legszebb s a család
Végtagja volt.

(Szalk-Szentmárton.)

Elvándorol a madár....

Elvándorol a madár,
Ha őszre jár
Az idő.
(Tavaszzal azonban ismét visszajö.)
Száll.... száll.... száll.... vízi szárnya;
Azon veszed észre magad, hogy már a
Távolság kék levegőit iszsza.
Olyan sebesen száll,
Hogy eltűnő álomnak véled. —
A madárnál
Mi száll tova még sebesebben?.... az élet!
De, mint a madár, ez nem tér többé vissza.

(Szalk-Szentmárton.)

Nem sirok én....

Nem sirok én és nem panaszkodom;
Nem mondom én el másnak: mi bajom?

De nézzetek színetlen arczaimra ,
 Ott föl van írva ;
 És nézzetek szemembe , melly kiégett ,
 S belőle kiolvashatjátok ,
 Hogy rajtam átok fekszik , átok ,
 Hogy fáj nekem , hogy nagyon fáj az élet !

(Szalk-Szentmárton.)

Szeretném itt hagyni....

Szeretném itt hagyni a fényes világot ,
 A mellyen olly sok sötét foltot látok .
 Szeretnék rengetegbe menni ,
 A hol nem lenne senki , senki !
 Ott hallgatnám a lombok suttogását ,
 Ott hallgatnám a patakok zugását
 És a madárnak énekét ,
 S nézném a felhők vándorseregét ,
 Nézném a nap jöttét s lementét ....
 Mig végre magam is lemennék .

(Szalk-Szentmárton.)

Annyit sem ér az élet....

Annyit sem ér az élet ,
 Mint egy eltört fazék , mit a konyhából
 Kidobtak , s mellynek oldaláról
 Vén koldús nyalja a rá-száradt ételt !

(Szalk-Szentmárton.)

Mögöttem a mult....

Mögöttem a múlt szép kék erdősége,
Elöttem a jövő szép zöld vetése;
Az mindig messze, és még sem hagy el,
Ezt el nem érem, bár mindig közel.
Ekkép vándorlok az országuton,
Melly puszta, vadon,
Vándorlok csüggedetten
Az örökkétartó jelenben.

(Szalk-Szentmárton.)

Voltak barátim....

Voltak barátim, jó embereim....
Oh mért meg nem halának!
Sírhalmaikra mostan könnyeim
Folynának,
S virágokat természetene
Fölöttök könnyeim özöne. —
Meg fognak halni majd,
De egyik régi barát
Sem nyer tőlem könyűket, csak sohajt,
Csalódás kínos sohaját;
S ha ez leng rájuk:
Sírhalmon elszáradnak a virágok.

(Szalk-Szentmárton.)

Szállnak reményink....

Szállnak reményink , e szép madarak ....
 Midőn legjobban szállanak ,
 S szíják a mennyei tiszta léget ,
 Hol már sas sem tanyáz :
 Jön a való , e zord vadász ,
 S lelövöldözi őket.

(Szalk-Szentmárton.)

Elváltam a lyánykától....

Elváltam a lyánykától ,
 Ki kedvesem vala ;
 Ugy fájt leszakadnom ajakáról ,
 Melly csókola. —
 Rég volt ez ; azóta már
 Sok esztendő lejárt.
 Az elválás keserüségét
 Többé nem érzem ,
 De a csók édességét
 Még most is érzem.

(Szalk-Szentmárton.)

Emlékezet....

Emlékezet !
 Te összetört hajónk egy deszkaszála ,

Mit a hullám s a szél viszálya
A tengerpartra vet.... — —

(Szalk-Szentmárton.)

Amott a távol kék ködében....

Amott a távol kék ködében
Emelkedik egy falu tornya sötéten;
Van egy fehér ház e faluban,
Hol egy fekete szemű lyányka van.
E lyányka, e lyányka,
E fekete szem,
Ez bánatom és örömem
Százszínű szívárványa.

(Szalk-Szentmárton.)

Viseld egyformán....

„Viseld egyformán jó s bal sorsodat!“
Igy szól, kit a bolond világ bölcsnek nevez.
Az én jelszóm nem ez;
Én öröमित és fájdalmimat
Érezni akarom... kettősen érezem.
Lelkem nem a folyó leszen,
A melly egykedvűleg
Ragadja magával a rózsalevelet.
Mellyet tavasszal szép lyány vet bele,
S a száraz füveket,
Miket
Árjára sodort az ősz szele.

(Szalk-Szentmárton.)

Mi szebb , mint....

Mi szebb , mint a szép gyermeklyány orczája ?
 Ki azt álmodja , hogy ifját öleli ,
 Az ifjút , a kivel ébren nem meri
 Sejtetni sem , hogy őt imádja !

(Szalk-Szentmárton.)

Melly'k a legvígabb temető ?

Melly'k a legvígabb temető ?
 A bú temetője ! . . . . „S ez hol lelhető ?“
 Azt kérditek , úgy-e bár ? —
 A bú temetője a boros-asztal ,
 Közepén a kereszttel , a nagy palaczkkal ,
 E mellett sírhalom minden pohár. —
 Járjunk e víg temetőbe
 Illy szomorú időbe' !

(Szalk-Szentmárton.)

Hajamnak egy fűrtjét levágom....

Hajamnak egy fűrtjét levágom ,
 Mellynek most minden szála szög ;
 S ha majd elmúlik ifjuságom ,
 Ha majd megöszülök :

A falra függesztem tükör helyett
E barna fürtöt; így csalom meg szememet,
Hitetve, hogy még fiatal vagyok....
De vajon nem árul-e el
A szív ütése, melly
Majd mindig halkabban dobog?

(Szalk-Szentmárton.)

Mintha a nagy, nehéz....

Mintha a nagy, nehéz világot tartanám,
Leányka, hogy az ne szakadjon rám,
Ugy reszketek,
Ha megfogom könnyű, kis kezedet.

(Szalk-Szentmárton.)

Itt állok a rónaközépen....

Itt állok a rónaközépen,
Mint a szobor, merően.
A pusztát síri csend fődé el,
Mint elfödik a halottat szemfödéllel.
Nagymessze tőlem egy ember kaszál;
Mostan megáll,
S köszörüli a kaszát....
Pengése hozzám nem hallatszik át,
Csak azt látom: mint mozg a kéz.
És most ide néz,
Engem bámul, de én szemem sem mozdítom....
Mit gondolhat, hogy én miről gondolkodom?

(Szalk-Szentmárton.)

Oh lány ! szemed....

Oh lány ! szemed
Milyen sötét ,
S még is ragyog ;
Kivált midőn
Reám tekintesz ,
Ugy tündököl ,
Mint zordon éjben
Villám tüzénél
A hóhérpallos !

(Szalk-Szentmárton.)

Ha jőne olly nagy fergeteg....

Ha jőne olly nagy fergeteg ,
Melly meghasítná az eget ,
És e hasitékon át
A földgolyót behajítaná !

(Szalk-Szentmárton.)

Egy bölcs hajdan.

Egy bölcs hajdan számaron utazott. —
Azóta az idő megváltozott ,
Nagyon megváltozott már ,
Most a szamarak
Lovaglanak ,
A bölcs pedig gyalog jár.

(Szalk-Szentmárton.)

Mi a dicsőség ?....

Mi a dicsőség ? . . . . tündöklő szivárvány,
A napnak könnyekben megtört sugára.

(Szalk-Szentmárton.)

Sok embert ismerek....

Sok embert ismerek,
Ki önmagát legjobban szereti;
De másnak ismét vannak kedvesi,
Kiket magánál forróban szeret,
S ezeket sokszor még is megbántja.
Aztán megbánja,
Hogy könnyeket facsart szeméből,
Kinek egy vidám pillantataért,
Kinek egy mosolyáért
A legszebb részt od'adná életéből.
Illyenkor tudja csak: mi a gyötrelmem?
Mik a keservek?
És kéri szívét: repedj meg, oh szívem!
S ez — büntetésül — nem reped meg.

(Szalk-Szentmárton.)

A bánat ? egy nagy oczeán.

A bánat ? egy nagy oczeán.
S az öröm ?

Az óczeán kis gyöngye. Talán,
Mire fölhozom, össze is töröm.

(Szalk-Szentmárton.)

Daczos leány!

Daczos leány!
Hagyd megcsókolni magad,
Hagyd átölelnem derekad.
Nap megy nap után,
S ha napjaid elhaladnak,
Maradsz magadnak.
Száraz derekad
Majd senki meg nem öleli,
Csak a koporsónak deszkája,
S halvány ajakad
Más nem csókolja, csak a sír férgei....
Gondolj reája. —
Mit érzesz,
Nem rendül meg szived?
Nem érezed,
Hogy ez hideg csók, hideg ölelés lesz!

(Szalk-Szentmárton.)

Gyertyám homályosan lobog....

Gyertyám homályosan lobog....
Magam vagyok....
Sétálok föl s alá szobámban....
Szájamban füstölő pipám van....

Multam jelenési lengenek körülem . . . .
Sétálok, sétálok, s szemlélem
A füst árnyékát a falon,
És a barátságról gondolkodom.

(Szalk-Szentmárton.)

Mondják, hogy mindenikünk....

Mondják, hogy mindenikünk bir egy csillaggal,
S az, a kié lehull az égről, meghal.
És így fogy az ember, így fogy a csillag;
Mindegyre omolnak . . . .
A csillag az égről a földre,
Az ember a földről a sírgödörbe.
Hah, majd ha miljom s miljom év lemégyen,
S a földön és az égen
Csak egy ember s egy csillag bujdosik! . . . .
S ha végre ez is leesik! . . . . —

(Szalk-Szentmárton.)

Az ember ugyan hova lesz?....

Az ember ugyan hova lesz? . . . .
Sokrates,
Ki a mérget megitta,
S hóhéra, ki a mérget neki adta,
Egy helyre mentek mind a ketten?
Oh lehetetlen!
És hátha . . . . hátha . . . .
Mért nem láthatni a más világba!

(Szalk-Szentmárton.)

Elmém ezen sokat gondolkodik....

Elmém ezen sokat gondolkodik :
 Ha valaha
 A világrendszer fölbojlana ,
 S mint most az eső és hó esik ,
 Esnének akkor csillagok ,
 S folynának a csillagpatakok !

(Szalk-Szentmárton.)

Mit ettél , föld....

Mit ettél , föld , hogy egyre szomjazol ?
 Hogy annyi könnyet s annyi vért iszol ?

(Szalk-Szentmárton.)

Mosolygjak rám....

Mosolygjak rám , oh mosolygjak ,
 Ti szép leánykák szemei !
 S én el fogom felejteni ,
 Hogy már olyan sokszor megcsaltatok. —
 Véljük , hogy a lányok szíve az ég ,
 Mert mélyei , mint ez , úgy ragyognak.
 A lyányi szív csalárd folyó csak ,
 A mellybe sugáraikat veték

Az égi csillagok . . . .

Ki ott mennyet keres , elnyelik a habok.

(Szalk-Szentmarton.)

Ha a sírban megszáradt ...

Ha a sírban megszáradt szíveket

Mind egy halomra hordanák ,

S meggyujtanák ,

Ki mondja meg :

Hány színű lenne majd e láng ?

(Szalk-Szentmárton.)

Hová lesz a kacaj....

Hová lesz a kacaj ,

Hová lesz a sohaj ,

Ha hangja elenyész ?

S hová lesz az ész ,

Midőn már nem gondolkodik ?

S a szeretet

S a gyűlölet ,

Ha a szívből kiköltözik ?

(Szalk-Szentmárton.)

Te ifjúság....

Te ifjúság, te forgószél!
 Ki szép virágfüzért
 Sodorsz magaddal.... e virágokat
 Futtodban homlokunkra keríted....
 Egy perc alatt
 Ismét leröpíted,
 S gyorsan tovább futasz.
 Mi búsan álmélkodva állunk,
 S kérdezzük: igaz-e, hogy nálunk
 Valál? talán nem is igaz!

(Szalk-Szentmárton.)

Barátim vagytok....

Barátim vagytok, azt mondjátok.
 Talán nem mondtok hazugságot,
 Ez meglehet,
 De azért nem adom nektek hitemet,
 Nem adhatom; most jó dolgom van,
 Jertek hozzám, ha majd napom lejár,
 Mert a barátság nappal láthatatlan,
 Éjjel ragyog csak, mint a fénybogár.

(Szalk-Szentmárton.)

Földét a földmives....

Földét a földmives felszántja ,
 Aztán beboronálja.
 Képünket az idő felszántja ,
 De be nem boronálja.

(Szalk-Szentmárton.)

Nem csak mi vénülünk....

Nem csak mi vénülünk , mi emberek ....
 Mi volna , a mi nem vénülne meg ?
 Nézzétek a napot , ha jön a deczember :
 Nem valóságos öreg ember ?
 Későn ébred , s alig
 Hogy fölkapaszkodhatik
 Az égre , olly erőtelen ;
 Mogorván néz a világra s hidegen ,
 S olyan korán ledől megint ágyára.
 Majd végesvégül
 Azt is megérjük , hogy megöszül ,
 És ekkor .... ekkor fehér lesz sugára.

(Szalk-Szentmárton.)

Futó folyam hullámai....

Futó folyam hullámai
 Az ember miljom vágya;
 Percz hozza őket, percz ragadja el.
 A sors azért nem szokta teljesíteni,
 Azért nem hallgat rája;
 Jól tudja: mikorra egy kegyét leejti,
 Az ember már régen mást esdekedel,
 S hogy kérte amaszt, el is felejt.

(Szalk-Szentmárton.)

Hány csepp van az óceánban....

Hány csepp van az óceánban?
 Hány csillag az égen?
 Az emberiség fején hány hajsza van?
 S hány gonoszság szívében?

(Szalk-Szentmárton.)

Nem súlyed az emberiség....

Nem súlyed az emberiség!
 Ilyen gonosz vala rég,
 Ilyen gonosz már kezdet óta....
 Hisz különben nem kellett volna

Százféle mesét ,
Eget , isteneket ,
Pokolt és ördögöket
Gondolni ki , hogy zaboláztassék.

(Szalk-Szentmárton.)

Kik a föld alacsony porából....

Kik a föld alacsony porából ,
Mit minden féreg gázol ,
A naphoz emelkedtek ,
Ti szárnyas , óriási lelkek !
Hogy van , hogy titeket a törpe világ
Mindig kicsinyeknek kiált ? . . . .
Természetes ! hiszen a tölgy a bérczeken
Kisebbnek tetszik , mint a fűzfa ide lenn.

(Szalk-Szentmárton.)

Az én szivem....

Az én szivem egy földalatti lak ,
Sötét , sötét !
Az öröm egy-egy fényes sugarat
Csak néha vét
Mélyébe e földalatti háznak
Ez a fény is csak azért pillant bele ,
Hogy lássa a szörnyeket , mik ott tanyáznak ,
Mikkel tele van , tele !

(Szalk-Szentmárton.)

Oda nézzetek !

Oda nézzetek !
Csatára iramlík a fergeteg ;
Paripája a szél , a nyargaló ,
Kezében a felleg a lobogó ,
A mellynek villám a nyele.
Vágtat vele , vágtat vele
Csatára , csatára . . . .
Mint harsog trombitája ,
A mennydörgés !
. . . . .
Oh fergeteg ,
Ki a tornyokat
Eldöntögeted ,
Kinek kezében kiszakad
A tölgy a bércz kebelébül ,
Hol századok óta vénül ,
Hatalmas fergeteg ! ki nem szakíthatod
Az emberi szívből a bánatot — —

(Szalk-Szentmárton.)

Már sokszor énekeltem....

Már sokszor énekeltem rólatok ,
Még többször is éneklek , szép csillagok.
Én úgy szeretlek titeket !
Egy szebb világgal hiteget

Sugárotok ;
 S ti egyre mosolygotok ,
 S olly jól esik nekem ,
 Oda tekintenem ,
 Hol egy kis vidámság van
 E szomorú világban.

(Szalk-Szentmárton.)

Mivé lesz a föld ?...

Mivé lesz a föld ? . . . . megfagy-e , elég-e ?
 Én úgy hiszem , hogy meg fog fagyni végre ,
 Megfagyasztják a jéghideg szivek ,
 A mellyek benne s bele fekszenek.

(Szalk-Szentmárton.)

Fönséges éj !

Fönséges éj !
 Az égen tündökölve ballag
 A nagy hold s a kis esti csillag.
 Fönséges éj !
 A harmat csillog a gyep bársonyán ,
 Bokor sátrában zeng a csalogány.
 Fönséges éj !
 Az ifju mostan megy szeretője után . . . .
 S most megy gyilkolni a zsvány.
 Fönséges éj !

(Szalk-Szentmárton.)

Ki fogja vajon megfejteni....

Ki fogja vajon megfejteni
 E rejtélyt :
 Az emberiségnek könnyei
 Lemoshatnák-e az emberiségnek szennyét ?
 (Szalk-Szentmárton.)

Szép kedvesem...

Szép kedvesem , ha majd az oltár mellett
 Dobog felém szerelmes kebled !....
 S ha majd körülünk apró gyermekek
 Mosolyganak , enyelgenek !....
 S ha majd fölénk a szemfedő borúl ,
 S kivisznek , s rajtunk a sír domborúl !....
 S ha majd hozzánk az unokák kijönek
 Szép alkonyán a sárga , csendes ősznek ,
 S merengve nézik ákáczlombjainkat ,
 Miket fejfánknaál a lég halkan ingat ....
 (Szalk-Szentmárton.)

Szeretője-e vajon...

Szeretője-e vajon a testnek a lélek ?
 S mint szeretőkhöz illik , együtt enyésznek ?
 Vagy a lélek a testnek csak barátja ?
 S úgy tesz , mint rendesen a barát :

Elhordja magát ,
Midőn amaszt púsztulni látja ?

(Szalk-Szentmárton.)

Oh szerelem....

Oh szerelem , te óriási láng !
Ki a világot gyujtod ránk ,
Aztán ellobbansz .... tán egy percz alatt ,
S örök sötétség és hideg hamvad marad.

(Szalk-Szentmárton.)

Miért hogy láthatatlanok....

Miért hogy láthatatlanok
Az ördögök s az angyalok ?
Ismerni szeretném őket
A végett ,
Hogy tudjam , a mit nem tudok :
Mi van ebben és mi van abban ?
S az ember mellyikhez hasonlít jobban ?

(Szalk-Szentmárton.)

Mulandóság....

Mulandóság a királyok királya.
Ez a világ az ő nagy palotája.

Sétál föl és le benne,
S nincs hely, hová ne menne,
S hová lelép, a mire hág,
Minden pusztul . . . . körül fekszenek
Szétszórva: eltört koronák,
Hervadt virágok, megrepedt szivek.

(Szalk-Szentmárton.)

A férj haza jó betegen ...

A férj haza jó betegen.
Hű nője orvosért
Megy hirtelen.
Miként siet, az istenért!
Az orvostól mindent remél,
Azért rohan érte, mint a szél,
Oly gyorsan azért keresi föl . . . .
Jól tudja: az orvos gyakran öl.

(Szalk-Szentmárton.)

Barátaim megölelének.

Barátaim megölelének,
Szívökhöz nyomták szívemet;
Bennem mi boldog volt a lélek! . . . .
Később tudám meg: mért öleltenek? —
Azt tapogatták. míg öleltek:
Hol van legfájóbb része e kebelnek?
Hogy gyilkukat majd oda döfjék . . . .
És oda döfték!

Mint lótfut a boldogság után...

Mint lótfut a boldogság után
 Az ember, a dőre,
 Az egyik hátra, a másik előre,
 Mikéntha már ott volna nyomán.
 Hiába igyekeznetek!
 Előttetek, mögöttetek
 Nincs a boldogság .... ott alattatok van
 A sírhalomban.

(Szalk-Szentmárton.)

Hideg ellen a tél...

Hideg ellen a tél a folyókat jéggel,
 A földet hóval leplezé el.
 Csupán némelly embernek
 Kell öltözetlenül bujdosnia ....
 Tehát a természetnek
 Az ember a legmostohább fia?

(Szalk-Szentmárton.)

Vajon mi ér?

Vajon mi ér? vajon mi történik velem?
 Sejtek, s e sejtelem, ez olyan rettentő!
 Ugy rángatózik, úgy ugrándozik szívem,
 Miként a porban a levágott emberfő.

Az özvegy....

Az özvegy gyászba öltözék;
 Kedves férjét eltemeték.
 Ő gyászruhát ölt a meghalt után! —
 Jó asszony, ez egyet föl se vedd,
 Vagy végy föl többet.... hisz ez egy ruhán
 Keresztül csillog titkos örömed.

(Szalk-Szentmárton.)

Igazság! alszol?

Igazság! alszol? vagy meg is halál?
 E férfi méltó volt rá, hogy nyakáról
 Aranyláncz függjön; s íme a helyett
 Ő függ, ő függ.... a hóhér kötelén.
 S ennek nyakában aranyláncz van, pedig
 Hóhérvöten kéne függnie. —
 Igazság! alszol? vagy meg is halál?

(Szalk-Szentmárton.)

Az álm....

Az álm
 A természetnek legszebb adománya.
 Megnyílik ekkor vágyink tartománya,
 Mit nem lelünk meg ébren a világon.

Álmában a szegény
Nem fázik és nem éhezik,
Bibor ruhába öltözik,
S jár szép szobák lágy szőnyegén.
Álmában a király
Nem büntet, nem kegyelmez, nem bírál....
Nyugalmat élvez.
Álmában az ifju elmegy kedveséhez,
Kiért epesztí tiltott szerelem,
S ott olvad égő kebelén. —
Álmamban én
Rabnemzetek bilincsét tördelem!

(Szalk-Szentmárton.)

E gazdag úr....

E gazdag úr miként
Göggösködik, mint nézi le a szegényt!
Ne göggösködjél, jó barát,
Azért, hogy most olly jó dolgod van;
Majd e szegény magasabbról néz le rád,
Ha ő a mennyben lesz s te a pokolban.

(Szalk-Szentmárton.)

Kereszt.

Kereszt jutalma a fáradságoknak,
Mindenfelé keresztet osztogatnak.
Aranykeresztet tűznek a fejedelmek
Jobbágyaik mellére; a földmivesnek

Oszt a természet búzakereszteket ....
Fakereszt illet, megváltók, titeket!

(Szalk-Szentmárton.)

Voltak fejedelmek...

Voltak fejedelmek,
A kiknek emlékoszlopot emeltek,
Magast és fényeset,
Melly hirdeté nagyságukat,
Melly hirdeté jóságukat.
És hol van az oszlop? .... elesett!
El kellett esnie,
Mert hazugsággal volt tele.
Az idő igaz,
S eldönti, a mi nem az.
Ott áll a sír most emléktelenül,
Az eltörött helyett mást nem tevének ....
De nem! hisz örök átka nemzetének
Sötét oszlopként rajta nehezül.

(Szalk-Szentmárton.)

Midőn a földön....

Midőn a földön még csak pár ember vala,
Már meghalt egyik a másiknak általa.
Ábelt megölte Kain.
Ha a világ végén majd újlag
Két ember lesz a föld határain,
Ők is bizonynyal így egymásra rontanak.

S az, a ki megmarad ott,
Nöül fog venni egy vadállatot.
Talán e vadállatnak méhibül
A réginél szelídebb emberfaj kerül.

(Szalk-Szentmárton.)

Kivágom én...

Kivágom én keblemből szívemet,
Ott úgy sem okoz mást, csak gyötrelmeket,
Kivágom és a földbe ültetem....
Talán kikél babérfa képiben,
S koszorúja lesz a bajnokoknak,
Kik a szabadságért harcolnak!

(Szalk-Szentmárton.)

Fövény szem.... harmatcsepp...

Fövény szem.... harmatcsepp.... a szikla, mellyel
Ezer villám meg nem rengethet....
Az örökké rengő tenger....
A tiszta napfény és a szennyes ember
És minden, minden a világon
Csak álom, tünedékeny álom.
Ez álma mind a természetnek,
Kit miljom év előtt szender lepett meg,
S ki álmodik
Talán még miljom s miljom évekig.
De fölébred végre,
Egyszerre fölriad,

Fölkeltik egyre-rémesb álmai,
És ekkor a borzalom miatt
A semmiség fenekellen tengerébe
Fog ugrani.

(Szalk-Szentmárton.)

Fejemben éj van....

Fejemben éj van, éjek éjjele,
S ez éj kísértetekkel van tele;
Agyamban egymást szülik a gondolatok,
S egymást tépik szét, mint vadállatok.
Lázzal verő szívemnek vére forr,
Mint boszorkány üstjében a bűvös víz.
Gyúlt képzeletem mint meteor
Fűt át a világon és magával visz.
Laktársam a kétségbeesés,
Szomszédom a megörülés.

(Szalk-Szentmárton.)

Átok és áldás.

Legyen átok a földön,
Hol ama fa termett,
A mellyből én nekem
Bölcső készítették;
Legyen átkozott a kéz,
Melly e fát ülteté,
És átkozott az eső s a napsugár,
Melly e fát felnövelte!.... —

De áldás legyen a földön ,
Hol ama fa termett ,
Mellyből nekem majd
Koporsó készül ;
Áldott legyen a kéz ,
Melly e fát ülteté ,
Áldott az eső s a napsugár ,
Melly e fát felnövelte !

(Szalk-Szentmárton.)

A szerelmes tenger.

Ült a lyányka boldogan tünődve
Sziklaparton a tenger fölött ,
És a kít várt , a kiről tünődék ,
Kedvesének koszorút kötött.

Atellenben kelt az esti csillag ,
De a tenger nem gondolt vele ;
A leányra nézett kék szemével ,
S így sohajta hullámkebele :

„Oh mi szép vagy , oh miként szeretlek !
Jőj le , ha van benned irgalom ,
Jőj s fürödjél bennem . . . . üdvezülök ,
Hogyha kebled megcsókolhatom.

Jőj le hozzám , szépségek leánya ,
Jőj le , és szeress , légy hitvesem ;
Földiszítlek , mint mennyasszonyát még
Nem diszíté egy királyfi sem.

Fürteidre fölhozom dúsgazdag
Mélységemnek minden gyöngyeit;
S elveszíti ragyogásaiktól
Szeme fényét, a ki rád tekint.

Nem, nem, oh rád ne tekintsen senki!
Messze viszlek innen téged el
Napkeletre egy szigetbe, a melly
Telve a föld gyönyöreivel.

Ottan minden patak egy szivárvány,
S híg gyémánt a tiszta levegő,
S a mezőnek minden órán új s a
Régieknél szebb virága nő.

Ottan szebb az éj, mint itten a nap,
S szebb a tél, mint itt a kikelet,
S madarak a hópelyhek.... mig esnek,
Zengedeznek tündéréneket.

Jöj keblemre, szépségek leánya,
Jöj le, és szeress, légy hitvesem;
Napkeletre szigetembe viszlek,
Ott élünk örök-szerelmesen.

Itt a sajka, ülj beléje, lyányka,
Ringatom majd olly szelídeden,
Hogy elalszol; és mire fölébredsz,
Ott leendesz a szép szigeten.“

Esdekelve így beszélt a tenger;
A leány nem érté meg szavát,
Nem fejté meg a rengő haboknak
Suttogó, egyhangú moraját.

És akkőzben kész lett koszorőja ,
S a kit vart , az ifju megjőve ,
Es látá az érkezőt a tenger ,
S hah miként főlháborult szive!

Hálha még a többit látta volna . . . .
Eltünének sűrű fák mögé ,
S őket a sötétzöld lombozat s az
Éj sötét kárpitja elfödé.

Más nap reggel vitorlás hajón a
Boldog ifju a tengerre szállt ;
És a tenger jé kedvvel , nyugottan
Vitte őt a messzeségen át.

„Menj , menj , ifju ,“ gondolá magában ,
„Sok szerencsét vándorlásodon ;
De halálod lesz az óra , melly e
Lyányhoz téged ismét visszavon.

Kedvezek most , sebesen rőpítlek ,
Mert a lyánytól messze távozol ;
De ha vissza , a leány felé jősz ,
Minden vészemmel találkozol.“

A leányka ott állt nem sokára ,
A hol tennap koszorút kötött ;
Koszorőja összetépve fekvék
Széteresztett fürtei között.

Ottan állt , a tenger s ég közötti
Végtelenben járt tekintete ,
Mint elfáradott galamb , a mellyet
A sas helyről helyre kergete.

„Itt volt. Elment, elment mindörökre,
Megcsalt; megcsalt! Engem itt hagyott.
Itt hagyott, oh, engemet . . . . kettőnket:
Engemet és a gyalázatot!”

Igy panaszlá a leány keservét,
És a tenger meghallotta azt,
És egyszerre nagy birodalmában
Minden alvó habot fölriaszt;

És utána küldé a hajónak,
Melly a csábító ifjút vivé,
S a hullámok a hajót s az ifjút
Egy csapással zúzták semmivé.

S szólt a tenger: „Te szegény teremtés,
Mit teszesz most, mondd, hogy mit teszesz?
Megcsalt téged az, a kit szerettél,
Én szeretlek s engem nem szeretsz!

És mit ér az élet már te néked?
Karjaimba vesd le magadat,
Hadd legyek koporsód . . . . eltemetlek,
Tégedet és gyalázatotod.”

A mit egykor nem értett a lyányka,
Most megérté a tenger szavát;
Leugrott a szikláról, s a tenger
Eltemette őt s gyalázatát.

(Szalk-Szentmárton.)

Elhagytam én a várost....

Elhagytam én a várost ,
Azt a holt életet.
Hol a halál is élet ,
Jó sorsom a természet
Vidám ölébe tett.

Vidám vagy , oh természet !
El is csodálkozá ,
Midőn körödbe léptem ,
Hogy olly mogorva képem ,
Hogy rajta olly köd áll.

De ép azért jövék , hogy
Elűzzem a ködöt ,
A melly már ollyan régen
Borong komor-sötéten
Halvány arczom fölött.

Azért jövék , hogy szívem ,
Mit a bú s a harag
Olly feketére feste ,
E gyászruhát levesse ,
S mosolygjon újlag.

Gyógyúlj meg , én szívem , ha
Még gyógyulnod lehet !....
Szép harmatos füvekkel ,
Lágy rózsalevelekkel
Kötöm be sebedet.

(Szalk-Szentmárton.)

Erdőben.

Sötétzöld sátoros
Erdőben járok.
Kevély tölgyfák alatt
Szerény virágok.

A fákon madarak ,
Virágon méhek.
Ott fönn csattognak , itt
Lenn döngicsélnek.

Nem rengedez sem a
Virág sem a fa ;
Hallgatják a zenét
Elandalodva ,

Vagy alszanak talán ?
Elszenderedtek ? . . . .
Megálltam én is és
Mélán merengek.

Merengve nézek a
Patak habjára ,
Mellynek nyílsebesen
Rohan le árja ;

Fut , mintha kergetné
A felleg árnyát ,
A fellegét , a melly
Fölötte száll át.

Ekként kergettelek,
Ifjúi vágyak!
Árnyak valátok, el
Nem foghatalak — —

Edzől 77

Menj, menj, emlékezet!
El is feledtem,
Hogy e magányba én
Feledni jöttem.

(Szalk-Szentmárton.)

Gyermekkori emlékek.

(Béranger után francziából.)

Vidék, hol egykor ringatott reményem,
Im újra látlak ötven év után,
Megifjodunk a gyermek-emlékektől,
Mint a tavasznak langy fuvallatán.

Köszöntelek, ti kis korom baráti!
Köszöntelek, ti áldott rokonok!
Ti itten a vész idejében nékem
Szegény madárnak fészket raktatok.

Megnézek mindent, még a szűk börtönt is,
Hol húgával, ki kedves szép vala,
Uralkodott a vén tanító s büszkén
Tanítá, a mit maga sem tudá.

Több mesterségbe kaptam itt.... a restség
Nagy befolyással volt mindig reám;

S hittem , hogy a bölcs névre már jogom van ,
Midőn Franklín mesterségét tudám.

E korban támad a barátság , e föld ,
A melly virágzik reggel gazdagon ,
S hol egy fa nő , a mellynek ága gyakran
Támasz-botunk az életalkonyon.

Vidék , hol egykor ringatott reményen ,
Im újra látlak ötven év után.
Megifjodunk a gyermek- emlékektől ,
Mint a tavasznak langy fuvallatán.

Gyászos napokban e falak közt volt , hogy
Hallám az ellenségnek ágyuit ;
S az ünnepzaj közé vegyülve , hangom
A haza nevét itt rebegte , itt.

Galambszárnyú , ábrándos lelkem itten
Fa-saruimnak terhét feledé.
Itten csapott le rám az ég villáma ,
És megszokám a fejedelmekét.

E kis házban készült el a balsorsra
Elmém , s már itten volt megvetni kész
A dicsőséget , e tűnékeny füstöt ,
Melly szemeinkbe könnyet is idéz.

Rokon- s barátok , hajnalom tanúi !
Kiket mindegyre jobban tisztelék ,
Igen , még most is szépnek tetszik bölcsöm ,
Ámbár a dajka elenyésze rég.

Vidék, hol egykor ringatott reményem,
Im újra látlak ötven év után.
Megifjodunk a gyermek-émlékektől,
Mint a tavasznak langy fuvallatán.

(Szalk-Szentmárton.)

sejthető

Mint felhők a nyári égen....

Mint felhők a nyári égen,
Érzeményim jönnek mennek
Majd fehéren majd sötéten;
S egy sem áll, egy sem pihen meg.
Hova mennek? honnan jönnek?
Nem tudom, nem sejthető;
Hozza és elfúja őket
Az örök szél, az idő.

eddig

A szerelem fellegetéből
Hulltanak reám villámok;
A barátság fellegetéből
Záporosök szakadának.
Zápor és villám multával
Csendes tiszta lett az ég,
S a másik percz fuvalmával
Ujra felhő érkezék.

S a felhők, habár fehérek,
Árnyat akkor is csak vetnek.
Majd ha én olly időt érek,
Hogy felhőim megrepednek!

S széleikre rózsaszínben
Száll az égő napsugár ,
S ők úgy állanak fölöttem ,
Mint megannyi tündérvár !

Oh ez idő el fog jöni ,
A midőn majd szerelmemnek
S barátságomnak felhői
Rózsaszínben tündökölnék ;
Hanem akkor már indulhat
Temetésemre a pap ,
Mert ha a felhők kigyulnak ,
Lemenőben van a nap .

(Szalk-Szentmárton.)

ez =

Zöld leveles , fehér....

Zöld leveles , fehér
Virágos ákácza ,
Kék ruhában szöke
Kis lány van alatta ;
Megeredt az eső ,
Annak végét várja ,
A pitarajtóból
Kacsintgatok rája.

Gyere be , galambom ,
Gyere a szobánkba !
Míg eláll az eső ,
Ülj föl a ládánkra ;

Ha magas a láda ,
Rája fölültettek ,
Ha kemény az ülés ,
Az ölembe veszlek.

(Szalk-Szentmárton.)

Rég elhúzták az esteli harangot....

Rég elhúzták az esteli
Harangot.
Ki az , a ki még mostan is
Barangol ?
Csak én járok a faluban
Egyedül.
Keresem az álmod , de az
Elkerül.

Fönn van a hold , fönn vannak a
Csillagok ;
Mind megannyi szép leányszem ,
Ugy ragyog.
Sötét árnyat vetnek a fák ,
A házak ,
Unalmokban egyebet sem
Csinálnak.

Amott egy ház , a tetején
Két gólya ,
Alant egy pár ember a kis
'Ajtóba' ....

Legény, leány — amaz szöke,
 Ez barna,
 Legény a lyányt subájába
 Takarja.

Mellettök mentem el, észre
 Sem vettek.
 Én istenem, be boldogok
 Lehetnek!
 Nem irigylem, de még is jobb
 Szeretném,
 Ha azt a kis barna lyányt én
 Ölelném!

(Szalk-Szentmárton.)

Barna menyecskének...

Barna menyecskének szeme közé néztem,
 Az én szemem fénye elveszett egészen.
 Én teremtöm, ugyan hogy is teremhet már
 Ollyan sötét szemben ollyan fényes sugár!

Elveszett, elveszett az én szemem fénye,
 Hejh pedig talán már indulnom is kéne!
 Hogy induljak? hova menjek, ha nem látok?
 Nyakamat szegheti valamellyik árok.

De még is indulok.... állj elém, menyecske,
 Ha már el kell esnem: essem az öledbe;
 Egyszer ölellek meg, s karomat levágom,
 Ne öleljek többé senkit a világon!

Nem kellek , ugy-e bár , nem kellek én neked ?
 Van már kit te ölelsz , ki téged ölelget ;
 Megyek hát , megyek .... ha árokba esem is ,
 Habár az árokban nyakamat szegem is !

(Péczel.)

Sors , nyiss nekem tért....

Sors , nyiss nekem tért , hadd tehessek
 Az emberiségért valamit !
 Ne hamvadjon ki haszon nélkül e
 Nemes láng , a melly úgy hevít.

Láng van szivemben , égből-eredt láng ,
 Fölforraló minden csepp vért ;
 Minden sziv-ütésem egy imádság
 A világ boldogságaért.

Oh vajha nem csak üres beszéddel ,
 De tettel mondhatnám el ezt !
 Legyen bár tettemért a díj egy
 Új Golgotán egy új kereszt !

Meghalni az emberiség javáért ,
 Milly boldog , millyen szép halál !
 Szebb s boldogítóbb egy hasztalan élet
 Minden kéjmámorainál.

Mondd, sors, oh mondd ki, hogy így halok meg,
 Illy szentül!.... s én elkészitem
 Saját kezemmel azon keresztfát,
 A mellyre fölfeszíttetem.

(Pest.)

Világgyűlölet.

Mennybéli isten, ördög és pokol!
Mivé lett a föld, s még mívé lehet?
Minden bokorban egy világfaló,
Minden bokorban embergyűlölet.

Gyűlölnek ők, és átkaik követ
Dobálják szerte irgalmatlanul,
Ugy dől belőlök az átok, miként
Rothadt szag a sírok nyílásibul.

Szerettetek-e, ficzkók, valaha,
Hogy most gyűlöltök? s imádkoztatok
Az emberiség boldogságaért,
Hogy most lehessen átkozódnok?

Elkérték kebletekből a szívet
S aztán széttépték azt az emberek?
Nem, a világnak ti nem adtatok
Szívet soha, mert nincsen szívetek!

Nincs bennetek szív, nincs! csak zsebetek
És gyomrotok van, s mert ez nincs tele,
Azért rút a világ elöttetek,
Azért keltek ki rútul ellene.

Én is gyűlöltem.... volt okom reá;
De a mióta e bitangokat
Láttam, mint vágnak Byronképeket,
Azóta gyűlölségem megszakadt.

Mióta ők a földi életet
Olly feketére mázolják : nekem
Sokkal, de sokkal jobban tetszik az ,
Több fénypontot vesz észre rajt szemem.

Valóban szép, igen szép a világ ;
Van minden évben rajta kikelet ,
S van szép leánya minden falunak ,
S ha itt egy ember sír , ott más nevet.

Milly tréfás még maga a bánat is !
Szív s fejre milly különbözőleg hat :
Sötétre festi a fehér szívet ,
S fehérre festi a sötét haját.

(Pest.)

A jó aggastyán.

(Béranger után francziából.)

Vidám fiúk, kik bornál egyesültek ,
Közétek bájol engem dalotok.
Öreg vagyok, de bárha reszket hangom ,
Fogadjatok be, én is danolok.
A múlt időkről újakat beszélek ;
A vén Panarddal én együtt ivám.
Bor és dicsőség s szerelem baráti ,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Mi ez ? mind vágytok engem ünnepelni ?
Nemes bor ömlik egészségemért.
E fogadásra büszke szívem , melly fél,
Melly attól tart, hogy mást csak szomorít.
Csak hadd fődözzön a vidámság szárnya ,
Idővel úgy is máskép lesztek ám !
Bor és dicsőség s szerelem baráti ,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Miként ti most , én is szerelmeskedtem ;
Szólhatnak erről nagyanyáitok.
Házam , barátim , kedvesim valának ,
Ezek közül már semmit sem bírok.
Emlékeim maradtak meg csak ; olykor
Sohajtok is , ha más nem néz reám.
Bor és dicsőség s szerelem baráti ,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Volt vészeinkben több hajótörésem ,
De Frankhon szép egét nem hagytam el.
Azt a kevés bort , mellyet megmentettem ,
Sértett kevélység nem zavarja fel.
Sőt énekeltem az új szüreteken
Egykor tulajdon hegyem oldalán.
Bor és dicsőség s szerelem baráti ,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Egy elmult kornak régi katonája ,
Mint Nestor nektek nem beszélek én.
Egész időm , hol fénylett bátorságom ,
Egy harczotokkal fölcseréleném.

Sőt halhatatlan hősiségtek által
Egy új zászló mellé csatoltatám.
Bor és dicsőség s szerelem baráti,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

Millyen jövődöt biztosít erénytek!
Éltessük, ifjak, végszerelmemet.
Szabadságában a világ megújul,
Jobb napok járnak majd sírom felett.
Kedves fecskéi ti egy szép tavasznak,
Hogy lássalak, azért nem távozám,
Bor és dicsőség s szerelem baráti,
Mosolygjatok az aggastyán dalán.

(Pest.)

Most kezdem én csak még ismerni...

Most kezdem én csak még ismerni
Az én derék jó szívemet!
Ennél a szívnél a világon
Jobb, derekabb szív sem lehet.

Mint aggódtam, hogy már ezentul
Nem lesz nekem több víg napom!
És ím bokámat újra össze-
S kalapomat félre csapom.

Szívem még ép virág, a mellynek
Féreg nem bántja gyökerit;
Elhervad minden ősszel, ámde
Minden tavasszal kivirít.

(Pest.)

F. L. kisasszony emlékkönyvébe.

Miért mondjam , hogy nem feledlek el ?
 Miért mondjam , hogy rólad e kebel ,
 Oh lyány , örökre megemlékezik ?
 Hitelt szavamnak szíved úgy sem ad ! . . . ,
 Mert mi poéták hazudunk sokat ,
 S aztán ha szívből szólunk sem hiszik.

(Pest.)

Megfagy a szív , ha nem szeret....

Megfagy a szív , ha nem szeret ;
 És ha szeret , megég.
 Ez és az baj. E két baj közt
 Mellyik jobb ? . . . . tudj' az ég !

(Pest.)

Rabság.

(Töredék.)

Millyen vig a világ ! folyvást miként vigad !
 Örök énekszóval s zenével van tele !
 E tombolók között a legzajosbikat
 Kérdezzétek meg csak : ha vajon boldog-e ?

Én nem hiszem, hogy az ; dehogy boldog, dehogy !
 Csak a kétségb'esés , mi bennünket vidít ,
 Azért kelünk csak e rivalgó zajra , hogy
 Ne halljuk lánczaink csörömpöléseit.
 Rab a világ , igen , kezén-lábán bilíncs ....
 Az volna lelkén is , hanem már lelke nincs — —

(Pest.)

Szeretek én....

Szeretek én , miként még ember
 Soha sem szeretett talán.
 Szeretek én szent szerelemmel.
 De kedvesem nem földi lyány.

Szeretek én egy istenasszonyt ,
 Egy számkiüzött istennőt ,
 A szabadságot. Fájdalom , hogy
 Csak álmaimban látom őt.

De álmaimban igen gyakran ,
 Majd minden éjjel megjelen.
 Mult éjszakán is egy virágos
 Mezőben együtt volt velem.

Letérdepeltem s elmondék egy
 Égő szerelmi vallomást ,
 S földhöz hajoltam , hogy virágot
 Szakítsak , s néki adjam át.

Ekkor hátam mögött termett a
 Hóhér s lesujtá fejemet ....

Épen kezembe hulla, és én
Azt adtam át virág helyett.

(Pest.)

A nép.

Egyik kezében eke szarva,
Másik kezében kard,
Igy látni a szegény jó népet,
Igy ont majd vért, majd verítéket,
A míg csak élte tart.

Miért hullatja verítékét?
A mennyit ő kíván
Az eledelbül és ruhábul:
Hisz azt az anyaföld magátul
Megtermené talán.

S ha jő az ellen, vért miért ont?
Kardot miért foga?
Hogy védje a hazát? . . . . valóban! . . . .
Haza csak ott van, hol jog is van,
S a népnek nincs joga.

(Pest.)

Képzelt utazás.

(Béranger után francziából.)

Az ősz sietve jő és nedves szárnyán
Az én számomra új fájdalmat hoz.

Mindegyre szenvedek, szegény félénk én,
És jó kedvem virága hervadoz.
Ragadjatok ki Párizsnak sarából,
Megújulok, ha szép tájt láthatok.
Mint ifju már Hellasról álmadoztam,
Ottan szeretnék én meghalni, ott!

Értem Homért, igen, hisz görög voltam.
Pythagorasnak igazsága van.
Athén szült engem Perikles korában,
Láttam Sokratest rablánczaiban,
Megtömjéneztem Phydias csodáit,
Latám Ilissust, mint virágozott,
S Hymett hegyén a méheket fölkeltem;
Ottan szeretnék én meghalni, ott!

Oh ég, csak egyszer éledhetne szívem
E szemderítő nap sugáritul!
A szabadság, kit távolból köszöntök,
Rám így kiált: jer, győzött Thrasybul!
Menjünk, induljunk, készen áll a sajka.
Tenger, ne nyeljen engem el habod,
Hagyd múzsámat Pyrëumnál kikötni,
Ottan szeretnék én meghalni, ott!

Szép Olaszország ege, de azurját
Rabszolgaság homályosítja el.
Evezz, kormányos, távolabb evezz le,
Hol a nap olyan tiszta fényben kel.
Millyen hullám ez? hogy híják e sziklát?
Millyen virító a vidék amott!

A zsarnokság haldoklik ama parton ;
Ottan szeretnék én meghalni, ott !

Athén szüzei, fogadjatok a révbe ,
És bátorítsatok föl engemet.
Olly földet hagytam el, hol a királyok
Rabszolgává teszik a szellemet.
Védjétek lantom, mellyet üldöznek ; s ha
Dalom sziveitek meglágyítaná,
Tegyétek hamvam Tirtéus hamvához,
Meghalni jöttem e szép ég alá !

(Pest.)

A hevesi rónán.

Hátrább vonúl mindegyre
És halványúl a Mátra.
Az esti nap piros fényt
Lövel kék homlokára.

Ollyan ez a piros fény ,
Melly a kék Mátrán lángol ,
Mint kék szemű lyány arczán
A rózsaszínű fátyol.

Zörg a szekér , az ostor
Koronként egyet pattan . . . .
Ezen kívül a róna
Olly néma , olly zajatlan.

Leszálla a nap; vége
A piros alkonyatnak.
A messze látkör szélén
Pásztortüzek pislognak.

De pásztortüz-e az, vagy
Tán csillag, melly lelépett
Egy síró furulyának
Meghallgatása végett?

Emelkedik föl a hold;
Olyan szép s olyan halvány,
Mint a meghalt menyasszony
Bús völegénye karján.

S talán a hold valóban
Egy holt menyasszony árnya,
Kit a koporsóból visz
Az égbe szellemszárnya.

Olly szomorú ez a hold,
És még is rája nézek,
Nem nézhetek le róla,
Sugári megigéztek.

Olly mondhatatlanul bús
Ez a hold, hogy láttára
Eszembe jut éltemnek
Legkínosabb órája.

Magam sem tudom én, hogy
Mi történt ekkor rajtam?
De sírnom kell, zokognom,
Miként akkor zokogtam!

Nagy-Károlyban

septemb. 7. 1846.

Hát e falak közt hangozának
Nagy szavaid, oh Kölcsey? ....
Ti emberek, nem féltek: épen
E szent helyet illy nagy mértékben
Megszentségteleníteni?

Nem féltek-e, hogy sírgödréből
Kikél a megbántott halott?
Hogy sírgödréből ide-jö el,
S — hogy hallgassatok — csontkezeivel
Szorítja össze torkotok?

Nem, ő a sírt el nem hagyandja;
De lenn, sírjában, nem hiszem,
Hogy könnyei ne omlanának
Éretted, te az aljasságnak
Sarába süllyedt nemzetem!

Milly szolgáltság, millyen hízélgés!
S mindig tovább mennek, tovább,
S ki legszebben hízélg, az boldog. —
Ha már kutyákká aljasodtok:
Miért nem jártok négykézláb?

Isten, küldd e helóta népre
Földed legszörnyűbb zsarnokát,
Hadd kapjon érdeme díjába'
Kézére bilincset, nyakába
Jármot, hátára kancsukát!

Sz. J. kisasszony emlékkönyvébe.

Senki sem szól így a fellegekhez :
„Napkeletre vándoroljatok , mert
Napkelet a szép hajnal hazája ,
Ki rózsákat mosolyog reátok ,
Lángrózsákat sötét arczotokra.“
Senki sem szól így a fellegekhez ,
És ők még is napkeletre mennek ,
Napkeletre vonja őket egy mély
Titkos sejtés lágy szellemkezekkel.
Mennek , mennek , és ha oda értek ,
Mégfürödnek a piros tengerben ,
A hajnalnak sugártengerében ,
És ha egyszer megfürödhetének ,
Nem törődnek aztán életökkel ,
Nem bánják , ha mingyárt elenyésznek ,
Vagy ha hosszú pálya vár reájok ,
Hosszu pályán vihar és sötétség.
Akkor is , ha szétszaggatta őket
A vihar s ők este haldokolnak :
Fölgyulad még egyszer arczulatjok ,
S e pirulás , végső órájokban ,
Ifjuságuk visszaálmodása ,
A dicső , az édes ifjuságé ,
Midőn rájok a hajnal mosolygott. —
Mint a felhők , titkos sejtelemből ,
Napkeletre vándoroltam én is . . . . —

(Szatmár.)

Csalogányok és pacsírták.

Ugyan még meddig zengitek ,
Ti holdvilágos emberek ,
A régi kort ,
Mit elsodort
Hullámival már az enyészet ?
Mikor rontjátok le a fészket ,
Mit várromokban raktatok ,
Hogy ott versenyt huhogjatok
Vércsékkel és bagolyfiakkal ?
Milyen kísértetes ez a dal ! —
S dalolnak egyre még ,
És szemeikben ég
A lelkesülés lángja
Vagy a bánat könnyárja.
Ál lelkesülés , gyáva könnyek !
Miket nekik meg nem köszönnek. —
Tudjátok-e , mik vagytok ,
Kik a multról daloltok ?
Halottrablók !
Halottrablók !
Sírjából fölássátok
A holt időt ,
Hogy őt
Babérokért árulhassátok.
Én nem irigylem koszorútokat ;
Penész van rajta és halotti szag !

Sínlődik az emberiség ,
A föld egy nagy betegház ,
Mindegyre pusztít a láz ,

S már egy egész ország esék
 Áldozatául,
 És több elájul;
 S ki mondja meg:
 Hol ébrednek föl majd e nemzetek,
 Ezen-a vagy a más világon,
 Muló-e vagy örök az álom? —
 De ím a bajnak közepette
 Fiait az ég el nem feledte,
 Megszána minket nagy fájdalmainkban,
 Orvost küld hozzánk, és ez utban is van,
 És már maholnap meg is érkezik,
 Midőn hóhérink észre sem veszik. —
 Tiéd minden dal, minden hang,
 Mellyet kezemben ad a lant,
 Te lelkesítesz engemet,
 Te néked ontom én könnyűimet,
 Én tégedet köszöntelek,
 Te a beteg
 Emberiségnek orvosa, jövendő!

.....

És ti elkésett dalnokok,
 Hallgassatok!
 Hallgassatok,
 Bár lenne olly szívszaggató
 S egyszersmind olly szívgyógyító,
 Mint csalogányé, szavatok.
 A csalogány az alkony madara,
 Már vége felé jár az éjszaka,
 A hajnal közeleg;
 Most a világnak
 Nem csalogányok,
 Hanem pacsírták kellenek.

(Szatmár.)

A bilincs.

Szabadságért küzdött az ifju ,
S börtönbe dobták , ottan ül,
És meg-megrázza és átkozza
Bilincset nagy kegyetlenül.
Bilincse ekkép szóla hozzá:
„Csörgess , de oh ne átkozzál !
Csörgess , ifjú , csörgésem átok,
Melly a zsarnok fejére száll !

Ugy-e nem ismersz ? a szabadság
Csatáiban kard voltam én,
S épen talán a te kezében
Villogtam a vér mezején.
Szerencsétlen te , szerencsétlen
Kardoddal hol találkozál !
Csörgess , ifjú , csörgésem átok,
Melly a zsarnok fejére száll.

Bilincset vertenek belőlem,
Belőlem , a ki kard valék,
S ki vélem vítt a szabadságért,
Most azt szorítom . . . . . szörnyűség !
Szégyennek és haragnak pirja
A rozsda , a melly rajtam áll.
Csörgess ifjú , csörgésem átok,
Melly a zsarnok száll.

(Nagy-Károly.)

Szerelemnek rózsákkal . . . . .

Szerelemnek rózsákkal
Hintett nyoszolyája !
Megint lefektettem a
Lelkemet reája.
Szerelem rózsáiból
Tövis-e vagy illat,
Melly szívemig , életem
Gyökeréig elhat ?

Akár tövis jut nekem,
Akár az illatja,
Mindegy ! feküdj rá lelkem,
S álmodozzál rajta ;
Álmodd meg azt a nagy szót,
A melly nincsen még meg,
A melly kifejezze majd :
Millyen forrón érzek !

(Nagy-Bánya.)

Szerelmes vagyok én . . . . .

Szerelmes vagyok én,
Vagy tán tűzbe estem ?
Nem tudom , de igaz,
Hogy ég lelkem testem.

Látjátok pirulni
Halovány orczámat ?

Hajnal-e vagy alkony,
A mi ottan támad?

Hajnal is alkony is;
Örömim hajnala,
Örömim hajnala,
Bánatom alkonya.

Megvallom: nem első
Bennem e szerelem,
De hogy az utósó,
Arra esküdhetem.

Szerelmem sasmadár;
Vagy égbe száll velem
Vagy széjjelszaggatja
Körmeivel szívem.

(Nagy-Bánya.)

Szerelmes vagyok én . . . .

Szerelmes vagyok én;
Megmondjam-e, kibe?
Egy barna kis leány
Hófehér lelkibe!

Hófehér a lelke
Ennek a kis lyánynak;
Liliomszála ő
Az ártatlanságnak.

Fehér, mint a galamb,
A mellynek képibe'
Isten a szent lelket
Az égből küldte le.

Szállj rám, fehér galamb,
Galambomnak lelke,
Hadd legyek megáldva,
Legyek megszentelve.

Hogyha már hallottam
Szárnyad csattogását,
Hadd halljam egy úttal
Szived dobogását!

(Nagy-Bánya.)

Nehéz, nehéz a szívem . . . . .

Nehéz, nehéz a szívem,
Rajta csügg a szerelem,
A szerelem bánata,
Roskadozok alatta.

Sem éjem sem nappalom,
Egyre csak gondolkodom,
Csak arról gondolkodom:
Gondolsz-e rám, angyalom?

Hogyha neked nem kellek,
Ne kelljek én senkinek;

Ha te nem szeretsz engem,
Az isten se szeressen!

(Szatmár.)

Száll a felhő.....

Száll a felhő magasan, magasan.
Az én rózsám messze van, messze van.
Száll a felhő nyugotra, nyugotra,
A napnak is arra van az utja.

Szállj, felhő, szállj a rózsám fölébe,
Mondd hogy olly bús a szívem, miként te.
Szállj te is, nap, a rózsám fölébe,
Mondd, hogy úgy ég a szívem, miként te.

(Berencze.)

Borús, ködös őszi idő.....

Borús, ködös őszi idő;
A nap nem is pillant elő.
Hidegen jár a nap
Sötét felhők megett;
A kandalló tüze
Ád egy kis meleget.

Ajtóm, ablakom bezárva,
Üldögélek a szobába'.

Bánatosan nézek
Kandallóm tűzére,
Gondolván életem
Elmult idejére.

A mult idő nagy mezein
Hervadt lombok emlékeim;
Összeszedem őket,
Kötöm egy csomóba,
Ugy vetem bele az
Égő kandallóba.

Mint füstölnek, mint füstölnek !
De nem csoda, mert nedvesek ;
Nedvesek, de nem az
Ősznek esőjétől,
Hanem szemeimnek
Sokszor folyt könnyétől.

Egy könny most is pillámon áll.
Barna lyányka, ha itt volnál,
Letörlenéd-e ezt
Egy selyemkendővel,
Édes mosolygásod
Selyemkendőjével ?

(Cseke.)

Az én képzeletem nem . . . . .

Az én képzeletem nem a por magzatja,
Mennydörgés volt apja, villámlás volt anyja,

Csecsemő korában sárkánytejet szopott,
Ifjú korában oroszlánvért ivott.

Nem is birtam vele, vad képzeletemmel,
Országról országra vándorolni ment el,
Tenger zúgásával összekeveredett,
Ugy barangolta be a földet és eget.

Mint üstökös, nyargalt sivatag pusztákra,
Zöld vadonerdőkbe, kék hegyek ormára;
A vadonerdőkben tölgyeket szaggatott,
A hegyek tetején sziklákat ingatott.

Hol most e vad fiú? . . . . egy kis virág mellett,
Melletted, barna lány, mindig csak melletted,
Ott eped, suttog, mint a beteg esti szél. . . . .
Szilaj képzeletem, be meg szelidültél!

(Cseke.)

Ereszkedik le a felhő. . . . .

Ereszkedik le a felhő,
Hull a fára őszi eső,
Hull a fának a levele,
Még is szól a fülemile.

Az óra jó későre jár.
Barna kis lány, alszol-e már?
Hallod-e a fülemilét,
Fülemile bús énekét?

Záporoső csak úgy szakad,
Fülemile csak dalolgat.
A ki bús dalát hallgatja,
Megesik a szíve rajta.

Barna kis lány, ha nem alszol,
Hallgasd, mit e madár dalol;
E madár az én szerelmem,
Az én elsohajtott lelkem!

(Cseke.)

Kinn a kertben voltunk ....

Kinn a kertben voltunk,
Egymás mellett ültünk,
Az úr isten tudja ,
Mi történt körülünk?
Azt sem tudtam , mi van,
Ősz-e vagy kikelet?
Csak egyet tudtamhogy ,
Veled vagyok , veled!

Mélyen bele néztem
Fekete szemedbe,
S fehér kezecskédet
Tartottam kezembe'.
Hogy úgy egymást néztük,
Illy szokat ejtettem :
Ha mi most itt kövé
Válnánk mind a ketten ?

Azt mondtad: nem bánnád;
 Vajon miért mondtad?
 Azért-e, hogy már az
 Életet meguntad?
 Oh vagy tán azért, hogy
 Boldogság lenne rád,
 Ha együtt maradnánk
 Örök időkön át?

(Erdőd.)

Te a tavaszt szereted . . . . .

Te a tavaszt szereted,
 Én az őszt szeretem.
 Tavasz a te életed,
 Ősz az én életem.

Piros arczod a tavasz
 Virító rózsája,
 Bágyadt szemem az ősznek
 Lankadt napsugára.

Egy lépést kell tennem még,
 Egy lépést előre,
 S akkor rá jutok a tél
 Fagyos küszöbére.

Lépnél egyet előre,
 Lépnék egyet hátra,
 S benne volnánk közösen
 A szép meleg nyárba'.

(Szatmár.)

Mi vagy keblem ? . . . . .

Mi vagy keblem ? nem más , mint egy szoba,
E szobának szívem az asztala,
Ez asztalon nagy ezüst pohárba'
Pezsgett, habzott a vidámság árja,
S gondtalanság volt a ház lakója,
S a pohárnak szomjas fölhajtója,
Ki , midőn a poharat kiitta,
Szívemet, az asztalt tele írta,
Tele írta fényes arany tollal,
Pávatollnál tarkább gondolattal. —

Nem lakik már itt a gondtalanság,
E jó fiút messze elzavarták,
Elzavarta egy hatalmas szellem,
A szerelem. Ez lakik most bennem,
Ez lakik most keblem szobájában
Halvány arczczal és sötét ruhában.
Az asztalhoz ment és leült mellé,
A pohárból az italt kiönté,
Letörölte a szép arany írást
Az asztalról, és helyébe írt mást ;
S oh szerelem , az, a mit te irtál,
Feketébb a halálnál s a sírnál !

(Szatmár.)

Te vagy, te vagy, barna kis lyány . . . . .

Te vagy , te vagy , barna kis lyány,
Szemem s lelkem fénye !
Te vagy mind a két életem
Egyetlen reménye!
Ha ez az egy reményem is
Elmulandó álom,
Nem leszek boldog sem ezen
Sem a más világon!

Álldogálok a tó partján
Szomorúfűz mellett.
Nekem való hely ; engem illy
Bús szomszédság illet.
Nézem lecsüggő ágait
Szomorúfűzfának,
Mintha azon csüggedt lelkem
Szárnyai volnának.

Elszállott már a madár a
Hervadt őszi tájról,
Hejh ha én is kiszállhatnék
Búnnak országából !
Nem szállhatok , mert bűm olly nagy,
Olly nagy , mint szerelmem,
És szerelmem . . . . és szerelmem . . . .
Oh ez véghetetlen !

(Erdőd.)

Ha szavaid megfontolom . . . . .

Ha szavaid megfontolom,
Szeretsz engem , azt gondolom.
Mért nem mondod meg, ha szeretsz ?
Ha nem szeretsz , miért hitegetsz ?

Nem hiszed , hogy én szeretlek ?
Az isten is úgy áldjon meg,
Ugy áldjon az isten engem,
A milly igaz a szerelmem.

Megszerettem szépségedet,
De még inkább szép lelkedet,
Szeretlek én olly igazán,
Mint engem az édes anyám.

Nem ohajtok én egy tavaszt,
Hogy véled átmulassam azt,
Sem egy tavaszt , sem egy telet,
Hanem egész életemet !

Egy napja van csak az égnek,
Egy holdja van csak az éjnek,
Egy isten van a világon,
Egy, csak egy a kívánságom.

Azt várom én , azt az órát,
Mikor így szólhatok hozzád
Ölelésem szent hevében :
Édes kedves feleségem !

(Cseke.)

Költői ábránd volt, mit eddig érzék . . . . .

Költői ábránd volt, mit eddig érzék,
Költői ábránd és nem szerelem,
Mert meggyógyult e szív, a melly úgy vérzék,
És nem maradt a sebnek helye sem.
Ha szerelem lett volna keblem hullámozása,
Időknek multával sem nyugott volna el.
Vad ár e szenvedély; a merre medrét ássa,
Sodor magával s végre bele halni kell.

Most értem én csak e szilajfolyóra.
Mint von magával, mint von, mint ragad!
Kiáltsatok rá a harangozóra,
Hogy verje félre a harangokat;
Nagy a veszély, s talán majd mentésemre jönnek ....
De nem! hisz félrevert harang lázas szívem,
Hallá zaját a lyány és nem jött megmentőnek,
És hogyha ő nem jött, ne jöjön senki sem!

Oh lyány, oh lyány, hogy rám illy bánatot hozz,
Nem olvasám sejtésim könyviből!
Azért vontál csak olly közel magadhoz,
Hogy megvakuljak lelked fényitől?
Ugy fénylik lelked, mint a nap világa fénylett,
Midőn fogyatkozás még nem szennyezte meg;
De a milly hideg lesz a nap, ha minden élet
Kifogy, kihal kebléből, kebled olly hideg.

Mondád — és nem is reszketett beszéded —
Mondád, hogy soha senkit nem szeretsz.
Nem féled a boszúló istenséget,
Hogy szent céljával ellenkezni mersz?
Vagy tán azt gondolod, hogy nincsen olyan férfi,
Ki megérdemlené a te szerelmedet?
Attól tartasz, hogy kincsét szíved elfecsérli,
És aztán vissza többé nem szerezheted?

Hisz meglehet, hogy tán csalódní fognál,
Ám, nem szeretni, oknak ez kevés;
A mozdulatlan a holt nyugalomnál,
Hidd, többet ér az élő szenvedés.
És csak azért nem fogsz-e építtetni házat,
Mert hátha egykor azt a tűz emészti fel?
S ezért türod, midőn a nyár esője áztat,
S midőn a tél, hideg karjával átölel?

De láttam én jól, hogy ajkad sohajta,
S innen hiszem: van szíved, lángoló,
Csak hogy az észnek jégpánczélja rajta,
Miként a volkán tetején a hó.
Szólj, oh leány, hogy így van, s várok türelemmel,
Mindaddig várok, mig nem mondod, hogy elég,
Várok békével, mig az óra nem jövend el,
Midőn bírod hűségem nemcsaló jelét.

Hosszú idő, egy örökkévalóság
Lesz várásomnak minden napja majd.
Nézem magam, mint tengerek hajósát.
Kit a szél a part közelébe hajt,

De itt megfordul a szél, s látja bár a révet
A küzködő hajós: nem közeledhetik.
Kinoskeserves lesz ez örökszomju élet,
Hanem éretted még e kín is jól esik!

Nem fájhat úgy a betegek testének,
Ha éles vas jár át sebeiken,
Nem fájna ugy, ha tüzzel égetnének,
Mint e sovárgó vágy fáj én nekem.
Csak egy kis cseppet önts e fájdalom tüzére,
Egy cseppet a remény kútjából, oh leány,
Hogy évek mulva bár, de meg fog jöni bére
Gyötrelmeimnek, oh csak azt mondd, hogy: talán —

Nem, nem, ne biztass a jövővel engem,
Ne alamizsnát: üdvességet adj!
Hazudtam én, hogy várok türelemben,
Türelmem már is messze, messze hagy;
Fut, mint szilaj ló, s lelkem rája van kötözve,
S pályája mindig sürübb rengetegbe vész,
A hol talán majd egy vadállat tépi össze,
Tudod, mellyik vadállat? . . . . a megörülés!

Adj vissza, lyány, adj vissza en magamnak,
Adj a világnak vissza engemet . . . .
Vagy mit beszélek? tarts meg, tarts magadnak,
Tiéd éltem, te el nem vetheted.
Oh mondd, hogy elfogadtad, mondd, hogy elfogadtad!
E nagy szavadra tán ég-föld reám szakad;
Mit bánom én? az isten szebb halált nem adhat,
Mint sirba dőlni a gyöngyör terhe alatt! — . —

S ha nem szeretsz, ha soha nem szeretnél?
 Mindegy! hozzád van nőve szellemem,
 Mint a levél a fához . . . . . eljön a tél,
 S akkor lehull, de már élettelen.
 Ez sorsunk a sirig. Bár járj be messze földet,
 Kerülj bár, mind hiába, engem el nem hagysz.
 A soha el nem való sötétség melletted,
 Mit árnyékoknak vélsz, az én bús lelkem az!

(Szatmár.)

Álmodtam szépet, gyönyörűt . . . .

Álmodtam szépet, gyönyörűt,
 Álmodtam és fölébredék.
 Mért keltettél föl olly korán?
 Mért nem hagyál álmodni még?
 Mit a való nem küld reám,
 A boldogságról álmodám.
 Miért bántottad álmamat? . . . . .
 Oh istenem, oh istenem!
 Hát a boldogságról nekem
 Még csak álmodni sem szabad?

Mondád többször, hogy nem szeretsz,
 De nem hivém, nem hihetém.
 Ne mondd, ne mondd már! mostan, ha
 Nem mondod is, elhiszem én.
 S midőn tudom, hogy szíveden
 Fölirva nincs az én nevem:
 Maradjak-e, elmenjek-e? . . . . .
 Marasztasz . . . . . és miért? . . . . . talán

Mulatni vágysz lelkem baján,
Mellyet te hoztál rajta, te!

Oh lyány, ez nagy kegyetlenség.
Bocsáss, bocsáss, hadd menjek el.
Nekünk egymástól válni, és .....
És mindörökre válni kell.
Futnék töled, miként a por,
Mit a forgószél elsodor
Ember-nem-járta földekig;
De csak alig hogy léphetek,
Mert a bú, melyet elviszek,
Nagyon reám nehezedik.

Isten veled hát..... jaj nekem,
Hogy e szót ki kell mondanom!
Miért nem válik rögtöni
Halállá e hang ajkamon?
Isten veled..... nem, nem lehet!
Hagyd még megfogni kezedet,
Melly üdvemet szétszaggatá,
Melly jövőmet gyilkolta meg.....
Add kezed, hadd ömöljenek
Könyüim s csókjaim reá!

Könyüim-e vagy csókjaim,
Mi égeti jobban kezed?
Csók és könnyű, mind a kettő
Nagyon, nagyon forró lehet,
Mert szerelmemmel egy helyen,
A szív mélységes mélyiben,

E tűzhegyben termettenek . . . . .
Mint ájtatos zarándokok
Jövének fel, s ők boldogok
Hogy kezedben halhatnak meg.

Egyet kérek . . . . . ne félj, ne félj,
Nem kérem már szerelmedet,
Csak azt a kis vigasztalást,
Hogy nem feledsz el engemet.
Az emlékezet fonalát
Jövődön meddig nyujtod át?
Ha rám addig emlékezel,
Mig ollyat lelsz, ki tégedet,
Mint én, olyan forrón szeret:
Ugy soha sem felejtesz el!

De nem kívánom, hogy ne lelj
Olly hű szívet, mint az enyém.
Nem szeretnék olly nagyon,
Ha ezt a vágyat érzéném.
Ohajtom én: élj boldogul,
Szedj bármi fának ágirul,
Csak szedj te zöld leveleket,
S aztán vesd el, mint elvirúlt
Elszáradt régi koszorút,
Az én emlékezetemet!

(Szatmár.)

Egy pár rövid nap....

Egy pár rövid nap, és én mennyit éltem!
Tükörbe nézni szinte nem merek,
Attól félek, hogy már hajam megöszült....
Ez a szív itten, oh ez olly öreg.

Az éjszakákat keresztülvirasztom.
Az álmot már nem is keresem én,
Ugy sem találnám. Nem tudok alunni,
Mióta bennem alszik a remény.

A kínok is már mind elfáradának,
Elfáradának engem bántani;
Pedig könnyebb a kínok gyilkait, mint
Holttestöket keblünkben hordani.

Én hordom őket és azt gondolom, hogy
Egy század óta hordom őket már.
Olyan nehéz és olly hideg halottak!
Fagy tőlök vérem, csak alig hogy jár.

Erőtlen szemmel nézek szerteszéjjel,
Mint a ki köhöz vágta homlokát,
Aztán föleszmél félig, s két alakban
Lát mindent, s tisztán még semmit se' lát.

Nincs bennem élet, nincs a lélek bennem,
Kétségeim azt messze zavarák.
Ugy hull reám egy szebb idő emléke,
Mint sírhalomra a tépett virág.

(Szatmár.)

Nem csoda, ha újra élek...

Nem csoda, ha újra élek,
Mert hisz újra láttam őt!
Visszaszállt belém a lélek,
Eszmélek, mint azelőtt.

Kín s reménység kebelemben
Ujra fáklyát gyujtanak,
És e fénynél e teremben
Kergetőznek, játszanak. —

Tudni most csak azt szeretném:
Mi volt e találkozás?
Csak azon tűnődik elmém:
Véletlen vagy számítás?

Oh e lyányka olly rejtélyes,
Szíve ollyan mély folyam,
Hogy szemem, bár millyen éles,
Néz beléje hasztalan!

Rejtély vagy te, lyányka, nékem,
S állsz megfejthetetlenül;
Kárhozzatom? üdvességem?
Egyik a kettő közül.

Oh de mellyik? . . . . törhetetlen
Láncz körülem e titok;
Vonna már el sorsom innen,
És nem szabadulhatok.

Bontsd ki, lyányka, e titoknak
Fátyolából homlokod,
Mert én addig el nem hagylak,
Míg le nem hull fátyolod . . . .

Jaj de kell, kell mennem, bárha
Bizonytalanság kísér;
Úr a sors, hajtók szavára,
Ő parancsol és nem kér.

Elmegyek, de nem örökre!
Majd ha fris virágokat
Hint a tavasz fürteidre,
Dalnokod meglátogat.

Én leszek az első fecske,
Melly ti hozzátok röpül,
S minden reggel, minden este
Cseveg ablakod körül.

Le a kertbe, a mezőre
Együtt járunk, úgy-e bár?
S nézzük, lyányka, a föld vére,
A patak, mi pezsgve jár.

Nézzük majd a sok virágot,
A mint nyílnak kelyheik,
S ha ezeket nyílni látod,
Szíved is tán megnyílik.

(Nagy Károly.)

Volt egy szegény fiú....

Volt egy szegény fiú ,
Ki mindig éhezék ;
Nem volt egy megevő falatja ,
Nem szánta őt sem föld sem ég.

Hosszú , nagyon hosszú inség után
Igy szóla hozzá egy sötét alak :
„Én téged minden földi bajtól
Megszabadítalak.“

Az éh-halál volt , a kinek
Szavai ekkép hangozának ;
És a fiú , hogy mentül hamarabb
Pihenjen , ment sirt ásni ön magának.

S a mint így sírján dolgozék ,
A földben egy edényt talál ,
A melly arannyal , drágakövel
Csordultig áll.

A koldusból nagyúr lett ,
Él fejedelmileg ,
Körüle pompa , fény
És drága ételek.

Mért a fiú ezen dúsgazdagságban
Csak féligmeddig és csak néha vig?
Mert fél szegény , fél a fölébredéstől ,
Azt véli , hogy csak álmodik. —

Én vagyok e szegény fiú,
S te a talált kincs, édes angyalom!
Nem merem hinni, hogy szeretsz;
Ugy félek, félek, hogy csak álmodom!....

(Nagy-Károly.)

Erdélyben.

Barangol és zúg, zúg az őszi szél.
Csörögnek a fák száraz lombjai,
Mint rab kezén a megrázott bilincs.
Hallgass, zugó szél, hadd beszéljek én!
Ha el nem hallgatsz, túlkiáltalak,
Mint nősirást az égiháború.
Egy nemzet és két ország hallja meg,
Mi bennem eddig titkon forra csak,
S a mit keblemből mostan kiröpíték,
Mint a volkán az égő köveket.
Az forra bennem, az fájt én nekem,
Hogy egy nemzetnek két országa van, hogy
E két országos nemzet a magyar!
Ez tette lelkem pusztává, a bánat
Pusztájává, hol egy tigris lakik:
A vérszemű, a lángszemű harag.
Oh e vadállat hányszor verte el
Magányos éjim csendét, a midőn
Besüvöltötte puszta lelkemet! —
Melly ördög súgta, hogy kettészakadjunk,
Hogy szétrepeszszük a szent levelet,
Mit diadalmas őseink irának,
Szivök vérébe mártván kardjokat?
Kettészakadtunk, és a szép levélből

Rongyok levének, miket elsodort
És sárba dobott a századok viharja.
Lábbal tiportak bennünket. Könyűket
És jajkiáltást küldöttünk az égbe,
De panaszunkat az be nem fogadta,
A rabszolgákat nem hallgatja az meg,
Mert a ki jármot hágy nyakába tenni,
Méltó reá, hogy azt hurczolja is,
Míg össze nem dől a korbács alatt.
Tartottunk volna össze: a világ most
Tudná hírünket, nem volnánk kizárva
A templomból, hol a nagy nemzeteknek
A tisztelet tömjénét égetik,
Tartottunk volna össze, nem törölnénk
Szemünkből annyi fájdalmas könnyűt,
Midőn forgatjuk reszkető kezünkkel
Történetünknek sötét lapjait.
A porszemet, melly csak magában áll,
Elfúja egy kis szellő, egy lehellet;
De hogyha összeolvad, összenő, ha
A porszemekből szikla alakúl:
A fergeteg sem ingathatja meg!
Fontoljuk ezt meg, elvált magyarok,
A mit mondtam, nem új, de szent igaz.
Az események romboló szele
Nem fű jelenleg, és a porszemek
Nyugton hevernek biztos helyökön;
De ha föltámad a szél, mielőtt
Egygyé olvadnánk: el-szétszór örökre
A nagy világnak minden részibe,
És soha többé meg nem leljük egymást.
Iparkodjunk. A század viselő,
Születni fognak nagyszerű napok,
Élet-halálnak vészes napjai.

Fogjunk kezét, hogy rettegünk ne kelljen
Az eljövendő óriásokat.
Tartsuk meg a szép, a szent kézfogást,
Tartsuk meg azt, oh édes nemzetem!
Ki legelőször nyújtja ki kezét,
Azé legyen a hála s a dicsőség;
S ki elfogadni azt vonakodik?
Annak porára szálljon minden átok,
Mellyet sirunkra majd virág helyett
Ültetni fognak maradékaink,
Kiket örökre megnyomorítánk!

(Koltó.)

Szeretsz tehát....

Szeretsz tehát, kedves szép angyalom?
Szeretsz valóban, én nem álmodom!
De mért hagyád a végső pillanatnak:
Megfejtését e drága szent titoknak?

Egy pillanat hozá meg üdvemet
És elválási gyötrelmeimet;
Ugy jártam, mint ki palotát épített,
S midőn fölépül, számkiűzik őtet.

Sovár szívemre föl nem tűzhetéd
Az ölelésnek tündér gyűrűjét;
Nem szakíthattam ajkad szép bokráról
Egy csókvirágot édes útitársul.

Távol te tőled olly bús életem!
De egy eszmével meg-megszépítem:

Egykor mi mélyen , mélyen szállok én be
A viszonzlás gyönyörtengerébe !

(Koltó.)

Mikor a láncz lehull....

Mikor a láncz lehull
A rab lábairul ,
Még sokáig úgy jár ,
Mintha rajta volna ,
A szomorú terhet
Annyira megszokta.

Te is , hogy megszoktad ,
Szívem , a fájdalmat ,
Most , mikor jó sorsom
Rólad azt lerázta ,
Nem tudsz még örülni
Isten igazába'.

Örülj , örülj , szívem !
Ki örül , ha te nem ?
Kinek van , mint neked ,
Illyen boldogsága ?
Kinek van a földön
Illyen mennyországa ?

(Koltó.)

Busúlnak a virágok....

Busúlnak a virágok,
Szegénykék betegek.
Nincs messze már halálok,
Mert a tél közeleg.

Miként az aggastyánnak
Megöszült fürtei,
Ugy hullanak a fáknak
Sárgult levelei.

Hiába a vidéken
Körültekintenem,
Nincs a nagy messzeségben
Egy zöld bokrocska sem.

Van egy! majd elfeledtem....
Lelkem, te vagy, te vagy
A zöld bokor, a mellyben
Az őszy nyomot nem hagy;

Rajtad folyvást teremnek
S fognak virítani
A boldog szerelemnek
Örökzöld lombjai.

(Koltó.)

Rövidre fogtam a kantárszárat....

Rövidre fogtam a kantárszárat ,
Régóta fut a lovam , kifáradt ,
Szájában tajtékos a zabola ,
Sarkantyúmtól véres az oldala.

Egy gondolat kergetett engemet ,
Ha galambom az enyím nem lehet !
Mint hegyes nyílvevő a madarat ,
Úgy üzött engem ez a gondolat.

Lassan , lassan , jó lovam , lassan járj ,
Ez a rossz gondolat elmaradt már ,
Egy kökényfa bokrában megakadt ,
A bokor tüskéi közt szétszakadt.

Kökényszemeket szerettem hajdan ,
De szerencsés ezekkel nem voltam.
Most fekete szem törébe estem ,
Ennél tán majd megsegít az isten.

(Koltó.)

Kellemetlen őszi reggel...

Kellemetlen
Őszi reggel.
Kedvetlen , borús idő.
Hulldogál az

Elviritott
Őszi tájra az eső.

A szobában
Ketten ülünk
Együtt: én s az unalom.
Terhes vendég!
Mint malomkö
Csügg rajtam. De megcsalom.

Szépen titkon
A szobából
Kiröpítem lelkemet.
Szállj, lelkem, szállj
Messze, messze . . . .
Útad napnyugatra vedd.

Napnyugatra
Vannak, a kik
Én előttem kedvesek:
Agg szülők és
Ifju lyányka
S mind, a kiket szeretek.

Járd be őket,
Járd be sorra,
S jöj meg késő est felé
Édességgel
Megterhelve,
Mint virágokról a méh.

(Koltó.)

Véres napokról álmodom....

Véres napokról álmodom,
Mik a világot romba döntik,
S az ó világnak romjain
Az új világot megteremtik.

Csak szólna már, csak szólna már
A harczok harsány trombitája!
A csatajelt, a csatajelt
Zajongó lelkem alig várja!

Örömmel vágom én magam
Föl paripámra a nyeregbe!
A bajnokok sorába én
Szilaj jókedvvel nyargalok be!

Ha megvagdadják mellemet,
Fog lenni, a ki bekötözze,
Fog lenni, a ki sebemet
Csókbalzsammal forrasztja össze.

Ha rabbá tesznek, lesz, a ki
Homályos börtönömbe jő el,
S föl fogja azt deríteni
Fényes hajnalcsillag-szemével.

Ha meghalok, ha meghalok
A vérpadon vagy csatatéren,
Lesz, a ki majd holttestemről
Könyűivel lemossa vérem!

(Berkesz.)

Világoskék a csillagos éjszaka....

Világoskék a csillagos éjszaka,
Tárva nyitva szobámnak az ablaka,
Az ablakból tekintetem az égen,
Lelkem pedig angyalomnak ölében. .

A csillagos ég és az én angyalom
Mindennél szebb, a mi csak szép, mondhatom.
Én legalább a világot bejártam,
De ezeknél szebbet sehol nem láttam.

Fogytán van a hold, úgy ballag lefelé
A megé a messze kéklő hegy megé.
A fogyó hold talán az én bánatom,
Olly halvány, hogy már csak alig láthatom.

Magasan áll a fiastyúk az égen,
Szólanak a kakasok a vidéken,
Hajnalodik, hűvös csipős szél támad,
Hűvös szárnya legyintgeti orczámat.

Itt hagynám már ablakom, hogy elmenjek
Lefekünni és álmodni; de minek?
Álmodni ugy sem tudnék én olly szépet,
Mint a milly szép most előttem az élet.

(Koltó.)

E. R. kisasszony emlékkönyvébe.

Tavaszzal menj ki a szabadba,
Hol fris patak suttog szaladva,
Kergetvén az est szellejét,
Melly a virágok illatával
És a csalogányok dalával
Fut a mezőben szerteszét,
Míg mosolyogva néz le rája
A csillagok s a hold sugára. —
S ha patakzajjal, madarak dalával,
Virágillattal, csillag- s holdsugárral
Ifjúi lelked, lyányka, megtelik,
Eredj haza, s aludjál reggelig,
És a mit ekkor álmodol jót, szépet,
Adja meg mindazt a jövőndő néked!

(Debreczen.)

K. J. kisasszony emlékkönyvébe.

Szived bölcsőben fekvő csecsemő;
Ott fekszik és még mélyen alszik ő,
De majd fölébred és keservesen sír . . . .
Akkor, szép gyermekem,
Legyen szelíden ringató dajkája
A nyájas szerelem.

(Debreczen.)

Mi van innen távol . . . .

Mi van innen távol? a Tisza . . . .
 Mi van a Tiszán túl? Hortobágy . . .
 Hortobágyon túl? egy szép leány,
 Kihez lelkem visszavágy!

Szép leány, szép barna kis leány,
 Tőled oh be messze estem el! . . .
 Csak azt tudhatnám, hogy legalább
 Néha rám emlékezel!

Engemet sokszor meglátogat
 A jó angyal, az emlékezet,
 És karon fog, s öntudatlanúl,
 Kedvesem, hozzád vezet.

Az ős vár, mellynek tündére vagy,
 Melly a dombról a rónára lát,
 Hol a kék Szamosban tölti a
 Holdvilág az éjszakát,

És a kert a vári domb alatt,
 És a kertben a tó partinál
 A gyászfűzek néma lombjai —
 Mind ez, mind előttem áll.

Oh e kertben kert volt életünk,
 Minden óránk benne egy virág;
 Mult- s jövőnket a gazdag jelen
 Koszorúi takarák. —

Lyányka, hogyha visszagondolod
E dicső kort: dobog-e szived?
Költ-e benned, mint én bennem, olly
Édes érzeményeket?

Várod-e ugy, mint én a napot,
Melly kettőnket összehoz megint?
Én hiszem, hogy e szép kor felé
Szép szemed gyakran tekint!

● (Pest.)

Nem ért engem a világ.

Nem ért engem a világ!
Nem fér a fejébe,
Egy embernek éneke
Hogy lehet kétféle?
Hogy dalolhat az jelenleg
Szívrepesztő bánatot,
Ki elébb egy pillanattal
Úgy örült, ugy vígadott?

Ember és polgár vagyok.
Mint ember mi boldog!
És mint polgár, lelkemen
Milly keservet hordok!
Az örömnak könnyét sírom,
Ha lyánykámra gondolok;
Fájdalomnak könnyét sírom,
Ha hazámhoz fordulok.

Keblemben a szerelem
 Virágbokrétája,
 Fejemen honszeretet
 Töviskoronája;
 Így lantomra majd megsebzett
 Homlokom vércseppje hull,
 Majd egy illatos levelke
 Bokrétám virágibul.

(Pest.)

Reszket a bokor , mert ....

Reszket a bokor , mert
 Madárka szállott rá.
 Reszket a lelkem , mert
 Eszembe jutottál,
 Eszembe jutottál,
 Kicsiny kis leányka,
 Te a nagy világnak
 Legnagyobb gyémántja !

Teli van n Duna,
 Tán még ki is szalad.
 Szivemben is alig
 Fér meg az indulat.
 Szeretsz , rózsaszálam ?
 Én ugyan szeretlek,
 Apád anyád nálam
 Jobban nem szerethet.

Mikor együtt voltunk,
 Tudom hogy szerettél.

Akkor meleg nyár volt,
Most tél van, hideg tél.
Hogyha már nem szeretsz,
Az isten áldjon meg,
De ha még szeretsz, úgy
Ezerszer áldjon meg!

(Pest.)

Halhatlan a lélek . . . . .

Halhatlan a lélek, hiszem,
De más világba nem megy át,
Csak itt lenn a földön marad,
A földön él és vándorol.
Többek közt én, emlékezem,
Rómában Cassius valék,
Helvécziában Tell Vilmos,
Párizsban Desmoulins Kamill . . . . .
Itt is leszek tán valami.

(Pest.)

Karácsonkor.

Én hozzám is benézett a karácson,
Tán csak azért, hogy bús orcát is lásson
És rajta egy pár reszkető könnyűt.

Menj el, karácson, menj innen sietve,
Hiszen családok ünnepnapja vagy te,
S én magam, egyes-egyedül vagyok.

Meleg szobám e gondolattól elhül.
Miként a jégcsap függ a házereszről,
Ugy függ szívemről ez a gondolat.

Hejh be nem így volt, nem így néhanapján!
Ez ünnep sokszor be vigan viradt rám
Apám, anyám és testvérem között!

Oh a ki együtt látta e családot,
Nem mindennapi boldogságot látott!
Mi boldogok valánk, mert jók valánk.

Embert szerettünk és istent imádtunk;
Akármikor jött a szegény, mi nálunk
Vigasztalást és kenyeret kapott.

Mi lett a díj? rövid jólét multával
Hosszú nagy inség.... tenger, mellyen által
Majd a halálnak révéhez jutunk.

De a szegénység én nekem nem fájna,
Ha jó családom régi lombos fája
Ugy állna még, mint álla hajdanán.

Vész jött e fára, melly azt szétszaggatta;
Egy ág keletre, a másik nyugatra,
S éjszakra a törzs, az öreg szülők.

Lelkem szülőim, édes jó testvérem,
Ha én azt a kort újlag megérem,
Hol mind a négyünk egy asztalhoz ül!....

Eredj, reménység, menj, maradj magadnak,
Olly kedves vagy, hogy hinnem kel szavadnak,
Ámbár tudom, hogy mindig csak hazudsz....

Isten veled te szép családi élet!
Ki van rám mondva a kemény ítélet,
Hogy vágyam üzzön és ne érjen el.

Nem nap vagyok én, föld és hold körében;
Mint vészt jelentő üstökös az égen,
Magányos pályán búsán bújdosom.

(Pest.)

A magyar nemzet.

Járjatok be minden földet,
Mellyet isten megteremtett,
S nem akadtok bizonyára
A magyar nemzet párjára.
Vajon mit kell véle tenni:
Szánni kell-e vagy megvetni? --
Ha a föld isten kalapja,
Hazánk a bokréta rajta!
Olly szép ország, olly virító,
Szemet-lelket andalító,
És olly gazdag!.... aranysárgán
Ringatózik rónaságán
A kalászkok óczeánja;
S hegyeiben mennyi bánya,
És ezekben annyi kincs van,
Mennyit nem látsz álmaidban.
S ilyen áldások daczára
Ez a nemzet még is árva,
Még is rongyos, még is éhes,
Közel áll az elveszéshez.

S szellemének országában
Hány rejtett gyöngy és gyémánt van!
S mind ezek maradnak ott lenn,
Vagy ha épen a véletlen
Föl találja hozni őket,
Porban, sárban érnek véget,
Vagy az inség zivatarja
Őket messze elsodorja,
Messze tőlünk a világba,
Idegen nép kincstárába.
És ha ott ragyogni látjuk,
Szánk-szemünket rájuk tátjuk,
S ál dicsőséggel lakunk jól,
Hogy ez innen van honunkból.
Ez hát nemes büszkeségünk,
Mellyről annyiszor mesélünk?
Azzal dicsekedni váltig,
A mi szégyenünkre válik!....
Csak a magyar büszkeséget,
Csak ezt ne emlegessétek!
Ezer éve, hogy e nemzet
Itt magának hazát szerzett,
És ha jőne most halála,
A jövődő mit találna,
Mi neki arról beszélne,
Hogy itt hajdan magyar éle?
S a világtörténet könyve?
Ott sem lennénk följegyezve!
És ha lennénk, jaj mi nekünk,
Ezt olvasnák csak felőlünk:
„Élt egy nép a Tisza táján,
Századokig lomhán gyáván.“ —
Oh hazám, mikor fogsz ismét
Tenni egy sugárt, egy kis fényt

Megrozsdásodott nevedre?
Mikor ébredsz önérzetre?

(Pest.)

Egy gondolat bánt engemet....

Egy gondolat bánt engemet:
Ágyban, párnák közt halni meg!
Lassan hervadni el, mint a virág,
A mellyen titkos féreg foga rág;
Elfogyni lassan, mint a gyertyaszál,
Melly elhagyott, üres szobában áll.
Ne illy halált adj, istenem,
Ne illy halált adj én nekem!
Legyek fa, mellyen villám fut keresztül,
Vagy mellyet szélvész csavar ki tövestül;
Legyek köszírt, mit a hegyről a völgybe
Eget-földet rázó mennydörgés dönt le.... —
Ha majd minden rabszolga-nép
Jármát megunva síkra lép
Pirosuló arczczal és piros zászlókkal
És a zászlókon eme szent jelszóval:
„Világsszabadság!“
S ezt elharsogják,
Elharsogják kelettől nyugatig,
S a zsarnokság velök megütközik:
Ott essem el én
A harcz mezején,
Ott folyjon az ifjúi vér ki szivemből,
S ha ajkam örömteli végszava zendül,
Hadd nyelje el azt az aczéli zörejt,

A trombita hangja , az ágyudörej ,
S holttestemen át
Fújó paripák
Száguldjanak a kivivott diadalra ,
S ott hagyjanak engemet összetiporva. —
Ott szedjék össze elszórt csontomat ,
Ha jön majd a nagy temetési nap ,
Hol ünnepélyes , lassu gyász–zenével
És fátyolos zászlók kíséretével
A hőöket egy közös sírnak adják ,
Kik érted haltak , szent világszabadság.

(Pest.)

TARTALOM

Vége az 1846-dik évnek.

1846	1847
1. fejezet	1. fejezet
2. fejezet	2. fejezet
3. fejezet	3. fejezet
4. fejezet	4. fejezet
5. fejezet	5. fejezet
6. fejezet	6. fejezet
7. fejezet	7. fejezet
8. fejezet	8. fejezet
9. fejezet	9. fejezet
10. fejezet	10. fejezet
11. fejezet	11. fejezet
12. fejezet	12. fejezet
13. fejezet	13. fejezet
14. fejezet	14. fejezet
15. fejezet	15. fejezet
16. fejezet	16. fejezet
17. fejezet	17. fejezet
18. fejezet	18. fejezet
19. fejezet	19. fejezet
20. fejezet	20. fejezet
21. fejezet	21. fejezet
22. fejezet	22. fejezet
23. fejezet	23. fejezet
24. fejezet	24. fejezet
25. fejezet	25. fejezet
26. fejezet	26. fejezet
27. fejezet	27. fejezet
28. fejezet	28. fejezet
29. fejezet	29. fejezet
30. fejezet	30. fejezet
31. fejezet	31. fejezet
32. fejezet	32. fejezet
33. fejezet	33. fejezet
34. fejezet	34. fejezet
35. fejezet	35. fejezet
36. fejezet	36. fejezet
37. fejezet	37. fejezet
38. fejezet	38. fejezet
39. fejezet	39. fejezet
40. fejezet	40. fejezet
41. fejezet	41. fejezet
42. fejezet	42. fejezet
43. fejezet	43. fejezet
44. fejezet	44. fejezet
45. fejezet	45. fejezet
46. fejezet	46. fejezet
47. fejezet	47. fejezet
48. fejezet	48. fejezet
49. fejezet	49. fejezet
50. fejezet	50. fejezet
51. fejezet	51. fejezet
52. fejezet	52. fejezet
53. fejezet	53. fejezet
54. fejezet	54. fejezet
55. fejezet	55. fejezet
56. fejezet	56. fejezet
57. fejezet	57. fejezet
58. fejezet	58. fejezet
59. fejezet	59. fejezet
60. fejezet	60. fejezet
61. fejezet	61. fejezet
62. fejezet	62. fejezet
63. fejezet	63. fejezet
64. fejezet	64. fejezet
65. fejezet	65. fejezet
66. fejezet	66. fejezet
67. fejezet	67. fejezet
68. fejezet	68. fejezet
69. fejezet	69. fejezet
70. fejezet	70. fejezet
71. fejezet	71. fejezet
72. fejezet	72. fejezet
73. fejezet	73. fejezet
74. fejezet	74. fejezet
75. fejezet	75. fejezet
76. fejezet	76. fejezet
77. fejezet	77. fejezet
78. fejezet	78. fejezet
79. fejezet	79. fejezet
80. fejezet	80. fejezet
81. fejezet	81. fejezet
82. fejezet	82. fejezet
83. fejezet	83. fejezet
84. fejezet	84. fejezet
85. fejezet	85. fejezet
86. fejezet	86. fejezet
87. fejezet	87. fejezet
88. fejezet	88. fejezet
89. fejezet	89. fejezet
90. fejezet	90. fejezet
91. fejezet	91. fejezet
92. fejezet	92. fejezet
93. fejezet	93. fejezet
94. fejezet	94. fejezet
95. fejezet	95. fejezet
96. fejezet	96. fejezet
97. fejezet	97. fejezet
98. fejezet	98. fejezet
99. fejezet	99. fejezet
100. fejezet	100. fejezet

TARTALOM.

Elbeszélő költemények.

	Lap.		Lap.
Tündérálom	3	Szilaj Pista	35
Salgó	12	János vitéz	47
Szerelem átká	30		

Kisebb költemények.

1842.		L....né	125
		Halálvágy	126
		Farkaskaland	127
		Pálnapkor	128
		Matildhoz	129
		Én	130
		Barátimhoz	131
		Szeget szeggel	132
		Élő halott	135
		Temetőben	136
		Megunt rabság	138
		Lopott ló	139
		Szemrehányás	141
		Kördal	142
		Az utósó alamizsna	143
		Merengés	146
		Érik a gabona	148
		Ki vagyok én , nem mondom meg	—
		Lánggal égő teremtetten	149
		Befordultam a konyhára	—
		A szerelem , a szerelem	150
		A virágnak megtiltani nem le- het	151
		Nem megyek én innen sehova	152
		Síkos a hó , szalad a szán	—
1843.			
* Távolból		120	
Az én mátkám		121	
Dínomdánom		122	
Jövendölés		123	
— Hazámban		107	
— A Dunán		108	
— K. Vilmos barátomhoz		109	
— Két vándor		110	
— A borozó		112	
— Furcsa történet		113	
— Első szerepem		114	
— Vadonban		—	
— Felköszöntés		115	
— Disznótorban		116	
— Mi haszna, hogy a csoroszlya		117	
— Járnak kelnek sokan zöld er- dőben		118	
— Hortobágyi kocsmárosné		119	

Keresztúton állok	Lap. 153
Kis furulyám szomorúfűz ága	154
Temetésre szól az ének	—
Hejh nekem hát vigasztalást mi sem ad	155

1844.

Honfidal	156
Elmondanám	157
Tél végén	158
A dal	159
Füty	—
Végszó ***hoz —	160
A nemes	161
Halvány katona	162
Szomjas ember tünődése	163
Eger mellett	164
Egri hangok	165
Javulási szándék	167
Betegségemben	168
Fürdik a holdvilág	170
A csaplárné a betyárt szerette	—
Megy a juhász számaron	171
Vándorélet	172
Szerelem- és pipadal	174
Füstbe ment terv	175
Egy estém otthonn	176
Ebéd után	178
Magány	179
Zsuzsikához	180
Éjjel	181
Ivás közben	—
Vizen	184
Álmodom-e	—
Boldogtalan voltam	185
Gyöngé vagyok	186
Mi foly ott a mezőn ?	—
Mi nagyobb a nagy Szentgellért-hegynél ?	187
Elvennélek én, csak adnának	188
Pusztán születtem	—
Nem nézek én, minek néznék ? az égre	189
A faluban utczahosszat	—
Nem ver meg engem az isten	190
Kerényi Frigyeshez	191
Sírom	193
Poharamhoz	194

Színbirálat	Lap. 194
Deákpályám	195
Gazdálkodási nézeteim	196
Vizet iszom	197
István öcsémhez	198
Carmen lugubre	200
Hattyudalféle	201
Árvalányhaj a süvegem bokré-tája	202
Az én torkom álló malom	203
Híros város az aaföldön Kecskemét	—
Te szívemnek szép gyönyörű-sége	204
De már nem tudom, mit csinál-jak	205
Mondom, ne ingerkedjeteke ve-lem	—
Meredek a pinczegádor	206
Hejh Büngözsi Bandi	207
Kis menyecske, szép kis me-nyecske	—
Ezrivel terem a fán a meggy	208
Ez a világ a millyen nagy	209
Katona barátomhoz	210
Bucsú a színészettől	211
Kedves vendégek	212
A boldog pestiek	214
Első szerelmem	215
Ambrus gazda	216
Az alföld —	218
Szobámban	220
Est	222
Egy telem Debreczenben	223
A csavargó	225
A régi jó Gvadányi	226
Az utánzókhöz	227
Élet, halál	228
Egressy Gáborhoz —	—
Tompa Mihályhoz	230
Éjszakáim	232
Furfangos borivó	233
Takarékosság	—
Pinty urfi	234
Szemfájásomkor	236
A naphoz	—
Ha	238
A nap házaselete	239
Szerelem vándorai	240
Halálem	—

	Lap.		Lap.
Mi lelt ?	241	Elmondom , mit eddig . . .	282
Igyunk !	242	Mit nem tettem volna érted .	284
Dáridó után		Hová levél ?	—
Verseim	243	Zárjátok be már azt a koporsót	285
Hozzá	244	Jaj, be bús ez a harangszó .	286
Sovány ősz	245	Ha ébren meg nem látogatsz	—
Csokonai	246	Te voltál egyetlen virágom	288
Volnék bár	248	Amott fönn egy csillag ragyog	—
Szivem, te árva rabmadár .	249	Én vagyok itt	289
Az én szerelmem	—	Nem háborítom-e nyugalmad	290
Szemek , mindenható szemek	250	Természet! még te is gúnyolódol	—
Szerelmem zúgó tenger .	—	Miért tekintesz be szobámba	291
Élet , halál , nekem már mind-		Láttam két hosszú nap . . .	292
egy	251	Hol vagy te régi kedvem .	294
A borhoz	252	Le az égről hull a csillag .	—
A külföld magyarjaihoz .	253	Mi volna különös azon .	295
Mért nem születtem ezer év e-		Ő a kedves drága kis leány	—
lőt ? —	254	Álltam sírhalma mellett . .	296
A leánykákhoz	255	Hazugság , a mit	297
Szüldömhez	257	Barátim , csak vigasztalással	—
Katona vagyok én	259	Jöj , tavasz, jöj	298
Nem tesz föl a lyány magában	—	Be szomorú az élet én nekem	299
Fényes csillag	—	Panaszkodám hát	300
Gyere, lovam	260	Hatalmas orvos az idő . . .	301
Boldog éjjel	—	Játszik öreg földünk . . .	302
Szerelem , szerelem	261	Kéket mutatnak még	—
Esik , esik, esik	262	Ha életében	303
A természet vadvirága . . .	—	E szobában küzködött . . .	304
János gazda	264	A hó, a holt föld téli szemfedője	305
Levél egy színész barátomhoz	—	Midőn nagyon bánt	—
A tintás-üveg	268	Tizenkettőt ütött az óra . .	306
Az öreg úr	269	Anyám, anyám	307
Mit szól a bölcs	270	Hiába várlak hát	308
Pál mester	271	Függ már a lant	309
Részegség a hazáért	273	Mi bűvösbájos hang	—
Lant és kard	—	Messze vándoroltam	310
Etelkéhez	274	Vahot Sándorhoz	311
Szerelem és bor	—	A toronyban delet harangoznak	313
Rabhazának fia	275	Igy is jó	314
Cs. E. kisasszony emlékköny-		Hír	—
vébe	276	Elfojtott könnyek	315
V. S-né emlékkönyvébe . . .	—	A világ és én	—
Bucsú 1844-től	277	Költő lenni vagy nem lenni	317
		Szerelemvágy	318
		Gyors a madár	319
		Piroslik a kecskeragó	320
		Kicsapott a folyó	321
		Pest	—
		Orbán	322
		A sorshoz	323

1845.

Két testvér	279
Apám mestersége s az enyém	281
Hull a levél a virágról . . .	—

	Lap.		Lap.
Téli világ	323	S. K. emlékkönyvébe	374
A nap	325	A zsványság vége	—
Mulatság közben	—	A költő s a szőlő-vessző	375
Rosz verseimről	326	Hegyen ülök	—
Egy szép hölgy emléke	327	Örök ölelkezés	376
Azokhoz az én jó pesti pajtá- saimhoz	328	Forrás és folyam	377
Mi kék az ég!	329	A jegygyűrű	378
Ki a szabadba	330	A hazáról	379
P—y Vilma kisasszonyhoz	—	Szép vidéknek szépséges leánya	381
Az erdei lak	332	Megteremtéd lelkem új világát	382
A varró leány	333	Éj van	383
Van a nagy alföldön csárda sok	334	Félre mostan	384
Piroslik már a fákon a levél	335	Ablakodból hogyha	—
Paripámnak az ő színe fakó	—	Nála voltam	385
Fekete kenyér	336	Vasárnap volt	386
Holdvilágos éj	—	Drága orvos úr	387
Rég veri már a magyart a te- remtő	338	Hol van olly nagy pusztaság	388
Liliom Peti	339	Sírba tették	—
Fresco-ritornell	340	Nő szerelmem	389
Magyarország	—	Meg ne ítélj	390
Gyalázatos világ	341	Voltak sokkal jelesebbek	391
Egy hajfürthöz	342	Vadonerdő a világ	—
Képzetem	343	Nincs jogom , hogy	392
Búcsu Kun-Szentmiklóstól	344	Száz alakba	393
Falun	348	Megvallom , hogy	394
Három szív története	350	Álmaimban gyakran	—
A jó öreg kocsmáros	353	Szerelemnek lobogója	395
Az utósó ember	354	Alacsony kis ház	396
Imádságom	356	Mihelyest megláttalak	397
Ifjuság	357	Lyányka , mikor	398
A szeretőm nyalka gyerek	358	A világtól elvonulva	—
Ismerjete meg	360	A mióta szerelembe	399
Felhő és csillag	361	Sohasem volt az szerelmes	400
A hűtelen barátokhoz	—	A bokrétát , melyet	401
Én és a nap	362	Fa leszek , ha	—
Búm és örömem	363	Őszi reggel járok	402
Egy fiatal íróhoz	364	Háborúval álmodám	403
Felsülés	365	Életem most	—
Egy asszonyi állathoz	366	A letarlott	404
A négy ökrös szekér	367	Ha az isten	405
A magyar nemes	369	Elnémult a fergeteg	406
Gyermekkori barátnémhoz	370	Arczképemmel	407
Virágoskert a költő szíve	371	Avvagy én már soha	408
Alku	372	Azt hívém , hogy	409
S. Zs. kisasszony emlékköny- vébe	—	Messze estem	410
A. B. emlékkönyvébe	373	Millyen furcsa álman	411
M. E. kisassz. emlékkönyvébe	—	Félre mostan	—
		Megpendítem	413
		Jókay Mórhoz	414
		Remény	416

	Lap.		Lap.
A csárda romjai	416	Barátim vagytok	455
Változás	419	Földét a földmives	456
A sivatag koronája	420	Nem csak mi vénülünk	—
Hogy van , hogy azt a sok gaz- embert	423	Futó folyam hullámai	457
Pusztai találkozás	—	Hány csepp van az óceánban	—
Álmaim	425	Nem sülyed az emberiség	—
Szemere Pálhoz	427	Kik a föld alacsony porából	458
Téli éj	429	Az én szívem	—
		Oda nézzetek	459
		Már sokszor énekel em	—
		Mivé lesz a föld	460
		Fönséges éj	—
		Ki fogja vajon megfejteti	461
		Szép kedvesem	—
		Szeretője-e vajon	—
		Oh szerelem	462
		Miért hogy láthatatlanok	—
		Mulandóság	—
		A férj haza jő betegen	463
		Barátaim megölelének	—
		Mint lót-fut a boldogság után	464
		Hideg ellen a tél	—
		Vajon mi ér ?	465
		Igazság ! alszol ?	—
		Az álom	—
		E gazdag úr	466
		Kereszt	—
		Voltak fejedelmek	467
		Midőn a földön	—
		Kivágom én	468
		Fövényyszem, harmatcsepp	—
		Fejemben éj van	469
		Átok és áldás	—
		A szerelmes tenger	470
		Elhagytam én a várost	474
		Erdőben	475
		Gyermekkori emlékek (Béran- ger után)	476
		Mint a felhők nyári égen	478
		Zöld leveles, fehér	479
		Rég elhúzták az esteli harangot	480
		Barna menyecskének	481
		Sors , nyiss nekem tért	482
		Világgyűlölet	483
		A jó aggastyán (Béranger után)	484
		Most kezdem én csak	486
		F. L. kisassz. emlékkönyvébe	487
		Megfagy a szív, ha nem szeret	—
		Rabság	—
		Szeretek én	488

	Lap.		Lap.
A nép	489	Álmodtam szépet , gyönyörűt	512
Képzelt utazás (Béranger után) —	—	Egy pár rövid nap	515
A hevesi rónán	491	Nem csoda, ha újra élek	516
Nagy-Károlyban	493	Volt egy szegény fiú	518
Sz. J. kisassz. emlékkönyvébe	494	Erdélyben	519
Csalogányok és pacsírták	495	Szeretsz tehát	521
A bilincs	497	Mikor a láncz lehull	522
Szerelemnek rózsákkal	498	Busulnak a virágok	523
Szerelmes vagyok én	—	Rövidre fogtam a kantárszárát	524
Szerelmes vagyok én	499	Kellemetlen őszi reggel	—
Nehéz , nehéz a szívem	500	Véres napokról álmodom	526
Száll a felhő	501	Világoskék a csillagos éjszaka	527
Borús, ködös őszi idő	502	E. R. kisasszony emlékköny-	
Az én képzeletem	—	vébe	528
Ereszkedik le a felhő	503	K. I. kisasszony emlékköny-	
Kinn a kertben voltunk	504	vébe	—
Te a tavaszt szereted	505	Mi van innen távol	529
Mi vagy keblem	506	Nem ért engem a világ	530
Te vagy , te vagy , barna kis		Reszket a bokor	531
lyány	507	Halhatlan a lélek	532
Ha szavaid megfontolom	508	Karácsonkor	—
Költői ábránd volt, mit eddig		A magyar nemzet	534
érezék	509	Egy gondolat bánt engem	536

11/1936

